

AB

$\frac{3}{2}$

namc.

I

II

Barthol. Salomaty salutay

IO. FERNELII
AMBIANI

DOCTORIS MEDICI
PARISIENSIS

ARCHIATRI REGII

Consiliorum Medicinalium

Liber.

EX EIVS ADVERSARIIS
Quadringentarum consultationum selectus.

HAC QVARTA EDITIONE FIDELIVS,
& accuratius, quàm antea editus,

*Et nonnullis consiliis, quæ in aliis impressionibus deerant locupletatus
& pluribus mendis quibus antea scatebat repurgatus.*

Cum duplici Indice copiosissimo.

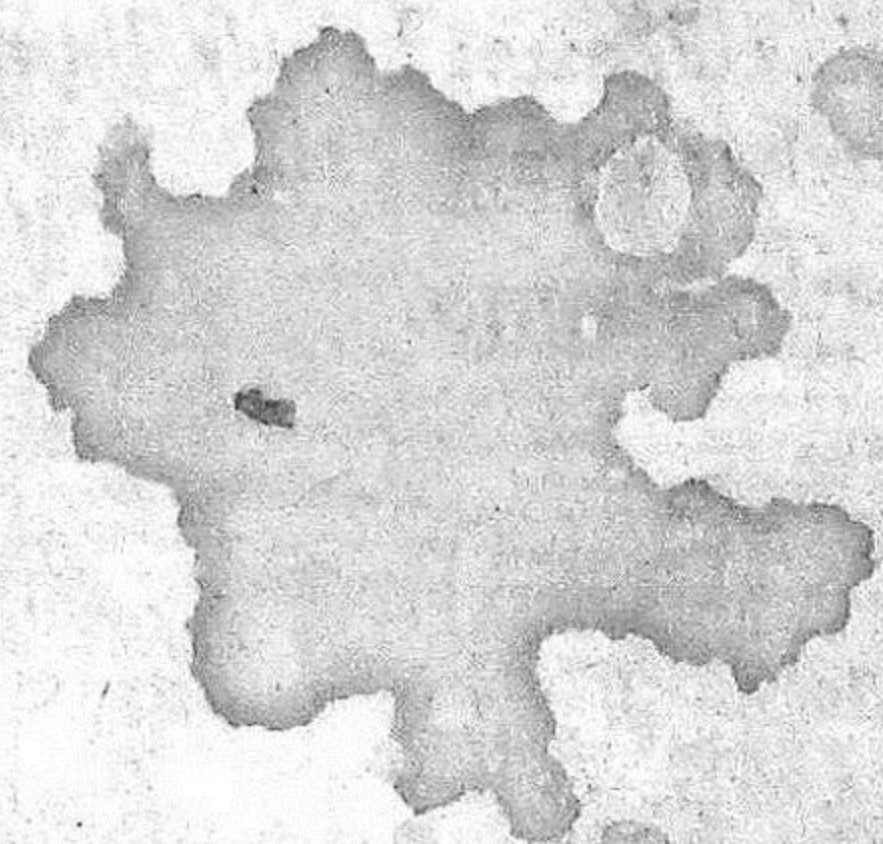
TAVRINI,
Apud Gio. Dominicum Tarinum.

M D L X X X I X.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

100 COTTON STREET
NEW YORK CITY
1891

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
100 COTTON STREET
NEW YORK CITY

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
100 COTTON STREET
NEW YORK CITY

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
100 COTTON STREET
NEW YORK CITY

HIERONYMO ARDIZONIO

SERENISSIMÆ CRISTIERNÆ
Reginæ Daniæ, Suetiæ, Noruegiæ, Go-
thorum, Sclauorum, Vandalorum, &c.
Ducissæ Schlerhuios, Hoefatiæ, &c.
Comitissæ Bablon, Dominæ Tortonæ.

MEDICO PRIMARIO DOMINO
suo semper observando.

Dominicus Tarinus Trinensis. S. P. D.

IOANNIS FERNELII, om-
nium suæ ætatis, medicorum ce-
leberrimi, responsa, quæ Consi-
lia vocari solent. Lutetiæ Pa-
risiorum olim edita; cum & lon-
gè emendatiora, & locupletiora nunc in lucē pro-
feram; tibi potissimum, Hieronyme clarissime,
duplici nomine nuncupanda censui. Primum
quia cum in primis tibi, mox vero D. Lelio &

*Ardizonijs omnibus debeam, ingratus fortassis
iudicari possem, nisi meam ergo vos aliquo si-
gno observantiam testatissimam facerem. Dein-
de quia Medicum opus à Regio medico & præ-
stantissimo elaboratum, debebat Medico Re-
gio, & excellentissimo nuncupari; qui tum de
illo ferre iudicium, tum defensionem suscipere po-
tuisset. Tu quidem is es, qui ob doctrinam
insignem, & auctoritatem, qua plurimum apud
omnes, præsertim verò Serenissimam Reginam
Cistiernam vales, utranque præstare potes.
Meum igitur hoc quamvis levidense munuscu-
lum hillari, accipias fronte, Dum interim desi-
deratissimas Horatij Augenij Epistolas & Re-
sponsa medicinalia, verè præstantissima, &
humano generi saluberrima, aliàsque eiusdem
Clarissimi (ut scis) authoris lucubrationes
in Galenum nunquam hætenus editas non
sine magnis & expensis, & laboribus in stu-
diosorum gratiam publicè edendas curabimus.
Vale. Taurini die 25. Aprilis 1589.*

INDEX CONSILIORVM.

- C**onsilium primū,
de allopœtia,
vel depilatione
propositio ægri-
tudinis ab altero
medico pro quodam inqui-
lino. pag. 1.
- Consilium secundum, de stu-
pore. pag. 2.
- Consilium 3. de catarrho cum
hemicranea & eorum cu-
rationibus. 4
- Consil. 4. pro nobili matrona
dolore dentium vexata e
gallico conuersum. 4
- Consil. 4. de catarrho & cere-
bri humiditate cum visce-
rum praua affectione. 5
- Consil. 6. de destillatione in va-
rias partes cum lienis affe-
ctu pro nobili virgine. 6
- Consil. 7. de epilepsia. 8
- Consil. 8. pro puero octo annos
nato epilepsia, iam diu cor-
repto cum abolita fere me-
moria, & ratiocinatione. 8
- Consil. 9. de epilepsia. 9
- Consilium 10. pro epileptico
præscriptum inter consilia
Fernelij nunquam antea
editum. 10
- Consil. 11. de graui auditu, &
olfactu, imbecillitate ex
diuturna frigida humidaq;
cerebri, ac totius intempe-
rie pro D. Chatilia Generali
Tribuno Aerario Sa-
baudia & Regionis Pede-
montanæ nūquam ante edi-
tum. 19
- Consil. 12. ad oculorum suffusio-
nem pro vxore D. Derioco
die 29. Martij 1552. 22
- Consil. 13. ad imminentem cæ-
citatem ex obstructione ner-
ui optici pro D. Lasbiere
anno natu 60. 24. Martij
1552. 24
- Consil. 14. responsum D. Ferne-
lij ad litteras D. Du Perat
in auiâ Cesarea viri pro ce-
lebris seu medici eius Lu-
cherij. 25
- Consil. 15. de dolore articulari
pro eodem D. Du Perat an-
no 1550. 28
- Consil. 16. podragæ, omnisque
particularis morbi curatio
pro D. Alberto Iuniori
Marchioni Brandeburgen-
si. 32
- Consil. 17. de artritidis præcau-
tione, & curatione pro D.
Valecot Contore regio
1552. e gallico conuer-
sum. 36

- Conf. 18.** responsum ad litteras
 præcedentes de tremore, &
 grauitate. 40
- Conf. 19.** de insigni obbesitate
 corporis responsum ad litte-
 ras D. Melini. 41
- Conf. 20.** de pulsatione, sibilo,
 & obesitate. 42
- Conf. 21.** de tabe pro Rhoto-
 magensi quodam ciue. 43
- Conf. 22.** respondēs superiori-
 bus propositionibus. 45
- Conf. 23.** de sputo sanguinis e
 pulmonibus cum tussi de
 Baiumont anno ætatis suæ.
 50. e gallico conuersum. 47
- Conf. 24.** pro D. Sigismundo
 Horthopnoea laborāte. 48
- Conf. 25.** de asthmate pro Hi-
 spano quodam de Bouiges.
 53
- Consilium 26.** de tussi. 55
- Conf. 27.** de cordis palpitatio-
 ne. 56
- Conf. 28.** de ventriculi stupo-
 re. 58
- Conf. 29.** de dolore flatuoso
 ventriculi. 58
- Conf. 30.** de ventriculi dolore
 pro D. de Lauosium. 59
- Conf. 31.** de febre cum graui-
 bus symptamatis pro comi-
 tissa Alofsiorum rescriptū
 eius medici. 61
- Conf. 32.** de nephritide varijs
 affectibus complicata pro
 senatore Burdigalensi an-
 no 1554. mense Settembre
 63
- Conf. 33.** ad cachexiæ initium
 64
- Conf. 34.** ad cachexiam & hy-
 dropem incipientem pro
 Ambianensi quadam mulie-
 re. 66
- Consilium 35.** ad hydropē pro
 alio Ambianensi. 1551 67
- Conf. 36.** pro Cancellario im-
 peratoris Carli V. Hydro-
 pe laborante Io. Fer. rescri-
 ptum. 1551. 67
- Conf. 37.** cachexiæ curationē.
 69
- Conf. 38.** pro quodam ex aula
 imperatoris Carli V. febris
 diuturnæ & sæpe recurren-
 tis curatio. 69
- Conf. 39.** de febre intermitten-
 te dolorifica. 73
- Conf. 40.** de febre lenta, & va-
 rijs affectibus e gallico tran-
 scriptum. 74
- Conf. 41.** de febre quartana p
 Regina Leonora. 75
- Conf. 42.** ad quartanam destil-
 latione implexam. 77
- Conf. 43.** ad quartanam dia-
 rhæ implexam. 78
- Conf. 44.** ad lienis tumorem.
 79
- Conf. 45.** de melancolia hipo-
 condrica pro D. de Manhy-
 gny.

gny.	79
Consi. 46. de melancolia hipō- condriaca	83
Consi. 47. destillatio cum me- lancolia.	85
Responsum Domini Fer. ad D. Melinum super quæstio- ne proposita consi. 48.	87
Consi. 49. pro Dom. Maluenda Imperatoris Car. V. Theolo- go cachexiæ curatio.	88
Consi. 50. ad cachexiam pro quodam ex comitatu Bur- gundiæ.	91
Consi. 51. ad dolorem colicū vna cum spinæ dorsi dolo- re pro quodam nobili Ger- mana 1557	92
Consi. 52. ad facilitandum con- ceptum pro vxore præfecti Mariemburgensis 1552. & gallico translatum.	96
Consi. 53. pro muliere histeri- cæ symptomato affecta.	97
Consi. 54. pro muliere & præ- gnante & puerpera malè ha- bente ab vtero.	99
Consil. 55. de partu legitimo.	100
Consi. 56. ad hæmoroides.	101
Consi. 57. de renum affectibus.	102
Consi. 58. de vrina purulenta.	103
Consi. 59. ad dolorem nephriti cum è gallico transum-	

ptum.	103
Consi. 60. pro Duce somenſe calculoso.	105
Consi. 61. pro stranguria.	106
Cōs. 62. aduſcus ſphyncteris ve- ſicæ, conuerſum ab aduer- ſario gallico.	107
Consi. 63. admiſſionem puru- lentam.	108
Consi. 64. ad miſſionem in vo- luntariam cum alijs accidē- tibus.	109
Consi. 65. ad gonorrhœam, & artritidem.	112
Consi. 66. pro enterocèle, e gal- lico traſlatum.	117
Consi. 67. ad coxendicum, & aliorum articulorum dolo- res.	118
Consi. 68. ad tumorem ſchirro- ſum.	120
Consi. 69. ad peſtē anglicam 1550. Io. Fer. Iacobi Ole- rij, & Ia. Siluij prolegato anglio.	120
Consi. 70. elephantia incipiens	123
Conſilium 71. de elephantia.	124
Consi. 72. litteræ cuiuſdam, qui victu tenui, & decocto gua- iaci in orbem quendam pro- ſtigabas.	125
Consi. 73. de peſte.	126
Consi. 74. pro diuerſis affectib. nobilis pueri.	129

Consi. 75. de facilitando par-
tu. 131
Consi. 76. de histerica suffoca-
tione ad Grauelanum medi-
cum. 132
Consi. 77. de melancolia hipo-
condrica ad medicum que-
dam. 133
Consi. 78. de fluxione in pul-

mones. 134
Consil. 79. de renis abscessu.
136
Consil. 80. de tumoribus qui
specie strumæ carcim & ois
ya p re ferebant. 136
Consilium 81. cuiusdam medi-
ci, de diuersis rerum affecti-
bus. 138

F I N I S.

INDEX RERVM

HOC OPERE MEMORABILIVM:

Vbi a. significat primam. b. verò secundam paginam.

A S S A R I vtres in vomitu pronocando. 8.b
Auditus & olfactus grauis causa. 19.b.

20.a

Apophegmatis morum preparatio, et vsus. 21.b.

Arthritidis principio purgandum. 26.a

Arthritidem fieri ab humore tenui in principio. 26.b

Arthritidem non fieri humoribus e cerebro per venas destillatibus. 27.a

Arthritidem non fieri per spinales medullas, nec nervos. 27.a

Arthritis per quas vias fit ex Fernelio. 27.b

Arthritidis curatio. fol. 29. vsque ad 31.

Arthritidis praeservatio fol. 31. vsq; ad 39

Asthmatis curatio 49.a

Asthmaticis victus ratio conueniens. 51.b

Appozema ad fluxionem. 57.a

Appozema ad pulmones detergendos. 57.a

Appozema pro melancolia hypochondrica. 81.a

Aqua aluminosa descriptio pro vlcere vesicae. 108

B

B Alnea aqua dulcis utilia pro affectu melancolico. 84.b

C

C Atarrhi, & Hemioranee curatio. 3.b. 4.a

Catarrhi differentia & morbi ab eo geniti. 5.b

Clisther pituitam crassam detergens. 29.b

Conditum ad sputum sanguinis 48.a

Cachexia incipiensis curatio. 64.b

Conditum ad febrem diurnam. 75.a

Conditum ad melancoliam Hypochondriam. 81.b. 84.b

Certiores phlebotomia indicationes. 88.a

Cachexia curatio. 88.b. 89.a.b. 91. 92.a.b

Conceptus facilitatio. 96.b. 97.a

Caruncula in ostio vesicae genita extirpatio. 102.b

Calculi renum solutio. 105.a.b

Don

INDEX.

D

Doloris derivantis a frigida in temperie curatio. 4.b.5.a
Discutientia, & derivantia humorem in suffusione quæ sint, & quomodo usurpanda. 25.a
Doloris articulares, ut mitigandi. 33.a
Dolores articulares materia quomodo sit discutienda. 33.b
Destillationis cum melancolia curatio. 85.a
Doloris collici curatio, una cum dolore spinæ dorsi. 93.a
Doloris nephritici curatio. 103. 104. 105.a
Diversorum affectuum renum curatio, 138

E

Epilepsia per consensum a ventriculo curatio. 8. a.b
Epilepsia curatio. 10. 11. 12. usque ad 19
Epilepsia generatrix. 11.b. cuiusque signa. 12.a
Epilepsia causa continens. 13.a
Epilepsia essentialis causa est vapor malignus. 12.b 13.a
Erhina ex quibus fiant. 21.a.b
Electuarium, & conserva, ad sputum sanguinis. 48.b
Emplastrum efficax prosistenda destillatione. 52.a
Electuarium ad palpitationem cordis. 57.b
Electuarium pro fluctuoso dolore ventriculi. 54.b
Electuarium renes detergens. 64.a
Electuarium pro principio cachexiæ

accommodatum.

65.b

Electuarium ad cachexiam. 70.b

Epithema ad melancoliam hipocondricam. 82.b

Electuarium ad cachexiam. 90.b

F

Fotus ad allopesiam. 1. b

Friccio ad alopetiam. 1. b

Febris intermittens dolorifica curatio. 73.a

Febris lenta variis affectibus complicata curatio. 74.a

Febris quartana curatio. 76 77

Fotus pro roborandis visceribus ad cachexiam. 91.b

G

Guaici potus p catarro, ac sum medi modus. 5.b. & 6.a. pro epilepsia. 9.b

Guaici decoctio suavis pro potu. 29.a

Guaici decoctum pro asthma. 55.a

H

Hidropis incipientis curatio. 66. a

Hidropis curatio. 67. a. 68. a.b

Histericorum symptomatum curatio. 98. a

Hemoroidum curatio. 101. a.b

I

Implexis affectibus, crebris vacationibus succurrendum. 7.a

Indica-

INDEX.

Indicationes in orthopnea obseruanda. 49.a
Iridis succus non laudatur in hydrope. 67.a

L

Lotio capitis pro frigida humidaque intemperie corrigenda. 21.b

M

Melancolia ex liene in corinuades palpitationem cordis efficit. 56.b
Melancolia hypochondrica curatio. 79.80
Melancolia hypochondria curatio. 83.b.84.a
Mictionis purulenta curatio. 108.b.109.a
Melancolia hypochondria curatio. 133

N

Nephritidis curatio variis affectibus complicata. 63.a

O

Opiata pro epilepsia. 8.b.9.a
Obstructionem ventriculorum cerebri non esse propriam causam epilepsiae. 12.b.13.a
Opiata ad sputum sanguinis. 48.a
Orthopnea curatio. 49.a.b
Oleum prestantissimum ad dolorem spina. 96.b

Opiata ad conceptum.

97.b

P

Purgatio summe octauo quoque die dum ligni sancti decoctum exhibetur. 6.a

Pulvis prohibens vaporationem a capite. 22.a.b

Pulvis pro suffusione. 25.a

Pharmacum validum in artritide. 31.a

Podagra inueterata curatio. 33.b

Purgatio ualida conuenit in principio asthmatis. 50.a

Purgatio conueniens orthopnea. 51.a

Palpitationis cordis curatio. 56.a

Palpitationis cordis causa continens est humor melancolicus, aut vapor cuiusdam naturae non aquae in pericardio, aut aliud quidpiam. 56.a.b

Potus pro siti. 75.a

Potus legitimi tempus. 100.b

Pulvis ad enterochelem. 117.118.a.b

Pestis anglica curatio, et praeservatio. 121.122.123

Pestis curatio. 126.127.128.129.

Partus facilitandi ratio. 130

Q

Quartana febris multis symptomatis complicata curatio. 79.a

INDEX.

R

R Eubarbarum expulgat pitui-
sam, & bilem. 59.a

S

S Eminis & natura vitia ars cor
rigere non potest. 1.b

Stuporis causa. 2.a

Stuporis prognosticum ibidem.

Stuporem ex solo vini potu factum
vidit Fernelius. 2

Stuporis curatio. 2.b 3.a

Sacculi, & suffitus pro catarrho.
6.a

Sirupus magistralis purgatiuus
pro catarrho. 6.b

Sirupus purgatiuus in epilepsia pro
puero octo annorum. 8.b 9.a

Sotoves in occipitio, & cauteria in
sutura coronali non prosunt epi-
lepsia. 10.b

Sacculi capite accommodandi pro
pituita discutienda. 23.b

Setonum usus reprobat Fernelius.
24.b

Suffusio derivatur exulcere pœna
aures. 24.b

Sanguinis reiectionis curatio. 45

Signa sanguinis è pulmone reiecta-
ti. 4.5.6

Sanguinis reiectio è pulmonibus
fallacem de se prebet sanitatis
spem. 46.a

Sputi sanguinis è pulmonibus cura-
tio. 46.a.b

Sirupus ad sputum sanguinis.
48.a.b

Sirupus beccihicus. 52.a

Setonum usus pro asmate inutilis.
33.b

Sirupus detergens pro asthmate.
54.b

Sirupus purgatorius pro asthmate.
54.b

Sirupus ad palpitationem cordis.
57.b

Sirupus detergens renes. 64.a

Sirupus purgatorius pro cachexia.
65.a

Sirupus purgatorius pro hydropo.
72.b

Sirupus purgatorius pro febre. 73.a

Sirupus purgatorius pro quartana.
77.b

Sirupus ad melancoliam hipocor-
dricam. 81.b.84.a

Sirupus longus ad destillationem,
& melancoliam. 85.a

Sirupus prestantissimus ad cache-
ciam. 91.a.92.a.b

Sirupus solutiuus pro facilitando
conceptu. 97.b

Suffitus ad conceptum. 97.b

Sirupus longus expurgatiuus pro
affectu calculoso. 105.b

Sirupus ad detergēdos renes. 106.a

Stranguria curatio. 107.a

Sirupus purgatiuus. 108

Scirrhi curatio. 120.b

Sirupus longus ad elephantiasim.
123.b

T

T Remoris curatio. 38.39.40.
41

Tabis curatio. 43.b.44.45

Tussis curatio. 55.b

Tabella

INDEX.

Tabella pro calculoso. 106.a
Tabella admictionem purulentam.
 109.a

a. eiusdem affinitas cum epilepsia. *ibid.*

Vinum artificiale pro orthopnea.
 52.a

Vene sectio non convenit causa asmatis. 54.a

Ventriculi stuporis curatio. 58.a

Ventriculi doloris flatuosi curatio.
 58.b

Ventriculi doloris a tumore prater natura curatio. 59.b.a

Vrina purulenta curatio. 103.a

Ulcerata vesica curatio. 108.a

V *Acuationes nulla tentanda in morbis à semino, & natura vitio procreatis.* 1.b

Viclus ratio in stupore conveniens.
 2.b

Vertigo diminuta est epilepsia. 11.

FINIS.

Errata.

Folio primo imperitias

fol. eod. b. tentendæ

fol. 2. a. hius

fol. 3. a. dofi

fol. 3. b. hile

fol. 3. b. adstriagente

fol. 4. a. fragiliter.

fol. 5. a. radis

fol. 8. b. femem

fol. 20. a. poculiarum

fol. 20. b. hydromeli saluia.

fol. 21. a. solis

ibid. a. maioranam

fol. 22. a. Philtia

fol. 22. a. necerfe

fol. 22. b. excrementia

fol. 24. b. infuisionis

fol. 25. a. requirant

fol. 28. b. finitatem

fol. 28. a. proficisci

fol. 31. a. irrunt

fol. 32. b. drac. 5.

fol. 42. pariculum

fol. 50. dirra

fol. 55. b. arrinis

fol. 56. b. suo

fol. 108. a. ventæ

Lege impertias

l. tentandæ

l. huius

l. dofi

l. bile

l. adstringente

l. frugaliter

l. radicis

l. semen

l. peculiarem

l. hydromeli pro quo saluia

l. salis

l. maioranæ

l. philtia

l. necesse

l. excrementitia

l. influxionis

l. nequeat

l. sanitatem

l. proficisci

l. irruat

l. drac. v.

l. periculum

l. duræ

l. errhinis

l. sub

l. venetæ

I^o
IO. FERNELLI,

AMBIANI, DOCTORIS

PARISIENSIS,

ARCHIATRI REGII,

consiliorum Medicinalium liber,

EX EIVS ADVERSARIIS QUADRINGEN-
tarum consultationum selectus.

Consilium primum, De Alopecia vel Depilatione.

Propositio ægritudinis ab altero Medico

Pro quodam inquilino.

VVENIS bene carnosus, ac sa-
luberrimus, annos natus vigin-
ti, areolis aliquot statim ab in-
cunabulis caput sibi deturpari
sæpe apud me conquestus est:
vacuato corpore remedia ego
adhibui, quæ a veteribus in pro-
liciendis pilis commendari videbam, Sed nullo
profectu omnia. Tu, si quid lōgo vsu in id admo-
dum efficax comprobasti, imperitias etiam at-
que etiam rogo. Vale & me vt soles ama.

Responsum Domini Fernellij.

Hæ capitis areæ cum nec ex acuto morbo,

A

nec

*Prognosti-
con.*

CONSILIA

nec ex humoris cuiusquam vitio, sed ab ortu & semine contractæ sint, vix vllam sanè curationem admittunt: Seminis quippe & Naturæ vitia vix ars vlla possit corrigere. Si qua tamen curandi ratio profutura est, hæc vna potissimum videtur.

Curatio.

Vacuations nullæ tentendæ, Nec venæ sectione nec purgatione corpus exagitandum, quod nullus humor defluuij causa sit: At quoniam pars glabra sicciore apparet vtile sit fotibus emollientibus cutem laxare, in eamque humorem è vicinis sedibus prolicere, vt materia gignendis pilis apta suppetat. Primi itaque fotus fient ex radice althææ & liliorum, Ex malua, violaria, parietaria ex semine anisi, lini, & fenugreci.

Fotus.

Ab hoc deinde cum pars mollior videbitur. fotus aliquis conferet, qui materiam alliciat, Ex saluia, betonica, stœchade, adianto, capillo veneris, abortano, semine vrticæ, & sinapi coctis in aqua & vini albi parte quarta.

Vnctio.

Mox à fotu areæ iniungendæ sunt adipe vrsino, qui omnino summas vires obtinet.

Friclio.

Exactis diebus quindecim mane & vesperi caput confricetur capis contusis, dum prorsus rubescat, & mox melle oblinatur vice cataplas-
matis.

Aliud vnguentum.

Si sub ijs remedijs pilus non erumpat, postremò adhibendum erit vnguentum ex thapsia & adipe vrsino, quod vt veterum monumentis celeberrimum est, ita efficacissimum comprobauimus. Est autem nobis hic vera thapsia frequens

Validius.

quens, cuius drac. j. trita satis fit in vnciam adipis. Hius vj si pilus non succrescat, vix spes vlla aliunde esse potest.

Consilium secundum. De stupore.

Longa recensione symptomaton, quibus diuexatur D. laborās censuimus duas præcipuas omnium causas haberi in quas illa referri possint, Vna est iecoris & renum calidior intemperies, & qua totus sanguis feruidior euasit, & corpus vniuersum gracile & extenuatum existit, ut iam eius perustione æger pronus videatur in melancholiam. *Causa.*

Altera est cerebri, neruorum, & articulorum imbecillitas, cum intemperie frigida, ex qua non paruus est excrementorum pituitosorum prouentus, quæ à cerebro in varias partes influunt irrigantque neruorum processus. Hinc stupor abortus est, qui omnes ferè artus occupat, Nunc in hanc, nunc in alteram partem influens & insiliens. Ad quem non parum etiam conferre potuit illitus ex hydrargyro olim immoderatè susceptus, ut cuius vis cerebrum & neruos refrigeret, & articulos debilitet.

Hæc certè rudimenta sunt grauiorū morborum impendentium, vel arthritidis, vel paralyseos, vel aliorum capitis affectuum, quod tumentes & inconstantes oculi portendunt.

Quæ omnia ut præcaueantur post leuem purgationem ex rheubarbero, folliculis, & catholico, profuturam venæ sectionem ex media

Prognosticon.

*Purgatio.
Vena sectione.*

C O N S I L I A

vena cubiti sinistri opinor: Aut si in dextro secare malis non magni refert.

Victus.

Tum temporis victus etiam imperandus est, qui quodammodo temperatus sit, vt nec nimio opere refrigeret nec calfaciat, nec humectet, nec resiccet: In quo præcipua vini cura esse debet, vt omnino imbecillum sit & abundè dilutum, ne vel calore offendat, vel vapore & halitu cerebrum neruòsque feriat. Nam solo vini meracioris vsu immoderato non paucos vidimus in corporis vniuersi stuporem incurrisse, quo sola cutis affici videbatur, citra vllum metum paralysis. Imperandæ simul sunt matutinæ frictiones corporis vniuersi. Capitis exiccatio per sacculos ex sale, milio, furfure, semine anisi, feniculi, & baccis lauri torrefactis. Deinde pituitæ deriuatio per nares vel sternutamentis, vel errhinis: Qua etiam in re utilis est pronus decubitus, vitandus supinus, quo humores in artus & nervos procurrunt. Moderata & æqualis partium omnium exercitatio ante cibum conferret, vt quæ nervos musculos & articulos corroborat, & ab excrementis vindicat.

*Reprimen-
tia.*

A pastu cibi vapores utiliter reprimantur, vel coriandro, vel accommodato puluere: Præter hæc autem quæ fere in victus ratione consistunt, necessaria erit frequens alui deiectio, interdum clystere, qui hieræ quidpiam contineat, interdum sirupo idoneo, vel pilulis. Sirupus decoctionem recipiat ex ijs quæ iecori cerebro & nervis dicata sunt, in qua infundantur folliculi, agaricus, & rheubarbarum, sua quodque con-

conuenienti dosi.

Pilulæ constent ex aloë lota in succo endyuiæ, agarico, & rheubarbaro.

Octauo quoque die purgetur alterutro, sed sirupo frequentius, & vtilius. Interiectis diebus dabitur vel mithridation cū conserua buglossæ, vel acori, vel proprium fiet electuarium ex puluere triasantali, & diamargaritonis.

Exactis diebus quindecim vel viginti vtilissima erunt vaporaria ex decocto radicum, aut herbarum accommodatarum cerebro, atque neruis, vt in ijs sudoribus prouocatis superuacua dimanent, & nerui articuliue roborentur.

Ante hæc autem, si morbus contumaciùs hæreat, nec iteratis purgationibus satis imminutus videbitur, æger domi continendus erit circiter dies octo, quibus & victus tenuis, & ligni sancti decoctum imperetur, eliciendo bis quotidie sudores: Post quos tamen dicta vaporaria vtiliter adhiberi possunt.

Vaporaria.

Decoctum

Guiacci.

*Consilium tertium, De Catarrho cum hemicrania,
& eorum curationibus.*

Q Vantum ex tuis litteris assequi coniectura possum, œdematosi illi tumores, qui iam inde à multis annis faciem tuam & malas occupant à distillatione ortum habent, quæ à capitis vertice in hanc partem influit: At quia tam frequenter in eam sedem prolabitur verisimile est illam partem praua affectione detineri, quæ fluxionem alliciat; Sed tamen inde ni-

*Diagnosis
& distin-
ctio vtrius-
que affe-
ctus.*

A 3 nil

C O N S I L I A

hil certi haberi potest nisi prius perspecta sede, & affectus specie. Hemicrania vero de qua posteriores tuæ litteræ consilium exquirunt, diiunctus est, & disparatus morbus, suam quoque seorsum medendi rationem obtinens: Huius enim continens causa vapor est, qui à hile ex iecore in ventriculum affluente sursum elatus cerebri meninges ferit ac vellicat, materiam fortasse distillationi suppeditans. Catarrhus ille, qui te sæpius recurrens tam graviter affligit, vniuersali purgatione ex drac. j. massæ pilularum sine quibus (quæ tum tuæ ætati, tum temperamento sunt accommodatissimæ) fuerit sistendus, maxime si ab hinc octo aut decem diebus nullum catharticon sumpseris. Postridie sacculi quàm calidissimi, qui eum ex alto euocent ac resoluant mane & sero ante cenam vertici capitis rasi applicentur (corpore interea calidis linteis cooperto) sinanturque spatio semihoræ, aut circiter, & continuentur per aliquot dies, donec fuerit cohibitus. Præterea temporibus aut his partibus, per quas fertur adstringens emplastrum viamque interceptiens apponendum, quod alternis diebus erit renouandum, nec tollendum, donec fluxio conquiescat. Quod si non amplius per os, & maxillam decurrat, Ne tamen gingivæ & internæ oris partes tam facile fluxilem humorem recipiant, ter aut quater in die adstriagente & corroborante gargarismate colluantur. Et quia tota catarrhi materia non tam cito absorbetur, sensim ac sensim erit attrahenda huius

Pillule.

Sacculi.

Emplastrum

Gargarisma.

ius gargarismatis portio per os & nares, per quos cerebri capacitas expurgatur, mane & sero, ante cœnam. Obseruetur vero idonea victus ratio, viuat fragiliter, vtatur cibis euchymis, & tenui vino quam diludissimo, partim ob frigidam cerebri, partim ob calidam iecoris intemperiem: Abstineat ab immodico potu, iusculis, & alijs humidis. Declinet à ventis frigore, imbribus: Exerceat se mediocriter mane, & longe ante pastum. In ingressu lecti fiant frictiones brachiorum, dorsi, crurum, tibiæ, versus inferiores partes. Aluus semper sit libera, vel sponte vel arte, clysterijs, glandibus sollicitetur. Ne excrementis & vaporibus corpus scateat. Remediorum descriptiones in promptu sunt.

*Victus.**Frictio.*

Rec. Massæ pilularum sine quibus scrop. ij.
 Pilularum de agarico scrop. j.
 Reformentur ex sirupo de stœchade, & fiant pilulæ vij.

Pareatur sacculi consuti ex sem. anisi, & fœn.
 Baccarum lauri añ. vnc. ij.
 Milij. lib. s. Salis communis. vnc. vj.
 Applicentur vertici capitis.

Item Rec. Vnguenti desiccatiui rubei vnc. s.
 Mastichis puluerizatæ vnc. j.
 Fiat emplastrum, Applicetur tempori lateris dolentis.

Item Rec. foiiorum saluæ m. j.
 Mastichis tritæ vnc. s.
 Rasuræ cornu cerui drac. iij.
 Bulliant in vini & aquæ an. vnc. iij.
 Deinde coletur, & fiat oris collutio, & gingi-

uarum, ter aut quater in die.

Caputpurgium commune fiat. Clyster communis inicijatur.

Consilium quartum. Pro Nobili matrona dolore dentium vexata. E Gallico conuersum.

Causa.

Dolor ille dentium qui te tam immaniter exercet à frigida distillatione originē habet, quæ à sinistra capitis parte in maxillā eiusdem lateris, & dentis nervos, interdum vsque ad homoplatas decumbit. Ad huius præcautionē primo cohibendus est catarrhus, causaque eius penitus circumcidenda.

Pillule.

Id autem fiet ijs cataporijs semel in mense deuoratis, Vel hac potione si æstas sit, aut calida aëris constitutio. sequenti die à prima purgatione tonsum caput ijs seminibus in duplicato linteo conclusis fricabitur, idque fiet spatio duodecim aut quindecim dierum. Quibus

Fricatio.

elapsis purgabitur corpus, vt prius. Deinde post

Fotus.

stridie caput, maximeque pars eius sinistra paulillo aquæ vitæ singulis matutinis temporibus fouebitur, asperso pilis post fotum sequenti puluere. Interea dentium ratio habenda, quibus deterfis ter aut quater in die longè à cibo sumpto retineatur in ore, & manducetur hoc masticatorium, ad pituitam è toto cerebri corpore, maxime ex eius ventriculis per infundibulū in os & palatum attrahendam. Deinde hoc decocto sæpissimè in die gingiæ abluantur, interim cibis boni succi vescendum, sobriè viuendum :

Masticatorium.

dum: Sitis extra pastum toleranda: In pastu
mediocriter bibendum. Abstinentum ab humi-
dis, Vitandum frigus capitis, dentium, & pedū.
Remedia infra scripta diu ac diligenter conti-
nuanda, quia morbus est inueteratus.

Rec. Mass. pilularum cocciarum & de agarico
Pilularum assaiereth an. scrop. i.

Rec. Aquarum saluix & betonicæ vini albi an.
vnc. i.

In quibus infunde rheubarbari electi.

Agarici troschiscati an. vnc. i.

In expressione dissolue Diaphœnici drac. ii.

Sirupi capillaris vnc. s. Fiat potio purgans.

Rec. Milij. lib. i.

Salis communis lib. s.

Seminis anisi & fœniculi an. drac. ii.

Fiat puluis tenuissimus Inspergat raso capiti.

Rec. Pyrethri

Staphysagriæ

Gingiberis

Cardamomi

Caryophyllorum

Stiracis calamitæ an. vnc. s.

Fiat puluis subtilissimus ad vsum dictum.

Rec. Mastice vnc. i.

Radis pyrethri vnc. s.

Cubearum drac. ii.

Incorporentur in forma solida cum melle an-
thosato: fiat masticatorium.

Rec. Saluix minoris m. i.

Foliorum myrti m. s.

Mastice conuassati vnc. s.

Bulliant

C O N S I L I A .

Bulliant simul in vini albi & aquæ fontanæ an-
li. s. Coletur & referuetur in phiala pro colatu-
ra oris.

*Consilium quintum de Catarrho, & Cerebri humil-
ditate cum viscerum prava affectione.*

*Distillatio
num differ-
rentia.*

Cerebrum natura frigidum & imbecillum
magno excrementorum prouentu obrui-
tur, quæ impedito naturali cursu in varias sedes
præter naturam irruunt. In nervos opticos, ubi
ex hebetiore iam visu cæcitatem minantur: in
maxillas, & dentes, ubi sæpe dolores excitant,
quemadmodum & quæ in ceruicē & scapulam
incumbunt. Sed & eorum portio intus perma-
nens aurium tinnitum, & capitis grauitatem ac-
cerfit, omnesq; functiones ignauiores reddit.

Sunt & alia symptomata ex iecoris nutrien-
tiumq; partium vitio profecta, cordis dolor,
frequensq; nausea, fœdus faciei totiusq; corpo-
ris color, abdominis moles immodica, Pedum,
faciei, totiusque corporis habitus subtumidus,
qui cachexiam portendit. Horum nihil citra vi-
scerum obstructionem, impuritatemq; obtinge-
re potest.

Victus.

*Potus gua-
iaci.*

His omnibus vt promiscuè succurratur te-
nuis victus, diæta viginti aut triginta dierū spa-
tio est imperāda; In qua semoto vino potus erit
guaiaci decoctum, idq; simplex, satisq; dilutum,
Alterum vero meracius offerendū est hora quin-
ta matutina, & hora quarta pomeridiana, vt ho-
ra prandij statuatur nona, cœnæ vero septima:

Ac

Ac tum cibus parcus esse debet, ficcus, bonique succi. Erunt igitur potiones huiusmodi, Decoctum meracius forma cōmuni nobis vfitata simplici, Decoctum magis dilutum, forma quoque communi pro pascu, & siti.

Hæc victus ratio licet humores attenuet; eorumque portionem digerat in sudores, curatio nem tamen perficere non potest, neque sanitatem restituere, sed alia quoque remedia adhibenda sunt, hoc ordine.

Rec. Betonicæ, Saluix, Lupulorum an, m, j.

Fiorum cardialium an. p. j.

Purgatio.

Foliorum fennæ mundatorum drac. iiij.

Fiat decoctio pro vna dosi.

In colatura infunde rheubarbari electi scrop. iiij.

Agarici trochiscati drac. j. Cinnamomi drac. s.

In expresseione dissolue saccari albi vnc. s. fiat potio, Capiat principio diætæ, & continuet octauo quoque die.

Si quando id medicamentum parce deijciet.

Addi poterit diaphœnici drac. j.

Diebus interiectis, si quando durior aluus subsistet, sollicitabitur clystere molli.

Quum primū sudores dimanare cœperint mane quotidie tonsum caput infricabitur ijs sacculis valde calentibus.

Sacculi communes calidissimi capiti admouentur in sudore.

Sacculi

Item Rec. Nigellæ Romanæ, Stiracis calamitæ, Benioni, an. drac. iiij.

Macis, Caryophyllorum an. drac. j. Fiat puluis grossus *sufficitus.*

C O N S I L I A

grossus pro suffitu, Utatur bis die deterfo ac ficcato capite.

*Caput pur-
gium.*

Item quotidie mane, & ante cœnam caput purgijs vtatur communibus: Quæ si non fatis pituitam elicient addi posset radicis artanitæ drac.s. In ijs ergo sedulò persistendum dum sanitas integrè restituta videbitur.

*Purgatio
repetita.*

At ne postea vel viuendi intemperantia, vel negligentia in affectus similes recidat, Singulis saltem mensibus corpus purgandū erit sirupo, quem ad omnes eos affectus accommodamus. Rec. Radicum apij, petroselinī, feniculi, & cap-
parum, an. vnc. s.

Endiuix, Capillarium, Agrimonij, Cuscutæ, Cetrach, Betonicæ, Saluiæ, Stœchados, Maioranæ, an. m. i.

Florum cordialium, Epithymi, an. p. j.

Fiat decoctio ad vnc. xv. In colatura infunde folliculorum sennæ mundatorum vnc. iiii.

Agarici albi vnc. ij. Turbith gummosi drac. vj.

Gingiberis drac. ij. Cinnamomi electi drac. s.

Bulliant parum post infusionem, & fiat expressio, in qua dissolue sacchari albi lib. j.

Paretur sirupus perfectè coctus non clarificatus. Capiat semel aut bis in mense.

*Consilium sextum. De distillatione in varias partes cum
lienis affectu, Pro Nobili virgine.*

*Symptoma
ta.*

Conspicua sunt in hac virgine distillationis indicia, quæ a capite præsertim à parte sinistra in latus & in pulmones, & in ceruicem pone

pone aures, & in scapulam sinistram, & in varias subiectas partes incumbit: Cum stertore & difficili respiratione, quæ asthmatis est rudimentum.

Accedit ventriculi dolor, qui non tam proprio, quam lienis vitio contrahi videtur. Huius enim visceris mihi magna suspitio est, quod tamen iecori offensionem impertiat, fortasse & originem dederit affectæ capitis sinistrae parti, Observandum igitur explorandumque sinistrum hypochondrium.

Implexis affectibus crebris vacuationibus succurrendum, sed quæ modò capiti, modò visceribus accommodata sunt, Ultima lunæ quadrante antequam capitis dolorprehendat purgatio decernenda ijs catapotijs. *Canon.* *Purgatio.*

Rec. Mass. pilularum cocciarum. scrup. j. Pilularum sine quibus scrup. ij. Excipe conuenienti liquore fiant pilulæ. v.

Diebus tribus aut quatuor insequentibus mane caput fricandum est sacculis ex milio, sale, semine anisi, & feniculi, torrefactis in sartagine. Tum etiam pituita per os & nares elicienda ut impendentis distillationis metus arceatur. *Sacculi.* *Caput purgum.*

Reliquo deinceps tempore admotis præsertim ac suffitibus caput siccandum & corroborandum est: Et quod pulmonibus iam impactum est bechicis detergendum. Maxime vero sirupo de hyssopo, & capillari modo vice eclegmatis, modo iulepi forma dilutis, ut etiam ratio quedam habeatur mouendorum mensium. Possunt in id & alij bechici sirupi apparari, qui præter cætera

C O N S I L I A

cætera habeant radicem Enulæ Campanæ, Polypodium, vngulam caballinam, Scabiosam, Hyssoppum, Satureiam, cum dactylis, ficubus, & passulis.

Historia morbi præcedentis scribente & interrogante Claudio Melino.

Virgo annos viginti tres nata, statura exigua, corporis habitu denso, & crasso iis symptomatis torquetur.

Ante quinque aut sex annos, tribus aut quatuor ab vltima quadra Lunæ diebus, capitis dolorem ingentem sentit tum occipitis, tum syn-
cipitis parte præsertim sinistra.

Sentit etiam dolorem ventriculi insignem cum vel cibi copia non ita ampla eam oppres-
sit, aut cum cibis frigidioribus vt oleribus vul-
garibus, & humidis vtitur.

Inspirat & expirat cum sonitu & agre tem-
pore frigido & humido.

Dolet illi omne corpus, & pars præcipuè quæ
est ab ima scapula sinistra vsque ad imum mam-
mæ sinistræ.

Vigilia illam male habet, aurora somnum
adfert.

Habuit aliquñ manus volam crustis obsitam.

Aluus illi adstricta est, & menses inæqualiter
periodum seruant; Interdum enim à proxima
purgatione fluunt post tres menses, interdum
duos, interdum sex septimanas transmittunt,
iique parci ac exigui.

Consi-

Consilium septimum, De Epilepsia.

VT iuris peritis ex facto ius oritur, ita nobis ex recta morbi cognitione tota medendi ratio petenda.

Non ita pridem expressa nobis est defectio-
nis species, in certis illa quidem signis, & quæ
alijs sint affectibus communia; Hanc suspica-
bamur syncopes tantum naturam referre. In
vero indubitatis signis adseueras & mones mor-
bum esse comitiales, eumque non cerebro
proprium, sed ex ventriculi sympathia, Huncq;
certis periodis recurrere, ac ferè inclinaute Lu-
na. Hiis ita constitutis curatio, qualiscunq; esse
potest, sic videtur adhibenda. Sex septemue die-
bus ante statum periodi tempus clystere ieiuna
perfundatur, qui præter cætera a commodata re-
cipiat hieræ simplicis, diaphænicis, an. vnc.
s. Eo ipso die tenuiter alatur, & vacuandus hu-
mor oxymelite simplici, vel composito præpa-
retur.

Postridiè purgatio decernenda ex diluto rheu-
barbari, & agarici, an. drac. j. In quo dissolutæ
sint pulueris hieræ diacolocynthidos drac. ij.
Aut si forte ea apud vos non extat, dissoluan-
tur pulueris hieræ simplicis, Diaphænici, an.
drac. j. s. At vero tu ipse æstimato virium robo-
re, morbiq; magnitudine exquisitius medica-
menti quantitatem præstitues.

Tertio die ab omni vacatione & medica-
mento quiescendum erit, nisi forte Mithridatij
opti. drac. j. exhibendam putes.

Quarto

“ Canon.”

Clyster.

Purgatio-
nes.

C O N S I L I A

Quarto die alia vacuatio tentanda, vomitu, quæ vna efficacissima est, & in primis accommodata ijs vitijs, & vijs expurgandis, quæ ventriculo assidentibusque partibus diutius, & tenacius inhæserunt, & insederunt.

Ea autem efficacissima erit ex scrop. ij. aut drac. j. radicis asari, quæ in hydromelite aut passularum decocto dissoluta sit, cum tantillo cinnamomi, & sirupo violarum.

Reliquis diebus insequentibus, dum suspectum accessionibus tempus exactum sit, mane quotidie offerantur scrop. iiij. huiusmodi opiata.

Rec. Conserue anthos, & betonice an. drac. j. Mithridatij veteris drac. ij. s. Theriace scrop. iiij.

Visci quercini, Seminis pæoniæ, Cranij humani puluerizatorum. an. scrop. ij. Misce, Capiat per se, vel cum aqua betonice. Si pæonia mas haberi potest, nihil efficacius deprehendes, siue semen siue radicem inclinante Luna collectum, drac. j. pondere. Quæcumque monemus non semel duntaxat, sed ter quaterue impendente periodo decernenda sunt.

Consilium octauum, Pro puero octo annos nato Epilepsia iamdiu correpto, cum abolita fere memoria, & ratiocinatione.

Rec. Foliorum betonice, Anthos, Maioranæ, Stœchados, Saluie, an. m. j.

Florum cordialium, an. p. j. Fiat decoctio ad lib. ij. In colatura infunde per noctem epithymi drac. ij. Foliorum sennæ mudatorum vnc. iiij.

Gingi-

*Sirupus
purgato-
rius.*

Gingiberis vnc. ii. Cinnamomi electi. drac. iii. Mane bulliant parum, & fiat expressio, in qua dissolue Mellis optimi, Sacchari albi an. lib. s. Fiat sirupus mediocriter coctus, Capiat semel in hebdomada vnc. i. s. cum aqua decoctionis betonicæ.

- Item conseruæ buglossæ & anthos an. vnc. i. *Opiata.* Mithridatij optimi, Theriaces an. vnc. s. Seminum & radicum pæoniæ maris, Visci quer- cin, Cranij humani, Rasuræ cornu cerui pul- ueratorum an. drac. ii. Misce fiat opiata, Ad- de, Sir. viol. q. s. Capiat drac. vel scrop. iiii. tri- bus vel quatuor matutinis post purgationem, Horis tribus vel quatuor ante cibum. A vino *Victus.* prorsus abstineat, Sitque pro potu aqua sim- plex, In qua incoxerint rasuræ cornu cerui cum exigua parte gingiberis. A fructibus ab- stineat præsertim à crudis & horariis, A lacte & lacticiniis, A leguminibus & piscibus.

Consilium Nonum, De Epilepsia.

Affectus hic comitialis longè grauissimus *Prognosti-*
ex graui & inueterata causa subortus, in *con.*
impuro atque iam male habito corpore vix vl-
lam arte curationem admissurus est. Accedit
tanta virium concussio, vt nulla corporis pars
affectionis expers deprehendatur, si vnum pul-
monem exceperis. Caput dolore, vertigine,
Melancholia, Comitialique morbo tentatur:
Summa est viscerum impuritas, qua reliquum
quoque corpus sordescit: Urinæ crassæ & sa-

B

bulosæ

C O N S I L I A

bulosæ renum obstructionem & grauitatem
demonstrant : Nec vetus femoris dolor dissi-
patus est.

Euacuatio.

In tanta vitiorum syndrome curatio à corpo-
ris exinanitione ineunda, quæ quoniam vix
tutò potest medicamentis purgantibus perfici,
tentanda potius est victu tenui, & siccante per
guaiacum. Itaque purgetur statim initio, vel
per sirupum quem aliquando præscripsi, vel per
medicamentum ex diluto rheubarbari & aga-
rici cum drac. ii. diaphæniconis.

Guaiacum.

Postero aut tertio die ad tenuem victum ac-
cedat, in quo solis asis vescatur, parca manu :
Bibâtque simplex decoctum guaiaci sine corti-
ce, vt ei facilius assuescat. Prandeat hora. i. Cœ-
net verò septima vespertina, Quinta, vel sexta
matutina, Rursusque quarta pomeridiana ca-
licem hauriat purioris & meracioris decocti, in
quo & cortex sit guaiaci & polypodium cum
saluia, betonica, & stœcade: idque primis die-
bus vice sit apozematis præparantis, Nec sudo-
res vi proliciantur.

Sudores.

Exactis diebus sex vel septem, cum iam præ-
parati & conturbati corporis humores fue-
rint, iterum purgetur medicamento non ad-
modum dissimili, aut cui addita sit fenna cum
epithymo.

Exin verò decocti vi sudores promoueri in-
cipiant, vt vacuatis interioribus sedibus sum-
mæ pariter exinaniri possint.

Quum sudores liberè euacuabunt, & corpus
difflabunt, & iam extenuatum ac gracilius exi-
stet,

flet, locus erit topicis remediis.

Ac tum femori primum, quod toti malo initium dedit adhibendi foci extenuantes atque dissipantes. Moxque ab his inducendum cataplasma ex radice bryoniae & cucumeris agrestis crudis, cum semine sinapis, cum pulpa ficuum, & fermento acri, quae omnia bona & comoda proportionem contemperata sint, & quam non tibi sed tyroni prescriberem. Si non satis haec tibi praestitisse videbuntur, tandem phanigmus ex fermento & cantharide imponendus, dum radix ipsa mali sit euulsa. His enim praesidiis quod valide trahant, plus efficies quam ulcere vel admodum diuturno, cui nimirum sola vis inest excipiendi, non attrahendi.

Cataplasma.

Phanigmus.

Tum temporis mouendae quoque erunt haemorrhoides, vel succo Mercurialis, vel succo ficus, vel glande ex pulvere hierae simplici, cum radice aristolochiae rotundae, sed tamen fotu praemisso emolliente. Aut si non satis moueri ac profluere queant, utiliter aperietur in pede sinistro saphena, educeturque sanguis pro virum modo.

Haemorrhoides.

Dum per haec topica curando femori operam dabis, nihil obstat etiam topica capitis remedia aggredi. Ac primum errhina, quae valide satis e cerebro mucum proliciant. Dein capitis frictiones per sacculos ex feminibus discutientibus cum milio & sale torrefactis. Ab iis tonso ad cutem capiti inducetur emplastrum ex radice iridis florantinae, cum hermodactylis, & semine sinapis. Quae puluerizata excipiantur

*Errhina.
Sacculi.*

Cucurbitu-
la.

emplastro de mehloto addita terebinthina q. s. dum emplastri consistentia sit. Valentius deinde addetur si rei necessitas exoptulet. Poterunt in idipsum cucurbitulæ, interdum leues, interdum cum scarificatu occipitio affigi. In iis ergo persistendum cum exposita ratione viuendi per guaiacum, dum non modo interiores, sed externæ, partes omnes propriis humoribus & excrementis expurgatæ videbuntur.

Setones.

Setones in occipite, vlcera in commissura coronali non eam quam dixi trahendi vim obtinent, Neque ab ijs id præstari experior quod ab aliis præfidiis, ac sæpe ægrotos sine fructu miserrimè torquent.

Cum toti corpori partibusque singulis hac ratione prospectum fuerit, si qua morbi comitialis suspitio derelicta videbitur, oportune decernentur, quæ tota substantia, & occulta proprietate hoc mali genus profligare traduntur.

Consilium decimum pro epileptico præscriptum, inter consilia Fernellij nunquam editum.

QUum apud eruditos experientesque viros scholastica & minutissima quæque persequi indignum videatur, & superuacaneum, operæpretium & vestra eruditione dignum de affectione proposita duxeram, etiam si apprimè grauis & curatu sit difficilis, paucis multa completi, & summas rerum sententias appositè apud vos proferre. At quoniam ita nunc vestra exigit

git sedulitas, ut non contracta, sed effusiore quadam orationis serie rem totam particulatim explicem: obseruata quadam styli moderatione, neque periphrasi, neque metaphoris, neque iocis, sed seriis nudisque verbis orationem aliquantum dilatare contendam: non tam vobis, quam laboranti, & ijs qui ingentem admirantur scriptorum vocem satisfactorius. Sequar autem non eum, quem de exponendis naturalibus, non naturalibus, & contra naturam rebus artificiosè ordinem proponitis, sed quem tandem resolutione ad curationem tenendum existimaui. Primumque quæ propositi morbi aut symptomatis notio sit, & ratio, & quæ vis, attingam.

Morbus, item symptoma quod in consultationem & deliberationem venit, epilepsia est, quæ annos decem insedit, ac inueterauit. Hæc licet à leuioribus orta initijs olim in vertiginis potius quam in epilepsie genus diuertisse videbatur, progressu tamen dierum veram & exquisitam epilepsie speciem est consequuta. Tanta affinitate hi affectus connexi sunt, ut rectè Auicenna vertiginem diminutam epilepsiam, ex eaque in hanc transitum fieri notauerit. Cum etiam in consummata epilepsia obseruemus non semper grauiores illos & immaniores, sed & interdum leuiores quosdam & irritos insultus fieri, qui, ut in vertigine, nulla conuulsione, sed sola sensuum & visus hallucinatione cerebrum impetunt. Cum nimirum proxima illa, continensque mali causa leuius excandescit, &

C O N S I L I A

exiguum de se vaporem effert. Hanc autem quæ illustrem & magnificum virū diris modis exercet, & exquisitam & consummatam epilepsiam esse recipio, quòd in eius paroxysmo absoluta fiat totius corporis convulsio, quodque spuma stridore quodam elidatur ab ore, & sensus omnis atque cognitio cum memoria pereat. Imò verò si neque vllum eius signum describeretur à vobis, vestra tamen autoritate innixus, hanc pro epilepsia habendam esse non dubitarem.

Sed quum tamen tria à Galeno tradantur, vsuque notentur epilepsiæ genera: Vnum ab extremis suscitatum corporis partibus, vt à manuum pedumque digitis: Alterum ab interioribus visceribus: Tertium à cerebro, quod primum est, & ipsi proprium: Optarem sanè à vobis inditia tradita pathognomonica, tum epiphænomena, quibus certò & luculenter intelligerem in quod genus epilepsiam hanc referendam putetis. Id enim tum ad medendi rationem, tum ad remediorum inuentionem in primis necessarium videbatur, quum non vna omnium, sed sua sit cuiusque generis curatio. Alijs multo ante paroxysmum tempore caput artusque omnes ingrauescunt, alijs nausea, aut etiam vomitio molesta est, alijs stupore quodam refrigescunt artus: Alii instantem paroxysmum præsentiant, possuntque impendentis repentini casus pericula vitare: alij derepentè præhenduntur & concidunt, nulla præensione futuri mali. Sunt qui paroxysmo soluto protinus surgunt nullo affecti symptomate: nonnullis ve
rò

rò symptomata quædam ab accessione grauiæ manent. Horum igitur animaduersione proprium epilepsiæ genus designari internosciq̃ue debuerat. Cæterum in hac reticentia conijciendum nobis & disquirendum in quod hæc genus maximè pertineat. Comitiali morbo interceptiuntur mentis sensuumq̃ue functiones, hinc cerebri censetur affectio. At quoniam ea interceptio interdum fit consensu aliarum partium, vt duobus prioribus generibus: interdum verò per se affecto cerebro, neque ex his quæ describuntur vlla priorum generum audio pathognomica signa, in postremum diuertendum puto, & recipiendum cerebrum *ιδιωπαθεία* atque etiam *πρωτοπαθεία* concuti. Nec .n. venenatus vapor instar auræ frigidiusculæ, aut è pedibus, aut è manibus sensim partiū cōtinuatione in caput aut cerebrum obrepere percipitur, nec ventriculi cordisve subuersio, aut præcordiorum molesta coarctio paroxysmum anteuertit, aut ob oculos nonnulla quasi spectra obuersari videntur. Sed cum illustrissimus derepentè quasi attonitus, aut fulgure percussus corruat, necesse est cerebrum, & ipsam mentis ac sensuum arcem obsideri, in eaq̃ue proximam & continentem huius epilepsiæ causam contineri, ac proinde in tertium hanc genus esse conijciendam. Hanc denique epilepsiam esse primariam, & vt appellant essentialem.

Percepta iam affecta sede, & quòd cerebrum non aliarum partium consensu, sed per se & primariò laborat, disquirendum quæ in ea sit cau-

*Obstructio-
nem ventri-
culorum ce-
rebrī nō es-
se causam
epilepsiae,
sed qualita-
tem quan-
dam mali-
gnam occul-
tā cerebro
veneni in-
star infe-
ctam.*

fa. Galenus tertio de locis affectis, & libro de symptomatum causis, epilepsiam, quæ præsertim primaria sit, contēdit ex obstructione quadam omnium ventriculorum cerebri proficisci, ob quam animalis spiritus liberè nequit in sensuū motusque nervos influere, & omnis legitima tum mouendi tum sentiendi, atque ratiocinandi functio perit. Impedita verò natura arctius oppressa nondum tamen prostrata onus quasi excutiens, caput corpusque vehementer concutit, dum obstructione soluta infarctum humorē expellat. Hanc causam, quam vos rectè formalem nuncupatis, magnæ licet rationum probabilitati innixam, & Galeni decreto passim comprobata, validis tum argumentis tum experimentis in pathologia & in dialogis de abditis rerum causis infregimus, aliam statuentes, nempe malignam & occultam qualitatem cerebro cunctisq; facultatibus animalibus perinde atq; venenum infensam, quæ ut è pede percipitur specie quadam frigidioris & malignæ auræ per continuatas partes sursum in cerebrum efferri: ita ex ipso quoque cerebro suscitari potest, idque protinus sua malignitate ferire nulla præsensio- ne paroxysmi futuri. Hanc verò qualitatem malignam & aduersissimam cerebrum multo validius excutere contendit, quàm humorem simplicem sola mole obstruentem, neque tamen cōcussioni aut conuersioni finis est, donec qualitas illa vaporis specie suscitata dissipetur, aut sponte sua euanescat. Causa hæc non admodū ei dissimilis est quam vel ipse Gal. lib. 6. de locis

affe-

Affectis de vteri strangulatu fatetur. Vt enim è sanguine menſtruo, atque è ſemine corrupto vis quædam venenata profertur, quæ in præcordia, in fauces, atque in ipſum cerebrum prorepens paria ſtrangulatus ſymptomata gignit: Ita ſanè & alia quædam venenatæ & malignæ qualitatis ſpecies epilepſiam facit. Propriè autem epilepſia ſymptoma eſt: qualitas verò maligna cerebro inſidens ipſa morbus eſt, iſque partis ſimilaris, & quem alibi demonſtrauimus totius ſubſtantiæ morbum appellandum eſſe. His ergò principijs firmitus innitendum, hæc ſtabilien-
da ſunt nobis fundamenta, ſi quæ tam diri & in ueterati morbi curatio ſperetur.

Quanquam autem huiusce qualitatis ad excitandam epilepſiam ſumma atque etiam præcipua vis eſt, non parua tamen exiſtit & eius materie, è qua tanquã è fonte qualitas illa prodit, & ſine qua vix illa ſubiſtit. Eam quidem eſſe craſſam lètamque pituitam cuidam melancholico humori permixtam, & in cerebro contineri, eique pertinacius adhæreſcere, multis cõpletor indi-
cijs. Ac quidem vetus illa dextræ naris obturatio, ante annos quindecim nata, oculi quoque dextri obtuſior acies, dextræ auris grauior auditio, dextrã ipſam cerebri partem, non parum offendi, luculenter demonſtrat. In ea autem cerebri parte dextra, pituitæ lentæ magnũ eſſe prouentum, oſtendit inſita cerebri temperatura humidior, quam deinde ſupra modũ auxerunt ingluuies, crapula, cruditates, & aer impenſè frigidus ac humidus. At verò melancholiam

Cauſe materialis continens, ſeu proxima.

pitui-

C O N S I L I A

pituitæ permiseri, testantur ætas in eum humorem gignendum propensa, curæ, mœrores, & graues cogitationes quibus dominus implicatur. Quod etiam nobilissimus vir plerunque citra occasionem metu atque mœstitia iactetur, Hippocrati inditium est iam obsidentis melancholiæ. Hic certè affectus illos tanta affinitate coniunxit, vt ex eo eodẽq; melancholico humore nasci putet: qui si in cerebrum insideat, epilepsiam: si in mentem, melancholiam facit. Itaque pituitæ ac melancholiæ non exigua est redundantia in parte dextra cerebri. Sed hæc si simplex sit, minimè epilepsiam infert, nisi & ea quam dixi externa qualitas accedat. Quocirca varia hæc cerebri excrementa diutius cohibita, & inhærentia, diernm numero, progressuque temporis corruptione nacta sunt externam illam ac prorsus malignam qualitatem, in qua dixi mali essentiam haberi. Ad hæc multum mihi contulisse videtur tuberculum in dextro tempore instar oui columbini exortum, & ipsi comitiali morbo coætaneum. Memini ijs dissectis quos viuentes morbus comitalis aliquando immaniter corripuerat, me aliàs circa meninges, aliàs in cerebri substantia putridam quandam & glutinosam saniem quantitate fabæ aut nucis iuglandis inuenisse, quæ crudelis huius & immanis affectus fomes fuerit. Ita igitur de continenti mali causa, deque primaria affecta sede statuendum.

Quoniam verò continentem illam & proximam morbi causam, alia quædam antecedens appella-

appellata fouet, quæ & ipsa interior existit, & sine qua summoueri illa integrè non possit, de hac quoque dicendum. Ea est totius corporis cacochymia & impuritas ex praua viscerum constitutione profecta. Magna hæc quidem & in primis obseruanda, quòd affectæ sedi ipsique cerebro primo mali fonti nouam assidue materiam suppeditet. Illustrissimo igitur viro iecoris, cordis, cerebri, & renum insita temperatura ex parentum semine, & primo ortu calida humidaque est, ac deinde similis reliquo corpori est impartita, quandoquidem totius temperatura principium partium, vt autor est Galenus, constitutionem ferè sequitur. Optima quidem illa, & ad probum sanguinem, & bene quadratum corpus comparandum apta: at verò postea in frigidioris humidiorique cœlo frequens habitatio, paludum, lacuum, & stagnorum expiratio foetida, victus omnium quos audiui intemperantissimus, omnium obsoniorum & ferculorum varietate confertus, nullo instructus ordine, supra satietatem ferina quadam voracitate grauis, vt ei qui gulæ & abdomini omnino sit natus, viscera, venas habitumque totum cruditatibus implens: Somni, laboris, exercitationis, inanitionis, & pathematum animi ratio prorsus neglecta, bonam illam & laudabilem temperaturam, atque insitam corporis constitutionem penitus euerterunt, & pro ea vitiosam substituerunt: nuncque ingluvie alijsque commemoratis causis obruto calore natiuo, vires & facultates, præsertim naturales,

C O N S I L I A

rales, quæ illius beneficio fouentur, impeditæ
 ac etiam debilitatæ, tantam alimentorum mo-
 lem modificare atque domare minimè potue-
 runt. Hinc non cruditates modò, sed & om-
 nis generis excrementorum prouentus, toto
 sic corpore succreuit, vt pars nulla existat quæ
 non proprio quodam superuacui humoris vi-
 tio præmatur. Venter multum esse pituita
 confertum indicio est, nausea illa frequens, &
 tenebræ à cibo ob oculos offusæ, huiusque in-
 gentem copiam in intestina deuolui, aliam in
 eis etiam gigni, minimè dubitari potest. Ce-
 rebrum multò grauius illius redundantia offun-
 di testantur peculiare eius affectiones. Sed &
 iecur, & lienem obstrui, atque etiam turgere, il-
 lud quidem bilis flauæ, hunc verò atræ copia, in
 dicio sunt præter cætera, mores olim quidem
 ob hepatis calorem, & bilis feruorem in iracun-
 diam, nunc verò ob nimiam adustionem in me-
 lancholiam propensi. Sub hac vitiosa constitu-
 tione viscerum, quis reliqui corporis bonus ha-
 bitus esse possit? Corpus totum supra naturam
 & ætatem ingrauescens, impuritatis ingentem
 molem & acerum confirmat. Hæc igitur cor-
 poris impuritas ob viscerum imbecillitatem,
 & continuatam viuendi rationem illegitimam,
 quotidie noua etiam atque etiam succrescens,
 nouum quoque pabulum suggerit continenti
 causæ quam in cerebro constituimus. Neque
 hæc antè conuenienter extirpari potest, quàm
 corpus ipsum omni sorde & illuue sit expur-
 gatum.

Prognosticum.

Epilepsiam quæ aut annum ætatis vigesimū-
quintum excessit, aut postea hominem adori-
tur, commori, & in supremum vitæ diem mane-
re autor est Hippocrates: Cum præsertim ut
hæc vehemens fuerit, & originis suæ nec cer-
tum habuerit initium, nec compertam sedem.
Classici verò autores toto hanc genere immedi-
cabilem statuunt, quòd causa non satis perspe-
cta illam videant neque medicamentis, neque
vacuationibus ullis, neque cœli mutationi, ne-
que viuendi legibus cedere, neque temporis diu-
turnitate vinci. Quibus de causis plerique om-
nes diuinam hanc appellant, & pro eius curatio-
ne implorant diuorum operam. Huius sanè con-
ditio & essentia supra elementorum naturam
est, omnemque sensum, & humanæ mētis aciem
effugit: non ratione aut demonstratione, sed ob-
seruatione sola & usu comprehensa. Quāquam
autem difficilis est epilepsiæ curatio, præsertim-
que in malè habito corpore, suscipienda tamen
ea est, atque ijs remedijs tentanda quæ multis
sæpe profuerunt. Ea licet quadam substantiæ
proprietas id præstent, arte tamen adhibenda
sunt exinanito & puriori iam factò corpori.

Medendi Metodus.

Curationis initium ab eo quidem ducendum
est, quod resolutione atque inuestigatione po-
stremò fuit inuentum. Id autem est totius cor-
poris

poris cacochymia & impuritas, qua præsente, nec tutò quidem medicamenta, quæ substantiæ proprietate prodesse solent, adhibeantur. Sæpe enim vel malum ipsum ingeminatur, vel etiam noua quædam symptomata accersunt. Itaque corporis hæc immodica moles in primis absumenda, & in pristinum naturalemque statum quoad liceat reuocanda. Deinde caput & cerebrum modis omnibus exhauriendum, ac demum ipsa morbi radix funditus euellenda, corroboratis simul hisce partibus quæ vehementius afflictæ fuerant. Quæ omnia si non æquè distinctè vt pronuntiantur, tutò nihilominus & pro eius qui curationi præfuerit iudicio, opportunè decernentur.

Corporis totius curatio.

Nec superuacuum humorum exuperantiam, nec corporis tantam molem semel & vniuersè demoliri licet. Non enim tam repentinam mutationem illa natura ferat, sed sensim ac pedetentim, vt quæ longo tempore contracta sunt, lentè quoque citra virium offensionem tollantur. Neque id profectò solis medicamentis præstandum, vt quorum immodico vsu corpus nimium labefactetur, sed tum his, tum victu tenui & accommodato. Hic enim cruditates & luxuriantem corporis molem sensim absumet: illa verò superuacuos ac etiam iam corruptos humores sensim quoque excludent. Quoniam verò methodicam illam curandi formam satis videor

videor demonstratione prosequutus, vt tandem frugifera fit hæc nostra contemplatio, conducibile fit omnem deinceps curationis seriem subnectere. Nec enim verebor apud eruditissimos viros ipsas medicamentorum formas depromere, quòd sæpe curandi summa vis posita sit in remediorum quantitate, & vtendi ratione. Autumno igitur aut alio quouis clementiore cœli statu curatione suscepta, primum alius si adstrictior erit, clystere proritetur, qui etiam crassam intestinorum pituitam eluat, atque detrahat. Atque is in lib. i. decocti accommodati habeat hieræ simp. diaphœnici an. vnc. s. mellis ros. & anthosati an. vnc. i. olei rutæ & anethi an. vnc. i. s. Postridie portio humorum superuacuum qui in ventriculo & in primis ductibus sine adhæsu fluctuant, expurgetur hoc medicamento: Rec. polypodij quercini, sem. carthami, carui, fœniculi, foliorum senæ an, drac. iii. epithymi drac. i. fiat decoctio in vnam dosim. in colatura infunde rhabarbari electi drac. i. s. agarici trochiscati drac. i. cinamomi drac. s. expressioni adde syr. capillorum Ven. drac. vi. fiat potio. Detur manè horis saltem quatuor ante cibum. Tertio die constitutur viuendi ratio tenuis, & citra manifestum calorem attenuans, eaque ex cibis euchymis, vt ex pullis gallinæ & columbinis, ex perdicibus, auiculis montanis, phasianis, & similibus: ijsque assis potius quàm elixis. A iusculis & sorbitionibus multis abstinendum, quoniam præcordia nimis implent atque distendunt. A fructibus quoque,

que, & leguminibus, & ab omnibus flatulentis aut vaporosis. His igitur & purioribus cibis qui facile designari poterunt, parcè nec vnquã ad satietatem vtatur, & solum bis die cibum sumat, idque ex iustis interuallis quæ concoctioni sint satis. Percipiet autem dominus laborans se his conuenienter vti, si nec ventriculi distentionem, nec rugitum, nec ructum vllum in concoctione sentiat. Vt etiam potu cruditatum portio facilius absorbeatur, in easque natiuus calor validius incumbat, parcus sit potus, isque in pastu solo: potu enim quàm cibo impleri facilius est. Immoderatus corpus grauat, omnèque concoctionem interpellat. Hoc etiam tempore humores ad pleniorum purgationem apparandi erunt, vel apozemate ex rad. petroselinii, fceniculi. & polypodij cum hyssopo, betonica, & stœchade, in quo nonnihil oxymelitis dissolutum sit. Vel si mauult guaiaci decocto in quo commemoratæ radices, & herba sub finem aliquantum incoctæ fuerint. Alterutro aut bis die, aut certè semel vtendum horis duabus tribusue ante cibum. Sed quàm minimè cindi sunt sudores. Si interim alius subsistat, sollicitetur commemorato clystere. Cum & victus ratione, & apozemate diebus quinque aut sex apparati iã satis, ac fortassis concitati erunt humores, altero medicamento proliciendi erunt, quod aut priori simile sit, aut aliquanto efficacius, & curando affectui accommodatius. Quale hoc est: Rec. rad. apiij, polipodij quercini, sem. carthami, passularum mundatarum, fol. senæ munda-

mundatorum an. drac. iij. epithymi drac. i. fiat decoctio pro vna dosi. In colatura dissolue pulueris hieræ simpl. diaphœnici an. drac. ij. fiat potio. Detur manè horis saltem quatuor ante cibum. Ab hac purgatione ad apozema redeundum, victusq; similis continuandus, ac deinde post dies circiter quinque, tertio medicamento, si res postulet purgandum, quod horum per simile fit. Vbi autem circiter diebus quindecim horum remediorum ope ventriculus, iecur, lien, pancreas, & partes omnes quæ in prima corporis regione cōsistunt, puriores existent, tum deinde secunda corporis regio quæ maiorum est venarum tempestiuè vacuabitur sectione venæ. Hanc enim non modò morbi species atq; magnitudo, sed & corporis habitus & antè acta vita postulant, vires verò & ætas permittunt. Secunda porrò erit vena cubiti media, quæ & è cerebro, & è iecore, ac inferis partibus perinde vacuat: & ea quidē in brachio dextro, quòd oculus dexter sit hebetior, eiusq; lateris auris, atq; etiam naris obturetur, & tuberculum in dextro tempore promineat, partesq; omnes dextræ ad motum, & ad sua munera sint ob humorum copiam & grauitatem ignauiores. Detrahetur autem sanguis non minus quàm libra vna quæ uncias est duodecim.

Cerebri particularis curatio.

A venæ sectione cū iam corpus extenuari & macrescere cœperit, ne quid ad perfectā curationem

C O N S I L I A

rationem desit, tertia corporis regio, quæ summas omnes partes ipsumque caput complectitur, exinanienda erit. In idque vtiliter guaiaci decocto, vel simplici, vel, ut dixi, composito sudores bis die aut semel cientur. Et quo tempore dimanabunt, tonso iam capite adhibeantur hæc calorifica. Rec. seminis anisi, fœniculi, cumini, baccarum lauri contusarum an. vnc. ii. milij lib. i. salis vulgaris libram semis. torrefiant omnia in sartagine, reponantur in facculis qui calidi applicentur capiti tempore sudoris. Sudore deterso pituita è dextra præsertim nare proliciatur hoc errhino: Rec. saluix, maioranæ an. lib. iii. tritis affundatur vini albi vnc. iiii. fiat expressio in qua maceretur radicis cyclamini minutim concisæ drac. i. rursus exprimatur, reponatur pro errhino, hauriatur in narem dextram, vel penicillus in eo intinctus immittatur in narem dextram, contineaturque dum pituita profluat. In aurem verò dextram quotidie manè huius liquoris duæ tresue guttulæ instillantur. Rec. aquæ vitæ, succi cepæ an. vnc. ii. in quibus infundatur pulpæ colocynthidos drac. i. in expressione castorei scrop. ii. reponere, & vtitor ut dixi, obtureturque auris bombace. Pomeridianis horis sub cœnam cucurbitulæ scapulis, ceruici, & occipitio affigendæ, modo leues, modo cum scarificatu, idque maximè parte dextra quæ grauius afficitur. Hæc igitur topica remedia cum guaiaco, & victu tenui eousque continuanda erunt, dum odoratus nari, & auditus auri dextræ sit restitutus. Quod si non facile sit

fit assequi, nonnunquam manè caput ieiuno lauandum, fouendumque erit lixiuio calido in quo cephalicæ herbæ incoxerint, quod & eius noxios humores vetustate concretos colliquabit, fluxosque reddet, vt deinde topicis illis promptius obtemperent, simul etiam occulta quæcunque cerebri vitia deteget.

Peculiaria huius epilepsiæ remedia.

Superiorum remediorum cōtinuatione, cum & corporis totius, & cerebri vitiosa cōstitutio, in pristinam ac ferè naturalem redijssè videbitur, intermisso guaiaci & topicorum remediorum vsu, sed tamen victu siccante, tenui, & attenuante semper obseruato, epilepsiæ remedia propria opportunè decernuntur, hac ferè methodo. Primum quòd vniuersalis purgatio aliquandiu fuerit intermissa, hoc modo repetenda erit: Rec. fol. saluiæ, betonicæ, stæchad. anthos, an. m.s. epithymi drac. i. fol. fenæ mundat. drac. iii. fiat decoctio pro vna dosi, addendo sub finem agarici drac. i. s. in expresso adde pul, hieræ diacolocynthidos drac. ii. fiat potio sumenda die electa, horis quatuor ante cibum. Postridie bolus hic voretur: Rec. conseruæ betonicæ, anthos an. drac, s. mithridati veteris drac. i. misce. capiat manè horis tribus vel quatuor ante cibum. Sequenti die qui tertius erit, puluis hic sumatur, vel solus, vel hydromelite dilutus: Rec. rad. aristolochiæ rotundæ, epithymi an. scrop. s. rad. asari scrop. ii. fiat puluis tenuis, sumat ma-

C O N S I L I A

nè horis duabus ab accepto iusculo, aut ab alio quouis leui cibo. Si fortè vomitionem cōcitet, non ante cibis alius offeratur, quàm ea defierit: ac tum pulli aut capi iusculum apprimè conueniet, ad hoc deinde cōsuetus cibus. Si ob amarorem huius pulueris difficilior sit vsus, poterit in pillulas redigi, quæ parem vim & facultatem obtinent. Est autem vis huic medicamēto summa ad epilepsiam. At nihilominus ne quid suspectum supersit, die quarto, cauterio aperiatur tumor in tempore dextro prominēs, illæsisq; venis, arterijs, & musculis sensim omnis eius illuies eluatur atque detergatur, sinaturq; aliquandiu manare dum in naturalem statum redeat. Occipitium verò, aut synciput ad coronalem cōmissuram cauterio inurere, nihil mea sententia contulerit, neq; id citra grauioris periculi discrimen experiri licet. Thermarum quæcunque sint facultate præditæ, vis ad affectum hunc nulla deprehendetur. Neque fieri potest vt corpus à prauis humoribus aptius vindicetur, quàm exposita ratione curandi. His ita paucis videor ad quæstiones respondisse in quibus plurimùm inerat difficultatis.

Cæterùm vt totam curationem compleam, & huic quasi colophonem addam, dum vlcus in dextro tempore inustum curabitur, vsurpanda erunt remedia, quæ secreta proprietate epilepsiam inhibent, atque etiam depellunt. Cuiusmodi est puluis, aut electuarium ex scobe cornu cerui, & eboris, cranio humano, radice & semine pœoniæ maris, visco quercino, corallio, & gingi-

gingiber exceptis saccharo soluto aqua betonica. Semen pœoniæ maris collo subnexū vim habere experimur, & vngulam eius animalis quæ vestrates *ellend* appellant, vel appensam, vel annulo inclusam vidimus epilepticam accessione cohibere. Aestiuo solstitio, & maximè diui Iohannis Baptistæ profesto, si artemisiæ herbæ radix euellatur, sub ea verus carbo, sed tamen bene odoratus, inueniri solet, qui sindone inclusus, appensusq; collo epilepsiam arcet. Et hæc quidem propriè symptomati, cætera verò quæ prædixi eius causæ succurrunt.

Præcautio.

Hac autem curatione prorsus & ad vnguem completa, ne postea in consimilem affectum relapsus contingat, obseruanda erit aut exquisitè, aut quàm proximè licebit viuendi ratio iā exposita. Circum solstitia & æquinoctia Luna decrecente, clystere præmisso corpus purgetur medicamento quod præscripsi ex hiera diacolocyntidos. Postridie bolus detur ex mithridatio. Tertio die vomitio proritetur vel puluere, vel pillulis præscriptis. Reliquo deinceps tempore ex interuallis ea vsurpentur quæ dixi proprietate valere. Si certus & status est epilepticæ accessions recursus, iisdem medijs quinque sexve diebus vtiliter anteuertetur, nec eius præcauendi certior lex vlla statui potest.

C O N S I L I A

Consilium vndecimum. De graui auditu, & olfactus imbecillitate ex diuturna frigida humidaque cerebri ac totius intemperie pro D. Chatilier Generali Tribuno arario Sabaudie, & regionis Pedemontana. Nunquam antea editum.

INtemperiem hanc cerebri capitisque totius vndecunque natam, siue ex vite intemperatura, siue ex vehementi perfrigeratione capitis, siue etiam alia ex occasione originem duxerit, certum est tandiu perseuerare non potuisse, torpidumque olfactum, & grauem auditionem tandem redidisse, citra magnam frigidi humoris & crassi copiam, qui magna ex parte in ipso cerebro genitus sit, gignaturque quotidie proprio ipsius vitio, & imbecillitate longo tempore contracta, tum etiam ex partibus subiectis vaporatione in ipsum euectus sit, & etiamnum tollatur. Duabus enim hisce causis concurrentibus non in cerebro solum, sed vbiq; corporis magnus fieri solet excrementorum prouentus, Hinc affectum frigidum esse argumento est tum nullus capitis dolor vehemens, nulla distentio partium, tum odorandi, & audiendi facultatis imminutio, frigidi enim est actiones imminuere aut abolere, calidi vero exacerbare, aut peruertere, tum etiam generosi Domini laborantis testimonium, & sensus materiae frigidae per nares interdum defluentis adeo frigidae & crassae & pellucis, vt vitream pituitam colore, & consistetia plane referat, Hac mucosa iluue cerebri priorem maxime partem abundare, indeque odorandi instrumentum, duas scilicet emin-

eminencias mammarum papillis per similes, ab hisque exiles productiones frigido eo humore imbutas permadescere est credibile.

Cum igitur malum hoc infederit penitus & inueterauerit, longoque dierum, & annorum decursu corroboratum iam sit in partibus sub calua & extra caluam contentis, atque doctorum medicorum & experientium manus irritas sæpe iam sit expertum, minime dubitandum est quin curatu euaserit difficillimum. eius tamen curationem si certo ordine, & eorum auxiliorum, quæ dicentur diligenter ad plusculos dies continuatione suscipiatur, fieri & perfici posse speramus.

Priusquam ad peculiarum capitis euacuationem veniatur, totius est habenda ratio, corpusque ipsum imprimis purgandum est, tum ut ipsum purius reddatur, tum etiam & antecedens vacuetur mali materia, eiusque aliquid etiam è distantioribus partibus reuellatur.

Pridie quam purgetur clistere quarta hora pomeridiana exhibendo perfundetur quod sic habeat. Rec. decoctionis communis clisteris lib. i. in col. dissolue. Catholici & diaphœnici sacchari rubri an. vnc. s. mellis rosati & anthosati an. vnc. i. olei anethini & chamæmelini an. vnc. i. s. fiat clyster.

Postridie purgetur medicamento quod folia senæ, agaricum & rhabarbarum ex polypodij & seminis carthami decocto contineat, cui interdum drac. i. aut drac. i. s. electuarij dia carthami vel diaphœnici admiscebitur, ut è parti-

C O N S I L I A

bus remotioribus reuellat. eius poterit talis esse formula Rec. rad. petroselinii & fœniculi, poly podij quercini, seminis, carthami, passularum mundatur fol. senæ mundatarum polipodij an. drac. iii. fiat decoctio pro vna dosi, in col. infunde agarici recens trochiscati scrop. iiii. rhabarbari electi drac. i. cinnamomi drac. s. in expressione dissolue syrupi capillorum veneris vnc. s. diaphœnici drac. i. s. fiat potio.

Deinde ut magis magisque corpus purius fiat, potionibus quibusdam attenuantibus & præparantibus & apoxematis ad aliquot dies utendum erit, cuiusmodi esse poterit oximel simplex Galeni, hydromeli saluia, bethonica, stœchas, & similis facultatis herbarum incoctæ sint, apozema item ex attenuantibus, quale est quod capit radicis cichorii, apij, petroselinii hyssopi, origani an. m. fiat decoctio ad quartaria tria, in col. dissolue syrupi de hyssopo de cichorio simp. an. vnc. i. s. sacchari albi vnc. i. s. fiat apozema aromatizatum drac. i. cinnamomi electi, capiatur dosibus quatuor manè & vespere quarta hora exhibendis.

Horum usu quando satis præparatum corpus videbitur, iteranda erit purgatio præscripta eaque ex interuallo temporis reppetenda tandiu erit, dum prima corporis regio omni humore noxio exhausta sit corpusque ipsum purius redditum, in quam rem catapotia etiam formabuntur, hoc modo.

Rec. Massæ pilularum de agarico scrop. ii. cocciarum scrop. i. quibus malaxatis & corporatis

ratis cum syrupo deſtechade fiant pilulæ quinque, quas poſt primum ſomnum deglutiat, hæ enim e capite noxiam materiam reuellendi vim obtinent non infirmam.

His ita geſtis capitis totius mali fonti tempeſtiuè ſuccurri poterit, in idque præcipuam curam & diligentiam conferre oportet, & omni ratione, quia impenſius refrigeratum eſt & debilitatum incaleſcat & roboretur per ea quæ extrinſecus admouebuntur, & ſimul frigidus is humor, qui multus ſupra caluam continetur, caleſcat, attenuetur, diſſipeturque, & ad vacuationem facilior, & fluxilior fiat, id quod ſacculis calidis præſtari commodè poterit toti capiti maximeque anteriori eius parti & vertici admouēdis manè & vèſperi, tandiu dum calidius leuiusque redditum caput eſſe ſentiatur.

Rec. foliorum ſaluia, maioranæ, ſtœchados an. M. ſ. ſeminis aniſi, fœniculi, cumini an. vnc. ii. baccarum lauri contuſarum vnc. i. milij lib. i. ſolis lib. ſ. torrefiant in ſartagine inde ſacculis duobus lineis concludantur qui alternatim calidiſſimi capiti deſonſo applicentur, dum ita concalefacto capite ſudor emanet.

Hiſce biduo triduoque calefacto capite & frigida craſſaque materia ſimiliter calefacta, & attenuata fluxilique reddita, ea tum demum accommodatis errhinis, apophlegmatifmis in nares, & fauces deriuanda eſt.

Errhina fieri poſſunt ex ſuccis maioranam, betæ, anagallidis, ex vino albo expreſſis, ſed longe efficaciora experimur quæ ex radice ciclaminiſ

claminis constant, potenter enim ea è cerebro reuellit moto citra periculum sternutamento. Post hanc iridis radix efficax esse deprehenditur. Apophlegmatismi verò ex hidromelite fieri commodè poterunt in quo struthij radix incoquatur in cuius decocti lib. s. inspergatur pyrethri in pollinem redacti drac. i. quo non solum os interius & fauces gargarifatu colluendæ sunt, sed inde in nares aliquid resorbendum, ita vt cerebri basis per quam humores excernuntur, attingatur.

Eodem tempore in aures vtiliter instillabitur aqua vitæ, tum per se tum etiam interdum cum porri succo, & tantillo castorij, ita quippe ea quoque via aliquid materiæ peccantis educetur & bombi illi qui obaudiuntur dissipari poterunt; In id quoque mirificam vim obtinet pulpæ colocynthidis drac. i. in hidromellite decocta, flatus enim talium bomborum causam continentem potentissime discutit. Quod si talium usu per dies plusculos continuato malum non abigatur, & rebellis peruicaxque materia crassa & frigida non cedat, lotionibus capitis exquisitius erit apparanda, quæ quidem lotiones cephalica omnia in lixiuio sarmentorum vitis claro incocta habeant, cuiusmodi sunt rosmarinus, stœchas, saluia, laurus, maiorana, nigella romana, enula campana, absynthium, organum, calamentum, ruta, baccae iuniperi, asarum, chamæmelum, melilotum & similia. In horum decocto amplam spongiam, & ad capitis figuram conformatam ita vt totum contegant

caput

caput immergētur, aut philtia prius omni spurcitie eorū in aqua calente deposita, quibus quā calidis caput biduo triduoūe fouendum, minime ne tum quidem intermisso errhinorum, & apophlegmatismatum vsu; hi si non satis sint deriuandæ tam contumaci materiæ cucurbitulæ occipitio applicari poterunt, nam setones, sinapismi, inusta cauteria quoniam citra utilitatem (ea enim tantum educunt quæ supra caluam sunt, congesta, non etiam quæ intra cranium continentur) diuexationem & molestiam ægrotanti adferant, præsentī affectu omittenda puramus.

Interim dum capiti prospicietur, totius curæ & ratio abiicienda non est, sed alius si subsistat clistere emollienda erit, aut apozemate ad perfectionem cocto eadem quæ supra commemorata sunt soluentia, sed maiore quantitate recipiente, ex certis interuallis exhibendo, solui poterit.

Ad hæc congruam victus rationem accedere est necesse, quam medicus qui Domino laboranti dum hæc administrabuntur adstabit, præscribet prout corporis & temporis constitutio postulare videbitur, eo tamen eius consiliū spectare debebit, vt dum extirpationi mali huius vacabitur, omnia caput replentia seu per se seu ex accidenti id faciant longe sumoueantur, sed ea imperentur quæ vaporationis a cibo in caput sublationem prohibeant, cuiusmodi puluis est, qui recipit, coriandri præparati drac. ii. seminis anisi & fœniculi drac. i. s. cinnamomi electi
serop. i.

C O N S I L I A

scrop.j. rosarum rub.drac.j.sacchari rosati.q.5.
fiat puluis omnium,capiat cochleare vnum sta-
tim à pactu. Eundem vsum præstat cydoniatu
cum & sine speciebus.

*Consilium duodecimum, Ad oculorum suffusionem,
Pro vxore Domini de Rion, Die 29.*

Martij 1552.

Causa.

VTriusque oculi hebetudo,& impendens cæ-
citas, tum quæ ex ophthalmia in oculo
dextro relicta est, tum quæ postea in sinistrum
inuasit, primam efficientem causam habet in
cerebro. In hoc quippe abundantior pituita ex
cremētia progigni cumulariq; solet, idq; ex fri-
gida humidaq; Dominæ laborātis intemperie,
& ex immoderata viuendi ratione: Ea sane vt
præcipua est arthritidis causa,quoties per po-
steriora sic si p opticos nervos irrepens in ocu-
los hæc videndi symptomata peperit: Neque
enim sola pupillæ dilatatio citra hanc causam
cæcitatem inferre potest.

*Pari affe-
cta.*

Hoc autem loco hæsitamus vbinam potissi-
mum hic humor impediens, & qui continens
& proxima est mali causa consistat? An in op-
tico nervo, Anne sub pupillæ partibus intimis
suffusionis specie, Aut an extrinsecus supra cor-
neam pupillæ effundatur albuginis specie: Hæc
enim singula diligenter æstimanda sunt, & in-
ternoscenda, sine quibus curatio, si qua speran-
da

da est, perfici non possit. Itaque optamus diligenter moneri per te de ijs omnibus, Si nihil ob pupillam in oculo esse deprehenditur, Causa est in optico nervo, atque is obstructus forsan est: Neque enim suspitio est læsæ facultatis videndi, aut partis cerebri in qua consistit.

Si quid obscurum ob pupillam animaduer- titur, discernendum denuo id ne in profundo sub tunicis conditum sit, anne foris circa tuni- cam ceratoidem adhærescat. Illud suffusio, hoc albugo est.

Tantisper autem dum horum certiús mo- nebimur, curatio ineunda est generalis, & quæ ijsce omnibus affectibus æque communis est, Primum victus siccans & attenuans im-^{victus.} perandus est, quo neque sorbitionibus, ne- que liquidis, sed asis duntaxat & siccis ve- scatur, ijsque satis tenuiter, & quantum satis esse videbitur ad virium præseruationem. A vino abstineat dies viginti aut triginta; Potus sit ligni sancti decoctum, quod nul- lius alterius rei permissione sit apparatus: Si altero validiore & acriore decocto hora quinta matutina & quarta pomeridiana ten- tes ex toto corpore, maximeque è capite sudo- rem elicere non leue momentum ad curationē fuerit.

Tertio aut quarto die huius victus, cum ^{Puegatio.} iam humores exagitati apparebunt, purga- tio adhibenda per pillulas lucis maiores, & pillulas sine quibus, aut per alias quas la- borantis

C O N S I L I A

borantis naturæ expertus eris accommoda-
tiores .

Hæ octauo aut decimo quoque die repeten-
dæ sunt, nec eo die sudores promouendi.

Diebus interiectis aluus , si forte durior exi-
stet, emolliatur clystere.

Sacculi.

Quotidie mane , potissimum sub finem fu-
doris derafo capiti vel tonso imponendi sunt
sacculi ex milio , sale , semine anisi, fœniculi, &
baccis lauri torrefactis , quos in lecto decum-
bens calidissimos perferat horam circiter dimi-
diam, vt eorum opera lentus capitis humor fo-
ras proliciatur, & cerebrũ totius mali fons ma-
gis quàm partes cæteræ roboretur, in hoc enim
efficaciores sunt sacculi , quàm vel empiastra
vel sinapisini, quantumuis calidi.

*Apophleg-
matismi .*

Sublato sacculo caput muniendum est stup-
pis ficcis, quæ suffientur stirace, benioni, caryo-
phylis & horum similibus paulo ante vtrumque
pastum . Eodemque tempore pituita è capite
detrahenda est apophlegmatismis , qualia sunt
ex mastiche, & pyretro mansis : Vel gargarisma
ex accommodato decocto, in cuius lib. i. disso-
luta sit drac. i. pyretri puluerizati. His constan-
ter vtendum interim dum affectus oculi certius
innotescet. Sitne albugo, suffusio, aut optici ner-
ui obstructio : Nam imbecillitatem ex spiritus
penuria , aut virium dissolutione nondum esse
constat .

Quibus perspectis, idoneis remedijs dum li-
cebit opem feremus .

Consilium

*Consilium decimumtertium, Ad imminens em cæcitatem
ex obstructione nervi optici, Pro Domino*

Laslier annos nato sexaginta,

29. Martij 1552,

Impedita hæc, aut deprauata visio, quæ aut hypochyma aut cæcitatem minatur causam habet in optico nervo non modo crassum vaporem, sed & lentum crassumque humorem, qui è cerebro illapsus nondum omnem nervi capacitatem implet. Hic verò si ad crystallinum atque pupillam incidat, hypochyma: Sin verò illic subsistens augescat atque concre scat simplicem cæcitatem, in qua tamen nihil unquã vitij in oculo cernetur pariet, Itaque inhibendum, ne quid præterea eò recens influat, idque bona ratione victus, quæ corpus moderatè alat, nec tamen humectet, nec excrementis impleat.

Bis aut semel saltem in mense purgandum per pilulas sine quibus, & pilulas lucis maiores: Atque etiam interiectis diebus si quando adstrictior alius erit aut ventriculus crudior apparebit, per catapotia ex aloe.

Caput mane quotidie ficcandum fomentis ex sale, milio, & seminibus discutientibus torrefactis.

Fomenta.

Frictiones quoque in posteriora & in occipitium inferiora versus deductæ apprime vtiliter erunt:

Frictiones.

Pituita sæpe ex capite prolicienda apophlegmatismis, Errhinorum autem non æque tutus est

Apophlegmatismi.

C O N S I L I A

est vsus, Sternutamentorū aduersissimus quod excrementi cursum atque impetum in posteriora conuertant.

His ergo similibus rationibus caput excrementa minimum cumulabit, Atque ea magna ex parte per naturales meatus deducuntur.

Alter autem curādi scopus est, vt qui in opticos neruos iampridem humor influxit, aut prorsus aut quātum ritè licet euclatur, reuelaturque influxionis originem. Id quanquam arduum est, ac imprimis difficile, tentandum tamen etiamnum est.

Cucurbitula Sæpe igitur, maxmè vero postridie purgationis, & aliquod deinceps diebus affigēdæ erunt cucurbitulæ leues ocipitio, vtrunque ad ceruicis originem.

Decubitus. Inperandus est decubitus supinus: In quo & caput ipsum aliquando succutere contulerit, vt qui tenacius impactus est humor sede sua dimoueatur.

Desecombus. Occipitis atque ceruicis appellatos setones non probaui, Quādoquidem nullo illos vsui, vel cōmodo, sed graui sæpe periculo infixos anima duerti.

Unguētum ad radicem auris. Efficacissimā autem ac tutissimam reuulsionem experior, quæ fit ab optico neruo in id cauum quod est in radice auris, & in conuexione maxillæ pone infimā auriculam: Per id enim ramus è vena iugulari intro subiēs in opticos neruos vtrunque excurrit. Eosque comitatur ad oculos vsque, in id igitur exiguum emplastrum vnguis magnitudine, apponendum est, aliud,

aliud. quod constet ex æquis portionibus saponis nigri, & salis communis triti.

Vel aliud ex semine sinapi & cantaridibus an. 3. fermenti acris vnc. j. Iis vero prudenter & arte summa vtendum.

Quod si metuatur ne non satis sequax sit humor reuelendus, præparandus erit fotu remolliente & attenuante, qualis fiet ex decocto altheæ, verbenæ, Euphrasie, Rutæ, seminis fœniculi, & fœnugræci.

Huius decocti vapore ex spongia molli, ac femella sub vesperum oculi fouendi sunt: cum præsertim emplastra infimæ auriculæ, inhærebunt vt suo saltem tēpore noxium humorem molliat & extenuet.

Colyria verò in oculos frustra immittentur, *Decolyriis.* quod eorum vis requirat in affectam sedem penetrare.

Vtiliter nihilominus sæpe mandetur semen *Pulvis.* fœniculi, aut etiam pulvis sumatur in fine pastus ex coriandro, aniso, feniculo, euphrasia, & glycyrrhiza, & cinnamomo: Istorum enim vapor, & halitus ex ore & stomacho ad oculi anteriora fertur.

Non deerunt scio qui hac in re guaiaci decoctum imperent, & vehemēter commendent, *De guaiaco.* quod tamen sine istorum ope irritum sit, & minime profuturum.

C O N S I L I A

*Consilium quartumdecimum, Responsum D. Fernellij ad
litteras D. Du Perat In aula Cæsarea viri per-
lebris seu Medici eius Bucherij.*

*Propositio
dubitatio-
nis.*

Litteræ tuæ ad I. Syluium Doctissime Bu-
cheri mihi fidem fecerunt spectatæ tuæ
eruditionis, quam denuò & ijs ad me confir-
mas, & simul etiam in me tui candorem sum-
mamque propensionem declaras. Nequid igitur
de scriptis meis vt parum tutis Domino
in suspicionem veniat: priores ad I. Syluium
tuas litteras non obiter, sed diligenter admo-
dum legi ac peruolitavi, in quibus cum mul-
ta essent verborum prolixitate inuoluta, vide-
baris non de sola podagra, sed interdum de a-
liis articulorum doloribus differere. Quorum
originem aliàs cerebro, aliàs venis ferebas
acceptam, de qua si & nunc dubitas cum cō-
siliij mei rationem exigis, Nonne & tu mihi
videris dubitandi occasionem dedisse. At ve-
rò si nūc communis est nostra sententia hosce
dolores è pituita nasci, eamque è capite deor-
sum in articulos labi, nihil est quod ambigat
concteturve Dominus curandi rationē iam-
pridem à te salubriter præscriptam exequi,
quam & scriptis meis non parum laudibus
ornaui, & ad vnguem imitatus sum, licet a-
liis remidiorum generibus expressam, vt suus
est vniuscuiuscunque vtendi modus: Quem-
admodum solet vnusquisque, ea ferè com-
mendare quæ plurimum fuerit foeliciter ex-
pertus. Quanquam ipse nō dubito etiam qua-
lia

lia cōmemoras profutura si stabilis adsit perseveruerantia. Sed iam ad quæsitā tua.

Si Dominus potū sibi designavit ligni sancti decoctum, nihil obstabit per hymem, interdum at non semper, illi parem aut minorem miscere vini tenuis portionem. Moueri hoc loco velim huius ligni multa esse genera aut certe multos ordines: neque id sumentum quod subdulce decoctum reddit sero lactis persimile, sed odoratum præferri, cuius decoctum sua acrimonia palatum faucesque titillet. Cum secundam illam & medicatam è ligno sancto portionem sumet si sudor emanabit eo ipso die se domi contineat, nec aëri se committat cœlo inclementiore, ne patente laxataque cute frigus intro subiens nervos feriat ac velicet. Incipiente paroxysmo cum primum rudimenta erunt doloris exquisitè purgandum est, nec vlla expectanda cōcoctio. Humor enim dum in articulos influit tenuis est & aquosus qui facilè purgationi cedit: at vbi in articulo aliquādiu inhæserit crassescet, nec facilè medicamento ducetur, nec huiusmodi est quem præcepit Hippocrates concoctum medicari. Hæc sunt fortasse quæ tu vir doctissime tanquam paradoxā miraris, & quæ optas vt exponam, tuasque rationes in contrarium diluam. Quanquam autem paucis mos est dicti mei aut cōsiliij rationem reddere: quoniam tamen id tantopere æquo & ingenuo animo efflagitas, ne quod nudis verbis protuli temerè & vt fors tulit, effudisse videar, dicam paucis

C O N S I L I A

cis quid ea de re sentiam, quod tamen pluribus erat differendum: Persequor autem singula quæ obijcis, non docendi, sed respondendi gratia.

*De frigida
arthritis
causis.*

Primum quidem frigida arthritis causam proponis esse tenacem, crassamque pituitam, id quidem simpliciter & absolute pronuntiatum falsi insimulo, initio siquidem tenuis est & aquosa qualis interdum vi frigoris defluit e naribus, neque crassa tam promptè excideret & illaberetur in articulos & corporis partes externas, sed hæreret in via: At certè hæc tempore vi caloris crassescet in articulis: Atque tum vt ex Galeno producitur non nisi longiori tempore resolui potest. Tandem verò si sinatur plerumque in tophum duret immedicabilem, de quo Poëta. *Soluere nodosam nescit.* c. Morborum igitur tempora distingue, si concordēs vis esse scripturas. De huius pituitæ differentiis scripsi ex optimorum Medicorum sententia lib. 5. Naturalis partis Medicinæ. Improbans deinde cerebrum mali fontem esse, quæris cur non omnis externa causa distillationem proritans arthritidem facit: Querendum etiam fuerat, cur non omnis cerebri distillatio tussim excitet. Scis vir optime non vnum omnis distillationis cursum esse, varia quoque est humoris procliuitas: Et vt aliæ partes alijs imbecilliores aut laxiores existunt, ita alias humorem in hanc illamve partem influere.

*Medicina
podagram.*

Contendis insuper nullum esse meatum pedibus

dibus cum cerebro communem, per quem eò possit humor incidere utque rem tuam conficias euidenter, colligis neq; per spinalem medullam nec per nervos illapsum fieri. Quod equidem fateor, nec quēquam adeo esse rudem credam, qui eiusmodi vias excogitet: ais tu tamen Cerebrum posse venis communicare suū excrementum. Cum sis ipse Anatomes peritissimus, vellem mihi viam indicares, qua ē cerebri ventriculis (quos Gal. lib. de usu partium excipiendorum excrementorum gratia factos commemorat) excrementum ipsum remeet in venas. In Cerebri substantiam nullæ venæ sparguntur, neque aliæ intus sunt quàm quæ per meninges utrinque in verticem efferuntur: potest ne excrementum ex intimis illis ventriculis in illas sursum remigrare? Quod si is aliquando in stomachum procumbit, obstruitque iecur, nihil ad rem nostram. Ego distillationi quæ fit in articulos non ijs existimem ductibus aut meatibus opus esse, sed aliās cerebri vētriculis, alias ē partibus externis etiam per cervicem & scapulas deorsum illabi, quæ partes consecuta subcutaneas & laxas tenuis cum sit plerunque sine sensu doloris sensim præterlabitur, dum in solidiore & compactiore articulo sistatur & inhærescat, cuius ligamēta, tendones & membranas uon sine dolore distendit. Hanc mihi persuasi frigida arthritidis causam, quam malè perceptam plerique ut immedicabilem reliquerunt. At neque in ijs, neque in alijs quibuscunque artis operibus

me vnquam ab inuestigando deterrebit veterum autoritas, licet nullum hactenus vel minimum scriptorem neglexerin : ex meis tamen inuentis plus me quàm ex illis profecisse experior. Ad te iam redeo cum suadere niteris excrementa hæc pituitosa è venis excidere, multa certè (tu me liberè loqui iubes) commit-
tis. Nunquam enim vidisti eiusmodi pituitam medicamento è venis detrahi, sed quæcunque purgationibus deiicitur tota aut à cerebro aut à ventriculo, aut ab intestinis est, ea ipsa dolorem colicum infert : Nec quæ vel in colico vel in febribus vomitione redditur à uenis in uentrem confluit, sed in iisce sedibus concreuerat. Allucinaris etiam cum dicis uidisse te multam pituitam crassam ei quæ in uentriculo generatur non dissimilem è secta uena cū sanguine fluxisse. Quod enim in pel-
uiculis interdum albicans innatare cernitur & à fibrarum vi concrescit sanguis appellatur, is-
que pituitosus & qualis in leucophlegmatia redundat. Ego certè inter vulgi errores hunc censeo grauissimum, quòd & in febribus om-
nibus, & in aliis quibuscunq; morbis humoris vitia nonnisi in venis constituat, neque a-
liam iis posse in nobis sedem inuenire putet, & cum de humoribus differitur, nihil de super-
uacuis, sed de iis duntaxat intelligat, qui san-
guini permiscentur in uenis. De iis autem aliquando plura. Reliqua omnia quæcunque profers ex Gal. contendunt in cacochymia ex uenarum osculis, multa uel in cutem uel
in

in alias partes corporis extimas imbecilles erumpere, quæ scabiem, pruritus, tubercula, inflammationes interdum etiam calidas arthritides excitant: quorum certè nihil inficior.

Consilium XV. De dolore articulari. Pro eodem D.

Du Perat Anno 1550.

QUæ de laborantis Domini affectu & de causis illius nobis assequi, Quæ de præcautione & curatione iudicio decernere licuit hæc sunt: laborantis ætas sexagenaria, temperamentum frigidius, habitus corporis obesulus in cerebro, uentriculo & intestinis redundans pituita tenax & crassa. Denique non pauca alia signa quæ ex scriptis aliorum passim decerpimus, Articularem hunc propositum dolorem à frigida potius quàm calida distillatione perficisci demonstrant, Quod doloris species & diuturnitas confirmat: In quos autem articulos ea potissimùm procumbat expressum nobis non est. Quanquam id non parùm habet ad curationem momenti: Neque profectò animaduersum uideo unde illa frigida pituitosaque distillatio in articulos irruat, quod tamè præcipuum est curationis caput, in quod dirigí debet omne medentis consilium. Ego sanè ne pituitam crassam quæ ex aluo detrahitur, neque eam quæ in articulos influit unquam credam posse ex uenis defluere. Vtraque enim syncera est & excrementitia qualis nusquam in uenis

De pituita frigida.

*Victus.**Tabella.*

continetur, sed illa ex ventriculo, & venis & intestinis ex loci natura prouenit. Hæc verò in articulos è cerebro & è toto capite procumbit, cuius tamen propriū est excrementum. Ijs itaque constitutis ad curationem properemus, itaque vbi primum laborans fuerit præfenti dolore solutus, aut saltem duobus tribusve per integram fenitatem mensibus huic viuendi rationi assuescat: Cibus vescatur euchymis, Capis gallinaceis, columbis, perdicibus, auiculis, lepusculis, vitulo, veruece, ijsque similibus assis quidem omnibus nunquam elixis, prorsusque à sorbitionibus abstineat, & à piscibus omnibus: item à caseo, pisces, & fabis, à fructibus omnibus maximè horariis. Secunda mensa satis fuerit vel vua passa vel diacydonium: Sic enim victu sicco & moderate calido curandum est, vt nihil aut certe minimum pituitæ in ventre succrescat. In id etiam conferet vna hora aut altera ante pastum sumere tabellam vnā electuarij Aromatici rosati maioris descriptione Gabrielis, vel tantillum Gingiberis conditi: Calidiora fugiat, qualia sunt Diatrionpipereon, Diagalanga, Diacalamintha, & quæ huius sunt ordinis: obsunt enim calore, nec tamen viuendi errores possunt emendare. A pastu verò ventriculi vapores repellat hoc puluere.

Rec. Coriandri præparati drac. ij. Cinamomi electi drac. j. Margaritarum præciosarum scrop. j. Sacchari rosati vnc. ij. fiat puluis, capiat cochleare vnum in fine pastus: Bis in die
sumat

sumat cibum, idque satis tenuiter & ex iustis interuallis quæ coctioni satis sint: Nam illi famem interdum tolerare bonum, vt cruditates vincantur. Potus esto vinum album subrubrū *Potus.* & tenue, Vtrumque moderatè dilutum: Cereuisia tenuis primo haustu utilis, immoderatum tamen eius vsum deuitet, & omnem aquam etiam si sit multo aromate condita, nequid addat ad serosos humores quibus gignendis est obnoxius: Parcius illi bibendum, vt ne potus toto die excedat. vnc. xxx.

Si quo fortasse alio potu delectabitur omnium certè utilissimus erit qui ex palma sancta *Vires gna-* paratur, pituitosumq; humorem incidit, exte- *iaci.* nuat, & detergit, idque potentius quàm quiduis aliud expedit obstructiones, & è locis penitioribus digerit, Cruda plurima & superuacua resiccat & absunit, ad quæ aliorum medicamentorum vis penetrare non possit, vt idcirco futurus sit huic laboranti saluberrimus. Accidit etiam quod hoc potu liceat quantumvis vti, sic autem fiet admodum gratus.

Rec. rasuræ palmæ sanctæ lib. s. infunde in *Decoctum.* lib. vj. aquæ tepidæ horis xxiiij. Deinde fiat decoctio ad lib. iij. Ponendo in fine passularum mundatarum vnc. ij. Cinnamomi electi drac. iij. Caryophyllorum drac. j. Fiat potus colatus vtatur in pastu loco vini, Vel saltem primo haustu loco cereuisiæ.

Si aluus non facile deijciet, irritabitur vel *Clyster.* balano, vel molliente clystere. Utiliter etiam bis in hebdomade mouebitur hoc clystere, qui

C O N S I L I A

qui crassam pituitam detergit elicitque, per aluum.

Rec. Radicis altheæ & helenij Polypodij querni an. Vnc. s. Centaurij minoris, Absinthij, Rutæ : Florum Chamæmeli & Meliloti an. m. j. Fiat decoctio in lib. j. In colatura dissolue hieræ simplicis & terebinthinæ an. Vnc. s. Mellis rosati & anthosati an. Vnc. j. Olei rutacei & anethini an. Vnc. j. s. Fiat clyster, Detur post alui deiectionem.

Decimo quinto quoque die reliquum omne corpus, maxime uerò cerebrum & articuli purgabuntur hoc medicamento facili & benigno.

Purgatio.

Rec. Aquarum saluæ & hyssoppi an. Vnc. j. In quibus infunde agarici recenter trochiscati drach. ij. In expressione dissolue rhei electi infusi, ut decet scrop. iiij. cum drach. s. Cinnamomi electi. Electuarij diacarthami drach. ij. Sirupi de stœchade Vnc. s. fiat potio.

Sin uerò pillulæ gratiores erunt, hæ sane conuenient.

Pillule.

Rec. Massæ pillularum sine quibus & Cochiarum an. drach. s. Cum sirupo de stœchade fiant pillulæ.

Hæc igitur uiuendi ratio grauis quidem nō est, & quam nequeat diutissime tenere, Sed tamen in primis idonea & utilis. Cæterum si laborans facile pareat, uelitque postea à diuturno illo morbo articulari tuto uindicari, necesse est ut maiora subeat & ueterem prorsusque

susque uitiosam corporis sui constitutionem omnino permutet : Quod quidem gradatim & haud grauatur hoc modo efficiet . Exacto priore uictus mense : posteriore , qui paroxysmo uicinus est , à uino prorsus abstineat ac pro uino bibat palmæ sanctæ decoctum supra descriptum , seruata per id temporis uictus ratione paulo tenuiore & exquisitiore , ex ijs tamen quæ præscripta sunt . Tum etiam altera potio fiat magis medicamentosa , ut ualidius humores iam apparatus digerat & absumat qua tanquam medicamento utetur mane & ante cœnam sitque huiusmodi.

Rec. Palmæ sanctæ lib. s. Corticum eiusdem Vnc. ij. Infunde duobus diebus in lib. vj. aquæ tepidæ . Deinde fiat decoctio ad lib. ij. Ponendo in fine radicis acori ueri , & Enulæ Campanæ , Polypodij quercini an. Vnc. s. Foliorum saluæ , maiorana , stœchados & betonicæ : Florum anthos an. p. j. Cinnamomi drach. iij. Caryophilorum , Macis an. drac. j. Fiat potus colatus ut decet , Capiat Vnc. iij. pro dosi . Mane hore v. & tribus horis ante cœnam in lecto decumbens stragulis , & uestibus contactus dum sudor emanet , Ita enim quidquid uitiosi humoris disseminatum est per neruos & articulos sensim digeretur & absumetur.

Quoniam uerò cerebrum distillationis huius quasi fons est & origo consentaneum huic quam cæteris partibus plura adferre remedia , itaque deterfis sudoribus mox caput & ceruix
calefiant

C O N S I L I A

calefiant & exiccentur ijs sacculis, quibus vis est dissoluendi reliquias noxij humoris & corroborandi cerebrum.

Sacculi.

Rec. foliorum Saluæ, maioranæ, stœcados, an.p.j. Seminis anisi, feniculi, & fanugræci an. vnc.j. Milij lib. j. Salis communis lib. s. Torrefiant omnia in sartagine. Reponantur in duobus sacculis, Applicentur calidi syncipiti & ceruici donec sponte frigescant, sæpiusque iterentur si videbitur.

Errhina.

Ijs peractis moueantur sternutamenta, Simul etiam errhinis & apophlegmatismis pituita è cerebro per os & nares deriuetur succo bete, vel maioranæ extracte cum vino albo. Istorum igitur assiduo usu exhauriendus est fons ille mali dum exquisitè sit exsiccatus. Sub finem mensis cum victu, sudore, purgatione, apophlegmatismis & sacculis iam satis exsiccatum, corroboratumque fuerit cerebrum, nec vllum indicium apparebit dominantis pituitæ, iam tum certè artus omnes nerui & articuli, firmandi erunt & corroborandi, ne post-hac fluxionem tam facile admittant, in id autem efficax est balneum quod fit ex incoctis rosis, Balauistiis, Saluia, Stœchade, & myrtho, adiecta bona copia aluminis, in hoc autem tepido sedeat diu ieiunus, vt neque calorem, neque sudorem excitet, Sed artus laxiores duntaxat confirmet, idque diebus tribus aut quatuor continuis.

Balneum.

Hinc sensim redeat tutò ad familiarem vitæ rationem, quæ tamen quantum licebit
proxi-

proximè ad hanc accedat.

Fiant matutinæ capiti frictions ex sacculis *Frictions.*
quotidianæ, Sit & frequens pituitæ deriuatio
per os & nares : in summa fugiendus est om-
nino decubitus supinus, in quo quotidiana
cerebri excrementa defluunt in ceruicem & in
artus : Pronus verò tenendus vt excrementis
cursus sit in nares.

Exercitatio verò conferet moderata in aëre
sicco & libero.

Artuum frictions duræ erunt recens exper-
recto saluberrimæ.

Ijs obseruatis confido laborantem hoc mor-
bo vindicatum iri : Quod si quibusdam præ-
termiſſis contingat denuò corripì, incipiente
paroxysmo exquisitè purgetur satis valido me-
dicamento : Nam leuius cum datur humores
exagitat, neque tamen expurgat, atque ideo
distillationem ipsosque dolores auget, ac sæ-
pius conduplicat, vt proinde multi deterrean-
tur & abstineant à medicamentis principio do-
loris. Itaque medicamento iam ante præscri-
pto pro drac.j. Electuarij diacarthami addan-
tur drac.ij. vel quantum assidentis medici pru-
dentia æstimabitur : hoc vno incipientes dolo-
res sæpe finiuius. Mox à purgatione capitis
& ceruicis frictions siccæ fiant, idque sacculis
præscriptis admodum calidis vt ijs reliqua di-
stillatio sistatur atque digeratur, ne in articu-
los procumbat. At si nihilominus fluxio ir-
runt, occupetque articulos, ipsoque doloris
initio, si rubor calorque conspicitur (qualis
interdum

C O N S I L I A

Cautio.

Fotus.

interdum adest etiam frigida arthritidis initio : vnde complures falluntur.) Adhibere oportet primum moderatè frigida, deinde anodyna, Postremo digerentia, frigida quæ dico non intro adigunt humores, sed fluentes inhibent, extinguuntque calorem: Huius ordinis est mucilago seminis cydoniorum extracta in aqua solani, qua tepida locus dolens oblinatur, in eaque maceratis linteis obtegatur. Hæc si non satis dolorem leniat addetur aceti pars octaua: Si ne sic quidem dolor mitescat, adijcietur camphoræ momentum, vel aliquid trochiscorum albi Rhazis.

Ab oleis, vnguentis, & pinguibus omnibus abstineat, tum temporis quòd calore promptè inflammantur, gementurque dolores.

Quum istorum beneficio doloris vehementia, omnisque ardor extinctus fuerit, conueniēt anodyna eiusmodi.

*Actio a-
nodyna.*

Rec. olei liliacei & chamæmeli, Mucilaginis, psyllij extractæ in aqua saluiæ an. vnc. Croci scrop. s. Cera parum: fiat linimentum pro vntione doloris, bis aut ter quotidie, Post vntionem adhibeatur sequens cataplasma.

Rec. Micæ panis macerata in lacte vaccino lib. j. Croci scrop. ij. Florum Chamæmeli, & Meliloti an. pug. iij. Pulueris farinae lini & fenugræci an. vnc. s. Olei liliacei parum: fiat cataplasma.

Multa sunt huius ordinis vt medulla cassiæ fistulæ, stercus vaccinum adhibitum, vel aqua distillationis eius, Vnguentum ex succo ebuli:
& alia

& alia innumera quæ doloris vehementia & necessitas inuenit.

Torquentur multi remediorum nouorum inuentione: At fane puto arthritidem facilius *Cautio.* ac tutius methodo, quàm remediorum multitudine profligari.

Finitis, aut magna ex parte imminutis doloribus, Reliquus humor digerendus, ne in articulo quasi in tophum concreascit.

Rec. Gummi pini, Picis naualis, Emplastri *Emplastrum* oxycrocei an. vnc. j. Sulphuri viui, Hermodactylorum puluerizatorum an. vnc. s. Olei terebinthinæ quod sufficit, fiat emplastrum, applicetur post vñctionem.

Consilium decimum sextum, Podagræ omnisque articularis morbi curatio. Pro Domino Alberto Iuniori Marchione Brandenburgensi.

PRotinus vt articularis dolor quempiam *Victus.* adoritur, Consueti cibi & potus dimidium circuncidendum, victusque tenuior & purior imperandus, quo corporis & humoris moles immodica concidat, Vino interdicendum, cui calore & vapore suo noxia vis est proritandi fluxiones, & dolores exasperandi. Danda pro potu cereuisia tenuis, vel aqua saccarata, uel quidpiam quod citra offensionem palato arrideat. Vitanda erunt salsa omnia, & aromatica, & quæcunque caput tentant, Vt allium, Cæpa, Nasturtium, Sinapi: Idque maxime

C O N S I L I A

ximè cum dolores immaniter fatigant. Sorbitionibus & iusculis parcissimè vtendum , & asis potius quàm elixis , vt omni ratione corpus siccescat, & superuacuorum humorum nō exigua portio absumatur . Hæc igitur præcipua sunt & in primis obseruanda victus præcepta , quæ latius explicabit quisquis Medicus curationi præfuerit . Quoniam autem sola victus ratione nequit tam atrox malum omnino profligari : Accedāt & hæc remedia quibus solemus breui dolorem finire . Continuo vt dolor inuaserit , Aluus si adstrictior erit moliatur clystere , qui aut hierā simplicē, aut diaphenicon habeat, cum cæteris quæ immisceri solent : postridie corpus exquisitè purgetur medicamento cui non infirmior vis sit, ne fortè humores exagitet potius quàm vacuet, hincque fluxionem geminet, Sed valido satis , & quod à summis extremisque partibus exuperantes humores proliciat: Id autem solemus hac ferè formula præscribere .

Purgatio.

Rec. Aquarum stllatitiarum saluix & betonicæ , Vini albi an. vnc. i. s. In quibus infunde reubarbari optimi, Agarici recenter trochiseati an. Scrop. iiij. In expressione dissolue electuarij diacarthami drac. ij. Sirupī violati, aut capilli veneris Drac. s. fiat potio , Detur mane horis iiij. ante cibum . Hoc electuarium diacarthami , sine diacnici ob hermodactylos ac turbith est accōmodatum arthritidi: Cuius dosis laborantis naturæ & viribus conueniens aptetur, Nulla huic purgationi præmittenda est

est preparatio, quod initio profluens humor tenuis sit & aquosus, facileque obsequatur trahenti mendicamento.

Si fortè purgatione vna satis detractum non videatur, doloresque iidem perseuerent, aut noua concitata fluxione exasperentur, secundo haud absimili medicamento purgandū atq; etiam tertio, si res exoptulet: sed iuterposita quiete, vt viribus prouideatur id autem medici experientis iudicio credendum.

Dolores verò (ne vires nimium prosterant) ipso statim initio, ac etiam ante purgationem leniendi sunt, hoc inducto præsidio, quod etiam blande refrigerando fluxionem arcet, nec tamen humorem in articulum impingit.

Rec. Aquarum stillatiatarum solani, & plantaginis an. Vnc. iij. In quibus macera seminis althææ, & cydonij an. Vnc. s. Fiat mucilago *Mucago.* quæ tepida inducatur locis dolentibus, obducaturq; stuppa cannabina vel linteis mundis, cum arefcere incipiet alia imponatur, vt pars sæpe madeat, dum rubor, calor, dolorque omnis sublatus sit. Hoc summè strenuum est in sedenda podagra atque chiragra: Si inflammatio maior esse videatur addes aceti Vnc. i. In cæteris articulis cū atrocior dolor existet, vt in cubito, in genu, & in coxendicc, quo altius vis huiusce remidij penetret, addiicies camphoræ gran. viij. Aut interdum partem fouebis aqua rosarum stillata, in cuius lib. s. dissoluta sint camphræ gran. vj. Incipientibus

E bus

C O N S I L I A

bus doloribus, nec olea, nec adipēs, nec metallica profunt, sed multis rationibus aduersissima deprehenduntur. Quum extincto ardore atque rubore doloris immanitas repressa fuerit, quidquid huius reliquum fuerit exigetur hoc illitu.

Litus.

Rec. Mucilaginis seminis lini, & fænugræci extractæ in aqua saluiæ Vnc. iij. Olcorum lumbricorum, Chamæmeli & liliacei an. Vnc. j. Axungia vulpis, & anseris an. Vnc. s. Hermodactylorum tenuiter puluerizatorum Vnc. ij. Medullæ cerui, aut vituli, & ceræ an. q. s. Fiat vnguentum quo pars dolens & tumida bis, terue in die vngatur, & calidis linteis obuoluatur.

Emplastrum

Conducet & ipsi parti affectæ mox ab illitu hoc emplastrum inducere.

Rec. Vnguenti præscripti Vnc. v. Radicis aristolochiæ rotundæ, Thuris, Myrrhæ, Galbani Opopanacis. an. Vnc. s. Terebinthinæ drac. iij. ceræ quod satis, fiat emplastrum per magdalias.

Si tenacior doloris materia fuerit, quàm ut ipsæ remedijs molliri possit aut euelli, hoc tandem imponatur emplastrum.

Aliud.

Rec. Gummi pini Vnc. j. Picis nigræ Vnc. ij. Ceræ Vnc. j. s. Axungia veteris Vnc. j. Hermodactylorum puluerizatorum, Sulphuris viui an. drach. vj. Fiat emplastrum, quotidie renouandum, & continuandum, dum tumor omnis sublatus videatur, & dum articuli sit liberior motus.

Cautio.

Quod si perfecta negligetur curatio aliquid
in

in ipso relinquetur articulo, quod tandem obdurefcens concrefcet in tophum, prorfusq; motum eius præpediet aut excludet.

Hæc certa & admodum tuta doloris articularis curatio recentis, quæ fi ritè adminiftratur nunquam te fallet: Nec alia empirica longe petenda funt, quibus sæpe illudimur. Morbi quippe huiusce curatio arte & methodo non empiricis perfici poteft. Obferuandum tamen & circumfpiciendum in hac curatione, vt cum nouus, nouaque fluxio emerget, noua quoque decernatur purgatio. Ad eos verò curandos qui ob veterem prodagram incedere nequeunt, & qui pedum contractionem quandam & motus imbecillitatem contraxerunt, fi non fupra modum id mali inueterauit tolli hac ratione poterit.

Quotidie mane pedes mergantur in hoc decoctum, in quo quàm calidiffimo circiter horã confiftat.

Rec. Baccarum iuniperi, Radicis helenij, & *Locio pedis*
 altheæ, an. Vnc. ij. foliorum lauri, myrti, faluiæ,
 betonicæ, ftœchados, Origani, Calamenthi,
 Maioranæ, florum rorismarini, an. m. j. feminis
 lini & fenugræci an. Vnc. j. Fiat decoctio in li-
 xiuio farmentorum claro, & quantitate fuffi-
 cienti ad immerfionem dictã. Hoc fi efficacius
 reddere voles addes faluiæ communis lib. j.
 Deinde deterfi pedes hoc vngantur oleo.

Rec. Radicis pyrethri, Gingiberis, Nucis mo- *Oleum.*
 fchataæ, Caryophylorum contuforum, an. Vnc.
 ij. florum faluiæ, hyffopi, anthos, ftœchadis, spi-

C O N S I L I A

ca nardi, an. drac. j. s. radicis aristolochiæ rotundæ, Hermodactylorum puluerizatorum an. Vnc. j. Permixtis omnibus affunde aquæ vitæ lib. j. Sinanturque die vno macerari. Deinde adde terebinthinæ lib. j. s. Reponantur omnia in alembico vitreo. Distillantur lento igne. Seorsum aqua & oleum reseruetur in vsum dictum.

*Sudor à pe-
dibus.*

Deterfi ergo pedes hoc vnguento, oleo, & linteis obuoluantur. Deinde laborans decumbat bene contactus. Applicentur plantis pedum lapides candentes vino extincti, sinanturque dum è tibijs sudor emanat ac pedibus. Quumque inde laborans defurgat reliquo die ac noctis tempore sese muniat, ac frigus prorsus arceat. Ita quidem liberiores motum consequentur. Hæc sunt præsidia quibus podagra & cæteri articulorum dolores abigi, breuique sedari debent. Nunc qua ratione arcendi sint paucis attingam.

*Qua ratione cauendum ne podagra alijsve dolor
articularis redeat.*

CUm sedatis doloribus, firmatisque partibus æger iam sibi restitutus erit, mense vno aut altero antequam consueti dolores redeant tentanda sunt remedia, quibus ij præcaueri possint: In id autem si impurum corpus, & superuacuis humoribus confectum fuerit parciores victu vtendum. Eoque sicco & attenuante: Vino si per vires & ventriculi imbecillitatem licet

licet interdicendum , efficiendumque omnino
vt absumpta humorum noxiorum portione
corpus gracilescat.

Cum verò vna victus ratio non satis id præ-
stare poterit , adhibendę quoque purgationes
erunt septimo vel octauo quoq; die. Modo per
portionem quę sit descriptę superiori similis ,
modo per catapotia de agarico , & cocchia .
Diebus interiectis, clysteribus quoq; aluus sol-
licitabitur, si pigrior adstrictiorve fuerit.

A secunda tertiave purgatione, si corpus sa-
tis exinanitum erit, sudores tempestiuè moue-
buntur, vel guaiaco, vel alijs quibuslibet calo-
rificis , vt humores quibus præter naturam,
tum nerui , tum articuli imbuti sunt attenuati
prorsus dissipentur.

Tum temporis adhibenda quoque erunt ca-
pitı sua remedia , quę ipsum totius mali fon-
tem exhauriant. Deterfis ergo sudoribus quo-
tidie si voles ante cœnam, attonso capiti indu-
cantur ij pulueres quàm calidissimi , vt humo-
res discutiant, tum caput siccatum firment at-
que corroborent.

Rec. Foliorum saluię, Maioranę, stœchados *Pulueres,*
an. m. s. Seminis anisi, fœniculi, & cumini, an.
Vnc. ij. Baccarum lauri contusarum Vnc. s. Mi-
lij lib. j. Salis communis lib. s. Torrefiant omnia
in sartagine, reponantur in sacculis qui calidissi-
mi adhibeantur capiti & ceruici , dum sponte
refrigescant. Caput deinde muniatur tegumen-
tis quę vaporentur hoc suffitu.

Rec. Nigellę Romanę , Styracis Calamitę, *suffitas,*

E 3

Beni-

CONSILIA

Benioini (quod est pro succo Cyrenaico) **Carabes**, **Masticis**, an. **Vnc. s.** **Caryophyllorū** **drac. ij.** **Fiat puluis grossus pro suffimento capitis.**

Si forte sub cute capitis vel manifestus humor delitescere, vel conspicuus humor inesse videatur, sæpius lauandum & fouendum erit caput lixiuio, in quo **Cephalicæ** herbæ incoxerint. Aut si ne id quidem humores capitis superuacuos absorbeat, caput radetur, eique emplastrum hoc imponetur, cui eximia vis discutiendi est.

Emplastrū

Rec. **Pulparum ficuum**, fermenti veteris, an. **Vnc. ij.** **Seminis sinapi contusi** **Vnc. iij.** **Emplastrum de mucilaginibus.** **Vnc. iiij.** **Malaxentur, & incorporentur addendo terebinthinæ parum si opus sit, hoc emplastro caput integatur, contineaturque dum omnem euacuauerit humorem superuacuum: Valentiora emplastra non æque tuto adhiberi possunt. In eo ergo subsistendum est.**

Exhausto mali fonte cum iam caput excrementis prorsus vacabit & confirmatum erit, Postrema curationis parte, Artus omnes & articuli laxiores adstringentur, & firmabuntur balneo eiusmodi.

Balneum

Rec. **Foliorum myrti, balaustiorum, rosarum rubearum, Plantaginis, Verbasci, Lauri, Origani, Calamenti, Pulegij, Thymi, Saluiæ, Florum rorismarini**, an. **m. ij.** **Baccarum iuniperi** **Vnc. iij.** **Aluminis rochæ** **lib. iiij.** **Bulliant omnia in aq. suffic. pro balneo: in hoc diutius immorandum ad duas tresve horas neque sudores**

res mouendi sunt, vt artus melius firmentur. Continuetur autem triduum, aut quattriduū, mane,ieiuno ventriculo.

Hæc summa curandi ratio vtramque arthri- *Cauter.*
tidis causam, tum eam quæ excrementum fa-
cit, tum ipsam articulorum imbecillitatem ita
radicitus euellit, vt exin laborans ab ea immu-
nis & tutus euadat: At nihilominus ne sic qui-
dem ei confidendum, vt protinus ad intempe-
rationem viuēdi formam redire liceat. Sed mo-
deratiore victu, deinceps obseruato, quotam-
nis vere & autumnno purgatio decernenda, quæ
consuetum inuasionis tempus interuertat.

Postridie caput præscripto lixiuio lauandū, *Lixiuum.*
atque etiam tertio, quartoq; die. Balneum etiā
nisi admodum graue sit imperandum.

Certa quidem hæc, & minimè fallax cura-
tio, quam ad vnumquodque genus arthritidis
quiuis accomodare possit. Hanc autem alijs
plerisq; idoneis præscriptionum formulis ijsq;
efficacissimis illustrassem, Si qua mihi huius
mali species, proprijs signis, atque symptoma-
tis fuisset expressa.

*Litteræ D. Melini ad D. Fernellium pro D.
de'Boisdauphin.*

Claudius Lauallensis tibi notus nonum iā
mensē agit hic legatus Regis Christianis-
simi, atq; tandē incidit in affectū quē corporis
grauitatē appellat ipse, Ego verò plenitudinem
vires præmentē: Præterea ventrē inferiorē na-

CONSILIA

tura iam bis laxauit, ex quo ea eiecisse, quibus premebatur credibile est. Quandoquidē facile tolleravit dies aliquot, & melius habuit.

Erant autem quæ sponte naturæ exierunt fusca, vt plurimum, & graueolentia, & inæqualia, & in ijs pituitosa, pauca, viscida.

Aluum sponte fluentem iuuat drac. j. sennæ in iure prunorum macerata, & expressa. Ergo cum iam intelligat vacuatione opus esse: mihi autem, atque ijs qui hic medicinam faciunt non satis fidat: Rem totam ad te, cui plurimū fedit, tuamque auctoritatem, defert.

Plenitudinem ad vires duo potissimum arguunt, corporis grauitas, & qđ leuibus ex intervallo repetitis vacuationibus foeliciter vtitur.

*Consilium XVII. De arthritidis præcautione, & curatione pro Domino de Vallecot Cantore Regio
1552. E Gallico conuersum.*

*Purgatio-
nes.*

MI Domine vt legitimè sanitatem tuam conserues, præcautionemque adhibeas ad dolores, qui viam effectant ad pedes, genua, artus, cæterasque articulationes: Primum purgationem instituere debes quater quinquiesve in anno, Scilicet post festum Paschæ, & circiter mensem Augustum potione infra scripta. Verum post festum omnium Sanctorum, & circiter Purificationem B. Mariæ pilulis quæ subscriptæ sunt: eligendusque erit tibi dies temperatus humiodiorque, vt certior vacuationis affectus succedat.

Et

Et si necesse videatur die præcedenti clystere molliente & præparante, erit tibi alius eluenda.

Quatuor aut quinque à purgatione diebus vel pluribus, si ita feret animus plures addere, conducet fricare, & desiccare caput sacco quam calidissimo pleno seminibus infra scriptis.

Ijsq; diebus elapsis iuuabit caput lauare, præcipuè æstate, lixiuio conuenientibus plantis hic indicatis confecto, posteaque exiccare diligenter & calidè. Neque esset alienum reliquis æstatis mensibus caput quoque lauare sapone ad id comparato. Quin & sex vel octo post purgationem diebus desiccare & roborare cerebrum expediet, sub noctem, aut lecti ingressu suffumigio hic indicato.

Sed præscriptis remedijs præcipuum addendum est, nempe victus ratio. In qua quinque capita obseruanda potissimum erunt.

Victus.

Primum, ne nimia copia cibi, & potissimum potus, qualiscunque tandem ille sit ingeratur: nec iuscula quidem multa.

Secundum, ne vino generoso & vaporoso delecteris quin potius probè limphato.

Tertium, vt abstineas à somno diurno, & per noctem ne decumbas in spinam, sed in alterutrum latus.

Quartum vt singulis temporibus matutinis diligenter caput pectas, illudq; & nucham lintheis calidis & siccis perfrices, omniaq; cerebri excrementa depellere, & corporis superflua deponere satagas.

Quin-

C O N S I L I A

Quintum vt modico exercitio indulgeas, caputque inter cætera a frigore vindices.

Si forte remedia præscripta prohibere non poterunt quin noua semper fiat doloris aut fluxionis accessio, eius primo appulsu affundes litum subditum, ad dolorē leniendum, maximè si cum tumore, rubore caloreve sit coniunctus.

Quod si ne hic quidem litus sufficeret, aliud vnguentum esset superaddendum.

Calore extincto, & dolore magna ex parte mitigato emplastrum sequens eidem parti erit imponendum, quod tandiu erit renouandum, seu quotidie seu alternis diebus, vt nihil neque tumoris, neque ruboris, neque inflammationis resideat.

Potus solutiuis.

Rec. Aquarum betonicæ, & Saluiæ, Vini albi an. Vnc. j.

In eis infunde reubarbari electi scrop. iij.

Agarici albi drac. j.

Cinnamomi scrop. s.

In expressione dissolue electuarij diacartami drac. j. s. vel ij.

Sirupi de stœchade drac. vj.

Fiat potio : Detur in aurora.

Dosis pilularum.

Rec. Massæ pilularum cocchiarum, & de agarico an. drac. j.

Massæ pilularum aloephaginarum scrop. j. Sirupi violacei quod satis.

Reformentur ex aqua saluiæ, fiant pilulæ v. Capiat hora iij. matutina.

Sacculi

Sacculi.

Rec. Seminis anisi, fœniculi, & cumini, Bac-
carum lauri an. Vnc. ij.

Milij lib. j.

Salis communis iib. s.

Torrefiant sicca & contrita. Fiat puluis, in-
cludatur sacculis raris ad vsum.

Suffitus.

Rec. Nigellæ Romanæ, Stiracis Calamitæ
Benioini, Charabes, an. Vnc. s.

Ponentur in pyxide, postquam sicca & me-
diocriter puluerata fuerint ad suffumigium.
Vel fiat cucufa interbastata.

Litus.

Rec. Aquarum solani & plantaginis an. lib. s.
Aceti Vnc. ij.

In ijs infunde seminis cydoniorum, & psylij
an. Vnc. s.

Extrahatur mucilago ad cineres calidos
pro fotu tepido cum lintheis ad locū dolentem.

Vnguentum.

Rec. Vnguenti populeonis Vnc. iij.

Vnguenti de althæa Vnc. j. s.

Incorporentur simul pro vnctione loci do-
lentis post fotum.

Emplastrum.

Rec. Radicis ireos Florentinæ, Hermodacty-
lorum puluerizatorum an. drac. vj.

Emplastri oxycrocei, & de mucilaginibus
an. Vnc. ij.

Gummi pini Vnc. j.

Malaxantur simul addendo olei lubrico-
rum

CONSILIA

rum q. s. Fiat magdaleon, extendatur super alutam pro locis dolentibus.

Diæta.

Si ijs remedijs curari perfectè non poterit, ex usu erit abstinere vino & bibere bis in die decoctum prius palmæ sanctæ cum cortice, quod alio loco recensuit D. Fernellius.

Consilium XVII. De tremore.

TV eximio quodam animi candore iis me encomiis celebras, Orophæ doctissime; quæ nec agnosco, nec temere recipio. Quod tamen ea probitate ac synceritate quæ virum Christianum ac philosophum decet in me sis propensior, gratiam habeo quàm maximam, cumulatè relaturus, si qua occasione mea tibi opera aut fauore obsequi possim. Vt autem tibi tuoque instituto satisfaciã: Tremor quæ ætate firmissima obtigisse proponis nonnisi à grauissimis præter naturam causis induci potest. Cumque nec cerebrum insigniter affici, nec pituitam vsquam exuperare audiã, aliæ quàm vulgares huius statuendæ sunt causæ. Aestimata anteacta vita, & corporis habitudine, adducor vt tecum credam nervos, partesque solidas immodico meracioris vini atque veneris usu labefactari, & iam vsque adeo debilitari, vt naturale consuetumque munus explere nequeant: Nec artus firmiter mouere, nec continere. Hinc tremorem suscitari qui quoties laborans, vel potentiorum conspe-

Causa.

conspectu, vel aliunde metu cōcutitur, acrius
ut ferè solet inualescat.

Cum verò ab arefactis potius quàm à reple-
tis nervis tremor hic ducat originem, ægrius
curationem, perinde atque conuulsio ab ina-
nitione admittet: si quam tamen experiri ve-
lis ea nec purgationibus nec vacuationibus
immodicis, sed contrariis causis, & proba
victus ratione tentanda. At nihilominus si
qua fortè cruditas inesse deprehendetur, ea
tuto vel clystere, vel potione ex rehubarbaro
& agarico eximi posset.

Imò etiam si hinc bilis syncerior detrahi vi-
deretur, quæ circum præcordia exuperans sæ-
pe deprehensa est in spinalis medullæ ner-
uos infilire, aliasque treinorem aliàs stuporem
aut paralyfim inuehere, Ea ipsa, aut similis
quædam purgatio decimo quoque die repe-
tēda foret, Purgationi quoque bidui aut tridui
præmittēda præparatio per apozemata: Die-
bus verò interiectis aluus si pigrior erit clistere
sollicitanda, in quo non parua sit hieræ sim-
plicis, & mellis anthosari portio. Continuan-
da hæc medēdi ratio vsque ad diem trigesimū
aut quadragesimū, aut certè dum appa-
reant tremoris symptomata mitescere. Tum
temporis vinum prorsus circumcidēdum est,
cuius vnus abstinentia sæpe affectus hosce su-
stulit. Esto autem pro potu, vel aqua hordei,
vel ptisana vulgaris, in qua macerentur cin-
namomum, vel nux moscata, aut guaiaci
decoctum dilutius, aut quod pochetum ap-
pellant

Purgatio.

Victus.

C O N S I L I A

pellant. Id scilicet hydromeli in quo saluix minoris folia maduerint. Victus accedat euchymus, ac mediocriter tenuis, modo ex asis, modo ex elixis, vt neque omnino siccet, neque nimio plus humectet.

Cum victus & dictorum præsidiarum ope corpus iam minus tremore concuti videbitur, hincque præparatio & antecedentis causse vacuatio facta erit, tum ex vsu erunt balnea, in quibus cephalicæ herbæ, & radices incoxerint aut ex iis cõparata vaporaria, in quibus dies aliquot mane ieiunum corpus confricandum est dum sudor emanet, detersumq; tepido cubili committendum, in quo mox tota spinæ medulla hoc oleo obungetur.

Oleum.

Rec. Stœchados, Anthos, Saluix, Maioranæ, Primulæ veris, an. m. j.

Baccarum lauri, & iuniperi an. vnc. s.

Nucis moscate, Gingiberis, Caryophyllorum, Pyrethri an. Drac. iij.

Trita omnia aspergantur aqua vitæ ad lib. j.

Dein affundatur olei cõmunis optimi lib. j. s.

Bulliant simul lento igne, vsque dum tota aqua absorpta fuerit. Exprimatur oleum referueturque in vsum dictum.

Non ante hæc intermittantur quàm tremor prorsus intermiserit.

Si forte inter medendum suspitio quædam ingrueret destillationis quæ tremorem eum foueret, siccanda ea quoq; esset milio, & aliis seminibus torrefactis, & suffitu; Aut etiã si nimis oprimeret errhinis opportunè deriuanda esset.

Litteræ

*Litteræ Praefecti Perticensis 1554.**Ex Gallico conuersa.*

AB anno millesimo quingentesimo quin- *Historia.*
quagesimo incepti grauitatem insignem
presentiscere cum tremore omnium membro-
rum, præcipuè post cibum & somnum. Dolor à
media coxa ad cerebrum recta ferebatur, to-
tam spinam lateris dextri comprehendens, se-
sequè in brachium eiusdem lateris, extēdebat:
Remanebantque membra omnia ponderosa,
vt moueri non possent nihilque aliud præter
somnia affectarent, maximè a pastu. Sentio-
que per vniuersum corporis habitum subcuta-
neam quandam fluxionem aquarum, nonnun-
quam torrentis more ferocientem, Nonnū-
quam lentiolem, vt crassi tantum vaporis e-
leuationē diceret per partes neruofas ad gin-
giuas vsque. Frigore autem ad caput frequen-
tissimè percellor, itemque ad alias partes exte-
riores: Neque rectus diu stare possum, neque
decumbens consistere, omninoque dextra pars
extenuari mihi videtur.

*Consilium XVIII. Responsum ad litteras præcedentes.**De tremore & grauitate.*

DEstillatio crebrior in musculos, neruos &
membranas parte præsertim dextra excu-
rens causa vna aut certè præcipua videtur
symptomatum omnium, quæ effusè narrantur
in litteris, vt grauitatis & doloris, qui in dor-
sum,

C O N S I L I A

sum, in brachia, manus atque in dextrum coxendicem exporrigitur: Iis malis accedit corporis imbecillitas, à ventriculi & vicerū praua constitutione: Obstructa enim sunt atque impura, neque corpus cōuenienter alunt, causæque sunt concoctio frustrata, & caput præsertim, dein & reliquum corpus vaporibus offusum, mirèque in grauescens.

In hac affectuum varietate & contrarietate leuis blandaque curatio suscipienda, quæ caput & nervos expurget stomacho & visceribus minimum offensis.

Primum igitur corpus vniuersum sequenti sirupo bis mense purgandum, qui ad supradicta omnia comparatus est.

Sirupus.

Siripus ex cephalicis, hepaticis, & splenicis cum Vnc. iij. senne & Vnc. ij. agarici.

A purgatione quinque sexve diebus continuis ieiunus horis saltem duabus ante cibum sumat vnam ex tabellis sequentibus.

Rec. Pulueris Electuarij Diamargariti frigidī, & electuarij lætificantis Galein an. Scrop. s.

Rasuræ eboris, & corui cerui, Cinamomi electi an. Scrop. j.

Sacchari albi in aqua rosacea dissoluti Vnc. iij. Fiat electuariū per tabellas ponderis Drac. iij. Sicca etiam caput ex purgando atque roborando adhibenda sunt remedia sequentia.

Purgatio pituitæ per naresex succis maiora næ atq; betæ vel validiore sternutatorio. Capitis ficcatio atque corroboratio per sacculos communes.

Iam

Iam verò neruorum refrigerationem & debilitatem emendabit si quid aliud guaiaci decoctum in pastu loco vini haustum, atque etiā mane ad proliciēdos sudores. Quo si per vires uti non licet, corpus saltem vniuersum fricandum mox à somno, satis duriter, linteis siccis, & calidis, ac deinde exercitatione moderata diu incalescant atque firmentur artus omnes.

Quum iam secundo aut tertio purgatū corpus fuerit per sirupum, si non satis firmi & robusti artus erunt, fiant æstuarium sicca, quibus summa vis inest neruos siccandi atque roborandi. Erunt autem huiusmodi.

Rec. Granorum iuniperi, Radicis acori, & E-nulæ Campanæ, an. Vnc. ij.

Æstuarium.

Saluæ, Betonicæ, maioranæ, stœchados, Lauri, Absinthij, Origani, Calamenthi, Rutæ, Chamæmeli, Melioti, Anethi, an. m. i.

Seminum anici, fœniculi an. Vnc. s.

Fiat decoctio in aqua & vino albo. Effundatur decoctum super lapidem candētem, & vapor excipiatur in dolio vel cupa contacta, dum corpus incalescat & emanet sudor.

Si non facile sit hac ratione æstuario uti: mane saltem decumbat in lecto & benè contacto plantis pedum applicētur lapides calidi extincti decocto supradicto: Hocque modo decumbenti sudor blandè proliciatur, deinde tergeatur.

Hæc autem continuare expediet, dum nerui omnes satis firmati & robusti appareant.

In ratione viuendi satis sit bis die cibum sumere,

F

C O N S I L I A

mere, idque satis parcè & tenuiter, ne imbecilla viscera copia offendantur: Cibi sint boni succi & concoctu faciles, quales solent ab omnibus commendari.

A piscibus saltem multis abstinendum, multoque magis à leguminibus, vt à pisces & fabis. A fructibus quoque & herbis crudis.

A sorbitionibus & iusculis omnibus, & ab ijs omnibus quæ nimium corpus replent & humectant.

Vino vtendum nec admodum vaporoso, nec vinoso, sed tenui quod aqua pura largè dilutū sit, ne cerebrum & nervos feriat.

Ab omni alio potu abstinendum, ac eo ipso parcè & sobriè bibendum, quod nihil magis nervos refrigeret ac humectet, & corpus totum grauet, quàm nimia potus perfusio.

Longè à pastu dormiendum, fugiendusque somnus meridianus.

Consilium XIX. De insigni obesitate corporis.

Responsum ad litteras D. Melini.

Sic summa fide & diligentia litteris expressam video Domini tui Boisdelphini valetudinem, vt eam mihi quasi ob oculos proponas, & in memoriam reuoces, quam sæpe corā animaduerti. Obesus corporis habitus, vastaq; moles, quia nonnisi pleno liberaliq; victu sustineri potest, magnum facit excrementorum prouentum, nunc maximè ætate inclinante, deside-
vita, cælo frigido, & humido solo. Atque licet
D. Le-

D. Legatus frigida pituitosaque illuuię plurimum scatere videatur, non pauca tamen bile exæstuat, quam memini interdum sponte illi ab aluo impetu prorupisse, & quotidie ter saltem aluum mouere, eamque semper quam tenerrimam seruare.

Iam si superuacuorum humorū exuperantia præter naturam & consuetudinem succreuit, quid mirum videri debet si eorū mole pressum corpus ingrauescit, minimeque sit ad consueta munia comparatum. Nequid autē posthac grauioris mali cōtingat, tentandum vt quam exuperantiā victus parcior ac tenuior prorsus absorbere non potuit, Medicina subtrahat: quandoquidem obseruatum est aluum siue sponte, siue arte solutā emolumenti non parum contulisse: Id autē sensim ac lentē præstādum, quod aluus lenissimis illi proritetur, quodq; minimē tutum sit tantā illuuiem vi & impetu cōcutere, ne vniuersa corruat: itaq; accommodatissima purgatio fuerit per catapotia ex reubarbaro & aloē an. drac. ij. Agarici drac. j. Cinnamomi, & fantali citrini an. drac. s. quæ concinnentur cū sirupo de chicorio. Hac autem lege vtendum, vt primū quidem scrop. j. offeratur mane hora vna aut sesquihora ante pastū. Duobus tribusve diebus interiectis drac. s. aut scrop. ij. dentur horis duabus ante cibū. Sic sæpe repetenda erit purgatio ex interuallis breuioribus, sensimque vis illi augēda, & cōtinuāda, dum omnē videatur cacochymiā sustulisse, pristinumq; corporis robur & integram valetudinem reduxisse.

CONSILIA

Consilium XX. De pulsatione, sibilo, & obesitate.

Historia.

Senator Carnotensis, carnosus, plethoricus, annum agens trigesimum quartum, distentum gerens abdomen, in lecto decumbens, sibilum quēdā ac veluti pulsationem obaudiebat, quæ tamen toto æquabiliter corpore sparsa in nulla parte peculiariter insideret, nec tactu perciperetur, sed solo auditu tum laborantis, tum assidentium, si attentius aures admouerentur.

Hic licet neque dolore vlllo afficiatur, neque vlllum symptoma compareat horrendum, metuebat tamen ne repentina morte raperetur. 1555. Mense Februario.

Causa.

Symptoma hoc quale nobis expositū est, vehemens est arteriarum omnium pulsatio, quæ circum caput & tempora maximè decumbenti obauditur. Ea autem ex spiritus sanguinisque feruidioris copia fit, quæ citra putredinem incalescens & efferuescens venas distendit, arteriasque tenui & vaporoso sanguine implet sensum exhibens pulsationis illius turgidæ, magnæ & uehementis. Huius quidem rei argumentum, quod si sanguis uel intemperatio-
re uictu, uel exercitatione immodica, uel igni aliquantum incalescat & excitetur, hæc ipsi symptomata ingrauescant atque exasperantur. Solius igitur feruidioris uberiorisque sanguinis id soboles est, neque ullum grauius malum intrus latere portendit, nec maius pariculum imminere

minere minatur modo tempestiuè remedia adhibeantur. Prima & summa curationis, atque præcautionis pars in uiuendi ratione consistit: Debetque Dominus laborans uino imprimis parcissimè uti, eoque oligophoro, ac bene *Victor.* diluto, ut minimum uini saporem retineat. Elixis potius quàm asis carnibus uescendù, & utrisque intinctis in omphacio, uel aceto, uel succo oxalidis, uel limonù uel mali medici. Piscium usus nō inutilis, si præsertim durioris sint carnis & solidioris: Ijs tamen parcè & frugaliter utendum. Interdum diebus præsertim pisculentis cæna sit hordei cremor. uitāda sunt salsa omnia, & piperata, alijsve aromatis condita, & acria, ut alium, cæpa, sinapi, nasturtium.

Vitanda quoque uehemens exercitatio corporis, nimia concalefactio, iracundia, tristitia: Omnis denique animi perturbatio, & mentis contentio.

Si huic uiuendi legi diebus circiter uiginti malum non cesserit, elementiori iam cælo, Medicina illi succurret. Primumque aluus clystere emollietur, postero die corpus purgabitur hoc medicamento quod & nephritico dolori accomodatum est.

Rec. Medullæ Cassiæ. drac. vi.

Diaprunis laxatiui drac. i. s.

Rheubarbari puluerizati drac. j. Ex saccharo fiat bolus. *Purgatio.*

Tertio die vena secabitur interna brachij sinistri, sanguisque detrahetur pro virium ratione ad Vnc. x. aut. xij.

F 3

Diebus

Diebus insequentibus mane detur dosis vna
sirupi de chicorio simplicis, & oxyfaccharæ
simplicis, ex duplo aquarum decoctionis radi-
cum chicorij & acetosæ.

Continuetur porro præscripta viuendi ra-
tio, dum vehemens illa pulsatio prorsus subla-
ta sit & plenitudinis pericula deuitet. Atque
etiam si diutius refrigerans illa & frigidior vi-
uendi lex obseruetur, nihil ad corporis salubri-
tatem fuerit præsentius.

*Consilium XXI. De Tabe pro Rhotomagensi
quodam ciue.*

Qui describitur affectus tabes est, non è sola
distillatione, sed vitio pulmonum contra-
cta, vt quos constat iamdiu spirandi difficul-
tate oppressos fuisse, & nunc sic labefactatos
vt propria illorum substantia non modo con-
tabescat, verumetiam corrumpatur: Cuius rei
argumentum est pedis atq; crurum tumor mol-
lis, & œdematosus. Quinetiam expuitio nunc
purulenta prodiens confirmatam esse tabem
testatur. Quocirca malum iam factum est im-
medicabile, neque spei locus est. Producenda
tamen est laborantis vita, quoad arte licebit,
blandis benignisq; subsidijs, quæ citra virium
offensam morbum leniant. Itaque à venæ se-
ctione deinceps abstinendū: Quod si sanguinē
denuo erumpere cōtingat, is aptius supprime-
tur drac. j. Rheubarbari electi puluerizati.

Causa.

*Prognosti-
con.*

Purgatio.

Aut si qua ratione purgandum videbitur sa-
tis

tis erit vel cassia fistula, vel dilutū reubarbari.

Et educenda sputa sirupis lenientibus, atque detergentibus, qui non vehementer aperiant. quales sunt ex iuiubis, sebesten, ficubus, passulis, polipodio, vngula caballina, pimpinella, hyssopo: In quibus bona sit portio sacchari ut sint vice eclegmatis. Conferet & sirupus resumptius recenter dispensatus, & vnguentum resumptium, quo corpus vniuersum vesperi & mane obungetur.

Beehica.

Sirupus.

Sic etiam veris initio imperandum lac asininum arte præparatum, quod offeretur mane, puro stomacho, horis saltem quatuor ante cibum: Aut si eius non sit facilis vsus, hordei cremor ex saccharo rosato, ea ipsa hora, atque similiter exhibendus.

Lac.

Reliquam victus rationem non dubito ex arte fuisse præscriptam, in qua tamen cibus facilis concoctu parcior sumatur, sed ex breuioribus interuallis ne imbecilliorē naturam obruat, & cruditates augeat, quæ causæ sunt œdematosi tumoris.

*Rescriptum Domini Crabe Medici Regij ad Medicos
Parisienses, Pro Domina de L'aubespine.
Tabem minante.*

SExtum iam mensem vterum gestabat generosissima Domina, fluxionibus etiamnum à cerebro in thoracem obnoxia: quum ad vigesimum Iulij 1553. post diutinam in sole moram, & cōtractā ex passionibus animi sanguini-

*Nomina-
tio causa
& loci.*

C O N S I L I A

nis acrimoniam in hæmoptoicum affectum incidit, Sanguinemque cum tussi confertim, multum feruentem, & floridum reiecit: Quæ omnia non aliunde quam ex pulmone sanguinem effluxisse indicant, magis verò aperto vasis osculo, quam eo ipso rupto, vel eroso, & præcedentia & subsequenta persuaferunt. Conquiescente autem affectu solis medicamentis, iisque paucis sanguinis feruorem retundentibus, & vi adstringente, eademque emplastica præditis à missione sanguinis, aliisque remedijs validioribus profligando huic affectui accommodatis, visum est adstanti Medico abstinendum: Donec ea valentior natura facilius à partu perferre posset. Insurgente autem à partu febre quæ post alui profluvium biliosum, & putre facillimè, nulloque exhibito auxilio præter apozema quod muliebria permoueret, delituit. De dolore in dextra thoracis parte cœpit conqueri, ac difficili in eam partem decubitu, cum anhelatione, & sensu ponderis si in aduersum latus deuolueretur.

Paucis verò post diebus cū denuo leui tussicula præcedente sanguis reijceretur, idque etiā frequenter contingeret constante tum virium robore dignum admodum necessarium iudicauimus ad prima, præstantissimaque huius affectus præsidia deuenire: Hanc igitur Methodum ad amussim seruandam statuimus.

Elota aluo leni clysmate sanguinem missimus ex interna cubiti dextri ad Vnc. iij. post tri die sectionem iterauimus

Quia

Phlebotomia.

Quia verò sanguis vtraque sectione crassus, limosus, & semiputris effluxit, eodem die, post horas aliquod, ex vena eadem detraximus, quæ statim ut puriorem, syncertioreinque sistendum volumus.

A missione sanguinis purgationem post Iulepi usum instituimus. Ea autem leuissima fuit ex sesqui drachma rheubarbari in diluto cum semisse eiusdem putuerati, & semuncia sirupi ex rosarum rubrarum perfectissimi infusione.

A purgatione roborando cerebro, perspeximus atque educendis per futuras vaporibus admoventes cornali futuræ emplastrum ex ammoniac, & columbino stercore. *Empla-
strum.*

Interim verò partem affectam non negleximus: Primum itaque enema & sanguinem sistentia, quibuscunque vulnus, si quod esset coalesceret, tenuisque & acris fluxio incrassata sisteretur prescriptimus. In eoque ordine est electarium solidum de terra lemnia & bolo Armena, cum speciebus tragacanthi frigidi, & diapenidij reiectis speciebus calidis. Eiusdem facultatis. confectionem liquidam instituimus ex bolo armena, Terra Lemnia, Corallo rubro, & hæmathite, adiecta conserua rosacea, & sirupo de paupere. Cæterum, ut quod iam in pulmones receptum esset facilius repurgetur sirupum thoracicum tenuantem, detergentem, & qui sputum promoueret prescriptimus. Accessit eodem confectio solida quæ massam panis vocant, ex pineis recentibus & amygdalis cum saccharo & aqua rosacea, infusionis *Enema*

CONSILIA

fufionis tragacanthi, semine acetosæ plantaginis, & portulacæ exceptis, quæ præterquam quod facilius expectorare facit, sua etiam adstrictione glutinat.

Lac.

Adieci mus à nemine non probatum asinini lactis vsum, cum sacchari rosacei pulnere.

Prognosticon.

Itaque generosam hanc Dominam benè habere ex præscriptorum auxiliorum sylua iam non ambigimus, nec sinistrum aliquid futurum pertimescimus, quandiu præceptis salubribus paruerit, & rationem victus hætenus seruata non neglexerit. Quod si ab externis iniurijs, vel vehementi aliquo motu animi, præualida & contentiosa voce, aut intempestiuis vigilijs affectus recurrerit, ijsdem auxilijs pugnandum consulimus.

Verum ad huius mali præcautionem medium sanguinis missionem, purgationemq; ex diluto rhei, Vere ineunte, & autumnino pro præsentissimis, commodissimisq; remedijs habemus, & summo opere commedamus.

Consilium XXII. Respondens superioribus propositionibus.

Investigatio loci & modi.

Sanguinem feruidum atq; floridum iam aliquoties ex interuallis tussi reiectum rectè profecto æstimatum est è pulmonibus prodijisse. Quoniam verò generosissima Domina laborans, molli tenelloque corpore, & pulmonibus est imbecillis, atque iamdudum distillationi & tussi est obnoxia, vehementer metuedum

dum ne non modo reſerata, ſed etiam exefa ve-
na ſit (Nam vi ruptam fuiſſe nulla coniectura
aſſequi poſſum) imò etiam cum poſteriore reie-
ctatione à partu nō obſcurus dextri lateris do-
lor ſit exortus cū anhelatione & aſperiore tuſ-
ſi, cumque ſenſu quodam grauitatis atque pon-
deris prementis, ſi præſertim in aduerſum latus
ea deuolueretur, niſi tum vera pleuritis erat, nō
leuis ſuſpicio eſſe debuit, & vlcerati pulmonis,
& collectionis quæ vomicam minaretur.

His tamen malis ita quidem accuratè ſedu-
lo adhibita accōmodataq; ſunt artis præſidia,
vt iam Domina laborās in tuto poſita eſſe cre-
datur, citra metum recurſuri mali: quo mihi
gratius atque optatius eſſe nihil poſſit.

Itaque in ijs perſiſtendum eſſe duco reme-
dijs quorum vſu & ope conualuit, maximeque
in lactis & cremoris hordei vſu.

At Nihilominus quoniam & periculofſiſſi-
ma, & fallaciſſima ſolent huiuſmodi eſſe mala,
& diu plerunque latere, ſimulata quadam ſpe-
cie bonæ valetudinis, dum aliquando occasio-
ne leui aut etiam nulla recrudeſcat, obſeruan-
dum circumſpectius nunquid priſtinæ mali-
gnitatis ſit in thorace derelictum, Num etiam
tuſſis aliquando fatiget, aut lenta febris ſollici-
tet, aut aliquātum difficilior ſit reſpiratio, qua
multus ſpiritus duci nequeat: Horum quippe
animaduerſione præter lac matutinum & vitæ
rationem idoneam ex vſu fortasſe videbuntur
quæ blandè leniant, & quodam robore pulmo-
nes leuiter expurgent.

*Prognosti-
con.*

Supra

C O N S I L I A

Supra descriptus affectus Dominæ de L'Aubespine iugulavit, nam febris lenta illam resiccavit, repetijt-que lateris dolor, sputum cruentum, cum maiore spirandi difficultate. Dissecto corpore inuēti sunt pulmones putres, & costis adherentes, cum vlceribus varijs

Domini Fernellij scriptum, dum differendum illi esset cum alijs Medicis aulicis De affectibus Dominæ De l'Aubespine, Cum primū in hanc urbem appulit.

Hystoria.

Mense Augusto 1553. cū grauida esset sexto mense dimidio, citra vim vllā, citra destillationem, aut tussim antecedētem cœpit de repente sanguinem expuere, & educere de pectore, cum stertore, sed sine megno conatu.

Tum temporis cœpit & sanguis è naribus profluere, ac interdum relabi in fauces quum hac impregnatione nondū fluxisset, licet venæ supramodum plenæ turgerēt, essetque alijs impregnationibus fluere consuetus.

Exactis diebus quinque desijt & constitit expituitio cruenta, tussis tamen sicca derelicta est sine stertore, sine difficultate spirandi, in partu nullæ, aut paræ purgationes eruperunt, quæ postea sirupo de hyssopo proritate sunt.

Quinto die a partu febris ardentissima exerceuit biduum, cuius vi leuiusculus lateris dextri dolor obortus est.

Hinc lenta febris non admodum manifesta perseuerauit & in dextrum latus decubitus.

Paucis

Paucis hinc diebus grauis distillatio è capite procubuit in scapulam dextram, simulque in extremum homoplatae dextrae, & in eam sedem lateris quæ iam ante laborabat. Secta tertio vena à medicamento : Scapulæ & homoplatae dolor desijt.

Perstitit verò in latere altero cõiunctus,, qualis etiam nunc perseuerat.

Ab hinc semper difficilis fuit dexter decubitus, & respiratio, èt si nihil sanguinis emanet.

Ex ijs constare potest primam sanguinis eruptionem, neque ex rupta, neque ex erosa, sed duntaxat ex aperta vena factam, ob immoderatam sanguinis copiam Idque in solo dextro pulmone, è quo in dextro decubitu sanguis stillare percipiebatur.

*Indagatio
causarum
& loci.*

Accessisse postea destillationem, quæ dextrum latus occupans facta est doloris causa, vt idcirco implexus sit duorum affectum, quorum vnus est in pulmone, alter in dextro latere.

Præter hos affectus, iecur etiam calidius est, & obstructum, cum leui dolore & renitentia. Ren etiam dexter interdum nephritico dolore fatigatur.

Consilium XXIII. De sputo sanguinis è pulmonibus, cum tussi. Pro D. de Baiaumont, Anno ætatis suæ quinquagesimo. E Gallico conuersum.

VT leuamen aliquod difficultati respirationis tuæ inducatur, præcautioque adhibeatur, ne tussis, cum sanguinis sputo superueniat,

C O N S I L I A

uenia, eaque tandem copia quæ nuper tibi obuenit: summopere vehementius exercitium cauendum est, Ingens calor, incandescencia, Aliæquæ animi perturbationes: A vinis generosis, cibisque præcalidis, sale, aut aromatibus conditis, omnibusque alijs occasionibus, quæ corpus plus satis mouent aut excalefacere cogunt.

Neq; maior copia cibi, aut potus est ingerenda.

Præter hæc quater in anno, constitutionibus diebusq; conuentionibus purgandū erit corpus bolo infra scripto, sæpequæ sub noctem ad lecti ingressum vti conserua rosacea expediet.

Si tamen accideret sputum hoc sanguinis repetere, Commodū videtur post blandam alui mollitionē mittere sanguinē è basilica dextra, quæ est lateris fluxioni magis oportuna. Die sequenti haustulū rheubarbari torefacti potare.

Vti quoque frequenter atq; adeo omnibus horis familiari quadam, iampridemque præscripta opiata, donec sanguis consistat.

Interimque à vino abstinere, & in siti iuleprum rosaceum bibere, aut sirupum myrtinum aut de portulaca.

Bolus.

Rec. Cassiæ fistulæ recenter mundatæ Drac. vj. Rheubarbari electi puluerizati. Drac. j. s. Electuarij diatragacanthi frigidi, aut sacchari albi q. s. fiat bolus.

Potus.

Rec. Reubarbari electi torrefacti. Drac. i. s. Sirupi rosarum siccarum Drac. vj. Aquæ plantaginis. Vnc. iij. Misce, fiat potus.

Opiata.

Opiata.

Rec. Conseruæ rosarum siccarum vnc.i.
Boli armenæ. Drac. iij.
Terræ sigillatæ. Drac. ij.
Corali rubri,
Charabes,
Cornu cerui vsti, an. Drac. s.
Sirupi myrtini q. s. Fiat opiata vel in forma lo-
hoc.

Conditum.

Ad præcautionem, etiam si sanguis nō erum-
pat, hoc condito sæpe vtendum,

Rec. Conseruæ rosacæ & symphyti an. Vnc. s.
Trochiscorum de charabe, & de terra sigillata
an. Scrop. j.

Coralli rubri, Margaritarum electarum an.
Scrop. s.

Saccari rosati q. s. Fiat. Conditum. Capiat co-
chleare vnum hora vna ante pastum.

Vsus boli armenę perutilis erit si sanguis rur-
sus erumpat. Deinde ipso suppresso sequenti
sirupo pulmones corroborandi leniendi, & de-
tergendi.

Sirupus.

Rec. Passularum mundatarum. Vnc. j.
Polypodij quercini, Glycyrrhizę rasæ, an. Drac.
ij. Vngulæ caballinæ, Scabiosæ. Pimpinellæ,
Centinodiæ, an. m. j.
Seminis althęę, & bombacis an. Drac. i Fiat de-
coctio ad lib. i. In expressione dissolue saccari
albi, quartaria tria.

Fiat sirupus mediocriter coctus : Utatur omni
hora

C O N S I L I A

hora ex cochleari sine aquis, Pulmones roborat
& deteget.

Pro alio in eodem affectu.

Ad sitim Iulepus rosatus cū quadruplo aque
coctæ dilutus, Aut sirupus iuiubinus, Myrtilli-
nus, & de portulaca eodem modo.

Item Rec. Pulueris electuarij tragacanthi fri-
gidi Drac. i. s. Santali citrini, Cornu cerui an.
Scrop. ij. reubarbari electi Drac. ij. Saccari albi
dissoluti in aqua rosarū Vnc. iij. s. Fiat electua-
riū. Capiat lozengam vnā per horā ante coenā.

Sunt ex vsu pillulæ de rheubarbaro, Item suf-
fitus hora somni.

Item Conseruæ symphyti & rosarū an Vnc. j.
Trochiscorum de bolo Vnc. s. Sirupi myrtilini
q. s. fiat opiata.

Consilium XXIIII. Pro Domino Sigismundo, Orthopnæa laborante.

QUum ex tuis litteris Clarissime Sigis-
munde summo te recuperandæ valetu-
dinis desiderio teneri, atque eius non paruum
spem te in me collocasse intelligerem, vehe-
menter illectus ac etiam impulsus sum vt pro
doctrinæ meæ tenuitate, & artis obseruatione
idoneis, accomodatisque remedijs opitula-
rer: Aerumnosum fanè ac prorsus calamito-
sum existimo, hominem vere ingenuum, mo-
ribus & litteris insignem, Reipubl. admini-
strationi aptissimum, prima iuuetute ita vnius
morbi

morbi immanitate torqueri, ac irretiri, vt ab optimis quibusque rebus gerendis auocetur. Peruestigauit igitur per facilem tibi medendi rationem, & remedia pauca quę Dei beneficio te ab hac graui seruitute vindicare possint, idque bländè vt postulas ac leuiter, citra vllam vel cerebri, vel pulmonum offensionem.

Qui proponitur affectus orthopnœa est sta- *Causa.*
tis temporibus recurrens, quorum interualla optarem mihi fuisse exposita: Sub hoc affectu pulmonum arterię quadātenus obstructæ iam sunt, crassa atque lenta pituita, qua & ipsa pulmonum substantia infarcta aliquantulum videtur: Quoties autem noua è capite distillatio eodem incumbit, ea geminat obstructionem, impletque arterias, spiritũ intercipit, ac prorsus difficilem facit orthopnœam, quę eousque persistit, dum recens illapsa fluxio aut dissipata sit, aut concocta excreatione reiecta.

Duo igitur præcipui sunt curationis scopi, vnus vt distillatio à pulmonibus arceatur, Alter vt iamdiu infarti pulmones expediantur. Primum vt assequamur inuenienda est in primis destillationis materia, & enitendum vt deinceps quàm paucissima gignatur. Id au- *Victus.*
tem fiet si victus obseruetur tenuis seu parcus, & siccans, cibisque bis die sumatur, non è for-
bitionibus, iusculis cæterisque liquidis, sed è solidis ac siccis, ac ferè semper è carnibus assis, iisque boni succi & concoctu facilibus. A fructibus abstinendum, præterquam ab vuis passis, ficibus, prunis, & amygdalis. Potus sit

C O N S I L I A

vinum album, aut rubrum, tenue, quale quod giluum appellant, nec generosum nimis, nec vaporosum, satisque aqua purissima dilutum, ne caput vapore tentet, vel impleat: Nunquam ad satietatē edendum, Quā parcissimē bibendum, ac sæpe tolerāda sitis, vt hac viuēdi ratione exhauriatur humor omnis superuacuis, & corpus vniuersum gracilescat, ipsumque caput quod mali fons est siccescat. Iis legibus sensim assuescendū, in quibus tum sanandæ tum præcauendæ orthopenæ præcipua vis consistit. Saluberrimum fuerit has in oēm uitam continuari & accuratissimē obseruari. Nihil tam graue ac molestum quod non facile reddat consuetudo.

Quoniam autem vna victus ratio licet exquisita vix satis potest iamdiu affecti corporis omnem impuritatem eximere, adhibēda quoque interdum est purgatio: Maximē verò incuntibus, quatuor anni temporibus.

Ea hyemis & veris initio esse poterit per pilulas de agarico, & pilulas cochias: Sub æstatis verò & autumnii initium per potionem huiusmodi.

Purgatio. Rec. Aquarum saluiæ, & bethonicæ, Vini albi, añ. Vnc. j.

In quibus infunde rheubarbi electi, Agarici trochiscati an. Scorp. iiij.

In expressione dissolue electuarij diacarthami Drac. ij.

Sirupi de hyssopo Vnc. s. Fiat potio. Detur die & hora electionis.

Si

Si statum est & certum futuri paroxysmi tempus: Diebus circiter octo vel decem præmittenda est purgatio.

Aut si forte de repente aut inopinatè id hominem adoritur, inuadatque ipso statim inuasionis initio valide purgandum, vt quæ influit materia extirpetur, antequam in pulmones impingat. Id si non vna præstare queat adhibeatur & altera purgatio, dum tota fluxio euulsa cohibitaque sit.

Quotidie mane caput siccandum, & fricandum, vel linteis asperis, vel interdum sacculis huiusmodi.

Rec. Semini anisi, fœniculi, & Cumini an. Vnc. ij. Baccarū lauri cōtufarū Vnc. j. Milij lib. j. Salis communis lib. s.

Saccali.

Torrefiant in sartagine, Mox reponantur in sacculo, quo calido caput confricetur.

A capitis frictione quotidie mane pituita & mucus proliciatur è naribus, idque vulgaribus & consuetis remediis.

Interdum sternutamenta mouenda, vt eorum quæ in fauces & in pulmones influere consueuerunt reuulsio fiat in nares.

Errhina.

Exercitatio subeunda mediocris, præsertim mane, & sub cænam, aut saltem pro exercitatione corporis frictiones dirræ & asperæ vsurpentur.

Somnus vitetur pomeridianus, isque noctu quoque brevis sit. Nunquam supinus, sed in alterutrum latus decubitus sit.

Ne cerebri excrementa in fauces & in aspe-

C O N S I L I A

tam arteriam procumbant, sed ut decurrant in nares.

Suffitus

Coelum uitetur humidum ac frigidum: Caput muniatur hyeme, ne frigoris iniuriam sentiat. Suffiri id etiam potest odoribus calidis, ficcis, & corroborantibus, ut Nigella Romana, Styrace Calamita, Assa odorata, Succino, & Rosis.

Hæc igitur pauca uiuendi præcepta tum per curationem, tum etiam à curatione in omnem uitam obseruanda sunt, ne tam facilis sit in consuetum affectum relapsus.

Iam uerò curatio propria & peculiaris instituenda est, quæ medicamentorum ope uitiosam corporis constitutionem eximat. In hanc tempus eligendum inter duos paroxysmos medium, Cùm iam à priore paroxysmo uindictus nondum paratus es in alterum relabi: Debetque curationis hoc tempus dierum esse circiter triginta.

Primum autem ea quam dixi uiuendi ratione suscepta, & ad unguem obseruata alius clystere mouenda est, qui in decocto molliente habeat hieræ simplicis, Diaphænici an. Vnc. s. mellis rosati & anthosati an. Vnc. j. Olei anethi Vnc. iij.

Postero die purgandum potione quam supra descripsi; Ab hac reliqui humores apparandi erunt hoc apozemate.

ApoZema.

Rec. Polypodij quercini, Seminis carthami, Radicis Enulæ Campanæ, & fœniculi, Passularum mundatarum, an. Vnc. s. Sabinæ, Betonicæ,
Stæ-

Stæchados, Hyssopi, Satureiæ, Tussilaginis, Thymi, an. m. j. Seminis anisi, Althææ, & Bombacis, Glycyrrizæ, an. drach. ij. Fiat decoctio in hydromelite ad lib. j. In colatura dissolue sacchari albi Vnc. ij. Fiat apozema in quatuor doses, Clarificatum, & aromatizatum. drach. j. Cinnamonomi electi. Capiat bis in die, horis duabus ante pastum.

Quinque sexve dies continuandum hoc apozema, ac interim si astrictior erit aluus clystere sollicitabitur.

Demum repetenda purgatio vel per potionem, vel per catapotia. Potio autem huiusmodi apprimè conuenient, quæ tum capiti tum pulmonibus accomodata est.

*Purgatio
altera.*

Rec. Polypodij quercini, Seminis carthami, Radicis Enulæ Campanæ, Passularum mundatarum, foliorum sennæ mundatorum, an. drach. iij. Fiat decoctio pro vna dosi. In colatura infunde agarici trochiscati drac. j. s. In expressione dissolue diaphenici drac. ij. Sirupi de hyssopo. Vnc. s. Fiat potio, Capiat ieiunus horis quatuor ante cibum.

Cum iam corpus iis præfidiis, & partiore viuendi lege satis exinanitum apparebit, Capiti vtiliter propria remedia afferentur. Id autem ad cutem attonsum quotidie mane, & hora vna ante cænam fricandum erit sacculis quos supra descripsi quàm calidissimis, iique perferendi erunt, dum caput totum videatur incalescere.

Tum temporis nisi nimium molestum foret

G 3 dies

C O N S I L I A

dies circiter octo guaiaci decocto vti plurimum ad rem conduceret.

Id autem sumendum esset mane & horis tribus ante cœnam, Cumque eius vi sudor emanare perciperetur, tum tempestiuè faculi calidissimi inducerentur capiti. Detergo sudore antequam cibus sumatur, mucus & pituita proliciatur è naribus hoc errhino.

*Sternutato
rio.*

Rec. Saluïæ, Betonicæ, Maioranę recentis, an. m. j.

Radiciis iridis, vnc. j. Terātur simul demū affundēdo uini albi, Hydromelitis an. Vnc. ij. Expressimatur succus, Hauriatur in nares iā expurgatas, si nō satis eliciat hoc præstātius accommodabitur.

Radix cyclamini præcidatur & aptetur in tubulos oblongos duorum fere digitorum, Ij macerentur in aqua uitæ, demum inferantur in nares modo in dexteram, postea in sinistram, sinanturque dum prono capite pituita decurrat & abunde fluxerit ex utraque nare. Sternutamenta quoque perinde cieri poterunt, & impetu facto cerebri excrementa deriuabuntur in nares, omnisque cerebri euacuatio illac prouocabitur.

In id neque cucurbitulę neque apophlegmatismi contulerint multum. Illæ siquidem cerebrum parcissimè uacuant, horum parum tutus est usus quod pituitam deducunt infauces, à quibus potius reuellenda.

Quum diebus circiter octo cerebrū expurgatum satis fuerit caput radatur eique imponatur

natur hoc emplastrum, quod ualide fluxiones omnes sistit, atque dissipat.

Rec. Ficuum pinguium, fermenti acris an. lib. s. Seminis uiticis, & nasturtij contusorum an. Vnc. j. Seminis sinapi contusi. Vnc. ij. Empla-
stri de mucilaginibus Vnc. iiij. malaxentur & concorporentur, addendo olei irini quod satis fuerit.

Formetur emplastrum extendendo super alutam, quod toti capiti imponatur & quotidie mane renouetur.

Id omnem capitis humorem sensim eliciet, quod neque cantharides occipitio admotæ, neque ulcus syncipiti & commissuræ cauterio inductum, neque secta in fronte uena effecerit.

Quo tempore hoc geretur emplastrum, Cura tio dirigi poterit ad posteriorem scopum, & in farcticis pulmonibus succuri poterit hoc apozemate.

Rec. Radicis Enulæ Campanæ. Polypodij quercini, Seminis carthami, Passullarū mundatarum, an. Vnc. s. Hyssopi, Satureiæ, Thymi, an. m. j. Foliorum sennæ mondatorum Vnc. j. s.

Fiat decoctio ad lib. s. Addendo sub finem agarici trochiscati. Vnc. s. Radicis irridis Florē tinæ. Drac. iiij. In colatura dissolve saccari albi, Mellis optimi, an. Vnc. j. Fiat opozema in tres doses, Capiat diebus alternis, Mane horis iiij. ante cibum.

Hoc absoluto summoueatur emplastrum, ac deinceps caput bene muniatur, reliquumque curationis tempus collocabitur in usum

C O N S I L I A

eorum quæ pectus & pulmones leniunt : Cuiusmodi est huiusmodi sirupus bechicus.

*Sirupus
Bechicus.*

Rec. Iuiubarum, Sebesten, Ficus pingues, an. quinque numero.

Polypodij quercini, Seminis carthami, Passularum mundatarum, Radicis Enulæ Campanæ, an. Vuc. s. Origani, Calamenthi, Hyssopi, Saturciæ, Thymi, an. m. j. Seminis althææ, & bombacis. an. Drac. iij.

Fiat decoctio in hydromelite ad lib. j. Paretrir sirupus perfectè coctus, clarificatus, & aromatizatus, Cinamomi, & radicis iridis Florentinæ, an. Drac. ij. Utatur subinde ex cochleari, sensim quasi lambendo.

Vinum.

In idipsum apprime valet, & vtile fuerit hoc vinum quod mane sumptum vires etiam omnes corroborat.

Rec. Vini albi optimi. Hydromelitis perfectè cocti, an. lib. j. In quibus infunde radicis Enulæ Campanæ, & polypodij quercini minuitim concisarum, an. Drac. ij. Ita sinantur, & post horas viginti quatuor quotidie horis saltem tribus ante cibum sumat uncias quatuor vel quinque.

Isthæc curandi ratio licet facilis, nec gravibus implicata remedijs, satis tamen esse possit ad peruiacem hunc affectum profligandum.

At nihilominus si quàm eius velut umbram redire contingat, primo statim initio validè purgandum erit ijs medicamentis quæ dixi, & in ipso paroxismo capiti admouendi facculi quam calidissimi, dandumque pro linctu oxymel squilliticum, ac interdum nonnihil aque vitæ:

vitæ: Hæc enim promptè liberant, si præsertim
 medicamentum aquosa & serosa abundè de-
 traxerit. Quoniam autem peruicacia & diutur-
 na vitia vix vniuersè & repente euelli possunt,
 si quid à curatione derelictum fuerit Id sensim
 eximetur bona ratione viuendi quam super de-
 scripsi, & purgationibus quæ singulis anni tē-
 poribus sint accomodata. Hæc sanè prorsus
 impediunt, ne in pristina mala relapsus vt ferè
 solet sit facilis.

*Consilium XXV. De Asthmate, Pro Hispano
 quodam de Bourges.*

Vetus hoc Asthma quale expositum no-
 bis est duabus è causis consistit: Vna est *Causa.*
 pulmonum, arteriarumque pertinax obstru-
 ctio, sensim ex influente pituita contracta, quæ
 eousque iam obduruit, vt pars eius maxima,
 vel grandinis, vel casei duriusculi consistentiā
 obtineat. Altera causa est destillatio è cerebro
 quibusdam circuitibus in pulmones affatim in-
 cumbens, à qua quoties irruit angustiores
 iam pulmones maxima ex parte obstruuntur,
 tumque fit respiratio difficillima, verique
 asthmatis, aut etiam orthopnææ accessio, quæ
 duos tresve dies persistit, dū destillationis por-
 tio excretionem discussa sit. Accessionum èrgo
 præcautio, totiusque morbi curatio, in ijs po-
 sita est.

Tertio aut quarto die qui suspectam acces- *Purgatio.*
 sionem præcedit purgandum est valido satis
 medica-

C O N S I L I A

medicamento, quod possit è cerebro, alijsque partibus influxurum humorem vniversum vacuare quale, est hoc sequens.

Rec. Aquarum distillatarum Saluæ, & vngulæ caballinæ, Vini albi, an. Vnc. j.

In quibus infunde rhei electi scrop. iiii. Agari ci trochiscati Drac. i. Cinnamomi. Drac. s.

In exprefione dissolue diaphænici Drac. i. s. vel drac. ij. Sirupi de hyssopo Vnc. s. Fiat potio, Detur die & hora electionis.

Postero die cerebri excrementa deriueutur per nares hoc errhino.

*Caput pur-
gium.*

Rec. Betonica, Saluæ, Maiorana an. m. j. Radicis iridis Vnc. s. Terantur omnia simul. Dein superfundendo vini albi Vnc. iiii. exprimat-
tur succus, & fiat caputpurgium. Utatur mane & ante cænam, & ita assuescat cerebri pituitam deriuare per nares repetitis & continuatis errhinis.

Per palatum apophlegmatismis deriuare tutum non est, quod ea via nimis propinqua sit faucibus per quas fluxio & distilatio fit in pulmones.

*De setoni-
bus.*

Neque etiã setones appellati, aut vlcera parte quauis excitata, etiã si diutissimè profluât, vtilem possunt deriuationem adferre (sic enim non paucos vidimus illusos.) Sed omnium efficacissima & vtilissima est naturalis, ea quæ ex naturæ præscripto fit per nares.

Tum temporis etiam tonsum vel derafum caput quotidie fricandum ijs erit quæ frigida excrementa siccant ac dissipant, ipsumque ce-
rebrum

rebrum corroborāt, ne posthac tam multa superuacua gignat: fiet autem hoc modo.

Rec. Saluię Betonice, Stœchados, Anthos, an. m. j. Granorum iuniperi Vnc. ij.

Saculi.

Seminum anisi, fœnicuii, Cumini, Baccarum lauri contusarum an. Vnc. j. Milij lib. j. Salis cōmunis. lib. s. Torrefiant omnia in sartagine, Demum reponantur in sacculo qui calidè applicetur capiti, quotidie mane.

Si post tres quatuorue dies distillationis signa appareant, aut non satis purgatus æger uidebitur, eadem iteretur purgatio. Si ne ijs quidem asthmatis accessio impediri potest, sed eadem ut ante aut etiam minor recurrat in ipsa accessione dentur sirupi de hyssopo, uel oxymeli sequilliticū, uel conferua Enulæ campanæ.

Pectus inungatur oleo liliorum, amygdalarū dulcium, & anethi, cum mucilagine fœnigręci extracta in aqua scabiosæ, Caput & ceruix præscriptis sacculis calidissimis fricandum. Infundentur clysteres acerrimi, cum tenui & attenuante uictu.

Inunctio.

A uenæ sectione putamus deinceps abstinendum, quoniam licet symptomati aliquando succurat, causæ tamen & frigidæ distillationi maximæ est inimica. Hæc igitur præcipua remedia sunt quibus cerebro mādanti tamquam fonti succurritur.

Vt autem altera mali causa quæ pulmonibus infixæ est summoueatur, quum ab accessione liber fuerit æger crassam pulmonum pituitam

C O N S I L I A

*Sirupus ab
Ergens*

tuitā hoc sirupo emolliat, incidat & abstergat.
Rec. Altheæ, Enulę Campanæ, Polypodij quer-
cini, Seminis carthami, Passullarum mundata-
rum. an. Vnc. s.

Iuiuburum, Sebesten, Ficuum pinguium, an.
quinque numero.

Hyssopi, Satureiæ, Origani. Calamenthi, Pim-
pinellæ, Ungulæ caballinæ, Adianti, Capilli ve-
neris, Scabiosæ, an. m. j.

Seminis altheæ, Maluæ, Bombacis, Glycyrhi-
zæ rasæ, an. Drac. ij. Fiat decoctio ad vncias
quindecim.

In colatura dissolue sacchari albi vncias quin-
decim, Fiat sirupus perfectæ coctionis.

Vtatur omni hora sine aquis, loco lohoc, ex
cochleari.

Præparatos humores quinto aut sexto quo-
que die hoc alio sirupo sensim expurget.

*Sirupus
purgato-
rius.*

Rec. Decoctionis prædicti sirupi vncias quin-
decim, in qua infunde foliorum sennæ munda-
torum, Agarici, an. vnc. iij.

Gingiberis albi drac. j. Radicū ireos Florenti-
næ Vnc. s. Deinde fiat parua ebullitio & expres-
sio, In qua dissolue sacchari albi Vnc. xv. Fiat
sirupus perfectè coctus capiat Vnc. ij. pro dosi
cum aqua hordei, añ.

Etas.

Tenendus quoque est toto curationis tem-
pore victus idoneus, in quo vitanda sunt ea
omnia quæ crassum succum generant vt caro
bubula & suilla: Pedes & extrema animan-
tium. Fereque pisces omnes & caseus. Flatu-
lenta omnia vt legumina, herbæ multæ, fru-
ctus

Etus crudi, quales maximè sunt horarij, qui aquosos humores, distillationisque cumulant materiam, qualis, maximè existit potus immoderatus, multa frequensque sorbitio, ut omniratione corporis ficius & minus excrementum euadat.

Ergo carnibus utendum boni succi, iisque asis, potius quàm elixis: Quàm parcissimè bibendum, & in potu ab aqua abstinendum quòd cruditates, frigidofque humores progignat, & pulmonibus alijsque partibus infartos humores impingat, Vinum resumendum est aliquando iutermisum, & eo utendum quod minimè vaporosum est, nec caput tentat, idque probè diluendum.

Reliqua quæ in victus ratione desiderari possunt, facile fuerit ex ijs discernere, quæ omnia ad calidum potius quàm ad frigidum inclinare debent, nisi magna quædam suspitio sit hepatis calidioris.

Vbi in usu præscriptorum eger dies quadraginta aut sexaginta diligenter perseuerauerit, & rudiores illam mali partem exemerit, ut reliqua radix penitus euellatur, utilissimum fuerit diætam ex palmæ sanctæ decocto imperare sed quod sit hac descriptione paratum.

Rec. Rasuræ palmæ sanctæ lib.s. Corticis eiusdem Vnc.ij. Infunde per horas xxiiij. in lib.vi. quæ, Deinde fiat decoctio ad lib.ij. Ponendo in fine Betonicæ, Saluiæ, Maioranæ, Stœchados, an.m.j. Polypodij quercini, Passularum mundatarum an.Vnc.s. Fiat potus colatus. Capiat

*Decoctum
guaiaci.*

piat Vnc. quinque pro dosi, Tepidè, Hora quinta matutina, & hora quarta pomeridiana, bene tectus in lecto, Sumat uerò cibum horis tribus à potione.

Itē. Rec. Rasuræ palmæ sanctæ lib.s. Infunde hora xij. in lib. decem aquæ. Dein fiat decoctio ad lib. quinq; , Fiat potius colatus, Utatur in pastu & in siti loco uini.

Quum hac vtetur ratione uictus debet, quinto aut sexto quoque die purgari sirupo supra dicto, eoq; die à priore potu astinere. Debet etiam & in lecto decumbens capiti faculos calidos admouere, ut illic calorem aut etiam sudorem excitet. Debet etiam arrhinis assiduo uti.

Consilium XXVI. De Tussi.

Prognosticon.

Tussis hæc frequens & molesta, qua crassa, putria, & graueolentia, ac sæpe cruenta excreantur, & quam atrophica, corporisque extenuatio committatur, grauem pulmonum affectionem portendit, nempe uel uomicam, uel ulcus, quod in ueram phthisim deducit, Vnde morbi exitus non modo anceps, sed metus periculique plenus est, quod arte uitari non possit. Quum iam sæpe uena secta sit, ab ea abstinendum deinceps, ne uires languidulas nimium proterat. Si quando forte cruenta sanguinis ex puitio immoderatio procedat cohibenda erit

Potio astringens.

potione ex scrop. iiii. rheubarbari electi, & vnc. s. sirupi rosarum siccarum cum Vnc. iij. aquæ arno glossi.

glossi: eaq; potio multo efficacior erit, si rheu torrefiat. Alia adstringētia ex bolo armena, ex corallis, ex lapide h  m  thite & ex similibus nunc ex usu non sunt, sed danda omnino opera est ut sputa qu  m facillime reddantur sirupis, aliisque bechicis admodum lenientibus, & alim  tis, omniq; uictu persimili: vitanda enim sunt omnia acria, falsa & acida & qu  cunq; ti

Victus.

tillatione uel acrimonia tussim exasperant: vitanda animi excandesc  tia, uociferatio, & immodica exercitatio quod ijs ex causis pulmones diuellantur & ulcus refricetur.

Consilium XXVII. De Cordis Palpitatione.

Cordis palpitatio (qualis ampla, dilucide, & ex fide exposita est) non ex sanguinis immoderata copia, originem ducit, Non ex aqueo humore pericardio pr  ter naturam coercito non ex ad nato tuberculo, aut ex alijs causis veturum traditione celebratis, qu   cor mole sua premunt, Sed ex male affecto sinistro hypochondrio,    quo fer   animaduerti hoc symptomatis genus prodire. Illic enim & lien, & pancrea suo fundo uentriculi, ali  que uicin   sedes multo turgent humore uitioso, non eo quidem melancholico simplici, qui ueluti sanguinis fex est, sed potius atrabiliario, qui ex flauabile torrefacta in easque sedes reiecta sensim succreuit: is quoties ira exercitatione meraciore uino, alijsue cibis calidioribus exagitur tetrum & melancholicum de se spiri-

Causa.

tum

C O N S I L I A

tum efflat, qui subiens arterias (quibus multum lien totus conspergitur) in cor proximum facile obrepit. Illius malignitate cor laceratum & irritatum palpitiatione nititur quod noxiū est & molestum à se excutere, quemadmodum & cerebrum in morbo comitiali. Vaporis portio altius in cerebrum sublata uigilias, insomnia, fortasse & terriculamenta, timoris, atque mœstitiæ plena inducit, quasi permistitio quædam sit melancholiæ: Et re uera affectus hic, qui totius mali est origo ei maxime affinis est, qui hypochondriacam melancholiam suscitatur. Nam uentriculi cruditas, ructus plerumque acidus, flatus immoderati, sursum deorsumque erumpentes, uentris rugitus, eiusque generis symptomata, quæ potissimum apparent in laborante, quoties calidior cibus ingeritur, minime fiunt primario uentriculi uitio, sed per consensum & copia bilis atræ redundantis in sinistro hypochondrio, & circa uentriculum, in quibus sedibus aliquid fortasse contractum, vel tensum, ac renitens, vel dolitans, ac pulsans deprehenditur. Hinc etiam præcessit magna illa corporis extenuatio, febris diuturna, continua, lenta, & hæctica finitima. Certissimam autem fidem id facit, & coniecturam omnem confirmat, quod medicamentis vstambilem ducentibus, alui profluuium, & hæmorrhoidum eruptione symptomata omnia mitiora obtigerint, & laborans plurimum sit adiutus. Itaque ut horum imitatione reliqua morbi curatio compleatur, consulo ut frequēs adhi

adhibeatur purgatio, eaque blanda, qualis est ex iam præscripto sirupo. Cui tamen interdum *Purgatio.* Drac. j. rheubarbari in aqua buglossi diluti admisceri potest: Eaque purgatio quæ bis in hebdomada imperatur, si continuatis duobus diebus fiat, efficacior utiliorque deprehendetur: Si vires permittant frequentius etiam decerni potest, Sin minus alius saltē molli clystere subducetur, quem parcius segniusque reddet. postridie purgationis quatuor aut quinque horis ante cibum danda est Drac. j. mithridatij veteris, mista pari portione conseruæ buglossæ. Ut autē facilius noxij humoris vacuatio procedat, vtile fuerit hypochondrium sinistrum (si quid præsertim in eo quale dixi deprehensum fuerit) quotidie mane fortasse & ante cœnam hoc præparante decocto fouere.

Rec. Radicis althææ, liliornm, fœniculi, Cap- *Fetus.* parum, an. Drac. j.

Maluæ, Violarum, Ceterach, Absinthij, Menthæ, Melioti, Chamæmeli, Summitatum anethi, an. m. j.

Seminis anisi, lini, fœnugræci, an. Drac. s. Cyperi, Calami aromatici an. Drac. ij.

Fiat omnium sacculus, Bulliat in aqua sufficienti, in qua maceretur spongia noua & mollis, pro fotu sinistri hypochondrij.

Si deterius locus mox obungatur hoc illitu non parum etiam conferet.

Rec. Olei uiolarū liliorum, & chamæmeli, lotorum in aceto, an. Drac. s. *Litus.*

Mucilaginis psyllij, & fœnugræci, extractæ
H in aqua

C O N S I L I A

in aqua, buglossi, Vnc. j. Cere parum, fiat lini-
mentum.

Electuariū

Continuandum præterea est electuarium quo-
iam foeliciter est vsus vt, biliosi humoris sym-
ptomata mitescant. Idque diebus duntaxat
quibus nec sirupum nec mithridatiū sumpse-
rit: Atque in idipsum & ad sitim (si qua erit)
extinguendam fiat hic sirupus, qui imprimis e-
tiā conueniet, quoties vel animi defectio que-
dam, vel palpitatio vrgebit: Diluetur autem ex
triplo vel quadruplo aquæ.

Sirupus.

Rec. Succorum depuratorum buglossi, bor-
raginis, & acetosæ, an. vnc. iiij. Succum limonum,
& grauatorum, an. vnc. iiij.

Saccari albi vncias sexdecim. Fiat sirupus
mediocriter coctus lento igne, aromatizatus
ex drach. ij. santali citrini.

Vistus

In victu huius potissimum monendus est
æger, vt vino quam parcissimè vtatur, eoque
nec vaporoso, nec generoso, & aqua multa
diluto, in qua buglossi flores maduerint. Ab-
stinendum prorsus à salsis, piperatis, sinapi,
Allio, Cæpa, & ab omni cibo calidiore: item
à lacte, & ab omnibus lacticiiniis, & ab iis
que facile corrumpuntur. Sorbitiones cum-
primis vtilis è iure carniū laudabilium, quæ
alterentur cum buglossa, borragine, lactuca, &
acetosa. Cæna interdum erit cremor hordei
ex lacte amygdalino, & saccaro præparatus,
solus quidē sumptus sine vini potu. Hoc quip-
pe mitescunt humores succusque laudabilis
succrescit.

Consilium

Consilium XXVIII. De ventriculi stupore.

PRæcipua symptomatôn, de quibus laborans hic conqueritur, sunt virium imbecillitas, & ventriculi stupor.

Porro virium imbecillitas causam habeat *Causa.* necesse est in aliquo principalium viscerum: Id autem viscus in quo ea causa residet venterculus est, cuius vitio corpus non alitur. Etenim stupor seu insensibilitas illa qua alimenti benignitas non percipitur ventriculum grauius affici docent, idque vel à crassa, lenta, viscidaque pituita, interioribus illis tunicis adhaescente, vel ab intemperie frigida, qua veluti consopitur illius sensus: Atque probabilior quidem est posterior sententia. Quum enim accommodatis medicamentis pluries deterfus sit ventriculus & omnino expurgatus, neque tamen naturalis sensus restitutus est, sed eadē restitit affectio, statimque eadem pituitosi humoris copia succreuit, necesse est ut is frigida intemperie torpescat, qua vel utilis alimenti pars maior vertatur in lentum, tenacem, & omnino crudum humorem.

Curatio.

Victus sit excalfaciens & siccans, in quo ab *Victus.* stineat à sorbitionibus, & elixis ac humidis omnibus ac hordeatis, imo & à gelatina: Tum etiam à fructibus omnibus, præterquam ab vuis passis.

Utatur carnibus auicularum, perdicum, & caponum minutim concisis ex condito quod

H 2 aliquid

CONSILIA

aliquid habeat cinnamomi, & nucis muschatę, ijsque omnibus assis. Et si fortę hæc solidiora fastidiat utatur expressis caponum assorum. Vinum generosum sit ut excalfaciat uentriculum. Non alijs utatur medicamentis purgantibus, quàm aloë, idq; ex Drac.s. cum sirupo absinthino in tres pilulas redacta, per horam ante pastum deuorata bis in hebdomada.

Diebus interiectis iniiciatur clyster qui præter cætera habeat Drac.vj. hieræ simplicis.

Fotus. Itē quibus diebus non vtetur pilulis capiat quantitatem nucis moschatę, uel gingiberis uiridis conditi, mane, & per horam ante cœnam.

Item Rec. Absinthij, Menthæ, Rosarum rubrarū, an. m. i. Calami romatici, Cyperi, & cetrhac. an. m.

Bulliant in aqua, Ponendo in fine uini albi partem mediam. Fiat fotus mane & serò cum spongia noua.

Fitus. Item liniatur regio uentriculi oleo nucum muschatarum: Dein admoueatur emplastrum conueniens.

Embrocha. Item si hæc nō sufficiant, Admoueatur regioni uentriculi linteum macreatum in aqua uitæ & excalfactum, ea enim præstantissima censetur in stupore & paralyfi.

Consilium De Dolore flatuoso uentriculi.

Ventriculi dolor uehemens ex interuallis affligens à multo flatu est, qui inclinante dolore, ructu erumpere solet.

Hunc

Hunc autē flatum cruditas parit, quam uen-
trculus tempore copiosam congerit, & quam *Causa*
interdum uomitione reijcit.

At non sola uentriculi imbecillitas tota il-
lius est causa, Sed altius causa inuestiganda
est in iecore: Hoc enim & calida intemperie,
& obstructione multa laborat, uenamque ru-
ptam aut exesam habet, è qua sanguis olim,
& non multis ante diebus uomitione dima-
nauit: Quibus ex causis concoctio omnis
uitiatur, multaque mala tum uentriculo tum
toti corpori impendere solent. Huic autem *Prognosis*
affectioni nisi diligēter occurratur aut hydro-
pis, aut maioris grauiorisque morbi periculum
imminet. Multa quidem remedia ad crudita-
tem adferri possunt, quæ tamē ob iecoris me-
tum non permiserim in hoc affectu. Neque
enim vehementer aperientia, aut detergentia
neque medicamenta ex hiera aut ex aloe usu
sunt, quòd venas corradant, oraue patefa-
ciant, à quibus dein sanguis profunditur. Ita *Rheum.*
que nullum mihi tutius medicamentum vide-
tur rheubarbaro, quòd & crudum pituitam &
bilem expurget, obstructionibusque solutis
sanguinem cohibet, si tertio vel quarto quo-
que die drach. s. vel Scrop. ij. in tenuissimum
puluerem redactos sumat ex vino albo, &
aqua plātaginis; Vel catapotiorum forma ho-
ris duabus ante cibum. Nulla purgatio tutior
efficaciorque deprehēdetur ad doloris precau-
tionem. Interdum etiam aluus utiliter emollic-
tur clystere.

C O N S I L I A

Ventriculi etiam robur & iecoris probam concoctionem hoc electuarium mirificè procurabit.

Electuarium.

Rec. Rosarum rubearum, Santali citrini, Cinnamonomi electi an. Scrop. ij.

Margaritarum electarum, Coralli rubri, Rasuræ cornu cerui, an. Scrop. j.

Sacchari albi dissoluti in aqua rosarū Drac. iiij. Fiat electuariū per tabellas pōdere drac. ij.

Capiat vnam mane per horam & vnam ante coenam.

Si forte dolores crudelius recurrant leniendi erunt fotu ex rosis, balauſtijs, mentha, absinthio, chamæmelo, & aniso coctis in aqua & vino albo. Alijs medicamentis, nisi forte maxima necessitate, non vtendum ob eorum metum quæ impendere dixi. Inter cætera quæ ad victus rationem pertinent vitet laborem, & immodicam exercitationem, siue cursu, siue equitatione dura, vitet balneas, crapulam, & vinolentiam: Itemque alimenta omnia impensius calida & acria

Victus.

Consilium XXX. De ventriculi dolore. Pro Domino De Lauzum.

Causa.

Symptoma quod vehementius affligit est ventriculi dolor diuturnus, æstate quàm hyeme grauior & crebrior. Huius causam inuestigantes præter ea quæ de signis narrando accepimus, ingentem contractam duritiem animaduertimus, è ventriculi fundo vtrinque in hypo-

hypochondria diffusam. Hanc doloris causam suspicati, experiri placuit quænam materia tumorem hunc efficeret: Datoque post clysterem medicamento ex solo rheubarbaro, deiectiones exciderunt primum quidem crassæ, picis anulæ, dein quæ dissolutam cassiam representarent, Postremo rubræ crassiori & fœculento sanguini persimiles: quæ quum etiam sponte biduum aut triduum perseuerassent, omnium iudicio pronuntiatum est non melancholicas, sed cruentas deiectiones esse è retorrido præassatoque sanguine, qui ab exesa aut aperta vena, & in iecoris caua & in pancreas excidisset. Hic extra venas concreescens, ac putrescens, & tumorem, & dolorē, & animi defectiōnem, & febriculam, aliaq; symptomata inuehit. Neque profectò nobis vel diligentes inuestigantibus alia dolorum symptomatonque causa deprehensa est. Vacuato eo sanguine atro & retorrido sensim dolores conquieuerunt, visusque est Dominus expers doloris supra dies viginti aut triginta. Sed quum fortè se paulo vehementius exercuisset, ira atrocius excaudisset, mox cœpit nouis ijsque similibus doloribus torqueri: Tum igitur dato rursus medicamento similes deiectiones visæ sunt nigræ, aut exusto sanguini persimiles, quibus desinentibus dolores similiter conquieuerunt. Hinc certa & euidens fuit causæ cognitio dolorem inferentis, & manifestè compertum sanguinem è vena quapiam sensim quidem, sed præsertim per æstus, aut vehementes animi corpo-

Ab experimento.

C O N S I L I A

Precautio.

risque perturbationes excidere, qui certo loco congestus, concreescens, atque putrescens, & sua maligna substantia, & vapore omnium fit symptomatôn causa: Cui etiam causæ non pauci flatus permiscetur in corporis varias partes effusi. Hoc malum nisi tempestivè tollatur aut breuem interitum, aut hydropem minatur. Præcautionis autem summum consiliū est vt ab ijs omnibus D. abstineat quæ sanguinem concalefaciunt, extenuant, exagitant, aut quouis modo erumpere faciunt à venis. Eius modi sunt vehemens & intempestiua corporis exercitatio, Ira, Excandescencia, Timor, & ceteræ animi perturbationes, Vinum tenue & generosum, sinapi, falsa, & piperata omnia, & quæcumque condimenta ex ijs parantur; Deinde corporis concalefactio, vel ab æstu immodico, vel ab igne, vel à thermis, vel ab aëre æstuoso. Ab ijs igitur omninò abstinere debet vt nihil aut minimū sanguinis post hac è venis profundantur. Cæterum si ne ijs quidem malum præcaueri potest, & fortasse tumoris vel doloris rudimenta quædam posthac quasi circuitu appareant, statim quam diligentissimè succuratur, primum clystere emolliente, dein medicamento ex solo rheubarbaro, vel adiectis interdum folliculis fennæ: Ab agarico, maximeque ab aloë, aut hiera abstinendum ne aperiant ora venarum. Quibus si malum non cedat, vena secanda erit brachij interterioris, idque ad reuulsionem. Imo etiam si malum non premat utile fuerit quotannis ve-
nam

nā bis incidere, veris initio, & autumnō, ut sanguinis feruor mitescat. In id etiam conferunt si rupi quos præscripsimus ex succis endyuiæ, plātaginis, cētinodiæ, rosarum, acetosæ & agrestæ. Aut si efficacius sanguis fisti debet puluis offeratur quem conditi forma præscripsimus : & hæc quidem causæ succurrunt.

Doloris autem sæuitiam leniemus clystere, qui flatus detrahet, quos nouimus interdum affectui primario permisceri: Interdum fotu vetriculi ex ijs quæ quodam robore flatus discutiunt, ac dissipant: Interdum & vnguento similis facultatis. Horum neq; materiam neque cōpositionem in præsentia referemus, quòd seorsum satis amplè & diffusè explicata sit.

Consilium XXXI. De febre cum grauib. Symptomatis. Pro Comitissa Alesiorum Rescriptum eius Medici.

Cenerosissimam Comitissæ Alesiorum coniugem morbo vehementi, eoque diuturno occupatam sedulitate atque diligentia vestra libertam audio (Viri Doctissimi.) Fuit autem morbus febris continua, quæ trigesimo die aliquantulum mitescens post recrudit vehementius, cum inquietudine, vigilijs, alui profluuio, delyrio, spiratione difficili, inappetentia, & siti in tenui corpusculo, quæ non modò à vobis euicta, sed etiam totius corporis constitutio melior multo quàm ante morbum effecta est. Intumuerat enim uentriculus

Historia.

lus

C O N S I L I A

*Aph.
lib. 5.*

30. lus ante annos duos flatibus, & serosa quadam humiditate, eius tunicas distēdentibus, & affectus per vices afferebat cordis palpitatiōi persimiles. Refrlexerat, obdurneratque vterus, spesque prolis exigua erat, sed zulas, & benignioribus pharmacis, puluisculis, fotibus, linimentis, tanquam interna resarciētes omnia, effecistis ut vterus statim conceperit. Nec ambigo hęc generationis primordia ad lātam sobolem fuisse peruentura, si quieuisset amplius, & pleniori victus ratione restaurandis viribus studuisset. At cum nec sibi nec conceptæ sobolī, sed subortis fortunarum suarum litibus & controuersijs prospiceret, in eam incidit Charybdīm, quam Hippocrates tenuibus vtero gerentibus pręsagiuit. Quæcumq; inquit tenues vtero gerunt abortiunt priusquam crassescant. Sextus siquidem prolis cōceptæ mensis agebatur, quando ædes repetere statuit, quotidiano miliarium viginti itinere, donec in Albigniacum sorore domum reciperetur. Quo in loco statim vel æstu solis percussa, vel itineris, vel lecticæ concussione fatigata, cœpit omne genus cibariarum fastidire, ingesta reuomere, renum coxarumque dolore affligi, & partus immaturi metu perterreri. Quibus omnibus ope nostra sedatis, rursus in tertianam cōtinuam incidit: Cuius exacerbatio tertio quoque die ultra horas duodecim extendebatur. Sexto die symptomatōn quæ in exacerbatione affligēbant vehementia perterreri, sanguinem ad vncias tres misimus, à quo meliora & mitiora

tiora omnia extitere : Sed infans reiectus die septimo, cū globulis tribus inferne curvis clausæ manus magnitudine. Hinc tertiana cotinua intermittens facta est : Quæ rursus aliquot post diebus duplex euasit , Cui curandæ post leues purgationes uenæ sectionis præsidium artulimus ad vncias quatuor. Tandem pedum facieique tumorem subcutaneum animaduerti : Sed & ventrem intumuisse cum diceremus, Domina laborans à biennio alium partū immaturum, eosdemque affectus sibi contigisse affirmavit. Tumor paulatim increuit . Accessit & alui profluuium, Tandē sedato alui profluuiio remāsit tumor, pellucidus, tympani sonum edens, Unde grauissimè illi metuo, ne de repente viribus fractis concidat.

*Responsum Domini Fernellij, & Domini
Du Mouceau.*

QVum multis, iisque grauissimis malis, vir eruditissime, paucis ante diebus affligeretur illustrissima Comes Alesiorum, nunc verò enixa, euictaque febre tam multiplici, sedatoque alui profluuiio, alijsq; repressis symptomatis vna reliqua esse videatur hydropis suspitio : si vires satis constent, vix tam presens uitæ discrimen putamus impendere. Nam in hoc mali genus nō paucis ante annis propensa est, à quo nonnunquam sponte, & solius naturæ beneficio, Nonnunquam arte, lenibusq; præsidijs est vindicata.

*Prognostica
con.*

Tumoris

C O N S I L I A

Tumoris causam non ad vterum referendam putauimus, nec leuiusculos errores puerperij tam graui malo initium dedisse; Sed iecoris in primis, deinde & lienis vitia. In iis si quidem visceribus renitentes, prædurosque tumores olim animaduertimus, qui nondum prorsus nostris cesserant remediis, quum vtero concepit: Sed & illos credibile est gestationis tempore non parum increuisse, sensimque auctos & confertim cumulos humoribus, & febribus tam variis, & huic hydropi originem dedisse, Id sane dextri hypocôdrii dolor cōstanter asseuerat, quem nos tam atrocem esse audimus, vt ne minimum digiti attractum toleret. Quocirca huic vni visceri in primis succurrendum esse censuimus, idque sensim ac blandè, ne vel minimum vires offendantur. Expeditis enim iisce visceribus, sublatisque eorum vitiis, omnem speramus ventris tumorem discussum iri. Quanquam autem te virum experientissimum minimè latēt remediorum genera, quibus id compleri possit, eorum tamen quasdam formulas pharmacopole descripsimus, quas te censore & æquo æstimatore morbi & virium, ille pro rei natura & conditione mutauerit.

Purgatio.

Rec. Aquæ endyuiæ Vnc. iij. Vini albi Vnc. i. s. In quibus infunde rheubarbari electi Vnc. s. Cinnamomi electi. drach. ij.

In expresseione dissolue sirupi de chicorio simplici lib. s. Fiat sirupus pro quatuor dosibus, Utatur tertio aut quarto quoque die.

Rec.

Rec. Electuarij triasantali quadruplicato
rheubarbaro Vnc.ij. Capiat aliquando loco si- *Electuariū*
rupi. Item Rasuræ eboris drach. j. Pulueris ele
ctuarij Diacubebe drac. s. Pulueris electuarij
triasantali, Diarhodonis Abbatis, & Diamar
garitonis frigidi, an. scro. j. Sachari albi disso
luti in aqua absinthij Vnc. iij. Fiat electuarium
per tabellas ponderis drach. iij. Capiat aliis die
bus intermediis.

*Consilium XXXII, De Nephritide varijs affecti
bus complicata, Pro senatore Burdigalensi.
Anno 1554. Mense Septembri.*

Affectus planè varij atque disiuncti con- *Historia ad*
currunt in corpus iamdiu malè habitum: *causis.*
Vnus est distillatio è capite frigidiorè, & excre
mentitio, modò in maxillas, in ceruicem, &
scapulas: Modò in pulmones, & inferiora pro
cumbēs, cum tussi, & impedita respiratione
quod asthma portendit. Alter est dolor nephri
ticus ex interuallis affligens ab arenulis, aut te
nui calculo profectus, quanquam multum
nunc video inditium concreti & inhærescentis
in sinistro rene calculi, qui vel renem ipsum
alterat, & vellicat, vel imminentem nephriti
cum dolorem portendit. Tertius affectus est
peritonei in dextro inguine nimia laxitas, aut
etiam diuulsio, quæ enterocelèminatur ex
tussiendi impetu orta.

Malus habitus quem ex subtumida corpo
ris mole, & ex colore cum satis viuïdo iudices.
origi

originem habet à iecoris lienisque impuritate, & obstructione. Morbis autem tam variè implicitis, nonnisi summa arte atque diligentia succurri potest.

Victus.

Victus imprimis obseruandus est euchymus, vescendumque capis gallinaceis, lepusculis, perdicibus, auiculis, & vitulina carne, & interdum veruecina, eaque assa potius quàm elixa. Declinandæ sorbitiones, iuscula, potus immodicus, ad hæc ficuum, & eorum quæ mali succi sunt esus: Satietas, Crapula, & cruditas nimia: Debetque omnino tenuis ac parcus victus Pariter ficcus esse, vt assumpta humoris superuacui portione corpus siccescat, fiatq; tum destillationi, tum cachexiæ & reliquis morbis minus opportunum.

In id quoque exercitationes moderatæ conferent: Ne corpus otio & ignavia torpescens, prematur copia superflui humoris.

Quin etiam prædictis affectibus tum abigendis, tum præcauendis necessarius est medicamentorum vsus. Ac bis mense purgandum corpus est, hoc sirupo accomodato capiti, iecori, & pulmonibus.

Purgatio.

Rec. Radicum Chicorij, Acetosæ, Rusci, Asparagi, & Petroselinij, an. Vnc. s.

Agrimoniij, Endiuix, Cassuthæ, Cetrach. Betonica, Stœchados, Hyssopi, Tussilaginis. Pimpinellæ, Saxifragiæ, an. m. j.

Seminis endyuiæ, Cassuthæ, Althææ, & Melonum, Glycyrrhiæ rasæ, añ. Drac. ij.

Fiat decoctio in s. q. aq. pro dosibus iiij. Capiendis

piendis vt dicetur.

Quum purgandi maior erit necessitas, videbiturque destillatio nimium urgere, vel corpus nimium ingrauescere, si parcior cibus malo non succurrit primæ dosi adde Diaphenici Drac.ij.

Quod iam pridem in pulmones influxit eluendum, detergendumque est: Diebus interiectis crebriore usu sequentis situpi qui renibus etiã non parum confert.

Rec. Radicis Enulæ Campanæ, Polipodij quercini, Seminis carthami, Passularum, an. Drac.s.

Sirupi detergentes.

Iuiubas, Sebesten, Ficus pingues an. quatuor numero.

Hyssopi Satureiæ vngulæ Caballinæ, Betonica, Saxifragiæ, an. m.j.

Seminis althææ & Bombacis, Glycyrrhizæ rasæ an. Drac. iij.

Fiat decoctio ad lib. j. s. In colatura dissolue, sacchari albi quartaria tria, Mellis optimi Drac. iij.

Paretur sirupus perfectè coctus, & aromatizatus cum radicibus Ireos Florentinæ, & Guaiaci an. Drac. ij.

Vtatur frequenter ex cochleari, vice eclegmatidis, & interdum ex aqua decoctionis hordei.

Item Rec. Pulueris electuarij tragacanthi frigidi & Diaris simplicis, an. ij. Pulueris elect. Aromatici rosati maioris Drac. j. s. Seminis Petroscelini Macedonici, Saxifragiæ, & Ocymi, an. Drac. s.

Electuarium.

Sacchari

*Decoctum
astringens.*

Sacchari albi dissoluti in aqua parietariæ Vnc.iiij. Formetur electuariū per tabellas ponderis Drac.ij. Utatur aliquñ. longe à cibo loco si rupi. Iam uerò laxius inguen decumbenti supi ne quotidie fouendum est decocto huiusmodi.

Rec. Pisidiæ, Balauftiorum, Nucum cupressi, Gallarum, an. Vnc.j. Alumnis Vnc.iiij.

Fiat decoctio in aqua fabarum pro fotu, Dein emplastrum imponendum contra rupturam, Malaxatum cum prædictis pulueribus.

Cætera leuiora quę desyderari possunt ex aliorum consilijs & scriptis petenda.

Consilium XXXIII. Ad Cachexiæ initium.

Causa.

QUum non caput solum aut uterus, sed reliquum corpus omne grauitè laboret, uiosè alatur, fœdo nec uiuido colore suffusum sit artus omnes quasi dissoluti langueant, nec munus suum complere possunt, & summa sit uirium imbecillitas, crebraque animi defectio, cum spiritu difficili, quoties præsertim corporis motus paulo uehementior existit: Non aliter affici uidetur D. Laborans, quam ij quibus aliquod cachexiæ est initium aut leucophlegmatiæ. Quocirca malorum omnium causa non in capite, aut in utero, sed in principatibus uiscerum inuestiganda est: maximè in naturalibus, ut uentriculo, iecore, liene, & assidentibus illis quorum ope uniuersum corpus ali solet. Hæc igitur admodum impura sunt, & multo humore superuacaneo perfulsa: Cuius uitio & impuri-

impuritate cibus omnis quantumvis purus sit assumptus labefactatur, & tam varia mala obrepunt. In tanta viscerum impuritate ingēs est obstructionis suspitio, Obseruandumque num præcordia, aut ventris partes quædam intumescant, dolitent aut renitantur. Omnibus ijsque vitijs initium dedit intempestiuus & immoderatus lactis & fructuū esus: Nec capiti, nec vtero rectè succurri potest, antequam sit uisceribus tanquam fonti & fomiti prospectum. Itaque diligens hæc medendi ratio imprimis tenenda, ex qua partibus, dein symptomatis, nisi satis mitescant opitulandum.

Rec. Radicis Chicorij, Petroselini, Fœniculi, & Caparorū, Polypodij quercini, Seminis car *Purgatio.*
tami, an. Vnc. s. Hyssopi, Prasij albi. Origani, Agrimonij, Ceterach, Cuscutæ, Adianti, an. m. i. Seminis anisi, fœniculi, Endyuiæ, Melonū an. drac. j.

Fiat decoctio ad vncias quindecim: In colatura infunde per noctem foliorum sennæ mundatorum vnc. iiii. Agarici, albi. vnc. ij. Epithymi vnc. s. Gingiberis drac. ij. Bulliant parum mane, & fiat expressio, in qua dissolue saccari albi libra. j.

Paretur sirupus mediocriter coctus nō clarificatus, capiat quinto aut sexto quoq; die vnc. ij. pro dosi, cum pari portione aquæ decoctionis hordei, aut uini albi. Huic dosi quandoque utiliter addetur rheubarbari electi drac. j.

Si quando diebus interiectis aluus non faci *Pilula.*
lè descendat moueatur ijs pilulis.

I

Rec.

C O N S I L I A

Rec. Aloes optimæ. Pulueris hieræ simplicis, Rheubarbari electi, Agarici trochiscati an. Drac. j.

Cum sirupo absinthij Malaxantur simul, & fiat massa. Capiat pilulas duas aut tres pro do si hora vna ante cibum.

Quum ne, sirupo nec pilulis utetur conferet uel decoctum, uel uinum absinthij Pontici, qđ etiam dilutum sit decocto Chicorij.

Aut si id fortè fastidiet hoc utetur electuario, quod & roborandi, & præparandi uim obtinet.

*Electua-
rium.*

Rec. Pulueris electuarij aromatici rosati maioris, & electuarij Diamargariti frigidi, an Drac. ij.

Rasuræ eboris & cornu cerui an. Drac. j. Sacchari albi dissoluti in aqua rosarum Vnc. iij.

Fiat electuarium per tabellas pōderis Drac. iij. Capiat vnā mane, & per horā ante cenam.

Ventriculus & præcordia hoc foueantur vnguento.

Vnguentū.

Rec. Olei nucis moschatæ, Olei mēthæ, Olei absinthij, & Amygdalarum amararum, an. Vnc. s. Ceræ parum, fiat linimentum. Vngatur mane & ante cœnā, & superponatur scutum ex bom bace.

Victus.

Victus imperetur euchymus, attenuās, & moderate calfaciens: Isque non admodum plenus Ne vires imbecillæ copia obruantur.

Quocirca abstinendum à multis sorbitionibus, & ab humidis, ut quæ nimiū implēt, cruditates geminant, obsistuntque curationi.

Maxi-

Maximè uerò ab immoderato potu abstinē dum: Atque si sitis premat arte fallēda est, quā doquidem non uera sed mendosa existit.

Bis aut ter in die cibum sumat, idq; tenuiter fatis, & quantum facilè possit conficere: Euentus indicabit quid postea agendum restet.

*Consiliū XXXIIII. Ad Cachexiam & hydropem
incipientem, Pro Ambianensi quædam
Nobili muliere.*

Nobilis huius mulieris affectio à leuibus *Historia.*
principis orta sensim ad cachexiā & hydropem profecta est, in quo non admodum ingens sit vētris moles, præcipuusque tumor pro uoluatur in pedes & tibias: Magni tamen æstimanda uetus illa & renitens iecoris durities, iam scirrhus proxima, cum nausea, vomitione, deiecta appetentia, & cum siti inexhausta.

Hæc enim non nihil humoris in viscere computruisse commonstrant. Quoniam igitur eiusce humoris uitio & impuritate ventriculus perfundit, hic imprimis eluendus est, ut dicta symptomata mitescant: Ac sæpe purgandum medicamento quod constet ex rheubarbaro, folliculis sennæ, & agarico, quæ macerata sint in decocto accommodato, adiecto sirupo infusionis rosarum pallidarum: Debet autem eiusmodi portio uel octauo uel decimo quoque die propinari. *Purgatio.*

Aut ne molestum sit eam potionem tam frequenter repetere, in eum usum sirupus componitur

C O N S I L I A

nitur laxatius , qui simili sit facultate in quo immisceri aliquando poterit succus rosarum pallidarum, uel succus ebuli per residētā depuratus , quum præsertim aquosus humor eliciendus erit.

A succo autem Iridis seu gladioli quod accerrimus sit, & sæpe interiora exulcerat abstinendum putamus.

Sed & diebus interiectis quum forte pigrior alius erit proritetur non clystere modo , uerū etiam catapotijs ex aloe & rheubarbaro , uel interdum sirupo qui recipiat sirupi de Chicorio simplicis, & Sirupi rosarum pallidarum an. vnc. iij. Cū diluto drac. vj. rheubarbari electi infusi in aqua prasi aut scæniculi : Hoc altero quoque die utendum ad unciam unam.

In hac curatione præcipua ratio habēda est iecoris affecti, Repetendi sunt fots , Vnguenta, Emplastra quæ iecotis duritiem remolliant, quoad licet illius robore seruato.

Electuarium.

Paretur electuarium ex puluere electuarij Diacubebe, & electuarij triasantali, cum rasura eboris.

Lixiuum.

Tibiæ & Pedis tumor œdematosus discutitur sero & lixiuio , in quo incoxerint radices Ebuli , & Enulæ Campanæ , Rosmarini , Maioranæ , Thymus , Laurus , Origanum, & similia.

Vesicatoria.

Si ventris tumor uideatur prolabi in tibiae & pedes maximè post incessum utile esset uescas excitare in locis tumentioribus, cum fermento pulpæ ficuum , & portione cantharidarum,

darum, quibus apertis uisum est aliquādo omnem uentris tumorem illac deduci, victus tenuis sit & siccus, parceque bibat.

Consilium XXXV. Ad Hydropem.

Pro alio Ambianensi.

1551.

DE Domini laborantis cōstitutione id iam tibi indixeram, non solum cachexia, sed incipiente hydrope illum teneri. Quo & uēter supra modum intumescebat, & distendebatur, & subtumida discolorque facies erat.

Causa.

Malorum initium fuit à iecore, cui & lien consentit. Vtrumque enim uiscus turgidum, renitens, & durū animaduertitur, ut non modo obstructionis, sed & scirrhi speciem exhibeat.

His ego curationem instituens viuendi rationem moderatam atque siccam imperaui, Medicamento aluum subduxi, Viscera electuario sensim aperiente corroborauī: Atque ijs quatrimum duntaxat vsus tantopere adiutus uidetur Dominus Laborans, ut se sibi restitutum iam putet. At certè mali causa ipseque fomes intus manet, visceris utriusque scirrhus, Cui hac ratione succurro, Decimo aut duodecimo quoque die purgabis medicamento quod vtramque bilem, pituitam, aquososque humores detrahat.

Purgationes.

Atque si diebus interiectis aluus subsistet hanc sollicitabis clystere. Iisdem etiam diebus interiectis dabis operam, ut tum apozematis,

tum firupis, aperientibus, ac detergentibus expedian-
tibus obstructions, & extrinsecus vnguē-
tis uiscera molliantur, seruato semper eorum
robore. Ijs quasi generatim curationi accom-
modatis remedijs obsequutus pristinam sani-
tatem Domino laboranti restitues, quem idcir-
co tibi persanandum remitto.

*Consilium XXXVI. Pro Cancellario Imperatoris
Caroli V. Hydrope laborante. Io. Fernelli
rescriptum 1551.*

*Causa.
Historia.*

Q Vi iecore impensius calido natus fuerat
assidua animi contentione, curis, vigilijs
immoderato labore, fortasse & viuendi ratio-
ne parum consentanea ascitum uitium natu-
rali coniunxit. Atque ijs inualescentibus cau-
sis factum est ut iecur quasi incensum toreatur
& feruida bilis insolentius exuperet. Hinc cau-
sus illa ardentissima: Deinde uagæ febres, & er-
ratice frequentes, pariterque erysipelas cum si-
ti, vigilijs, inquietudine, alijsque bilis furori-
bus, hominē leuissima quauis occasione exer-
cuerunt. Et hæc quidem maxime cum solum
intemperies, bilisque feruor uigebat. Postea ue-
ro altius malum irrepfit: Nam bilis aliorumq;
humorum exuperanti illuue iecur iamdiu in-
farctum est, ac scirrho tandem obduruit. Quin
etiam propria illius substantia labefactata est,
& insitus calor plurimū obtritū. Obstructio-
nis siquidem index est diuturnitas mali & ex-
crementa alui pallida atq; albicantia. Scirrhi ve-

rò decubitus in dextrum quam in sinistrum latus diuturnior, faciliior, atque tolerabiliior; in hoc enim iecur incubens sua mole quasi suffocans ventriculū premit, atque præcordia spiritumq; intercipit. Si nulla tactus renitentia, sed totius ventris mollities apparet, in causa est aquosus humor sub peritoneum effusus, iecini nori prætensus, cui occuerrens ipse non finit attingi viscera.

Ad hæc verò substantiam iecoris labefactari, illiusq; calorē natium obteri atque torpescere, neque iam alendo corpori idoneū esse indicio sunt artuū totiusq; corporis atrophia, qua id iā summo marcore liquefcit. Cruditates iamdudum animaduersæ, frequēs uiriū lapsus ueteres pedum dolores: Deinde tibiariū, atq; demū crurum tumores œdematosi: Aquarum sub addomine collectio, quæ nō mō cachexiæ, sed & ueri hydropis, eiusq; ascitis speciē exhibet.

Hic est sanè malorum finis, in quem iam multo ante tempore omnia conspirabant, poteratque finis ex alijs prægressis longe præuideri. Itaque iam conspicuus est hydrops, qui licet uentrem non magnopere distendat, quoniam tamen neque ab immoderato frigidoq; potu, neque à sanguinis effluuiō, neque à lienis uitio contractus est: sed longius etiamnum progressus, qualem dixi causam grauem scilicet obtinet, eamque multiplicem iecore sensim multoque tempore contractam, altis firmisque radicibus infixā, quæ difficilimè euelletur. *Prognosticū con.*

effectuum cōtinationem repetēs, quæ & mar-
corem, & pulsum lāguidum, & uiriū dissolutio-
nem induxit, si non prorsus deploratam salutē
iudico, uix tamen ausim perfectā curationem
polliceri: Satis esse ratus, si malorum quædam
tolli, quædam leniri possint, ut quam longissi-
me fieri potest paruo tædio uita protrahatur.
Quod qua ratione fieri debeat subijciam.

Curationis qualiscunque sperari tādē po-
test ratio duplex, una quæ causam iecorisque
uitia, altera quæ aquas summouet. Causæ sum-
ma ratio habenda, quod una hominem tādē
conficere possit, Aquarum uerò posterior: Ta-
met si enim omnis harum subluuies fortasse
subtrahetur, quandiu tamen causa subsistet de-
nuo aliàs cumulabit. Vtraque autem remedia
sic temperanda erunt: Si uires satis constabunt
leuis & frequens purgatio offeratur ex diluto
drac. j. rheubarbari macerati in aqua prassij
vel fœniculi cum scrop. s. cinnamomi, addito
saccharo, vel sirupo chicorij. Itaque sensim bi-
lis citra virium iacturam derracta & inexhau-
stam, sitim leniet, & sublata nausea appetentiā
suscitabit, pariterque efficiet, ut roborato ieco-
re excrementi serosi minus progignatur, Neq;
profecto in hac virium imbecillitate ullum ua-
lentius medicamentum tentandum.

Diebus interiectis, quum aluus nimium pi-
gra subsistet, mollienda erit clystere quodam
accommodato.

Evacuatio Si forte aquarum copia ventrem distendet,
nebula. bis mense subtrahi poterit idoneo pharmaco.

Hac

Hac in re & irridis succus quod fauces vrat, & gulam, & cucumer agreftis, & chamelæa, quod corpori vim inferat minimè probentur.

Ebulum commendo, cuius succus citra vllā offentionē blande aquas proliciet, si ex radicis sesquūcia tusa affuso vino aut hordei decocto expressus succus propinentur. Quo die nulla vacuatione æger sollicitabitur vires ac viscera corroborabuntur crebro vsu electuarij, quod constet ex puluere elect. diacubebe, Tria fantali, Rasura eboris, & saccharo in aqua prassij dissoluto. Nolim autē pluribus medicamentis Dominum laborātem senio morboq; confectum, aut vires pene collapsas onerare: Sed bonā curationis partem victus ratione, quæ in hac re primas obtinent moliri. *Victus.* Cibus esto è carnibus boni succi, quæ concoctu faciles sint, assè potius, Elixæ nunquam aut admodum raro.

A sorbitionibus abstinendum, & ab humidis omnibus: Non tamen condimentorum gratiæ interdiciamus, vt quibus sopita excitetur appetentia. Cibus partiri præstat, eiusque iustū modum ter quaterve die dare vt nulla virium offensa facilius coquatur,

Quàm parcissimè bibendum, vt in potus penuria siccatae partes, ipsiq; renes redundantē aquarum illuuiē sensim exhauriāt, ipsa verò viscerum substantia alienorum occursum minimè impedita sese expurget, emēdet, & corroboret.

Potus esto non qualis à plerisque imperatur meracum vinum, sed largissimè dilutum, quod & sitim continuo leniat, & iecoris æstus temperet:

peret: Ac nisi ætas & stomachus dissuaderent, frigidam darem, quæ promptius quàm vinum causse ac siti succurrit, nec tñ magis aquosos humores exaggerat: id siquidem arduum ac imprimis difficile in tanta sitis immanitate potui parco assuescere. Sed tamen totis viribus conā dum id assequi, quo vno plurimi sunt restituti: Hoc vsus & cōsuetudo facile reddet: Nam subtracto potu os tamen aliunde accersitis humoribus permadebit. Sed & huic malo potest aptissimum subsidiū comparari si mastiche vel quiduis eiusdē facultatis assidue mandatur, aquā enim plurimam elicit, non vt quibusdam videtur è capite solo, sed ex vētriculo, & ex abdominis capacitate: Sicque multis est nominibus profutura. Sunt qui in hunc vsum vomitiones probent. Hæc præcipua huius instituendæ curationis capita esse duxi quibus non paruā accessionem facient docti Medici, quibus res hæc tota conceditur. De Lucensium aquarum potu nihil equidem sperare ausim, quod nulla sint manifesta qualitate insignes, neq; alio sapore vlllo quàm nostræ potabiles sensum feriant. Quidā conquisitis illis & curiosius allatis hīc vsi sunt nullo certè fructu: Etiam si vnius horæ spatium libras decē & septē ebiberēt, sudores pmonerēt, omniaq; quā diligentissimè imitarentur, quæcumq; balnearū tibicines præcipiunt.

Consilium XXXVI. Cachexiæ Curatione.

Causse. **Q** Væcunque describuntur symptomata ad iecoris lienisque obstructionem, tensionem
que

que pertinent, quibus etiam ventriculus necessario consentit. Tanta enim horum viscerum assidentiumque partium est impuritas, ut omni impedita deprauataque coctione corpus vniuersum fordescat, & vitiosis humoribus suffusum cachexia quadam prematur. Eadem viscerum impuritas causa est inflationis, suffocationis, nausæ, ac euagationum flatuum, cum murmure & vario dolore: Causa est denique defectionis animi & exolutionis virium, & cur tam frequenter laborans cibum appetit: impendentem enim syncopem nititur arcere, depulsa nimirum humoris acrimonia benignitate cibi. ijs malis iam inueteratis difficile admodum succurri potest, nisi laborans accurate obtemperet medicorum consilijs: Primum parcè viuendum illi est, Ter duntaxat cibus offerendus, ex iustis interuallis,isque satis tenuis & bo-
Victus.
 ni succi: à sorbitionibus & iusculis & liquidis omnibus abstinendum, & ab immoderato potu quod humoris copia calor obruatur, offendaturque coctio. Victus tenuior & siccior eligendus, Vinum tenue, & bene dilutum, exercitatio moderata, atque etiam interdum valida prout vires ferent.

Medicamentis præterea obstructions tollendæ sunt, semsimq; detrahendus omnis humor noxius in aluum, idque epicrasi, hac fere formula. *Purgatio.*
 la. Apozema ad tres doses. Pilulæ de tribus.

Diebus interiectis cum non purgabitur, Corroborandus erit ventriculus, atque intestina hoc electuario.

Rec.

C O N S I L I A

*Electua-
rium.*

Rec. Rasuræ eboris & cornu cerui an. scrop. ij. Cinnamomi electi, Margaritarum pretiosarum, Pulveris electuarij Aromatici rosati maioris, & elect. triasantali, an. scrop. Cū vncijs iij. sacchari albi, fiat electuarium.

Quotidie manè & sero hora j. ante cœnam ventriculum & præcordia foueat hoc illitu.

Litus.

Rec. Mucilaginis seminis fœnugræci, extracte in aqua endyuiæ Vnc. j.

Olei absinthij, Rosarum, Menthæ, & de caparibus, an. Vnc. s.

Macis, Catyophyllorum, Rosarum rubeorum puluerizatarnm an. scrop. j. Cæræ parum fiat litus.

Subinde autem purgationes hæ blandæ præbendæ sunt, & cōtinuandę dum tumor omnis, atque renixus sublatus sit, Dumque symptomata omnia mitescāt, quod vix ante menses duos spero futurum.

Consilium XXXVIII. Pro quodam ex aula Imperatoris Caroli v. Febris diuturna, & sæpe recurrentis curatio.

Dilucida luculentaque signorum & symptomatum quæ in laborante Domino observantur enumeratio expressam morbi speciem, omnesque illius tum interiores, tum euidentes causas nobis ob oculos posuit. Corporis forma, figura, habitudo, omnisq; constitutio, Deinde functionum tum naturalium, tum animalium integritas, natium temperamentū laudabile

com-

commonstrant: Sed quod paulū in calidius de-
uergere ostendit venarum amplitudo, id ætate
annorumque decursu sensim calidius euasit: Tā-
dem etiam naturæ conuenientem modum ex-
cessit, magnis animi perturbationibus, vigilijs,
curis, sollicitudinibus, quas Dominus sedulo in
rerum magnarum administratione subiit.

Ab ijs similibusque causis euidentibus iecur
incensum, multæ bili gignēdæ accommodatū
est, quæ tempore coarceruata & exstans, om-
nium quæ traduntur symptomatū effectrix est.

Causse.

Hæc vel in secunda valetudine celeres vehe-
mentesque animi perturbationes, cerebriamque
excandescentiam gignit.

Hæc eadem causa est, cur aluo adstrictiore,
acri vapore caput tentetur, reliquūq; corpus nō
excoretabile sentiat inæqualitatem, & manum
volæ plantæque pedum exstuent, quod etiam
iecoris calidioris est inditium.

Itaque bilis reſtroactis annis tātōpere exu-
perans effecit vt corpus vniuerſum quaſi li-
queſcens in quandam extenuationem colla-
pſum ſit, atque etiam vt bilis tempeſtiue non
expugata ſed coercita, ac ſubinde putreſcens
ſæpiuſcule ſui generis febres excitari: idque
multo crebrius poſtremis annis, quibus illa
copioſior cumulabatur. Et cum corpus ita pro-
cliue ſit, & præparatum vt ex leuiſſimis qui-
buſlibet occaſionibus caloris, frigoris, labo-
ris, perturbationum animi, atque victus in
eiuſmodi febres incidat, iſque promptè cor-
ripiatur, argumentū ſane eſt exuperantis cauſæ

sa interioris, maximèque redundantie, quòd fir-
naturæ grauis, & supramodū molesta, Quinetiā
febris species inuasionisque modus interiorē
causam demonstrant atque exprimunt: Nam
rigor initio, calor acris, faciei rubor & inflam-
matio, cum leui mentis alienatione, pulsus cre-
ber, similisque respiratio, vrina rufa, atque cras-
sa, excretiones sub morbi finem biliosæ, omnes
quidem notæ sunt exuperantis flauæ bilis, quæ
ex permistione sanguinem tenuissimum ferui-
dumque reddit.

Itaque & febris, & omnium quæ narrantur
symptomatum causa nō alio, quā ad bilis exu-
perantium, & ad iecoris immoderatum calorē
referri potest. Eodem etiam erysipelatis, & om-
nium fluxionum quæ in crura procumbunt cu-
ra pertinent: quando quidem erysipelas feбри cō-
tinuò succedit, quasi illius quædam iudicatio,
ex eo nimirum humore qui febrem accēderat.
Cæterum si quis tumor pedū œdematosus ery-
sipelata discussisse deprehēditur etiā si per fa-
nitatem adesse consueuerat, & familiaris pute-
tur, suspectus tamen esse debet, metuendumq;
ne imminentis cachexiæ sit prenuncius: ferè enim
iecur multa crassaque bile obstructum, obscu-
ra scirrhi rudimenta contrahit quæ dum sen-
sim, & sine sensu adolescunt in cachexiam, hy-
dropemque præcipitant. Licet autem febrium
recursiones, & crurū inflammationes, defluxio-
nesque ægrius inueteratæ sunt, ætasque laborā-
tis iam inclinēt: Si qui tamē tempus diligentia
que sumet, poterit in illa valida robustaq; sene
Etute

*Prognostici
con.*

Etute vel integram sanationem, vel certè summam leuationem sperare: Maxime verò si in dextro hypochondrio nihil renitens aut durū contractu decubituue deprehendetur.

Medendi autem scopus erit iecoris obstructiones expedire, exuperantem illius bilem sensim expurgare, ipsumque viscus refrigerare, & corroborare: Quæ qui opportunè præstabit omnem certè febris causam adimet, Defluxionū fontem exhauriet, & in multos annos vitā producet. Primum igitur decernatur purgatio ex diluto drachmarum duarum rheubarbari, ut decet apparato, quo omnis illa redundantia & crudorum & semiputrium humorum in ventriculo & circa mesenterij venas fluctuans abigatur, aut emēdetur. Deinde iecoris, Lienisque obstructiones referandæ ijs remedijs, quæ dum extenuant & referant, simul obstructionis materiam in aluum sensim deducunt: Huiusmodi est sirupus de chicorio cōpositus, qui pro dosi habet scrop. ij. rheubar. Hic diebus alternis aut tertio quoque die offerendus tribus horis ante cibum sine custodia. Si longius erit interuallū irrita erunt omnia nec quem sperabamus effectum assequemur: ita enim laxatis apertisque vijs sensim natura assuescet bili in aluū expurgandæ. Sirupus ad retorridam bilem.

Rec. Rad. chicorij, Acetosę, Graminis, aspara gi, an. Drac. s. *Sirupus.*

Agrimonię, Ceterach. Cuscutæ, Lupulorum, Adianti, Capilli veneris, an. m. i.

Foliorum sennæ mundatorū Vnc. iij. Fiat de coctio

C O N S I L I A

coctio ad lib. s. In colatura dissolue succorum depuratorum buglossi, borraginis, fumariz, & acetosæ, an. Vnc. j. s. Sacchari albi lib. j. Paretur syrupus perfectè coctus.

Et cum decoquetur adde expressioni Drac. vj. rheubarbari electi in aqua endyuiæ cum drac. ij. cinamomi electi. Capiat bis in hebdomada Vnc. j. s. vel Vnc. ij. pro dosi, cum aquis hordei vel melissæ, sine custodia. Diebus interiectis aluus molliente clistere proritetur. Ad cruditatem pituitosamque aliquando per hyemen contingit.

Iecoris refrigeratio.
Victus.
Rec. Rheubarbari electi drac. j. s. Aloes optimæ, Pulueris hieræ simplicis, Agarici recenter preparati an. Drac. j. Cū sirupo absinthij formetur massa. Hæc vacuationū genera omnem bilis exuperantiam sensim, detrahent per aluum, nec febrem, accendi, nec fluxionem in crura procumbere sinent, nec tamen vires frangunt, sed potius augent, dum naturam humorum noxiorum sarcina veluti pondere graui releuant. Hac æstate residua dum æstu corporis humores adhuc fluxi sunt, & quasi fusi in hanc curationem incumbendum. Scopus alter curationis erat iecur, vniuersumque corpus refrigerare, & corroborare: id autē præstabitur victus ratione potius quàm medicamentis. Sit igitur victus tenuis initio curationis, qui modicè refrigeret ac humectet: iura gallinarum ex lactuca, acetosa, omphacio, buglossio, boragine: Carnes asinæ macerentur condimento refrigerante, vt succo acetosæ,
om-

omphacio, succo mali punici, citrei, vel arantij. Vitet salsa, piperata, aromate condita, quæ iecur & humores adurunt, saccharata omnia, quæ promptissimè in bilem faciunt: Allium, porrum, cepam, sinapi, nasturtium, huiusque classis omnia. Vitet etiam vina generosa, debilia diluere assuescat, nec timeat stomachi imbecillitatem: ceruisia interdum utilis, sed quæ nec multum acris sit, nec admodum crassa. Corpore puriore iam facto cibis augeatur, seruata qualitate. Peractis viginti diebus curationis sorbeat mane hordeum mundatum paratum ut decet, Huic si potest indormiat, continuetque in duos aut tres menses, aut si velit in omnem vitam eorum exemplo qui hic salubriter & magno valetudinis commodo uti assueuerunt.

Cruribus nihil adhibendum censeo, præter aquas aut succos solani, plantaginis, & rosarum cum aceti octaua parte, dummodo quantum fieri poterit illa sublimen situm obtineant.

Desunt quædam.

Consilium XXXIX. De febre intermittenti dolorifica.

Laborans de qua scribitur grauissima febre intermitente afflicta, cum vomitione crebra, cum syncope, & cum summa corporis totius, sed maximè viscerum imbecillitate, quoniam omnium remediorum opem neglexit, nec tempestiuè medicamentis paruit, in sæuissimas ventris torsiones merito incidit, quibus diu ac vehementer cruciata est, Febris enim

K

peccans

peccans materia è visceribus (in quibus omnis febris intermittens fomes consistit) inter Peritonei & vètris membranas deuoluta febrem finiuit, sed dolorem accersuit. Ex iis post ea membranis cum minimè excidere posset, nec viam expeditam inueniret qua in aluum illaberetur, velut furiosa alio tandem impetum faciens transfiliit in caput, & in corporis artus, vbi & novos cruciatus mouet. Metuendum ne tandem nervos occupans, & tendones paralyfis speciem ingeneret, quæ ex colico dolore fieri traditur à Paulo, & de qua non pauca scriptis notavi. Hæc sunt sanè omnium malorum grauissima, quæ neglectis & perperam curatis febribus intermittentibus superuenire solent, iis autem remedia quærenda.

Licet autem minus quàm olim purgationes nunc profuturæ sint, imperandæ tamen sunt eæque satis validæ, vt noxium humorè è summis partibus reuellant in aluum: Aut si minimè paritura est laborâs iis saltem leuioribus sed, identidem repetitis purgetur, quibus iam aliquoties est vfa. A purgationibus conferent vnctiones dolentium partium, anodynæ, & discutientes, quales cõparari possunt ex oleo lumbricorum, & irino, & oleo de terebintina, iis tandem adiectis quæ ad paralyfim conferunt, Conferent quoque balnea in quibus incoxerint herbæ cephalicæ, multoque magis voporaria aut estuariâ sicca, si modo ea perferre queant laborantis vires. Porro Morbus peruicacissimus in labotante malè optem

optemperante dubium aut etiam sinistrum
plerunque exitum expectat.

*Consilium XL. De febre lenta & variis affectibus,
è Gallico transumptum.*

VT certò satisfacere possim quæsitis ad me
missis de febre lenta, Operæpretium est
eius veram causam & originem inuestigare:
Quæ quoniam aliis febribus intermittenti- *Causa.*
bus & erraticis successit, in ea sum senten-
tia fomitem eius latere vel in renibus, vel in
iecoris aut lienis prava qualitate: est enim
symptomata, cuius ut planum haberi pos-
sit indicium, urinae sunt perpendendæ. Si
enim crassæ spissæ, albæ, purulentæ sunt, aut
si quando alias cruentæ fuerunt, indicium est
abscessum aliquem, aut vlcus in renibus sub-
esse. Quod si nihil alienum in illis conspicitur,
à iecore vel liene causa repetenda. Non enim
doloris colici vel nephritici quibus D. Labo-
rans conflictatus est hæc consuetaria esse vide-
rétur. Sitis ceruissiamque bibendi lubentius
quàm vinum cupiditas qua tenetur, ciborum
auersatio, præcipue esculentorum, ructus, ru-
gitus, flatus, ventriculi stridor, & ad conco-
quendum absurditas, cum lipothymia ad syn-
copen usque manifestam eius, & ab eò noxam
demonstrant, tum proprio vitio, tum hepatis
& splenis vicinia ac symphatia. Neque verò flu-
xioni (si quæ in ventriculum decumbit) tan-
topere mens adiicienda: Non enim tam sæua

accidentia solus catharrus parit.

Remedia tum ad febrim, tum ad alios affectus blanda, & epicrastica esse debent ætate, diuturnitate, debelitate, considerationis partem ad se trahentibus. Alternis ergo diebus si alius non respondeat, iniiciatur clyster ex formula.

Rec. Radicis altheæ Vnc. j.

Florū chamæmeli, Meliloti, Anethi, Absinthij, Furfuris macri, an. m. j.

Seminis anisi & fœniculi an. Drac. ij. Fiat decoctio, in colatura ad lib. j. Dissolve mellis rosati Vnc. ij. Olei communis Vnc. iij. Paretur clyster. Si non satis detrahet crassæ & lentæ pituitæ addes hieræ simplicis Drac. v. vel. Vnc. j.

Per hebdomadas sirupum infra scriptum hauriet, ut sensim ventriculus detergeatur, cætereq; partes huius mali fomites.

Quod si sæpiuscule vteretur largius prodesset: Nullo. n. pacto debilitat, imo valenter roborat.

Sirupus.

Rec. Radicis acetosæ, Chicorij, Graminis, & Petroselini, Polipodij quercini, an. Vnc. s.

Agrimoniij, Ceterach, Cuscutæ, an. m. j. Foliorum fennæ mundatorum an. Vnc. ij.

Fiat decoctio ad lib. s. In colatura dissolve Sacchari albi lib. j. Fiat sirupus perfectè coctus, Cui inter bulliendum adde expressionē Drac. ij. Rheubarbari optimi infusi in vino albo, cum scrop. ij. cinamomi electi.

Capiat Vnc. j. s. Pre dosi cum aqua decoctionis hordei: Manè tribus horis, nec pluribus ante cibum.

Nonnun-

Nonnunquam loco sirupi vti poterit pilulis sequentis descriptionis.

Rec. Aloës optimæ, Rheubarbari electi, Pul- *Pilula.*
ueris hieræ simplicis an. Drac. j, Agarici præpa-
ti Drac. s.

Malaxentur cum sirupo absinthij. Fiat mas-
sula : Capiat pillulas v. pro Drac. Mane horis
iiij. ante cibum.

Diebus interiectis ad roborandum ventricu-
lum, & firmanda viscera expediet condito se-
quenti liberaliter indulgere.

Rec. Corticis citri conditi Vnc. j. Myrobala- *Conditum.*
norum cōditorū, Conseruæ rosarū, an. Drac. s.
Pulueris elect. aromatici rosati maioris scrop. s.

Cinamomi electi, Sātali citrini, Rasuræ ebo-
ris, & Cornu cerui an. scrop. i. Saccari rosati q.
f. Fiat conditum auro coopertum.

Capiat cocleare vnum mane, & per horam
ante cœnam.

Ad sitim bibet Iulepū similis descriptionis.

Rec. Aq. rosarum lib. s. Succu granatorum *Potus.*
Drac. iiij. Succu limonum Vnc. ij. Sacchari albi
Vnc. viij.

Fiat Iulep, Vtatur in siti longè à cibo, cum
triplo vel quadruplo aquæ coctæ.

Neq; alio potui indulgebit, Aut aquā vel ptisa-
nā vulgarē, vel ceruisiā affatim hauriet: Sed su-
pradicto Iulepo, cōtentus erit vel sirupo grana-
torū, vel succo citri aut auratij, extra cibū, vel
et cū cibo Quod si eū lipothymia quædā inces-
seret, p̄staret multo hæc superiora illi propina-
ri quā vinum: illud tamen in pastu gustare me-

C O N S I L I A

diocriter poterit, vt nulla postea sitis consequatur. Ad ventriculi autem labores, dum cibis coquendis incumbit, erit ex usu pauca & paulatim prebere: Quod si esca solida sit, succis supra dictis irroretur. Neq; te victus refrigerans magnopere deterreat, Placidius enim ad frigida quam ad calida eius se affectus habebunt.

Consilium XLI. De febre quartana. Pro Regina Leonora.

Historia.

AB annis teneris, & à prima vsque pueritia deprehensa est obnoxia Asthmatis, quod humidioris cælo & quoties noua Luna illucescit, Noua distillatio vehementius fatigat: Magno & periculoso vteri strangulatu sæpe correpta est. In quo & mens & sensus omnes pereunt, & suffocationis vehementia ceruicis, oculorum, & faciei venulæ dehiscunt, vt hinc rubræ maculæ diutius persistant: Viscerum maximeque iecoris illi numerosæ insunt obstructions, Ex quibus sæpe in continuas & in tertianas febres easque diuturnas, Sæpe & in iecterum admodum contumacem incidit. Quum tali esset constitutione annum superiorem totum in otio transegit, nec tamen quidquam detraxit de victu, qui vberrimus esse consueuerat: Hinc crudorum humorum omnisque generis excrementorum ingens proventus, & obstructions geminatæ, quæ tandem effecerunt vt mensium hæmorrhoidumque vacuationes parcius, nec statò tempore

Progressus morbi.

more procederent. Quibus ex causis tandem
vniuersum corpus cœpit ingrauescere, & quin-
decim diebus antequam morbo prehendere-
tur mira lassitudine spontanea fatigari: Simul
& appetentiam sentit deiici, quam tamen va-
rio obsoniorum genere, variisque gulæ irrita-
mentis conabatur excitare, vt non minus in-
temperanter, quàm olim viueret. Ab ijs causis
quartana inuasit secunda Septembris, ex-
seipsa, non ex alio antecedente morbo: Sed
principijs adeo tenuibus atque obscuris, vix
vt à quoquam deprehenderetur. Secunda ac-
cessio manifestè speciem exhibuit intermit-
tentis febris, in qua omnis generis vomitio-
nes eruperunt: Tunc cœpimus & sirupis, &
clysteribus, & tenuiore victu corporis humo-
res præparare. Tertia tamen accessio multo
vehementior euasit tum frigore tum vomitio-
ne, tum suffocatione ex asthmatis permissio-
ne, tum iactatione corporis atque siti. Pro-
inde medio accessionis interuallo & proxi-
mo die minoris afflictionis blande purgavi-
mus. Licet autem vacuationes vndique &
pituitosæ & biliosæ arte spontèque procede-
rent, febris tamen manifestè increuit habuit-
que quartam, quintam, sextamque, accessio-
nem, & acerrimam, & longissimam, vt iam
nulla integritas, aut intermissio deprehen-
deretur: Nullus enim sudor vnquam erupit
qui accessionem finiret. Quum igitur febris
non minus cōtinuæ quam quartanæ particeps
videretur, ne fortè in deteriore degenera-

C O N S I L I A

ret, vtile visum est venam secare basilicam finistram, è qua corrupti sanguinis vnciæ circiter octo detractæ sunt, magno quidem vsu, & facili tollerantia: Nam præter febris, continuę suspicionem, id faciendum suadebant mensium, hæmorrhoidumque, suppressio, victus in otio intemperantior, faciei rubor, & venarum ingens & turgens plenitudo ob quam sanguis è naribus subinde emanabat. Ab eo tempore corporis integritas & intermissionis puritas maior apparuit, sed par ferè accessio- num vehementia, cum cibi fastidio, & nausea, cum vomitione & oris amarore. Quæ sympto- mata cum nec victus ratione, nec sirupis, nec clystere mitescerent, secundo medicamento eo que blando purgãdam duximus, post accessio- nem nouam. Cæteræ accessiones hinc leuiore insequutæ sunt, sensimque decreuerunt, vt neq; frigus molestum sit, nec calor interpellet. Quo circa toto mense Octobris sola victus ratione idonea, & emollientibus clysteribus occursum est, nisi quod semel dum graui nausea, & lingue amarore premeretur sorbitioni incocti sunt fol- liculi fennæ, & paucis ante diebus ad leuem ex destillatione tussim sirupus adhibitus iujubi- nus, Quæcumque post hac ad reliquam cura- tionem idonea videbuntur, Horum imitatione, prudenter decernēt ij, quibus id muneris erit commissum.

Consilium XLII. Ad quartam destillationi implexam.

QUum multis ac varijs affectibus, ferèque assidua destillatione iamdiu conflictetur generosus Dominus Cathalaunensis, cēsuimus nō soli quartanæ feбри qua torquetur, sed alijs quoque implicitis affectibus succurēdū, quod ijs prasentibus ægrè possit quartana febris profligari quodque ea profligata varijs nihilominus querelis futurus sit obnoxius.

Scopus

Itaque omnibus qua licuit animaduersione æstimatis, duximus non differendam, sed summa diligentia suscipiendam curationem, quæ tum medicamentis, tum victus ratione, & veteres morbos, & hanc vitiosam corporis constitutionem immutet.

Victus.

Victus ratio prorsus sicca sit, & attenuans, moderateque calida, ut hunc frigidum mucosumque habitum emendet. A sorbitionibus prorsus abstinendum, A liquidis omnibus, Ab elixis carnibus, A piscibus. A caseo, A fructibus, Ab immoderato potu: Carnibus vescendum euchymis, ijsque omnibus assis, aut per raro elixis, Quas tamen si volet condimentis intingat, ex pipere, gingibere, cinamomo, nuce moscata interdum & sinapi: Vinum generosum sit ac minime vaporosum, album, aut subrubrum, tenue, non supra modum dilutum, quo & parcè vtetur in pastu. Exercitatio subeunda manè, caque multa, & valida, dum corpus incalescat, aut fatigari incipiat, à qua frigus

gus sedulo uitetur. A somno experrectus diu multumque fricetur linteis siccis, aut asperis, aut interdum sicca manu.

Clysteres. Medicamentorum sed blandorum frequens sit vsus, & quæ crudos noxiosque humores sensim nullaque ui detrahant. Alius sæpe clystere sollicitet, qui in decocto emollientium habeat hieræ simplicis, Diaphanici, an. drac. vj. Mellis anthosati vnc. ij. Olei rutæ & anethi an. vnc. j. s.

Pilula,

Sexto aut octauo quoque die pridie accessionis dentur catapotia quæ consent ex puluere hieræ simplicis, rheubarbari, aloes, & agarici, quæ paribus portionibus malaxent ex sirupo absinthij, Sumatque pro dosi drac. j. vel scrop. iiiiij.

Nonnunquam uice pilularum purgetur hoc sirupo,

Purgatio.

Rec. Radicum apij, petroselini, fœniculi, & capparum, Polypodij quercini, Seminis carthami an. vnc. s.

Agrimoniij, Betonice, Hyssopi, Origani, Lupuli Ceterah, Thymi, Epithymi, an. m. j.

Seminis anisi, fœniculi, & Melonũ an. drac. j. s.

Fiat decoctio ad vnc. xv. In qua infunde p noctem foliorum sennæ mundatorũ drac. iiiiij. Agarici albi vnc. ij. Gingiberis drac. ij. Bulliant mane parum, & fiat expressio, in qua dissolue Sacchari albi. lib. j. Paretur sirupus coctus ad perfectionem, & non clarificatus: Capiat uncias duas pro dosi cum aqua buglossi, vel altera conuenienti.

Conuenit interdum in illo dissoluere expressionem

sionem drac. j. Rheubarbari electi, infusi in uino albo, ut sensim genus omne humoris separatur, vacueturque. Ita igitur istorum usus continuandus est alternis diebus, ut uix ulla prætereant quin pridie uel clyster, uel pilula, uel sirupus adhibeatur.

Præparantibus sirupis non admodum fatigandus est Dominus laborans, Sed omnis præparatio idonea victus ratione tentanda.

At quoniam interdum per accessiones bibendi ^{Potus} necessitas urget, loco ptisanæ aut aquæ hordei uel alterius potus refrigerantis, et cōpingentis humores propinandum est oxymeli simplex Galeni, aut sirupus acetosus, aqua multa dilutus: Sed tamē parcus potus apprimè utilis est, omnem que morbum breuiorem reddit, At liberalior naturam occupat, reuocatque ab humorum coctione.

*Consilium XLIII. Ad quartanam
Diarrhææ implexam.*

Quartanā febris simplex esse non pōt, neq; <sup>Quartana
ingenium.</sup> ex solo succo malācholico originem habere, sed ex fluxu bilis permistione, quæ dum retorretur materiam illi suppeditat. Illius exuperantia primum vomitiones concitatae sunt quumque illac tota expurgari non posset tandem irrupit in alium perperit rectè appellatā <sup>Symptoma
ta.</sup> diarrhæam, quæ uel tenesmum uel dysenteriam minatur.

Hanc comitatur deiecta appetentia, magna
corpo-

corporis extenuatio, & virium imbecillitas: quæ omnia symptomata sunt sæuiētis bilis flauæ. Quum autem ab ijs omnibus grauiora mala laboranti, quā à quartana febre impendeāt illis primum & maximè succurrendum, febre tamen non omnino neglecta. Itaque alui profluuium sedandum est, non ijs quæ omnino adstringunt, & cohibent, ne forte hinc febris inuale scat, sed ijs quæ calidam iecoris intemperie emendāt, simulque appetentiam & vires restituant. Clysteres anodynī descripti qui impendentem dysenteriam arceant frequēter immitantur, quibus tua eruditio aut mucilaginem cydoniorum, aut amyllum, aut farinam fabarū adiiciet, cum necessitas exposcet. In siti quoties sine cibo bibendum erit, ex usu erunt sirupus de limonibus & oxyfacarum simplex. Sirupus de agresta, atque ijs similes aqua multa diluti: interdum grana mali punici aut succum citri, vel medicum malum offeres, quibus etiā vel omphacio omnis cibus intingi, macerarique potest, vt ijs & victu refrigerante accommodato, & humectante bilis feruor mitescat, & iecoris intemperies seruato ipsius robore emendetur.

Potus.

Hordeatū.

Epithema.

Hordeatum ex amygdalino lacte & saccharo rosaceo sumptum quotidie manē, horis saltem quatuor ante statam prandij horam summas vires obtinet. Extrinsecus iecori vel epithema refrigerans atq; corroborans, vel cerarum santalinum imponendum est, idque diu gestādū.

Præter hæc (si vires permittant) tantillum
rheubar-

rheubarbari ex mistis interuallis propinandū: Mallem autem pondus drachmæ unius insubstantiam, quam dilutum offerre.

Si sub ijs remedijs diebus circiter quindecim symptomata non satis mitescant, vinū omnino circūcidēdū erit, & alius quis potus offerendus. Multos quippe hoc anno expertus sum nō potuisse à similibus symptomatis, & à quar- *Cautio.* tana febre vindicari, nisi prius detracto vino: Iisq; vires firmiores erāt aque potu, quàm vini.

*Consilium XLIII. Ad lie-
nis tumorem.*

Symptomata quæ narrantur docent lienem *Causa.* iamdiu malè affectum fuisse, licet fortasse nec tumor nec dolor deprehendatur: Sed & dolor ille scapulæ affecti lienis soboles est, qui membranas distendens ac diuellens sæpe deprehensus est eiusmodi dolorem inferre, quem admodum & inflammato iecore dolor ad iugulum pertingit.

Affectus vteri ortum habuisse videtur à lienis impuritate, eo sensim se expurgante, sed quæ uterum ipsum tandem contaminauerit, & acrimonia sua vesicæ ac uteri ipsius ceruicem exusserit: Quæ causa est vt uiri congressum non admittat laborans: itaque impuritas illa lienis sensim cumulata, ac tandem cōputrescēs incaluit, & tumorem cum symptomatis supra dictis peperit. Hinc autem tumor etiā si calore molestus sit, phlegmone tamen nō est. Multo certè

CONSILIA

Sirupus.

certè minus abscessus, quod hoc viscus ijs minimum opportunum sit. Porro tumor ille nulla alia uia quam per aluum eximi potest: Illinc uerò deriuabitur sirupo qui constet ex buglossa, borraginis, fumaris, summitatum lupuli, &c. cum folliculis fennæ & rheo.

Diebus interiectis aluus emollietur clystere ex decoctione emolliente, cum uncia semis catholici, & uncijs tribus mellis.

Vt emolliatur tumor fiat fœtus emolliens, & corroborans ex radicibus capparorû, malua, uiola, parietaria, Summitatibus aliquot lupulorum, rosarum rubrarum, betonicæ: bulliant in aqua, addendo parum aceti. Item potest fieri illitus eiusdem uirtutis.

Illitus.

Non admouenda sunt suppurantia, quod in iecore & liene abscessus omnis exitialis sit.

Vino interdicatur, Vratur sirupo & acetoso & capillari.

Consilium XLI. De Melancholia Hypochondræa. Pro Domino de Maligny.

*Historia.
symptomata.*

Ilustrissimum atque prudentissimum virum Dominum de Maligny audio multis varijsque symptomatis obsideri, ijsque grauibus, & metuendis, sed quæ omnia in unius eiusdemque affectus significationem concurrant. Hæc licet paucis ante diebus, & æstate supra modum feruida uehemētius excanduerint, Multo tamen iam tempore originis suæ prima quidem rudimenta habuisse uidentur. Mœstitia & me-
tus

tus. citra occasionem Domino frequens, solitudo, alta, grauisque cogitatio, Somnus turbulentus, spectris, variisque terriculamentis molestus omnia quidem melancholiam esse denuntiant, non eam certè primariam, quæ solius cerebri vitio sit : sed alteram quæ precordiorum sympathia suscitatur, & quam idcirco hypochondriacam solemus nuncupare. Huius enim manifestum inditium ex eo tumore est, qui circû lienem & pancreas animaduertitur. Eius verò continentem causam non existimem eam esse naturalē melancholiam, quæ fex est sanguinis, sed alteram retorridam, quæ ex præassatabile citrina progignitur, & quam peculiari nomine bilem atram dicimus. Hæc siquidem iā *Progressus morbi.* multo tempore sensim in præcordijs congesta illic plerumque exæstuarè percipitur, tumque malignos de se vapores effundit, qui in diaphragma impulsæ spiritum quodammodo intercipiunt, & offendunt. In cor verò validam eius palpitationem, atque interdum syncopem. Si eos interdum in cerebrum attolli contingat, allucinationes, fiunt delirio proximæ, atque hæc cum quodam timore & tristitia. *Pars affecta.* Quibus ex causis D. Laborans quasi animo perculsus sibi multum diffidit, & vix in salutis spem erigi potest. Itaque palpitaciones cordis atque syncopes causa non in corde, aut pericardio, sed in solis præcordijs constituenda est, è quibus teter hic vapor per multiplices arterias sublatus cor appetit, Hæcque mala profert omnibus ferè hypochondracis communia, Quinetiam

etiam si diligentius tractetur, prematurque sinistrum hypochondrium, qua in umbilicum diuergit, non admodum dissimilis palpitatio illis, ut opinor, quæ in corde deprehendetur: ambarum enim una est origo. Adhæc ructus flatulentus, rugitus, nausea, expuitio frequens, & alia crudioris uentriculi signa, hypochondriacis omnibus communia sunt, & ex atrabilis conditione profecta.

Causa

Causæ autem euidentēs & prægressæ sunt, quod illustris Dominus natura supra modum biliosus, curis, grauibusque cogitationibus, victu calidore, nec satis temperante magnum fluxus bilis prouentum cumulauit, qui & illi quandam icteri speciem protulit. Tandem verò non expurgata tempestiuè, ijsdem causis perseverantibus in atram bilem concessit, quæ nunc omnium prædictorum malorum continens est, proximaque causa.

Prognosticon.

De Prognostico certè hoc licet dicere quod licet malum hoc, syncope, alijsque symptomatibus graue sit, & plenum terroris, curationem tamen admissurum sit hac præsertim laborantis ætate, & hoc virium robore. Maximè uero si Medicorum consilijs æger pareat & obtemperet; Alioq; si hæc aspernetur, vel syncope, vel exolutione virium tolletur, vel rapietur in furorem, quem maniam appellant, uel si hæc euadat, uix tandem hydropis incommoda deuitabit.

Scopi.

Hæc quidem multa atque varia existunt, sed quoniam omnium tota curatio in duobus precipuè posita est, Vnum idque maximum,

vt

vt interior ea causa, quam bilem atrā esse diximus prorsus extirpetur: Alterum vt syncope, aliaque graua accidentia tantisper arceantur dū perficietur curatio. Causa ea licet tā copiosa sit vt penē laborātē obruat, cum tamē vires supra modum languidæ sint, & symptomatū sæuitia præmantur, sensim ac pedetentim subtrahi debet, ac ea moderatione, quam imbecillæ vires facilē tolerant: in id autem accommodatissimū fuerit apozema huiusmodi.

Rec. Radicis buglossi, Oxalidis, & Chicorei, an. Vn.s. Agrimonij, Cuscutę, Ceterach, an. m. j. *Apozema.
Solutiuum.*

Filiorum sennæ mundatorum Vnc. j. s. Fiat. decoctio ad lib. j. Addendo sub flem trium florum cordialium an. p. j.

In colatura infunde rheubarbari electi dra. iij. Cinnamomi scrop. iij. In expressione dissolue sirupi uiolati Vnc. ij.

Paretur apozema non clarificatum in tres doses. Capiat diebus alternis, Manē horis saltē quatuor ante cibum.

Apozematis huius suauis atque blandi tutissimus vsus erit, neque medicamentum ullum valentius erit propinandum, sed huius continuatione citra vllam uirium offensionem totali causa sensim detrahetur, sensimque vires uegetiores euadent. Hoc absoluto quatrīdū quiescat D. Laborans, iniecto tamen leui clystere detergente si fortē subsistat aluus. Dein verò idipsum repetatur ea quam dixi ratione, & semper viribus æstimatis, & facili ægri tolerantia, Diebus interiectis, & quibus æger nō

purgabitur apozemate, Offerendus, erit sirupus ad humorum præparationem, & symptomatû sedationem, qui huiusmodi fuerit.

Rec. Succorum depuratorum buglossi, boriginis, Oxalidis, fumaris, Pomorum redolentiû & Granatorum an Vnc. ij.

Sacchari albi lib. s. Fiat sirupus mediocriter coctus, Capiat bis in die Vnc. ij. pro dosi, cum pari portione aquæ decoctionis hordei, horis saltem duabus ante cibum.

Sic igitur duo hæc remediorum genera alternanda erûnt. vt hoc uno die, illo vero altero utatur. In interuallo autem (quod quatuor sexue dierum esse oportere dixi) bis in die hac utetur confectione quæ vires recreet, & humoris acrimoniam symptomatumque vehementiam retundat.

Conditum.

Rec. Conseruæ buglossi Vnc. j. Conseruæ rosarum, Corticis citri conditi, an Vnc. s. Rasuræ eboris. drac. j.

Osis è corde cerui, Rasuræ cornu cerui, Guaiaci electi an. drac. s. Margaritarum splēdī datum, Xyloaloes an. scrop. j. Coralli rubri, Crystalli tenuissimè puluerizati an. scrop. s.

Sacchari albi q. s. Fiat conditum folijs auri coopertû: & capiat cochleare vnum, sesquihora antepastum, & superbibat parum vini diluti Huic interdum permisceri poterit portio quædam, velut, quadrans, confectionis Alchermes: quanquam eius ut omnium calidorum vsus in hoc affectu (si quo in alio) vehementer suspectus est. Nihil enim morbum hunc eiusve sympto-

promata æque exasperat. atq; vel alimentorū, uel medicamentorum calidorum vsus. Quocirca subsistendum est in ijs quæ dixi remedijs, neque ad calidiora aut vehementiora citra perniciem, aut saltem iacturā transiri potest. Erit autem eorum quatuor quæ dixi vsus continuandus: Apozematis. Sirupi, Clysteris, atque Conditiva: ea quam dixi ratione, dum planè sibi restitutus videatur æger.

De venæ sectione dicendum: Hanc quoque summè profuturam, si tempestiuè & conuenienter fiat. Multus enim sanguis continetur atque coercetur in uenis feruidus & torrefactus (etiamsi aliud urinæ suadeant) qui refrigerari atque ventilari postulat: Neque ueteres quidquam salubrius, aut præstantius hoc subsidio ad curationem prætulerunt. Itaque post apozematis tertiam purgationem, si vires recreate satis aut constantes apparebunt, sanguis audacter mittatur ex media, aut interna cubiti uena, idque ad octo decemve uncias, nisi fortè vires concidant, quod tamen rarum est: Sæpius enim onere deposito exsurgere & suscitari vires deprehenduntur.

Vena sectionio.

Cautio.

Symptomatum sedatio.

Verè quidem ac propriè symptomata omnia desinūt cum percuratus morbus fuerit. At nihilominus si per ipsam curationem uehementius illa vrgeant lenienda erunt peculiari remedio, maximè cordis palpitatio & syncope, Quoties igitur horum alterum existet frictiones ventris, lumborum, & crurum fiant, deor-

Frictiones.

sum versus, ut reuulsio fiat uaporis sursum irre-
pentis.

Ampla quoque cucurbita affigatur imo vē-
tri sine scarificatu, Aluus si substiterit balano
proriretur, Cordi & sinistro hypochondrio epi-
thema inducatur huiusmodi.

Epithema.

Rec. Aquarum stillatitiarum plantaginis, Ro-
sarum, Portulacæ, Buglossi, Melissæ, & Cardui
benedicti, Aceti, an. Vnc. ij.

In ijs dissolue trium santalorum, Rosarum
rubearū puluerizatarum, catabes an. drac. iij.
Trochiscorum de camphora Vnc. s.

Paretur epithema, Adhibeatur tepidum.

Ore verò sumat succum mali punici acidi,
quo nihil est ad huiusmodi syncopas p̄sentius.
Huius penuria succum mali citrij aut medici,
aut baccarum oxyacanthæ. Ijs enim tum vapo-
ris tum humoris noxij acrimonia & maligni-
tas obtunditur, cōtra vero proritatur calidis:
si tum temporis libeat conditi præscripti mo-
mentum dare, non parum ad id conducet.

Victus.

Victus ratio. Non paruum tum ad curatio-
nem tum ad symptomatum sedationem vim
obtinet uiuendi ratio sine qua uix quidquam
fiat commendatione dignum. A cibis calidis
& à feruidis omnibus tanquam aduersissimis
vel Galeni consilio prorsus abstineūdum quod
& ipsum mali totius fomitem augeant & sym-
ptomata proritent. Cibis igitur vescendum
frigidis & humidis, etiam si ventriculi crudi-
tas hos dehortari videatur, vt carne vitulina,
hædina, capis, pullis gallinaceis, & columbinis
ijsque

Cautio.

ijſque elixis, cum lactuca, portulaca, acetofa,
 & borragine potius quàm aſſis: Aut ſi fortasſe
 horum uel etiam perdicum, uel auicularum aſ-
 ſarum eſus delectabit, intingantur ſucco ali-
 quo refrigerante, & adſtringente, ut oxalidis,
 omphacij, mali punici uel medici, uel etiã ace-
 to, ijs enim humor obtunditur, & arcetur ſyn-
 cope, ut ſacharatis exaſperatur: A falſis & aro-
 maticis abſtinendum. Panis nec falſus, nec ni-
 mium ſit fermentatus: Vinum ſubrubrum ſit,
 ſubauſterum, ac modicè adſtringens, ut os uen-
 triculi roboret, arceatque animi defectionem
 aqua multa dilutum, ne vapores promoueat.
 Vinofum, album, tenue, uaporofum, fugiat, ut
 infenſiſſimum: imo etiam ſi à uino abſtinere
 aliquando placeret, ac pro potu uel ſucco gra-
 natorum ex aqua, uel decocto baccarum exy-
 canthæ, aut ceraſorum acidorum arefactorum
 que (quæ plerique in alios uſus aſſeruant) uti,
 nihil magis ad curationem conduceret: Hoc-
 que uno remedio complures conualuerunt.
 Omnino autem parcè bibendum, quod nimia
 humoris fluctuatio & rugitus: & flatus, & ex-
 puiſiones, & cruditates augeat.

Bis die cibum ſumere, idque parcè & tenui-
 ter ſatis ſit, hora nona matutina, & quarta po-
 meridiana.

Nocte uerò media utiliſſimus erit hordei
 cremor amygdalino lacte exceptus, ut qui
 ſummè uaporis & humoris ferociam compeſ-
 cit. Interiectæ uerò horæ nec cibo nec potui,
 ſed ijs quæ dixi remedijs accommodentur,

deputenturque. Omnis tum corporis tum animi perturbatio vitanda, ut ira, excandescencia, curæ, graues cogitationes, deinde etiam corporis motus ualidior, qui palpitationem infert, ut ne ad desidendum quidem, seu sponte, seu medicamentorum ui defurgat, sed aut pelui aut linteis subditis alui onus excipiatur.

Aer frigidiusculus salubrior calido & æstuoso, & Aquilonia constitutio tutior, Austrina: Neque loco concluso, sed liberiore continendus est æger, & patefactis fenestris sæpius expurgandum conclaue.

Balenum.

Sub curationis finem cum iam D. Laborans prodire incipiet balneum aquæ dulcis apprimè conducet, non quo proliciantur sudores, sed quo iamdiu concalescens corpus refrigeretur, arefactumque humectetur.

Hæc præcipua sunt totius curationis præcepta, quorum imitatione de cæteris quæ fortasse interuenient statui facile possit.

Consilium XLVI. De Melancholia hypochondriaca.

Descriptio.

Symptoma quale expositum est hypochondriaca est melancholia, iamdiu confirmata in ea ætate quæ illi maxime solet esse opportuna. Facta est autem ex bile retorrída, quæ sensim multoque tempore circum præcordia cumulata est: & quam Natura nec per aluum, nec per vomitionem tempestiue expurgauit. Ea ventriculi concoctionem sic offendit, ut
eorum

eorum quæ assumuntur partem maximam vertat in flatu, qui & ructu & distentione plurimum fatigant.

Sed & ex eo humore adusto ac retorrido vapor Naturæ similis crebro sursum irripens in cerebrum metum, mestitiam, variaque terriculamenta, & visorum ostenta parit: excurrens uero in corpus vniuersum multos mouet dolores, qui tamen mox desinunt.

Reliqua affectus curatio hac debet ratione compleri.

Rec. Buglossi, borraginis, Melissæ, Betonicæ, Pimpinellæ, Lupuli, Cuscutæ, Cæterach, Endyuiæ, an. m. j. Radicum Chicorij, Polypodij quercini, Passularum mundatarum, an Vnc. s.

Sirupus.

Quatuor seminum frigidorum maiorū. an. drac. j.

Florū cordialium, Epithymi, an. p. j. Fiat decoctio ad Vnc. xv. In colatura infunde foliorū fennæ mundatorum, Vnc. iij. Agarici albi Vnc. ij. Gingiberis drac. ij. Bulliant parū, & fiat expressio, in qua dissolue sacchari albi lib. j.

Fiat sirupus perfectè coctus non clarificatus. Capiat sexto quoque die Vnc. ij. pro dosi cum aqua decoctionis hordei.

Vtile sit ex eadem herbarum materia sirupū componere non laxatiuū quo manè quotidie ieiunus utat̃ ad humoris vacuādi præparationē si quando tamen alius adstricta fuerit diebus interiectis hoc molliatur clystere.

Rec. Maluæ Violariæ, Parietariæ, Althææ totius Chamæmeli, Meliloti, Anethi, Absinthij,

Clyster.

C O N C I L I A

Origani, an. m. j. Seminis anisi, & lini an. Vnc. j. Fiat decoctio ad lib. j. In colatura dissolve Catholici drac. vj. Mellis rosati, & anthosati an. Vnc. j. Olei communis Vnc. iij. Fiat clyster.

Corpore itaque blandè quater quinquiesve purgato, continuet sequens conditum.

Conditum.

Rec. Conseruæ buglossæ & Violarū an drac. j. Pulueris Electuarij lætificantis Galeni scrop. j. Rasuræ eboris & cornu cerui an. scrop. ij. Margaritarum electarū drac. s. Sacchari albi quātum satis, Fiat conditum, Capiat cochlear vnū Manè & per horam ante cœnam.

Balnea.

Quum iam morbus aliquantum inclinare videbit & symptomata omnia mitiora apparebunt. Maximè uerò sub finem hyemis apprimè vtilis erunt balneæ dulcis aquæ potabilis, in quibus ieiunus diu sedeat, easque continuet circiter dies decem aut duodecim. Sint autè eo tempore, vt neque sudorem neque calorem manifestum excitent. Neque corpus exagitent, sed duntaxat quadam refrigeratione humectent.

Interea verò quotidianæ corporis totius frictiones ex usu erunt, atque tum præsertim cū accessiones vrgebunt.

Victus omnino humectans sit atque refrigerans: in quo prorsus à calidis abstinendum, maximèque à vino uinoso, aut meraco, nam summè dilutum bibendum est. idque parcè, quod multa fluctuatio flatus ructusque augeat. Conuenient sorbitiones in quibus refrigerantes herbæ incoxerint: Hordei quoque cremor est accommodus, & alimenta omnia,
quæ

quæ similis sint facultatis . A curis & negotijs tractandis prorsus abstineat: à serijs arcendus, iocis exhilarandus, & venatione, & aëre libero.

*Consilium XLVII. Distillatio cum
Melancholia.*

Nobili huic viro crebro distillatio modo *Descriptio.*
in ceruicem, modo in scapulas, & brachia, modò in dorsi posteriora procumbit, sed ijs multo grauius symptoma illum exercet, quod melancholia est Hypochondriaca. Nam ex quo à quartana febre vindicatus est, sinistri hypochondrij dolore prehensus, ita demum in hunc vsque diem lienis affectu distortus est, ut in sinistrum latus decumbere nunquam licuerit: hinc ventriculi concoctio cōtagione offenditur. Diu multumque appetentia prostrata est. Ructus suscitatur plurimus, & saliuæ multa per gulā in os exurgit. Hinc hallucinationes, & somniorum tericulamenta. Metus quoq; & mestitia, & rusticus quidam pudor, & falsæ absurdæque rerum mœstarū imagines.

Curatio.

Rec. Radicis graminis, Petroselini, fœniculi *Syrupus lē*
Apij, an. Vnc. s. *gus.*

Buglossi, Borriginis, Lupuli, Agrimonij
Cæterach, Cuscutæ, adianti, Capilli veneris,
Hyssopi, Origani an. m. i. Seminis endyuiæ, cu-
scutæ, & Melonū, Glycyrrhizę, rasę. an. Vnc. ij.

Florum Cordialium, Epithymi an. p. i. Fiat
decoctio ad Vnc. xv. In colatura infunde p no
ctem

C O N S I L I A

Item foliorum fennæ mundatorum Vnc. iiij.
Agarici albi Vnc. ij. Turbith conquassati.
Drac.s.

Gingiberis Drac. ij. Manè bulliant parū & fiat
expressio, in qua dissolue sacchari albi lib. j.
Fiat sirupus perfectè coctus, Capiat semel in
hebdomada Drac. ij. Cum aqua decoctionis
buglossi.

Semel verò in mense, & maximè vltima qua
dra Lunę vt distillationis materia purgetur, Ad
des prædictæ dosi diaphœnici Drac. j. s. Diebus
interiectis partes omnes principes, maximeque
lien corroborabis hoc electuario.

Tabella.

Rec. Pulveris Electuarij lætificantis Galeni,
Rasurę eboris an. Drac. j. Pulveris electuarij dia
margariti frigidi, & triasantali an. Drac. s. Sac
chari albi dissoluti in aqua bulgossi Vnc. iiij.
fiat elect. per tabellas ponderis Drac. iiij.

*Linimen
tum.*

Rec. Olei liliorum, & de caparibus, Mucilagi
nis althę extractę in aqua bulgossi, an. Drac.
vj. Cera parum fiat linimentum.

Emplastr.

Itē Rec. Gummi Ammoniacy dissoluti in ace
to forti Vnc. j. Radicis arthanitę, & ireos flo
rentinę an. Vnc. s. emplastri de mucilaginibus
& de melioto an. Vnc. j. s. Fiat emplastrum pro
splene,

Victus.

Si malum contumacius perseueret secunda
vena iuterior cubiti sinistri, Vere proximo, si ni
hil dehortabitur. Victus imperandus est boni
succo, & tenuis qui in frigidiorē aliquantulū
diuergat. Nam calida omnia idcirco aduersis
sima, quòd atram hanc bilem ex flaua preas
sata

sata genitam exacuant, sicque materiam gement, grauiora symptomata suscitent, itaque & falsa omnia, & piperata, & sinapi, & vinum generosum, meraciusque vitandum: ijsce vero contraria deligēda. Anno. 1551. Mense Nouembri.

Litteræ D. Melini Medici Ad Dominum

*Fernellium, De sanguinis missione
in pruritu.*

QUæ negotiorum tuorum sit magnitudo, Quæ item molestiæ, non ignoto, Omnes enim qui grauiore aliquo morbi genere laborant ad te non aliter quàm ad Aesculapiũ quẽdam confugiunt: Quæ res fortasse alium à tuo congressu deterreret.

Ego autem qui etiam noui quanta ista sit ingenij fœcunditas, quamq; sit tibi facile de quauis quæstione proposita in re Medica respondere, tum etiam noui istam morum facilitatem cuius ferè expositam, Non sum passus diutius scrupulo me illo angi, de quo proximis litteris ad te: Quem mihi eximere, facilius fuerit tibi, quàm mihi eximendum offerre: Quod vt iam facias te etiam atque etiam oro.

Hyeme superiore incidi in lassitudinem ulcerosam, sponte, quam ni fallor practici pruritum appellant.

Leni pharmaco paulo post lienem & hepar exoneravi. Ab eo tempore varijs partibus exanthemata extiterunt sicca admodum, & fixius

fixius hærentia, quæ si erodebantur vt scabendo contingit sanguis nigrior & crassior inde erumpebat: Tandem furunculus inferiorem tibi-
 biam dextram occupans, tum hærpes miliaris
 animum exuscitant ad maiora præsidia queren-
 da. Hic verò venam aperio, & Vnc. iij. tantum
 sanguinis plus minus educo, & Catholico, sen-
 na, confectione hamech, interdum addito
 rheubarbaro, bis terue, post vsum feri lactis, pru-
 norum, Tamarindorum, & huiusmodi satis lon-
 gum ventrem soluo. Hac ratione paucis topi-
 cis adhibitis à morbo reualui: Quanquam etiã
 octauo, post die à venæ sectione venam iterum
 aperui basilicam, & circiter Vnc. ij. sanguinis
 plus minus effluere siui. Chirurgus autem quæ
 mea causa Claudius Lauallus Regis Christia-
 nissimi Legatus uocauerat, & medici in ea erant
 sententia, sanguinem multum esse vacuandum.
 Eorū ratio hæc erat: sanguis est admodum vi-
 tiosus, Aetas & vires aut uigent, aut à uigore
 non ita procul absunt: Præterea hunc sanguinis
 uacuandi modum quòtidie usurpamus, & qui-
 dem fœliciter. Sed ego Galeni sententiam se-
 quutus lib. i. Sanitatis tuendæ, ubi de sponsi-
 nis langoribus ulcerosis, de pruritu & scabie
 differit: uel nullum, uel certè perpaucum san-
 guinem mihi esse uacuandum contendebam,
 idque reuellendi causa potius quàm uacuan-
 di. Ita enim inquit.

Cap. 4. lib.
4.

Vbi paulum uel citra sanguinem restitutum,
 uel ultra processum est audacter mittendus
 sanguis: quem Galeni locum ita interpretor.

Vbi

Vbi sanguis coctione diminuta paulum, aut aucta factus est paulò crudior, aut biliosior tum ipsum uacuare abundanter nullus timor esse debet: At in me nulla extabant signa in urina quæ cruditatem indicare Galenus paulo ante dixerat. Præterea hyeme superiore sæpius cibum semel die tantum sumpsi: Cruditas igitur exigua illa mihi detrahare sanguinem abundantius non suadebat. Ad hæc sanguis in me non est paulo, aut nimio biliosior, uel atra bile multum impurus: id quod arguit & temperies, & ætas iam inclinans, & color totius corporis ex flauo plumbeus, acti labores, curæ & longa studia literarum: ergo sanguinem mittere non debueram. Nam & Galenus statim superiori periodo addit. Vbi plus, consideratius agendum, Vbi plurimum, in ijs nullus omnino mittendus est. Mox quoque ait: inspicere uerò & quantitatem conueniet, ut uerbi gratia. Si bonus sanguis exiguus sit, reliquus uero succus plurimus utique in ijs abstinendum à detractione sanguinis est. Sin is quidem exiguus, sanguis uero copiosus audacter incidenda uena est. Hæc Galeni sententia mirum in modum in hunc usque diem me afflixit. Siquidem dum sanguis effluit impurus, crassus, ac niger, aut aliter uitiosus Chirurgi ac Medici complures largissimè sanguinem detrahunt: Quum uero purus ac floridus, contra: nisi in uenis plethora subsit, quòd fœliciter id remedij genus usurpari quotidiana docuerit experientia. Quare aut
alia

*Fallax interpretatio
ut et signa.*

*Cautiones
mittendi sanguinis
vulgares.*

alia est nunc curatio lassitudinis vlcerosæ spōte natæ quam seculo Galeni, (quod sane verum est, si mentem referas ad ea quæ de frictione mediocri, tarda & quiete interrupta, id est de ἀποθεραπεία dicuntur à Galeno: Item de balneis & oleis, & cæteris id genus) Aut homines citiores Aequinoctiali maiorem sanguinis vacuationem ferre possunt, quam propiores Aequinoctiali.

Non sum autem nescius te distineri varijs & magnis negotijs, Sed idem etiam non ignore si mihi quadrantem horæ voles concedere, nullo negotio me hac molestia liberabis, aut potius explicabis.

Responsum Domini Fernellij ad Dominum Melinum super questione proposita. Consiliū XLVIII.

Incidisti obiter in subtilem & arduam dubitationem quæ omnium ferè torfit ingenia, qui Medicinam facturi ad artis opera & vsum se contulerunt. Ea autem è Galeni scriptis emerfit. Quorum tanta est varietas, tanta inconstantia, tanta plerumque discordia, vix vt quisquam illius hac de re sententiam hætenus sit assequutus. Sed neque is si quid iudico de hac controuersa quæstione quidquam firmum ac constans sibi vnquam animo stabiliuit, quippe cum ad meditationem potius quàm ad medendi rationem omnem vitam contulerat. Non interpretis munere
hoc

hoc loco fungar, nec authoris sententias è diametro contrarias conciliare contendam: Sed quod usu longo quasi comprehensum teneo, rogatus paucis theorematibus exponam, quæ hunc tibi iniectum scrupulum penitus eximèt.

Vasorum omnis plenitudo venæ sectione de- *Certiores*
menda: Nam quæ pura est plenitudo, & *phlebotomia*
propriè plethora appellatur, hoc vnico reme- *indicationes*
dio tollitur. Impura verò quæ multa est cacochymia, licet purgatione quodammodo minui possit, Nec tamen tuto, Nec cleriter: At secta vena protinus pericula vitantur ex plenitudine, impendentia, nulla virium offensione. Itaque quoties bene habitum corpus occurret, idque venis amplis & multo sanguine turgentibus, venam audacter incidet: Atque si sanguis purus apparebit, copiosius detrahes, Sin vero impurus, parcius ac reuerentius, ex intervallis detrahendo potius, quàm vniuersim & affatim vacuando, sublata plenitudine præcipiti atque periculosa: Reliqua impuritas, & cacochymia purgatione eximenda est. At venarum impuritas pauca, quæ nuncupatur cacochymia sine plenitudine, non venæ sectionem, sed purgationem exposcit, Hæc enim peccantem cacochymiam, Illa verò non solum cacochymiam, sed omnes humores æqualiter, & plenitudinem quæ tum nulla est subtrahit, magna virium iactura. Sed tum maximè incommodat venæ sectio cum cacochymia è iecoris aut ventriculi vitio (quod ferè sit) contrahitur, vt in ictero, in cachexia, in leucophlegmatia.

gmatia. Nam detracto sanguine, licet impuro, impurior multo succedit. Hæc satis opinior quæstionem tuam diluent, quæ multo tamen explicatius opere proprio tradita sunt. Omnia ijs quidem consentiunt quæ tu ex lib. quarto de sanititate tuenda protulisti. Qui diuersæ sunt sententiæ id sequuntur quod iubet Galenus tertio de locis affectis. In melancholia cubiti sinistri venam mediam tundere, sanguinemque copiosum detrahere, si crassus ac niger is effluat, Cohibere vero si purus ac tenuis, & quod vndecimo Methodi ait, Saluberimum esse in omnibus febribus sanguinem mittere, quas putridus humor accendit. Quodque primo artis ad Glauconem venæ sectionem permittat in quartana, & libro de venæ sectione non minus morbos è cacochymia quam ex plenitudine ortos venæ sectione curet. Sed hæc diluuntur à nobis, fulciturque prior sententia in libello cui titulum fecimus. De uacuandi ratione. Pluribus nō ago varijs negotiorum occupationibus variè districtus. Vale.

Consilium XLIX. Pro D. Maluenda, imperatoris Caroli v. Theologo. Cachexiæ Curatio.

*Syndrome
et fons ac
cidentium.*

Maxima est eorum quæ proposita sunt symptomatōn permistio, Sed tamen tanta est series atque connexio vt omnia ex eodē quasi fonte deriuari putem. Capitis grauitas, Auris dextræ tinnitus, Oculorum suffusiones, & sco-

& scotomata, incipiens vertigo, Non satis firma in labore & literarum studiis constantia, Omnia quidem sunt symptomata atque indicia malè affecti capitis & cerebri. Hoc verò non sola sympathia, & inferiorum partium consensu, Verum etiam proprio affectu teneri indicant symptomaton perseverantia, totiusque morbi diuturnitas. Quandoquidem necesse est capnt ex subiectarum partium habitu & humore nonnihil in se proprii vitij tempore contraxisse. At verò difficilis tardaue coctio. Mictus frequens, Nausea, Leuiusculæ animi defectiones ad ventriculum, maximèque ad eius os superius referuntur ac pertinet. In quo & cuiusdam doloris sensus contactu deprehenditur, vnde profectò perspicuum esse potest eius tunicas multo humore, eoque vitioso infractas esse: Adsunt & non pauca signa malè constituti iecoris, quod impense calidum multis adhuc annis opportunum fuit gignendæ bili, Hęc aliquando vomitione erumpit, non sine animi defectione, eadem in os effusa plerumque amarorem inducit, eadem aliquando coercita & putrescens febres peperit, quales audiuius: istius bilis crassescētis, cruditatumque copia, iecur obstructum primum est, Demū & tota illius substātia multa illuue perfusa in tumorē iā attollitur, qui si nulla ope diutius perseveret in scirrhum abiturus est.

Primum itaque mali fontem in iecore constituimus, è quo iam plenior vitiosus humor, in lienem, in pācreas, in mesenterium, in ven-

M triculum

C O N S I L I A

triculum, in aliasque vicinas sedes redundat, quas copia turgere, & contactu inde deprehenditur, quod leuissimo quoque medicamento plurima ab alio detrahuntur. Illis autem partibus sic se habentibus cum non solum caput, verum etiam reliquum corpus omne, ut iam languidum non satis firma sit valetudine, est tandem futura cachexia, & ab hac hydrops, nisi diligenter prospectum sit. Hæc sunt quæ impendere video, sed quæ tamen præcaueri possunt, quemadmodum & quæcunque genita iam apparent curationem tempore sunt admissura.

Debet autem curatio blanda & lenis adhiberi, ut sensim multoque tempore & otio ea euellat quæ iamdiu radices egerunt.

Victus.

Debet & summa victus observatio haberi: In qua cibi deligantur boni succi, qui minimū sint excrementitij, nec multum impleant, sed exigua mole vires sustineant, ut eorum usu natura haudquaquam distrahatur, & reuocetur ab humorum vitiosorum concoctione. Itaque carnes sint teneræ, molles, quales iuuenum animalium, & auium quæ dumeta & montes, non autem aquas incolunt: omnes quidem assæ potius quam elixæ ex caparibus, uel alio condimento præparatæ. Iuscula & sorbitiones quæcumque multum implent circumcidantur; Itemque pisces, nisi qui firmiore sint carne: Nec tamen oua incōmodabunt. Fructus omnes noxij præter vuā passam, Dactylos, amygdalas, & cotoneorum conditum: Horum usus
erit

erit postrema mensa, Potus erit uinum album, nec dulce, nec acerbum, quale uobis est Rhennense, quod nec picatum, nec surphuratum sit, aut sulum, aut subrubrum tenue : Vtrunque aqua multa, ea que pura dilutum, ut parua copia sitim leniat, nec iecoris calorem incēdat. Satis fuerit bis die nutriri, sed ea lege atque mensura, ut nec cibus suo pondere uentriculum grauet, nec potus fluctuationem, & ructus excitet. Hoc enim consilium nobis uires quales accepimus conseruat : neque illas, neque corporis molem augere, sed extenuare potius potest, ut tum uitiosi humoris portio quædam exauriatur, tum reliqua ad futuram uacuationem præparetur. Quocirca utile sit interdum famem & inedia tolerare, & cœnam prætermittere.

Corporis matutinæ frictiones, & exercitationes moderatæ ieiunio ex usu erunt, quæ & aliquid à corpore dissipent, & natium calorem suscitēt; Somnus moderatus longè à cibo ineatur. Hæc uiuendi lex exquisitè tenēda est, dum corpus sanescat integrè : Cui etiam si diutius assueuerit, firmior constantiorque futura est ualetudo.

Quæ autem medicamentis fit curatio hac *Clyster.* ratione complebitur. Plurimum quidem aluus clystere sollicitetur, qui in decocto emolliente & detergente, Catholici semunciam recipiat, cum mellis & saccari portione idonea. Simul autem eo ipso die aggrediatur, simulq; obseruet præscriptam uiuendi rationem : Po-

stridie humores crudi & superuacanei, qui in uentriculo primis que uenis, & in aluo fluitant hoc medicamento expurgentur.

Purgatio.

Rec. Expressionem Drac. ij.s. Rheubarbari electi infusi in aqua Chicorij, & uino albo, cum Drac. s. cinnamomi electi. In qua dissolve sirupi de mētha Vnc.s. Fiat dosis. Detur hora vj. matutina.

Cautio.

Diebus insequentibus reliqui humores concoquendi sunt & præparandi, idque electuario potius quàm sirupo, aut apozemate Galeni quidem imitatione, qui huiusmodi morbis, & hyeme pulueres potius quàm liquores offerebat.

Electuariū.

Rec. Rasuræ eboris puluerizati, Electuarij aromatici rosati an. scrop. ij. Pulueris electuarij Triasantali, & electuarij letitiæ Galeni an. Drac.s. Sacchari albi dissoluti in aqua rosarū Vnc.iiij. Fiat elect. per tabellas ponderis Drac. iiij. Capiat vna mane, & per horam ante cœnā: id autem diu continuet, nisi cum alijs medicamentis vtetur.

Quod si interdum extra pastus præ sitis vehementia bibendum esset, quum nec aqua, nec ptisana, nec cereuisia competit, Nihil certè præstantius oxymelite, quod vel simplex sit, vel ex Galeni descriptione, vel ex decocto radicis petrocelini, & fœniculi, & hyssopi tantillo paratum.

Exactis diebus octo, quibus hæc vtendi ratio & præparantium vsus obseruatus sit, secundo blan-

do blandè purgādum erit sequente sirupo, quē in eam rem sic accomodauimus.

Rec. Radicis Chicorij, Acetosæ, Graminis, Petroselini, Fœniculi, Capparum, Polypodij quercini, Seminis carthami, Passularum mundatarum, an. Vnc. s. Marrubij albi, Agrimonij, Ceterach, Adianti, Capilli veneris, Buglossi, Boraginis, an. m. j. Seminis anisi Endyuiæ, Cuscutæ, & melonum, an. Drac. ij. Trium florum cordialium, an. p. j. Fiat decoctio ad Vnc. xv. In colatura infunde foliorum & folliculorum sennæ mundatorū Vnc. iiij. Agarici albi Vnc. ij. Gingiberis albi scrop. ij. Cinnamomi electi Vnc. s. De in facta ebullitione parua fiat omniū expressio.

Sirupus.

In qua dissolue sacchari albi Vnc. xv. Fiat sirupus perfectè coctus: Ponēdo in fine decoctionis expressionē, Vnc. j. Reubarbari electi, infusi ut decet ī aqua endyuiæ & vino albo dosis erit Vn. j. s. diluta ex aqua decoctionis hordei. Hoc sirupo purgandus erit octauo quoq; die, aucta vel imminuta dosi pro rei necessitate. Diebus interiectis si fortè aluus astrictior erit utilius promouebitur ijs pilulis, quàm clystere.

Pilula.

Rec. Aloes optimæ, Rheubarbari electi, an. Drac. ij. Pulueris electuarij Aromatici rosati maioris scrop. j. Cū sirupo de mentha fiat massa mollis. Capiat pillulas duas hora vna ante pastum.

Vbi iam secundo aut tertio purgatus fuerit ad efficaciorē præparationem reliquorum humorum, qui & magis terreni & contumaciores esse solent præter electuarium & victus

CONSILIA

rationem præscriptam, Primus ex usu erit fottus, qui eos humores emolliat, colliquet, fluxosque reddat, & omni ratione viscerum obstructions expediat, seruato illorum robore: Erit autem huiusmodi.

Fottus.

Rec. Radicis Althææ, Chicorij, Enulæ Campanæ incisarum, an. Vnc. s.

Rosarum rubrarum, Balustiorum, Agrimonij, Menthæ, Absinthij, Florum chamæmeli, Anthi, an. m. j. s. Seminis anisi, Lini, & fænungræci, an. Vnc. s. Schœnanti, Cyperi, Calami aromatici, an. Drac. iij.

Fiat sacculus, Bulliat in lib. j. aquæ, addendo sub finem vini albi lib. ij. ad fottum stomachi, & hypochondriorum, Manè, & ante cœnam, Cum spongijs latis, & nouis, expressis donec tertio aut quarto recalescant.

Emplastr.

Deterso ventri hoc emplastrum utiliter ad-moueri potest.

Rec. Vnguenti de althæa Vnc. ij. Cerati santali ni & cerati stomachi cōfortatiui, an. Drac. i. s.

Malaxentur simul, fiat emplastrum extēsum super alutam. Applicetur post fottum.

Consilium L. Ad Cachexiam Pro quodam ex Comitatu Burgundiæ.

*Signa cau-
sam.*

Lippientes oculi, Olfactus stupidus, Salua aut pituita copiosior ex ore profluens, Pedum tumor vespertinus, indicia sunt summæ cruditatis exuperantis toto corpore. Quæ cum iecoris calorem comitem habeat, ex manuum pedum-

pedumque feruore deprehensum, proximam cachexiam, aliaque mala, fortasse & hydropem futurum minatur, quæ quum florente hac ætate tam manifesta rudimenta habeant, procedente illa & ingrauescente in extremam perniciem agerent: Occurrendum autem est summa diligentia & attentione.

Primumque victus ratio purior sit, in qua *Victus* ab intestinis & extremis animantium, à piscibus multis, à caseo ab omnibusque viscosis, & lentis abstinendum, temperandumque est, quemadmodum & menses circiter duos ab omni sorbitione, Vitanda crapula, & consueta edendi voracitas: Omnino temperantius viuendum, & omnino toleranda inedia, detrahendaque cœna. Vinum quoque parcius, & dilucius esto, idque ferè album aut tenue. Exercitatio frequētior, & validior adhibenda: Quod si præstare non liceat, quantum defuerit tenui victu supplebitur.

Neque verò hac sola viuendi lege, eximi poterunt multo tempore cōtracta corporis vitia, nisi & lenium quorundam medicamentorum vsus accesserit. Erunt autem hæc ad rem propositam in primis accommodata.

Rec. Radicis Api, Petroselinii, Fœniculi, Cap *Syrupus lō-*
parum, Polypodij quercini, Seminis carthami, *guss.*
Passul. an. Drac. s. Hyssopi, Origani, Calamenti,
Adianti, Capilli veneris, an. m. j. Ceterach, flo-
rum lupuli, an. p. j. Seminis anisi, Endiuæ,
Cuscutæ, & melonum, Glycyrrhizæ rasæ, an.
Drac. ij. Foliorū sennæ mūdatorū Vnc. iij. Aga

rici albi Vnc.ij. Gingiberis, Drac.j. Cinamomi electi. Vnc.s. Bulliant parum, Dein exprimantur, & in expressione Dissolue Sacchari albi, Vnc.xv. Fiat sirupus perfectę coctionis. Capiat semel in hebdomada Vnc.ij. Ex tâtullo vini albi diluti: Diebus interiectis cum fortè alius non facilè deijciet, Tum ad hanc mouendam, tum expurgandum, corroborandumque ventriculum ijs vtatur pilulis.

Pilula.

Rec. Aloës optimæ Drac.ij. Rheubarbari electi, Drac.j. Pulueris Electuarij Aromatici rosati maioris, Drac.s. Sirupi absinthij. q.s. Fiat massa mollis, Capiat pilulas ij. vel iij. pro dosi. Hora j. ante pastum sine custodia.

Tabella.

Quibus diebus non purgabitur, Sefquihora antepastum sumat tabellam vnam electuarij aromatici rosati maioris, quo & crudiatum & cibariorum concoctionem iuuet.

Ad gingiuę inferioris exesionem, quæ postremo describitur, Misce, Gingiberis puluerizati scrop. j. Aluminis vsti Drac. j. Mellis rosati Vnc.j. Hocque quasi linimento gingiua bis ter ue die satis asperè confricetur.

Consilium LI. Ad dolorem colicum, vna cum spinę dorsi dolore. Pro quodam nobili

Germano. 1557.

Propositio.

VT atrocissimi & curatu difficiles ij sunt dolores qui illustrem virum tam dirè & immaniter exercēt. Ita & de eorum causa deque affecta sede dubitari video nec planè inter celebres

lebres medicos consentire. Tametsi enim longè is latèque diffusus est. Eius tamen peculiarrem quandam & primariam sedem credi par est, e qua prorumpens in alias quoque partes inuadit. Hanc equidem controuersam quæstionem rogatus paucis excutiam, vt designatæ sedi doloris propria quædam remedia aptari, ac commodari possint.

Primum igitur vrinæ tum substantia tum colore contentisque laudabiles, Et ad ea accedentes quæ secundum naturam sunt (nisi quod ex assiduo decubitu citrinæ aliquantulum apparent) atque hæ sine arenulis, sine pituita luculenter commōstrant, neque ad renes neque ad vretères doloris causam pertinere. Neque profectò qui proponitur, nephritici doloris speciē habet, neque vsquam aut visus aut auditus est, qui citra vllius materiæ decessionem trienniū perstiterit, Ad lienem, ad iecur, ad mesenterium minimè etiam potest hic dolor referri, quod hæ partes aut nullius aut admodum obtusi sint sensus. De intestinis verò quorum sensus est eximius non præter rationem dubitari video, quod præsertim in sinistro hypochondrio secundum colon intestinum atque etiam toto ventre sæpe obaudiatur rugitus : quod vagus dolor modo in dextrum modo in sinistrum latus infiliat : quod nonnunquam & in dextrum testem is deuoluatur : quod abdomen supra modum inflari distendique videatur. Eaquæ omnia ingrauescat dum adstrictior est aluus. Contrà verò prorumpente flatu aut aluo solu-

Investigatio partis affect.

*Causa.
multiplici-
tas.*

ta abdomen sese summittat & dolor mitescat dum nouus flatus suscitetur. Hæc quidem (fateor) manifesta argumenta sunt doloris cuiusdam oborti ex flatu in intestinis concluso atque coarctato , qui & illic peculiarem atque fouentem causam habet crassam, lentam, mucosamque pituitam intestinis , præsertim autem cæco & colo tenacius adhærentem , qualem sæpè deprehensum est in hoc laborante ab aluo aut seorsum , aut cum fæcibus prodire. Ijs ergo rationibus adductus non possum non fateri causam unam doloris esse crassam lentamque pituitam quæ intestinis crassioribus sit impacta. Sed hæc sanè tenuior & leuior mihi causa uidetur , tantumque concomitans. Cæterum tum multiplex & uariè implicitus hic dolor est tum sedes eius atque causa quoque multiplex . Nam præter eum dolorem qui colico similis est & ab intestinorum flatu atque pituita proficiscitur, alius isque præcipuus ex metaphreno atque lumbis est : è quibus & in musculos epigastrij diffunditur, neque levis suspitio est nonnihil ad spinæ spondylos pertinere. Ex hac tam multiplici causarum uarietate curandi difficultatem obortam esse cōiicio itaque dolor secundum dorsum & lumbos ductus, & illinc plerumque in latera atque etiā in priora abdominis exporrectus & quasi cingulo corpus totum arctius constringens, demonstrat partes eas omnes dolore obsideri, & abdominis dolorem causam esse cur id coarctari non possit ad fæces & flatus excludēdos.

Causam

Causam porro tam latè diffusi doloris credibile est fuisse distillationem frigidam, quæ si non è cerebro, è capite saltem in dorsi & lumborum musculos procubuit.

Primum quidem parte sinistra, demum etiã dextra. Hinc postea sensim partium continuatione in abdominis musculos membranasque irrepsit. Fortasse & eius nonnihil altius inter spinæ spondylos sese inseruit, quemadmodum ferè accidit cum eiusmodi adfectus diutius protraxerint.

Hoc tamen loco propter ea quæ dixi inspicendum & obseruandũ moneo sitne spina situ & figura secundũ naturã, possitne quoquouersum liberè flecti, & partes quæ utrinque secundum productionem spinæ sunt tactu duriorq; pressu condolescant. Non levis enim suspitio mihi incessit aut luxatæ aut aliter læsæ spinæ: cum D. Laborans uehemēti & ualido equi sub sultu sensit spinam ad posteriora magno impetu contorqueri, eamq; cõpunctione ualida feriri quæ corpus uniuersum exagitaret.

Cum duo sint impliciti dolores causis sedibusque disclusi, unus qui ad intestina pertinet potestque colicus appellari, alter qui ad spinã dorsi atque lumbos, prioris quidem sublatio sperari potest præsertim si simplex & sine intestinorum labe fuerit, atq; ut causæ eius magnitudo certius æstimetur totius ventris regionẽ tactu explorari uelim, & animaduerti nũquid in eo præter naturam obduruerit eorum membra quæ vidi & scripsi sæpe in intestinis crassam

Cautio

Prognosticon

ſam lentamque pituitam in inteſtini ſpeciē cō-
 creſcere, & obdureſcere uiamque flatibus ac-
 fæcibus præcludere: poſterioris doloris diffi-
 cilior curatio & anceps exitus præſertim ſi diu-
 turnitate in ſpinā dorsi altius ſe adegit: utrius-
 que tamen curationem experiri iuuabit, & ni-
 hil eorum prætermittere quæ arte & cum ra-
 tione opitulari queant.

*Curatio
 victum*

In ijs tā atrocibus doloribus expugnandis
 non minorem uim obtinet vitæquàm medica-
 mentorum ratio: quandoquidem ea non pau-
 ca abſumit ſuperuacanea, quæ uix ſint medica-
 mentis ceſſura: itaque uictus ſit euchymus, ſic-
 cans & attenuans iſque ſatis tenuis: carnibus
 ueſcendum gallinaceorum, columbarum, tur-
 turum, perdicum, auicularum, lepuſculorum,
 & ſimilium iſque aſſis potius quam elixis: cō-
 dimenta quoque utilia quæ præſertim nucem
 muſcatam, gingiber, & piperis momentum re-
 cipiant: uinum tametſi calore iuuare creditur,
 quia tamen uapore & tenuitate cerebrum ner-
 uosque ferit, aduerſiſſimum putandum, ſubru-
 brum ac leuiter adſtringens diligendum po-
 tius quàm album, idque aqua cocta multa di-
 lutum in qua ſaluia macerata fuerit. Si D. La-
 borans ea eſt animi conſtantia ut omnia quæ
 dixi de victu una diætā per guaiacum comple-
 cti uelit, eam quidem ſperem non parū ad per-
 fectam curationem profuturam, neque tamen
 ſtatim initio ſudores promouendi ſunt, ſed me-
 racius decoctum manē & horis tribus ante cœ-
 nam vice attenuantis apozematis offerendum
 alterum-

*Decoctum
 guaiaci.*

alterumque dilutum in pastu loco uini, si curationis progressu sudores facile emanent, excipiendi erunt, & leuiter ciendi atque detergendi septimo uel octauo quoque die intermisso guaiaco purgatio decernenda erit huiusmodi.

Rec. Stœchados, Betonica, Saluæ, Anthos, Epithymi, an. p. j.

Purgatio.

Polypodij quercini, foliorum sennæ mundatorum, an. drac. iij.

Fiat decoctio pro una dosi. In colatura infunde agarici trochiscati drac. j. s.

In expressione dissolue Diaphœnici, vel electu. Diacarthani drac. j. syrupi de hyssopo Vnc. s. Fiat potio, detur manè horis iij. ante cibum.

Hæc quidem omnia vniuersalia sunt, neque venæ sectione tentanda est ulla euacuatio, ut quæ sit hac in re plurimum nocitura. Cæterum summa uis curationis in topicis est remedijs. Primumque ad colicum dolorem extirpandū quotidie horis tribus à pradio clysterem indēdum censeo hac formula.

Rec. Florum chamæmeli, Meliloti, Anethi, Rutæ, Origani, Absinthij, Cētaurij minoris an. m. j. Seminis anisi, & fœniculi, Baccarum lauri contusarum, an. Vnc. ij. Fiat decoctio: in lib. j. colaturæ dissolue hieræ simplicis, Mellis rosati & anthosati, an. Vnc. j. Olei anethi, Vnc. iij. Fiat clyster, iniiciendus, ut dixi.

Clysters.

Poterit interdum pro hiera simplici dissolui Vnc. s. vel drac. vj. hieræ diacolocynthidos.

Sic

Sic permutatione augendus continuandusque clysterum vsus, dum prorsus expurgata sit crassior intestinorum pituita quæ materia est colici doloris, dumque dolor hic in abdomē & ventrem incumbens manifeste mitescat.

Cum iam satis expurgata putabuntur intestina, vt quæ multo tempore contracta fuerat in eis vitiosa qualitas tollatur, roburque accedat, iniectiones sæpe fiant ex sesquilibra uini cuiusdam generosi rubri, aut leuiter adstringētis, eiusque meracioris, & tepentis, In quo interdum Castorei drac. ij. dissolutæ sint, postea uerò puræ & sine castoreo fiant. Diu contineantur iniectiones huiusmodi, quandoquidem nihil prorsus nocuerint, si etiam in intestinis subsistant, aut non prorsus excidant, Iis igitur præfidijs spero prioris doloris causam omnē sublaturum iri. Hoc tempore curationis si dolores aliaue symptomata uehementius urgebunt, leniantur fomentis & alijs subsidijs, quibus iam olim leniri consueuerunt.

Posterioris doloris curatio tū oportune erit opicis suscipienda, cum iam prior mitescere incipiet: nondum tamen diætā per guaiacum intermissa: nihil enim obstat quo minus doloris utriusque curatio simul tentetur.

Primum igitur deterso sudore, quem iā sub diætæ finem guaiaci decoctum promouerit, quotidie manē tota spinæ totaque dorsi & lumborum regio fouenda erit, & inungenda ijs remedijs quæ iam diu impactam materiam & altius infixam incidat, attenuet, & quouis modo præpa-

præparant. Fomentum ergo fiet ex decocto radicū enulæ campanæ, ex baccis iuniperi, & stœchados, Foliorum Betonicæ, Saluæ, Lauri, Rutæ, Sampusci, Rorismarini, Origani, Calaminthæ, Centaurij minoris, quæ omnia incotta sint in aqua simplici, addito sub finem uini albi triente. Adhibeatur autem spinæ quam calidissimum per filtrum aut spongiam oblongā quæ in eo ipso decocto macerata sit & expressa, cumque ea sæpius repetita locus bene incaluerit, deterfus inungatur hoc oleo.

Rec. Florum stœchados, Anthos, Lauandulæ & Sampsuchi, an. m. j. Croci drac. j.

Baccarum lauri contusarum. Vnc. j. Pyrethri Gingiberis, Nucis moscatæ, Caryophyllorum, Castorei an. drac. iij. Terantur, & in puluerem redigantur omnia. Demum ijs commistis affunde aquæ uitæ optimæ & rectificatæ drac. viij. Terebinthinæ lucidæ li. j. Reponant omnia in alēbico uitreo, fiatq; distillatio igne lēto. Excipiat primū aqua; Demum oleum, quod seorsum afferuetur in vsum unctionis prædictæ.

Si non sit facilis fomenti usus, aut non omnes id dolētes partes attingat, commutetur in infessum ē decocto consimili, in quem omnes hæ affectæ partes demergi possint.

Quum iam continuato fotu & vnctione, manē & ante cænam ad dies circiter quinque aut sex attenuatus humor satis existimabitur, Mediocres cuncurbitulæ vtrinq; secundum spinæ productionem à dorso ad extremum lumborum continuata serie affigantur, idque sine ferro

Cornu.

ferro & sacrificatu, vel etiam cornua maiuscula, quorum frequens est apud Germanos usus, ut eorum ope humor aut alia quævis materia ex imis partibus euulsa transferatur, & rapiatur in summam cutim. Non ante hæc intermitantur remedia, quàm dorsi & lumborum dolor mitigatus appareat, omnisque eorum motus liberior & expeditior: Aut si fortè eorum continuatio molesta sit, atque grauis. Ceratū aut emplastrum comparetur resoluens atque discutiens, quale fieri poterit ex malagmate distillationis prædictæ, cui gummi ammoniacū, & cera addantur & concorporentur ea quantitate & dosi quæ uidebitur ad malagmatis aut cerati formam desiderari.

Hæc igitur præsidia sunt, quorum ad ministratione & continuatione Methodica sperari potest vtriusque doloris perfecta curatio, nisi fortè aut luxata spina sit, aut partes dolentes labefactatæ iam sint diuturnitate mali. Quum enim hæc adsunt, aut prorsus nulla, aut admodum exigua spes est salutis.

*Consilium quinquagesimum secundum. Ad facilitandum cōceptum. Pro vxore Præfeti Mariemburgensis, 1552.
è Gallico translatus,*

Sirupus.

VT ijs omnibus quæ mihi proposita sunt remedium aliquod adferam, quo expedito voto fruaris. Sirupum solutium magisterio non vulgari confectum præscripsi, quo
per

per octo dies ante quàm menses eruptionem affectent vteris, diebus alternis, in tres doses ponderis Vnc.ij. siue cochleariorum argenteorum quatuor, Eamque dosim excipies pari mensura aquæ hordei siue vini albi mixti horis quatuor ante cibum, Interimque domi te continebis, Sobrieque ac temperatè viues. Expectabisque donec menses superueniant nihilque maius molieris, nisi quod eo tēpore vino albo lymphato, aut alio potu aperiente eos. prouocabis. Ijs iam eruptis, & exactis cōfectio siue opiata tibi in promptu erit, quam ad te mitto quatuor diebus tempore matutino assumendam horis iij, ante cibum ad nucis vel castaneæ quantitatem, simulque hauries, vini albi lymphati tantilum; quo facto ac perinde post cœnam sub ingressum lecti alia dosi hausta, cæterisque eodem modo, excipies per interiora vaporationem & suffitum pulueris à me prescripti, quem in prunas iniicies, ac velut in cubando huic effumationi, eam continebis quàm diligentissimè poteris. Ijsque peractis cessabis ab aliis remediis vsque ad finem mensis: Tuncque superiori progressu repetito paulò ante quàm menses prorumpere conentur, sirupum & opiata prædictam similique cautione hauries, sicque per quatuor menses ab hyemis extremo ad uer usque cōtinuabis. Quod si neque tunc optatus euentus succedet, si me certiolem reddere uoles ualitudinis tuæ, mittam ad te aliud consilij genus, quod et tempori erit accommodatissi-

Opiata.

Victus.

mum. Victus interim ficcus sit & boni succi: si fortè pigrior erit aluus, diebus interiectis, aut interdū stomachus grauis, vsus pilularum ex rheubarbaro, agarico, & aloe conueniet.

*Apozema
solutum.*

Rec. Saluiæ, Maioranæ, Nepetæ, Melissæ, Matricariæ, an. m. s. Foliorum fennæ mundatorū Vnc. j. s. Fiat decoctio ad lib. s. Addendo in fine Agarici albi Vnc. s. Rheubarbari electi dra. iij. cinamomi drac. ij. In expressione dissolue si rupi capilli veneris Vnc. j. s. Fiat apozema clarificatum, mediocriter coctum.

Suffitus.

Rec. Nigellæ Vnc. s. Stiracis calamitæ, Benio uini, Radicis Ireos florentinæ, an. drac. iij.

Caryophyllorum, Masticis, an. drac. ij. Fiat puluis pro suffitu.

Opiata.

Rec. Radicis Iringiorum Vnc. j. Seminis napi, Cæpe, & Bulbi, an. drac. iij. Radicis pyretri drac. s. Gingiberis drac. j. s. radicis bistortæ. Renum & caudarum scincorum an. Vnc. s. sirupi de artemisia quantū satis. Fiat opiata, Capiat manè, & in lecti introitu, ad quantitatem castaneæ.

*Consilium Quinquagesimum primum,
Pro muliere hystericiis sympto-
matis affecta.*

*Seminis re-
tentis sym-
ptomata.*

Mulier ætate matura, ac plena multos annos viri consuetudinem intermisit; Quo factum est vt semen congestum, ac præter naturam retentum computruerit, imo malignam qualitatem conquisierit, quam, & retenti men-
ses

ses, & humores quicunque in utero putrescunt subire solent. Inde terti malignique vapores in superiores partes elati, in ventre quidem torsiones faciunt, & murmura cum dolore. Demum ventriculi subuersiones, ructus, singultus, atque vomitiones uarias. Quum uero septum transversum atque pulmonem opprimunt, difficilior est respiratio cum stertore, aut si cor feriat palpitatio suscitabitur, aut animi defectio. Sin uero in cerebrum ac mentem irrepit, alias morbi comitiales accessiones, alias delyria, alias oculorum caligo, aliorumque sensuum interceptio, alias alia facultatis animalis symptomata ingruunt.

Rec. Hyssopi, Prasij, Nepitæ, Melissæ, Hyperici, Betonice, Artemisæ, Matricariæ, an. m. j. *Curatio.*

Radici rubiæ tinctoriæ, radici pæoniæ, Visci quercini, Polypodij quercini, Seminis carthami, an. Vnc. s.

Florum anthos, Stæcados arabicæ, an. p. ij. Seminis rutæ, Seminis Pæoniæ, & leuistici, an. Vnc. j. Seminis pastinacæ drac. ij.

Foliorum fennæ mundatorum Vnc. iij. Fiat decoctio ad q. iij. addendo in fine agarici albi Vnc. j. s. Gingiberis scrop. j.

In colatura expressa dissolue sacchari albi quart. iij. Fiat sirupus coctus ut decet, & cum coquitur adde expressionem Vnc. s. rheubarbari electi, infusi in aqua betonice, cum spica nardi & cinamomi an scrop. j. capiat die quaque. Diebus interpositis utatur decocto ligni sancti, atque ei sensim assuescat. Primumq; of-

feratur ei in pastu loco vini, quod in lib.iiij. aquæ, rasuræ ligni sancti Vnc. iij. vel iiij. dūtaxat accipiet: incoquant passulæ si videbitur cū saccharo & cinamomo: Exacto triduo decoctū meracius manè & vesperi horis ijs. ante cœnā cum quibusdam ex ijs quæ sunt in sirupo propinabitur.

Victus ratio sit mediocris.

Cucurbitulæ leues, æque maiores sine scarificatu fœminibus affigantur: Crurum frictions vtilis vaporum impetum deorsum conuertent: Fomenta & vaporationes fient ex quibusdam eorum quæ sunt in syrupo, adiectis pulegio, origano, Calamentho, Ruta, & Sabina. Fiant pessæ ex puluere hieræ, & succo mercurialis confecti; Addi poterit nonnihil pilularum cochiarum, aut radicis cyclamini, aut cucumeris asinini, vt ijs fœda uteri illuies tenacius impacta eliciatur. Si hæc non satis essent: Obstetrix experta ipso accessionis tempore digitum oleo nardino vel muscellino oblitum illius in vteri ceruicem immittat, vt uel titillatu putre semen prouocet, uel ceruicem extendat, quo tum ut ait Galenus sursum maximè conuellitur. Si uterum libebit uehementius expurgare, per quietem iniectiones fiant ex decoctis herbarum, quas in fomentis narrauimus, additis agrimonio, absinthio, aut etiam aloes tantillo. Vt autem inhibeantur accessiones imminentes, potio detur ex aquis nepitæ, Melissæ, & Chicorij saccharo & cinamomo conditis. aut pastinacæ seminis

minis dra.j.in ijs uel in aqua matricariæ dissoluta, hauriat.

Quum uerò pars maxima acesionum ab *Cataplasma* vtero fiat, Cataplasma decernatur ex filice, leuistico, absinthio, & hyssopo coctis ac maceratis in vini stiptici & aquæ parib⁹ portionibus, quo venter totus integatur, aut melius undiq; cingatur, firmitusque ligetur, ut uaporum ascensum reprimat. Suffitus odorati pudendo offendi, graueolentes naribus.

Consilium Quinquagesimum secundum, Pro muliere, & prægnante, & puerpera, malè habente ab vtero.

M Vlier habitu mediocriter carnosus, ætate media, hepate calidior, ventriculo frigidiore, corripitur solebat suffocatione vterina, cum sensus priuatione, ac ueluti conuulsione, doloribusque colicis. Item hæmitritæo laborauit duos menses dum prægnans esset. Tandem peperit: excrementa alui citra opem medicam non deiecit, sed & magna pituitæ copia cum ijs profluebat, interdum sine ijs, nulli sudores, nulla cerebri excrementa cernebantur, nihil cum urinis profundebatur. Quæritur qua ratione medendum sit, ne ijs doloribus colicis & vterinis rursum iactetur. *Propositio*

Respond. D. Fernellij.

Necesse est ingentem esse causam quæ tot & tam grauib⁹ symptomatis laborantem exerceat, eam autem duplicem statuo, Priorem *Investigatio causarum.*

quæ in prima corporis regione insidet, in ventriculo, in intestinis, in mesenterio & cauis iecoris. Hæ quippe sedes refertæ sunt & obstructæ crassa excrementiaq; pituita, quæ alui deiectionē tandiu remoratur. Nam & interdum concrefcit in illis maximèque in colo intestino, ex quo & acrioris clysteris vi aliquādo euelli uidemus: Hinc ergo dolores colici omnē ventris regionem obsidentes suscitantur.

Altera causa est in iecore calidiore: Hic enim multam bilem profert, quæ cum non possit per ductus naturales expurgari, propter obstructions, in corpus vniuersum cum sanguine promanat. Sed & nonnihil huius in ventriculum effundi indicant vomitiones, interdum amaræ, & biliosæ quæ consequuntur pituitosas. Bilis illa in corpore pituitosiore febrem accendit hæmitriteum, quæ sudore soluta, reliquit lassitudines vlcerosas aut phlegmonodes. Sanguis enim uenarum maiorum aut minorum quæ sunt in habitu corporis omnino expurgatus non est, sed inquinatus bile pituitosiore eiusmodi lassitudines infligit. Scopus medendi est corpus expurgare excrementis. Pituitosa igitur illa excrementa ad expurgationem præparanda oxymelite, in quo incoerint hyssopus, & cet. cum octaua parte aceti, & quarta mellis. Item fiat fodus ventris extenuās & emolliens. Quotidiè iniiciatur clyster acris, in quo dissolue hieræ diacolocynthidos, & diaphænici an. drac. s. cum melle. Quandoque datur mitior ad fæces emolliendas, & lubricanda
inte-

intestina. Semel in hebdomada propinetur portio quæ recipiat rheubarbarum, Pulverem hieræ simplicis, & aliquid diaphænici. Quippe Diaphænicum necessarium est ad crassam & lentam pituitam excludendam, & sine eo rheubarbarum non liberabit.

Vtatur in pastu vino tenui diluto, extra pastum decoctione guaiaci, aut absinthij cum vino, & aqua.

Vbi prima regio fuerit expedita, secunda & tertia liberandæ etiam erunt: non valdè dissimilibus remedijs.

Non puto tamē quod ex habitu corporis sit necesse in alium reuellere, sed sudoribus, decoctione guaiaci meraciore, aut alijs mistis remedijs exhauriendam esse hanc regionem.

Victus sit siccans, & extenuans, in quo abstineat ab omnibus humidis.

Vniuerso corpore repurgato vterus persane scet. Quod si nihilominus aliquid in ea restare videbitur, profligabitur vel suffitu, uel pessu, vel alijs ad id accommodatis.

*Consilium Quinquagesimum tertium,
De partu legitimo.*

DE partu qui ducentesimo secundo nuptiarum die in lucem editus est, cum is integrè conformatus ac benè viuus existeret, dubitatum quæsitumque est. Num fortē ante nuptias conceptus esset, & nonum iam mensem compleuisset. Deinde an hoc dierum numero

Propositio.

natus septimestris, ac bonæ ætatis habendus sit
Ad prius respondit D. Fernellius.

Recens editi partus ætatem nullis inditijs certo definiri posse, & immaturos fœtus aliàs videri integrè conformatos atque perfectos, aliàs sine pilis, vnguibus, labris, aut palpebris uel auriculis vixdum disiunctis, quemadmodum & abortum obseruauimus nunnunquam die quadragesimo dimidij digiti magnitudine, membris omnibus distinctum, interdum tertio mense rudem adhuc & malè digestam molem representare: id autem efficit seminis uarietas, & facultas quæ in eo est, conformantis robur, aut infirmitas.

*De mense
Medico &
aliis.*

Ad posterius quæsitum idem respondit. Partum editum die ducentesimo secundo septimestrem censendum: Et enim Hippocrati, vetustioribusque Græcis, tum Philosophis, tum Medicis qui in hanc contemplationem accuratius incubuerunt, incomperti erant Romanorum menses. Ijsque quemadmodum, & Hebræis Lunæ cursu demensi sunt, constatque mensis diebus viginti nouem cum semisse, quod tempus ferè à quouis Lunæ congressu ad proximum intercedit. Hac anni suppurendi ratione quæ in fœtus gestatione, in morborum decretorijs diebus, in omni denique Medicorum obseruatione imprimis, & ad vnguen tenenda, partus hic de quo quæritur prodijt in lucem, die vigesimo quinto completo septimi mensis. Neque tamen (vt verè septimestris censeatur) necesse est septimum mensem prorsus

prorsus impleuisse, satisque fuerit ad hunc terminum aut ultra aut infra dies septem accedere. Ita enim syderum nos gubernantiū vires nō in momento consistere, sed ijs limitibus contineri atque vigere, Ptolomæus alijque Astrologi celeberrimi litteris prodiderūt, Septimestrē quoq; partum bene vitialem esse præterquam quod Hippocratis, & omniū Medicorū auctoritate celebratum est, atque receptum: Nos etiam longa experientia notauimus. Cuius rei ab Astrologis petenda ratio, qui primum conceptus mensem in Saturni dominio, septimum in Lunæ potestate collocant, quæ viuentibus omnibus vitam atque vires impertit.

*Consilium Quinquagesimum Quartum,
Ad Hemorrhoides.*

QUæ sine dolore describuntur manantes hæmorrhoides, cæcæ sunt & interiores: quarum nihil putem foras prominere.

Hæc autē quum iamdiu & supra annos duo decim abundantius fluere consueuerint, omnino supprimi non debent, ne tandem incommoda sequantur quæ Hippocrates commemorat, & metuit. At verò quum immoderatus illarum fluxus iam vires obterit, & iecur impendio refrigerat, ex quo icterus, & fortasse cachexia iā apparet, & impendet. Illas certè cōhibere non modo vtile, verum imprimis necessarium videtur. Sic tamen vt tertio quartōue mense quidam profluere sinatur.

Cantiones.

Cohi-

Cohibebuntur vtiliter in hac descripta corporis constitutione, non reuulsione per venæ sectionem, è cubito, aut per cucurbitas hypocōdrijs affixas, non pulueribus, conditis, aut portionibus adstringentibus, sed ijsce leuissimis remedijs, quæ profutura non dubito. Itaque si quæ purgatio necessaria videbitur. Non alia conueniet quàm quæ ex rheo constat.

Potus.

Rec. Aquarū rosarū, & Arnoglossæ an. Vnc. i. s. In quibus infunde rhei electi scrop. iiii. Cinnamonomi scrop. i. In expressione dissolue rheubarbari electi puluerizati scrop. ij Sirupi rosarum siccarum Vnc. s. Fiat dosis.

Rec. Plantaginis, Centinodiæ, Rosarum rubrarum, Blaustiorum, an. p. j. Fiat decoctio in lacte ad lib. j.

Clyster.

In colatura dissolue Boliarmeni, Farinæ fabarum, an. Vnc. j. s. Fiat clyster, in forma pultis, quem diu teneat, & iteretur bis, ter, aut quater, si non satis primus cohibuerit: Si miscella maior placebit addetur sanguis draconis.

Cataplasma.

Iuuabit etiam cataplasma extrinsecus podici adhibere ex bolo armena optima, quæ in aceto, & arnoglossa, & oui candido sit dissoluta, aut, in succo plantaginis & centinodiæ, qui etiam in clystere conuenient.

Victus.

In victus ratione vitanda sunt vina vinosa, admodum tenuia, & quæcumque alimenta sanguinem inflammant.

Parcè viuendum, Ne vires iam imminutæ nimio cibo præmantur, neue sanguis supra modum increascit.

Vitan-

Vitanda exercitatio vehemens, ira, mœror,
& quæcunque sanguinem ac spiritus inflam-
mant, ac exagitant.

*Consilium Quinquagesimum quintum, De
renum affectibus.*

DVobis, affectibus ijsque finitimis conflicta-
tur hic vir nobilis: Vnus est renis exulce-
ratio, Alter est penis seu vrinarij meatus levis
exulceratio, cum adnato tuberculo carnosio. *Signa mor-
bi.* Renis alterius aut vtriusque vulcerati inditiū
est vrina alba, crassa, & purulenta, in qua & pus
ipsum subsidere deprehenditur: Deinde quod
æstate superiore post vehementes ex exercitatio-
nes & labores vrinas profuderit cruentas: Tum
enim vlcus excitatū est & (cōijcio) à calculo
renem atterente: qui paucis antè mensibus in
rene concreuit: Nunc sordidiore facto vlcere
non cruenta sanies, sed purulenta emanat. Vlce-
rati meatus vrinarij indicium est ardor & acri-
monia quæ meiando torquet, quodque multis
ante mensibus fœda illa gonorrhœa diuexatus
sit, quæ meatum hunc exulcerare solet. Vlce-
ri verò male sanato adnatum esse tuberculum
carnosum argumento est difficilis emictio, &
qua nō nisi tenuissimo filo vrina profunditur,
quodq; aliquando omnino suppressa sit vrina.
Ijs implicitis affectibus nō facile sit integrè me-
deri. Renis vlcus vix vnquam coalescit, quod
pars spermatica sit Carnosum tuberculum dif-
ficilè & egerimè absumitur. *Prognosis
con.*

Confert

Confert tamen interdū purgatio, vel ex cas-
fia sola, vel interdum adiecto rheo. Postero die
vtilis terebinthina lota ad Vnc.ij.

Sorbitiones. Sorbitio matutina ex decocto radicis altheæ
& cicerum rubrorum cum melle vel butyro :
Hoc detergebit renis vlcus.

Hoc ipsum præstabit & hydromeli simplex,
si vel in siti vel primo haustu sumatur in pastu
vice ceruiciæ.

Vehementiora non laudo.

Catheter.

Tuberculum carnosum extirpari debet se-
pius immisso cathetere, vt huius asperitate il-
lius nonnihil sensim euellatur.

*Cereolus cō-
positus.*

Hoc enim curandi genus breue est & expedi-
tum. Quod tamen si laborans non feret, cereo-
lus immittendus est, qui meatum ipsum dilatat,
comprimatq; tuberculum, & interdum is obun-
getur puluere: qui similiter tuberculum absu-
mat & vlcus conglutinet: Huiusmodi est hic.

Rec. Ofsis sepiæ, Tuthiæ præparatæ, an. Drac.
ij. Cornu cerui vsti, Aloës lotæ, an, Drac. j. Alu-
minis vsti Drac. s.

Fiat puluis, Vtatur arido vel misto cum mel-
le rosato in formam vnguenti.

*Aqua alu-
minosa.*

Vtilis etiam fuerit frequens iniectio aquæ alu-
minosæ compositæ & distillatæ, vt hac in re fie-
ri solet.

Rec. Aluminis crudi Vnc. ij. Succorum plan-
taginis & portulacæ, an. lib. s. Aquarum rosarū
& plantaginis. an. Vnc. iij.

Agitentur omnia cum albuminibus trium-
ouorum. Reponantur in alembico vitreo, & di-
stillen-

stillentur igne lento.

In ijs morbis contumacibus opus est & diligētia, & summa animi constantia, & tempore.

*Consilium Quinquagesimum sextum,
De vrina purulenta.*

VRina quam crassam & albam emingi per-
cepimus verè purulenta est. In qua quiete
subsidere pusprehenditur album, leue & æ-
quale, id autem pus index est abscessus vel vl-
ceris. Quod tamen neque in pene, neque in vesi-
ca, neque in vreteribus est. Sed quum sine vlllo
sensu doloris existat in solis renibus subesse in-
telligitur. Ab ijs etiam & calculi grandiusculi,
& vrina sæpe cruēta profluxit, quæ tum indica-
bat vlcus renis attritu fieri. Nunc verò sordi-
dum & purulentum est.

*Locus affe-
ctus.*

Sanatio perfecta sperari vix potest, & diligē-
ter prospiciendum, ne pus cohibeatur aut subsi-
stat. Ita enim in alias partes redundans ac re-
fluens grauium fit symptomatum caussa. Sa-
tis fuerit curatione vlcus blandè expurgare, &
assiduam liberamq; puris effusionem procura-
re. Itaque abstineat ab omni corporis vehemē-
tior motu, & exercitatione, à falsis, calidis &
acribus, ne vlcus exasperetur. Hydromelitis po-
tus vtilis præsertim primo haustu, interdum hu-
ius vice hordei decoctum. Dein verò & quæ se-
quuntur medicamenta.

*Prognosis
con.*

Victus.

Rec. Cassiæ fistulæ recēter mūdatur Drac. x. Cū
saccharo vel electuario Diatracanthæ frigi-
do, Fiat

Bolus.

di, Fiat bolus, capiat die electionis duabus ante cibum: uel sic.

Rec. Cassiæ fistulæ recenter mundatæ Drac. vi. Rheubarbari electi puluerizati. Drac. j. Cum saccharo fiat bolus.

Itē Rec, Terebinthinæ Venetæ lucidæ Drac. ij. s. Lauetur in aqua rosarum, vel alKeKengi. Capiat postridiē purgationis ex cochleari, cū sirupo capilli veneris.

Clyster.

Si quando aluus adstrictior erit, aut renes grauati erunt, alijs diebus hoc perfundet clystere.

Rec. quatuor remollientium, Chamemeli, Meliloti, Anethi, an. m. j. Seminis anisi, lini, & fœnu gręci, an. Vnc. s. Fiat decoctio ad lib. j. In colatura dissolue hieræ simplicis, Catholici, an. Drac. v. mellis rosati, sacchari rubri, an. Vnc. j. Olei violati Vnc. iij. Fiat clyster.

Inclinante Luna tribus vel quatuor matutinis sumat hoc decoctū, horis tribus ante cibū.

Sorbitio.

Rec. Cicerum rubrorum, Vnc. iij. Radicis althęę, Vnc. j, Summitatū brassicæ m. j. Fiat decoctio ad lib. s.

In colatura dissolue Mellis optimi despumati, Vnc. ij. Fiat sorbitio.

Consilium Quinquagesimum septimum, Ad dolorem Nephriticum. E Gallico. translatum.

Victus.

VT Nephritico dolori præcautionem adhibeas, cui iampridem obnoxius es: imprimis vitandi sunt cibi omnes crassi, & obstruen-

struentes, vt carnes porcinae, bubulae, & ferinae
praecipue sale conditae. Itemque pisces squam-
mosi & aquis lutulentis innutriti, Leguminum
que omne genus tum recens, tum siccum: cru-
stacea etiam omnia, panis praeue coctus, Ca-
seus, omnesque fructus crudi: Vinum quoque
nigrum & crassum, Asperum, vel dulce. Sed
vesci poteris nutrimentis leuioribus & facilis
coctionis, vt carnibus iuuenum animalium, aut
aliorum, tum assis, tum elixis. In iusculis inco-
quentur radices petroselini, aut foeniculi: Inter-
missus quoque parabuntur ex capparibus, aspa-
ragis, Lupulo. Itemque acetaria ex pimpinella,
saxifragia, coronopo hortensi, ceterisque simi-
libus oleo & aceto probe maceratis. Vinum bi-
bes album potius quam rubeum, saltem valde
rutilum, tenueque, nec valde potens & medio-
criter temperatum, prouisione totius corporis
non neglecta. Omne alimentum sobrie inge-
res, tum esculentum tum proculentum. Reple-
tio enim huic morbo & alijs suspecta est. Ter
in die cibum temperate sumere sat erit. Ac con-
ueniet in ientaculo butyrum recens saepe co-
medere cum pane, siue simplici siue tosto sac-
charumque inspergere. Posteaque vinum al-
bum haurire, Si nonnunquam frustula butyri
insulsi deuorare succurret, iuuabunt tum al-
uum, tum renes. Iuscula etiam ex radicibus su-
pradiictis conferet, Nequenocebit hora j. post
simile edulium assumptum exercitio mediocri
indulgere, Eodemque modo ante & post coe-
nam, Interdiu dormire non expedit, nec noctu
in renes

CONSILIA

in renes decumbere, nec eos intro vel foris cal-
facere, seu stragulis seu igne. Sed præter hæc
particularia quædam auxilia pharmaceutica
ex vfu erunt. Primumque præscribitur puluis
fumendus horis duabus ante iusculum ad co-
chlear vnum vel solitarium, vel ex vino albo id
que semel in hebdomada, potissimum si alius
restitabit. Nihil autem est quod tibi luculen-
tius seruiet, quàm si sex ante desinentem Lunã
diebus, perfuundantur intestina clystere in hac
formulam.

Clyster.

Rec. Radicis altheæ, Vnc. j. Radicis Enulæ
Campanæ, Vn. s. Maluæ, Violariæ, Parietariæ, Be-
tulæ, Mercurialis, an. m. j.

Florum chamæmeli, Meliloti, Summitatum
anethi, an. p. i. Seminis anisi, Fœniculi, Carui, &
Cumini, an. Drac. iij.

Fiat decoctio. In colatura ad lib. j. Dissolue
hieræ simplicis Drac. vj. Diaphœnici Drac. iij.
Mellis rosati, Vnc. ij. Olei Chamæmeli, & ane-
thi, an. j. s. Fiat clyster, Detur manè in exitu le-
cti, die prædicto.

Sequenti vero potio purgatoria conueniet
in hunc modum.

Purgatio.

Rec. Aquæ parietariæ Vnc. ij. In qua infunde
rheubarbari electi scrop. iiij. Cinamomi optimi
scrop. s.

In expressione dissolue expressiorem scrop.
ij. Agarici trochiscati infusi in aqua betonica,
Diaphœnici, Drac. i.

Sirupi capilli veneris, Vnc. s. Fiat dosis, De-
tur die sequenti clysterem.

Interpo-

Interpositis autem tribus diebus à quibus cessabis: Quarto demum, quinto, & sexto, qui erunt ultimi tres dies decursus Lunæ, hauries singulis quibusque diebus matutinis, horis tribus quatuorue ante cibum drachmam vnam massæ pilularum, quam ego tibi conficiendam procuravi, ad pilulas quinque, vel si tibi amaror non admodum displicet, dissolues eam vino albo, Nec propterea lecto continendus eris.

Rec. Radicis Gentianæ electæ vnciam j. *Pilula.* fiat pulvis subtilissimus, ex quo cum sirupo capilli veneris, fiat massa mollis. Reponatur in aluta, & in pixide ad vsum prædictum.

Ijsce tribus diebus exactis qui sex superiorum postremi sunt, Non erit alienum si ita fert animus bis maluæ & cicerum decoctum parare, De qua consilium à me exquisiisti, Continuisque quatuor aut quinque diebus potare.

Interea temporis exacta victus lex & supradicta tenenda est, Superioraque omnia sub finem trium mensium continuorum repetenda sunt. si perfecta & integra curatio à te expectatur.

*Consilium Quinquagesimum octauum, Pro Duce
Sommenfi, Calculoso.*

A Renularū emictio Nephritisque incipiens *Temperamentum.* in corporis constitutione supra modum biliosa, & cuius sanguis crassus & terrenus magna ex parte torretur, hac præcautione arceri debet.

O

Quum

C O N S I L I A

Victus.

Quum crassus viscosusque sanguis gignendis illis materiam subministret, iecoris verò renumque calor ex hac torrefacta arenulas calculosque proferat, Victus ratio obseruari debet, quæ refrigeret & humectet, simulque detergat, & modicè extenuet citra manifestum calorem pullorum gallinaceorum, Columbæ, & vituli carnes, ex lactuca, althæa, malua, aut ex hordeo mundato elixæ, iurisque sorbitio ieiuno data. Interdum ptisanæ cremor ex melle aut saccharo Paratus apprimè est utilis, Alio quouis pastu carnes tum elixæ, tum assæ edantur, in succo limonum maceratæ: vel intinctæ: Qui si desit, vel omphacium, vel oxalidis succus, nonnunquam & acetum conueniet, Vinum tenue & imbecillum sit, & abundè dilutum. Nā plurimi ab ijsce malis vini abstinentia, & aquæ potu sese vindicasse asseuerant. Dorsi lumborumque matutina frictio, itemque exercitatio valida, aut equitatio durior arenulas & calculos deturbat, nec finit in renibus concreescere.

Cæterum quum vna victus ratio vix satis tutæ esse possit ad morbi huius præcautionem, interdum etiam medicamentis agendum erit, quæ non vehementi calore aut siccitate, sed moderatione prædita noxiam morbi materiam per aluum detrahant, & quæ renum calorem temperent, & quæ arenulas faciliè cum vrinis exturbent. Eorum autem compositio huiusmodi erit.

Syrupus longus.

Rec. Radicis rusci, Asparagi, Graminis, Althææ, & Petroselinæ, an. Vnc. s.

Gallitrici, Betonice, Pimpinellæ, Saxifragiæ, Parietæ-

Parietariæ, Adianti, an. m. j.

Seminis ocymi, Petroselini Macedonici, Milij
folis Genistæ, Bardanæ, Sileris montani, Glycyrrhizæ rasæ, an. Drac. ij. Passularum mundatarum, Polypodij quercini, an. Vnc. j.

Fiat decoctio ad Vnc. xv.

In colatura infunde florum cordialiū recētium, an. p. ij, Foliorum fennæ mundatorū Vnc. iiij. Agarici albi, Vnc. ij.

Gingiberis albi Scrop. ij. Bulliant parum, & fiat expressio : In qua dissolue sacchari albi lib. j.

Fiat sirupus perfectè coctus capiat decimo quoq; die Vnc. ij. pro dosi. Cum aqua decoctionis hordei vel anisi.

Ex ijsdem simplicibus detractis purgantibus alter sirupus apparetur, quo ex aqua hordei diluto diebus interiectis mane vtetur ad renum expurgationem.

Terebinthinæ vsum in hac laborantis constitutione non probem, quod pròptè inflammetur iecoris calore.

Si fortè frequēs vsus, sirupi fastidiet, illius vice hoc electuarij genus suppetat.

Rec. Quatuor seminum frigidorum maiorū *Tabella.*
mundatorū, Glycyrrhizæ rasæ, an. scrop. j. Seminis pimpinellæ, Ocymi. Petroselini Macedonici, Nucis moscatæ, an. Drac. s. Pulueris electuarij Aromatici rosati maioris. scrop. ij.

Sacchari albi dissoluti in aqua alkeKengi. Vnc. iiij. Fiat Electuarium per tabellas ponderis Drac. iiij.

O 2 Capiat

Capiat vnā mane tribus ante pastum & superbibat parum vini diluti.

*Fotus & li
sus.*

Renes extrinsecus refrigerentur æstate hoc fotu.

Rec. Aquarum distillatarum, Lactucæ, Nenu-
pharis, & Rosarum, an. Vnc. iij. Aceti Vnc. ij. Mi-
sce, Manè & vesperi renes tepidè foueantur. Hye-
me accommodatius erit hoc linimentum.

Rec. Oleorum violati, Nenupharini, & Ro-
facei lotorum in aceto, & aqua rosacea, an.
Vnc. j.

Mucilaginis althææ extractæ in aqua parie-
tariæ Drac. vj. Cerae tātillum fiat linimentum
Pro vnctione renum, Manè, & Vesperi.

Si fortè aliquando Nephritici dolores recur-
rant, Clyster iniiciatur ei similis que præscripsi.

Quo reddito fotus adhibeatur ad partē do-
lentem, ex descriptorum facculorum decocto.

*Cucurbitu-
la.*

*Cataplas-
ma.*

Infessus.

Hic si non satis proderit ampla cucurbitula
dolenti loco affigatur sine saccharificatu. Si ne ijs
quidem dolor mitescat. Cataplasmata idonea
succedant, & infessus quorum vis est in sedan-
dis doloribus efficacissima.

Consilium. LIX. Pro Stranguria.

*Investiga-
tio loci affe-
cti.*

STranguria hæc qua vrina reddi narratur
turbida & impura summo cum dolore siue
purulentum sit id quod tandem subsidet, siue
mucosum, neque ex ventriculi cruditate, ne-
que ex ea pituita quæ in articulos irruere con-
sueuerat, progignitur. Nunquam enim è supe-
rioribus sedibus tam crassa illuuiēs per inte-
gros

gros renes illabi potest in vias vrinae. Quum igitur renes nondum male affecti esse deprehendantur. Necesse est omnino aut è vesica, aut è pene vasisque spermaticis impuram hanc sortem profluere, ac proinde vel calculum in vesica esse, vel ulcus in pene & vesicae ceruice. Quum autem ij affectus quasdam notas communes habeant, proprijs certè discernendi sunt: Neque peculiaris est suscipienda curatio, antequam certò constet vter subsit affectus. Itaque obseruandum attentius, Num quod pondus grauitatis percipitur in perineo, quod etiam incedendi molestum sit? Num dolor nonnunquam incumbat in podicem, & meiendi ac defecandi cupiditas sit? An vrina pleno fluat radio? Si profluentis illius cursus intercipitur: Hec enim certa sunt calculi indicia. Præsertim verò si aliquando laboras nephritico dolore distortus fuerit. At verò si nihil istorum comparuerit, ac præterea virus quoddam è pene interdum sponte excidat sine sensu, & sine emissionem: Si ante vel post testium tumorem virulenta gonorrhæa aliquando contaminatus fuit æger? Si vrina non pleno radio, sed tenui quasi filio redditur? Si in penis arrectione vel attractu, aut dolor, aut etiam tumor aliquis præcipitur, in ipso penis ductu, vulcus certè fordidum ac fistulosum, vel in vesicae ceruice, vel in penis ductu consistit. Vt autem coniectura quæ ab ijs signis ducitur sensus inditio exploretur atq; confirmetur: Catheter blandè immittendus est, quo cōtinens illa & proxima mali caus

*Consule cō
stitutionē
Epidemiæ.*

sa certius designabitur. Cognita tandem affecta sede, & propria mali origine huic peculiaris accommodabuntur praesidia, & quae ut spes est profutura sint. Inter moras tamen (si quae erunt) dolor emictionis leniendus est fotu emolliente, vel anodyno partium obscenarum, aut interdum fotu ex lacte tepido.

Inunctione etiam quae sit eiusdem facultatis pars erit lenienda, & iniectione ex mucilagine feminis psyllij & cydoniorum, extracta in aqua plantaginis. Urinae quoque acrimonia lenienda est sirupo violato, Althææ, Limonũ, Vel alio refrigerante, aut emulsione seminum frigidorum maiorum, & vino abunde diluto, si robur ventriculi ferat.

*Consilium sexagesimum, Ad vlcus sphincteris vesicae,
Conuersum ab aduersario Gallico.*

VT remedia adhibeantur vlceri iam inueterato & calloso, quod signis quibusdam certis & cathetere deprehenditur esse in sphinctere vesicae siue tuberculo carnosio. Primum fotibus mollientibus, & dolorem sedantibus, ter aut quater in die pars infra scripta lenienda erit.

Fotus.

Rec. Radicum althææ, & liliorum incisorum an. Vnc. ij. Maluæ, Violarie, parietarie, Nasturtij Origani, Calamenthi, Absinthij, Florum chamemeli, & meliloti, an. m. j. Seminis lini, & fenugreci, an. Vnc. j. Reponantur in sacculo, Bulliant in aqua & vino albo, Fiat fots pudendi & perinei,

nei, ter aut quater in die.

Post quinque aut sex dierum huiusmodi focus continuationē, intermittenda erit duobus diebus interimque purgandum erit corpus cassia & rheubarbaro in hunc modum.

Rec. Cassiæ fistulæ recenter mundatæ. Drac. *Purgatio-
nes.* vj. Rheubarbari electi subtiliter puluerizati scrop. iiij. Cum speciebus electuarij tragacanthæ ad Drac. fiat bolus.

Die sequenti purgationem hauriet Terebinthinam Venetam in hunc modum paratam.

Rec. Terebinthinæ Ventæ lucidæ lotę in aqua rosarum & parietariæ Vnc. ij.

Tum ad priores focus per tres aut quatuor dies erit redeundū, vel donec prædictum vlcus molitum & lenitum erit, Tumq; siphone tenui iniiciendū erit decoctum inferius, & ad partē affectam deducendum ter aut quater die.

Rec. Rosarum rubearum, Plantaginis, Hordei integri, Agarici, Absinthij an. m. i, Centaurij minoris m. s. *Injectio*

Fiat decoctio ad lib. j. in colatora dissolue mellis rosati Vnc. ij. fiat injectio.

Post aliquot dies quibus hæc injectio celebrabitur, Decoctum erit magis detergium reddendum, addendo quæ sequuntur,

Rec. Prædictæ decoctionis lib. j. In qua dissolue aloes optimæ Drac. ij. Myrrhæ. Drac. j. Aristolochiæ rotundæ puluerizatæ. Drac. s. fiat injectio.

Vlcere iā ijs auxilijs probè deterfo & mundificato vt magis ac magis deficietur, fiat injectio aquæ aluminosæ in hanc formam cōfectę.

*Aqua alu-
minosa.*

Rec. Aluminis crudi Vnc. iiii. Succorum plantaginis, & portulacæ an. Vnc. viij. Agitetur omnia simul, & dissoluantur cū albuminibus triū ouorum crudorum. Dein reponantur in alembico vitreo & distillantur.

Vt autem postea vlcus cicatrice inducatur, & pelle vestiatur, iniectione hac vltima procurandum erit.

Rec. Aquæ plantaginis stillatitiæ lib. j. in qua dissolue trochiscorum albi Rasis cum camphora Vnc. s. Fiat inectio, aut loco trochiscorum. Rec. Litargiri auri, Cerussæ, Boli armenæ an. Drac. ij.

Victus.

In victus ratione abstinendum erit a salitis, & aromaticis, vinis potentibus, Ceterisque sanguinem subtiliorem reddentibus eorum loco iuscula refrigerantia, Pruna. Cæteraque edulia quæ sanguinem moderatum generare possunt, erunt ex usu. Nonnunquam inter pastus & per curationem hydromelitis benè cocti, vel aquæ hordei haustum vnum assumere expediet.

Consilium sexagesimum primum, Ad mictionem purulentam.

Historia.

Quidam mingebat vrinas turbidas in quibus subsidebat pituita crassa & viscosa, afficiebatur summo dolore & ardore inter mingendum, Putabat herus id fieri calculo in vesica concluso sed chirurgi adhibito instrumento non inuenerunt calculum, Reliquum est

est ergo ut id fiat à vesicæ imbecillitate. Ad eā sequentia præscripta sunt.

Rec. Polypodij quercini Vnc. j. Radicis rusci
Asparagi, Graminis, Petroselini, & fœniculi, an.
Vnc. s.

*Sirupus p-
fecte co-
ctus.*

Agrimonij, Cæterach, Cuscutæ, Pimpinellæ,
Betonicæ, Gallitrici, Saxifragiæ, Adianti, Capil-
li veneris an. m. j.

Seminis anisi, Melonum, Bardanæ, Petroseli-
ni Macedonici, Glycyrrhizæ rasæ, an. drac. ij.
Fiat decoctio ad Vnc. xv. In colatura infunde
foliorum sennæ mundatorum Vnc. iiij. Agari-
ci albi Vnc. ij. Turbith gummosi Vnc. s. Gin-
giberis drac. ij. Bulliant parū simul, & fiat om-
niū expressio, in qua dissolue sacchari albi lib.
j. Fiat sirupus perfectè coctus, Capiat decimo
vel quintodecimo quoque die Vnc. j. s. vel Vnc.
ij. pro dosi, Cū pari portione aquæ parietariæ.

Item Rec. Aloes optimæ Vnc. s. Rheubarba-
ri electi drac. ij. s. Agarici trochiscati scrop. iiij.

Pilula.

Pulueris Electuarij Ducis scrop. ij. Malaxen-
tur omnia simul cum sirupo de aithæa, fiat mas-
sa mollis.

Capiat pilulas quinq; pro dosi ex drachma
vna, sine custodia. Alijs diebus cum vel adstri-
ctior erit aluus, uel molesta pituita.

Item Rec. quatuor seminum frigidorum ma-
iorum, Seminis ocymi, Pimpinellæ, Saxifragiæ
& Petroselini Macedonici, an. drac. j. Cinamo-
mi electi, Nucis moscatæ an. drac. s. Pul-
ueris Electuarij Diarhodonis Abbatis drac. j.
Sacchari albi dissoluti in aqua parietariæ &

Tabella.

galli-

gallitrici Vnc.vj: Fiat elect. per tabellas ponderis drac. iij. Capiat vnam manè tribus saltem horis ante cibum, quibus diebus nec sirupis nec pilulis utetur.

Fotus.

Item Rec. Radicis Altheę, Enulę Campanę, Granorum iuniperi, an. Vnc. j. Centaurij minoris, Origani, Absinthij, Chamęmeli, Meliloti, Anethi, an. m. j. Seminis anisi, Fœniculi, & fœnugreci, an. Vnc. s. Fiat omnium sacculus, Buliat in aqua sufficiente, Ponendo in fine uini albi quartam partem, Fiat fotus calidus pudendi pubis & perinæi.

Inseßus.

Hoc si non satis pituita extenuabitur & liquefiet, ex ijsdē parabitur inseßus, in quo calido madeat & mergatur ad vmbiliculu vsque.

Consilium Sexagesimum secundum, Ad mictionem inuoluntariam, cum alijs accidentibus.

*Distinctio.
causarum
& Symptomatum.*

Q Vi ampla & dilucida narratione expostus est affectus, licet varia symptomatum permixtione, eorumque insolenti concursione per obscurus & nouus appareat, singulorum tamen signorum vires & naturas, si paulo altius scrutemur, conspicuus uterque reddetur, eiusque causa aliorum morborum imitatione iudicabitur. Non unus quidē est & simplex affectus omnium symptomaton causa, sed collatis æstimationisque eorum naturis, tres omnino affectis impliciti deprehēdētur. Vnus est tibiārū recurrēs ex interuallis inflammatio, Rubor siquidem atque calor notæ sunt inflammationis, &c.

γαστήρ appellant . Ea tamen erysipelas censerī non potest , cum non solum cutem, uerum etiam subiectam carnem occupet, totaq; pars in ingentem molem attolatur . Restat igitur ut ea tibiārum inflammatio sit plegmonodes . Huius proxima continensque causa sanguis est tenuis ac feruidus , qui non solum rubore & calore sed & immoderata copia partem offendit . Is quidem non uno loco coercitus phlegmones speciem exhibet , quæ postea in abscessum definit , sed per tibiās æquabiliter diffusus plegmonodem tumorem efficit, eoque perseverantem , dum represso ardore sanguis totus aut manifestè, aut sine sensu dissipetur & exhalet . Defluit autem hic sanguis ex uniuerso corpore, Maxime uerò è visceribus & è uasis omnibus , in quibus statis temporum circuitibus coagmentari exuperareque solet , idque ob insitam laborantis constitutionem. Quum enim & illius temperamentum , & habitus, uiuendique ratio , & vitæ genus laborantem sanguineum esse demonstrent, multoque sanguini generando pronum , accidit certè ut statis temporum interuallis magna sanguinis exuperantia toto corpore succrescat. Ea autem quum iam molesta & naturæ grauis euasit in tibiās quauis ex causa imbecillas , è vasis aut à natura propellitur, aut suapte impetu ruit. Quemadmodum ijs qui simili constitutione sunt, alijs per nares, alijs per hæmorrhoides, alijs per alias : sedes erumpit. Reueras nisi huic Domino laboranti ea exuperantia in

*Progressus,
morbi.*
tibiās

tibias procumberet periculum impenderet uel
 repentinæ suffocationis, uel ruptionis uasorū,
 quum audiamus aliquando sanguinem magna
 ui uomitione reiectum, idque nonnisi aperta,
 uel rupta uena, quæ uel è iecore, uel è uicinis
 partibus & sedibus in uentriculum dirigitur.
 Ex uniuerſo autem corpore, ac ex omnibus ue
 nis fluxionem in tibias irruere luculenter ea
 commonſtrant quæ audimus acceſſionis prin
 cipio apparere, ea ſunt totius corporis graui
 tas, laſſitudo tenſiua, ſpiritus difficultas, capi
 tis dolor, æſtus & ardor partium interiorum,
 animi anxietas, quæ omnia exuperātis ſangu
 nis eiufque calidioris ſunt ſymptomata.

Alter affectus Dominum laborantem affli
 gens eſt, Melancholia inflammationis comes
 quam hypochondriacam iudico. Nam dolor
 in hypochondrium ſiniſtrum plerumque in
 cumbens, eiufque palpitatio in ſiniſtram mam
 mam excurrens, inſolens animi anxietas, mœ
 ſtitia, ſolitudo, uariæ ſomniorum perturbatio
 nes, iudicium in rerum adminiſtratione, ratio
 cinatione hebetius, & memoria fluxa, ſigna
 quidem ſunt quæ nonnifi ad atram bilem re
 ferri poſſunt, cuius uapores in cor & cerebrum
 illapſi hæc omnia multoque grauiora inflige
 re ſolent. Quum ſummus ardor interiorum
 viſcerum; humorumque tam multos annos per
 ſeuerauerit. uix fieri poteſt quin flauæ bilis præ
 aſſatæ pars maxima in atram faceſſat, quæ in
 proprium lienis receptaculum relegata mali
 gnitatis ſuæ uires proferat.

Tertius

Tertius affectus est emictio inuoluntaria dormienti potissimum sine sensu obtingens: Ea nequaquam soboles est inflammationis aut superiorum affectum, neque posthac metuenda uidetur ischuria ei similis, quæ hominem gravissimè torfit, sed emictionis eius causa est sphincteris musculi qui vesicæ ceruicem obsignat offensio: hic enim catheteris immissione diuulsus dilaceratusque est: ex quo & sanguis copiosior emanauit. Sic autem oblæsus obserandi munus complere non potest. Hæc quidem de affectuum dignotione, & de causis. Quibus ita constitutis omnium certè sperari potest perfecta sanatio, si modo laborans in hac ætate florente, & summo uirium robore quam decet diligentiam impendat.

Postremus affectus qui emictionem efficit sine sensu, quoniam simplex admodum est nec ullam sordem aut illuuiem effundit, cum urina solis adstringentibus & corroborantibus emendari potest. Huiusce generis foci sunt partiū obsænarum ex rosæ, balauistijs, plantagine, Rhoe, malicorio, ijsque similibus coctis in aqua fabrorum: Deinde emplastrum ex eadem materia, & ex metallicis, linthargyro, alumine, bolo armena, mastiche, exceptis oleo myrtino, & aceto.

Hæc si extrinsecus insidentia parum iuuent, intromittenda quidem erunt siphone, dum offensum ceruicis musculum attingant.

Ita enim multo efficacior deprehendetur eorum usus.

C O N S I L I A

Alij duo affectus quoniam impliciti quodā modo sunt, & unus alterius soboles est communem ferè curationem habent.

Sirupus.

Recurrrens illa tibiarrū inflammatio sola fortasse victus ratione inhiberi arcerique potest: At Melancholica affectio curationem quandā exposcit. Itaque ut sanguis totumque corpus purius reddatur quinto aut sexto quoque die purgatio decernatur sirupo, qui constet ex succo buglossi, boraginis, fumarix, lupuli, oxalidis & similium, recipiatque in libras quasque succorum dilutas foliorum sennæ Vnc. iiii. & cinnamomi. Vnc. s. Sacchari lib. j. Huius dosis erit Vnc. ij. ex sero lactis dilutæ, Si melancholica symptomata magis premant, diebus interiectis similis offeratur sirupus, detractis folijs sennæ. Præscribatur & electuarium ex pulvere lætificantis Galeni. Diambrae, & Electuarij de gemmis, cum saccharo dissoluto in aqua buglossi. Purgatio nulla validior tentetur, nec posthac vena secetur, nisi maior necessitas ingruat. Cæterum tuto & magno usu aperiri poterunt hæmorrhoides, si fortè intumescant aut quouis modo conspicuæ sint, idque uel scapello, uel hirudine, uel medicamentis.

Victus.

Huc accedat victus ratio, quæ bonū, tenuē modicè frigidum, ac humidum succum generet, qualem nimirum hypochondriacæ melancholiæ omnes expetunt.

Iam verò recurrentis inflammationis præcautio in hoc maximè posita est, ut parcè tenuiterque viuatur, & siti ac inedijs se maceret, arque in
san-

sanguinis & humorum mediocritate consistat, nec hos sinat in ullam grauē & moleſtam exuperantiam augeri.

Quocirca cibis euchymis, frigidis ac humidis mediocribus utatur, & à consueta alimenterum copia dimidium detrahat. A vino menses duos aut tres (ſi ventriculi robur ferat) abſtinebit. Huius uero loco potus erit, aut cereuiſia tenuis aut aqua cinamomi condita, aut ligni guaiaci decoctū: Quod etiā ſi ſudores promoveat, corpusque reddat patentius, vtiliſſimum iudico. Reliquo vitæ curſu deuitet uinum meracius, crapulam, atque ſatietatem. Tota quippe curationis atque præcautionis ſpes ſita eſt in victu refrigerante ac tenui. Sententiæ de potu lactis aſinini non acceſſi quòd lac in calida & bilioſa cōſtitutione promptè corrumpatur. Ne corpus atrophiam laboret, Multo minus placet balnearum uſus, quod hæ fuſis colliquatiſque humoribus fluxiones proritent: Corpus autem uarijs fluxionibus tentetur.

*De lacte
Cautio.*

Ne autē poſthac in tibias tam prona ſit fluxio, vtile ſit faſcijs eas arctius vincire, aut caligis quæ hic nobis ex pelle canina parari ſolent in eum uſum.

Conſilium Sexageſimum tertium, Ad Gonorrhæam, & Arthritidem.

Ceneroſum hunc virum duo exercent affectus Atthritis, & Gonorrhæa: Hæc recēs eſt, & trium duntaxat menſium ſine emiſſionis

nis ardore, sine ulcere aut meiendi difficultate
Illa uetustior quæ hoc anno grauius afflixit, &
ante annos sex semel de se futura aliquando
testimonium exhibuit. Mirum sanè hanc ipso
statim inuasionis initio omnes peræque arti-
culos occupasse, & tophos in digitis, manu,
carpo, alijsque locis reliquisse. Indicium hoc
esto grauiissimæ arthritidis aliquando futuræ,
quæ paucis annis hominem totum quasi com-
pedibus & manicis sit comprehensura, nisi tem-
pestiuè occurratur. Hoc ille præsenties ac me-
tuens opem implorat, quam cum ferre ei non
liceat, in aula uaga ac instabili committendū
tibi illum putauit, ut in curando rationem eam
& methodum imiteris, quam nos aliquādo te-
nuisse uidisti. Vt autem tu pariter uirulentæ go-
norrhoeæ curationem accōmodes, die primo al-
uum perfundes clystere, qui teneat hieræ sim-
plicis, Diaphænici an. Vnc. s. Mellis rosati, & an-
thosati, an, Vnc. j. & c. Postero die purgabis me-
dicamēto ex rheubarbaro, & agarico, an. scro.
iiij. Infusis in aquis betonica, endyuiæ, & uino
albo, an. Vnc. j. in expressione dissolue Electua-
rij diacarthami drac. j. s. Syrupi capilli ueneris
Vnc. s. Tertio die dentur terebinthinæ dra. ij. s.
Cum sirupo capilli ueneris, ex cochleari horis
iiij. ante cibum. Quarto die quiescēdum. Quin-
to diætā per guaiacum auspicari oportet, de-
coctumque duplex habēdum, unum meracius
quod in lib. s. ligni & vnc. ij. corticis habeat sub
decoctionis finē radicis Edulæ Cāpanæ, Poyl-
podij quercini, Seminis carthami, an. Vnc. j.

Quo

*Prognosti-
con.*

Clyster.

Purgatio.

Quo vtatur bis die tribus horis, vel iiii, ante pastum. Alterum dilutius ex solo ligno, Cuius vsus erit impastu vice vini.

Victus in diæta imperandus tenuis, attenuas, & ficcās. Si alius erit adstrictior, proritetur clystere.

Septimo vel octauo die denuo purgetur medicamento non admodum dissimili. Ab hac purgatione topica remedia capiti primum adhibeantur, vt sacculis ex seminibus, qui erumpentem sudorem magis euocent. Et post de-tersum sudorem quotidie manē & vesperi er-rhina primum quidem leuiora, dein valentio-ra. Quum capitis humores magna ex parte dis-sipati apparebunt, Ceruici ac spinæ dorsi ea in-duces medicamenta, quæ scio te charticulis ex-cepisse. Tophis verò emplastra quædam, quæ se-rie longa Domino de Chauuignè nos præscri-pisse satis meministi.

Quum istorum continuatione omnem arti-cularem dolorem & tophos fistulares, ipsum-que mali fontem absorpseris, corroborandi postremò erunt articuli remedijs in id compa-ratis: Quorum tibi magna quoque superest sup-pellex.

Sed antequam res eo deducatur, te vt spero re-uisurus sum. Si ijs remedijs gonorrhæam peni-tus euelli non contingerit, inferenda erunt in penem, quæ eius reliquias exsiccent: Horum ma-teria si res postulat plenius aliquando expone-tur. Interim nihilominus calor immodicus, & æstus renum per curationē reprimuntur illitu

*Discussio
reliquiarū.*

Cornua.

ex oleis nenupharini & rosarum, lotis in aqua plantaginis, uel oxymelite ex aquis rosarum, plātaginis, & solatri, an. Vnc. ij. Aceti. Vnc. i. In quibus etiam si necessitas postulet, dissolue trochischorum de caphura, drac. ij.

Consilium Sexagesimum quartum, Pro Enteroccele, E Gallico translatum.

Decubitus.

AD curationem propositi affectus primum contineri oportet conclauī & decumbere lectulo dies ut minimum uiginti, lumbisque supinū insistere, nec corpus admodum extēdere aut exagitare, præcipuèq; tibias, atq; adeo animū ira, tussi, risu, alijsque affectionibus.

Victus.

Interea temporis sobriè & tēperatè uiues, cibis nec flatuosis, nec humidis, dabisque operā ne uenter sit turgidus aut siccus, quotidie aut natura, aut arte seu clystere seu glande soluant.

Primum quidem purgabitur corpus medicamento postea describendo, quod etiam repeti poterit post xv. uel xvj. diem.

Clyster.

Rec. Quatuor remollientium, Origani, Calamenthi, Absinthij, Chamæmeli, Meliloti, Anethi, an. m. j.

Seminis anisi, fœniculi, an. Vnc. s. Mellis rosati, & anthosati, an. Vnc. j. Olei rutæ anethi, an. Vnc. j. s. Fiat clyster.

Patio.

Item Rec. Radicis consolidæ maioris, & mediæ, radicis osmundæ regalis, an. m. s. foliorum fennæ mūdatorum, drac. iij. Fiat decoctio pro una dosi: In colatura dissolue. rheubarbari ele-

ti

Et puluerizati, drac. j. s. Sirupi rosarum siccarū
drac. vj. fiat potio.

Quatuor primis curationis diebus fouebi-
tur tumor ille spongia mediocriter madefacta
decocto sequēti: Quinquiesque aut sexies quā
calidissimē ferre poteris totam partem duram
& dolentem diu conteges supinus, tum splenio
& fascia lineis inductis circumligabis bis in
die, manē uidelicet, ac hora prima post pran-
dium. Fodus talis esto.

Rec. Radicis althæ, Ebuli, & iridis recentis **Fodus.**
an. Vnc. ij.

Maluæ, Violaria, Parietaria, Nasturtij, Ab-
sinthij, Origani, Calamenthi, Centaurij mino-
ris, an. m. j. Seminis fœniculi, Lini, & fœnugre-
ci, an. Vnc. j. Fiat omnium decoctio in aqua suf-
ficienti pro fotu.

Post quatuor dies fouebis denuo herniam
illam tuam sacculo quem tibi tradidi uino ru-
beo adstringente perfuso & madefacto ad pru-
nas, & post alios octo dies intingeretur secun-
dus sacculus lixiuio ex aqua ferrariorum, & ci-
nere quercino. Post quos sacculos bis in die in-
ductos, applicanda rursus erunt splenia & fa-
sciola.

Quibus perfectis cessare poteris ab alijs re-
medijs, præterquam à subligaculo herniæ tuæ
accommodato per duos mēses. Itemque vt ab
omni conatu laborioso abstineas siue equestri
siue pedestri.

Quartodecimo curationis die haustum quē-
dam pulueris sequentis ex cochleari manē &

vesperi hora. j. ante cibum aggredieris, ac vsq;
dum perfecta sit sanatio persequeris.

Hausus.

Rec. Corticis myrobalanorum Indorum &
trebulorum, an. drac. j. s. Nasturtij, Portulacæ,
Plantaginis, Sumach, an. drac. s. Coralli rubri,
Lapidis hæmathitis, Carabes, an. scrop. j. Cin-
namomi electi scrop. iiij. Sacchari rosati Vnc.
iiij. Fiat puluis.

*Consilium Sexagesimum quintum, Ad Coxendicem.
& aliorum articulorum dolores.*

*Fons cal-
sarius.*

M Vltis ijsq; diris malis præmitur hæc ado-
lescens, sed quorum omnium una sit ori-
go unusque fons è capite. Vetus œdema quod
illam primis annis malè habuit, frequens & im-
portuna capitis lotio intemperiem frigidam
& imbecillitatem capitis reliquerunt, quæ fri-
gidi excrementi copiam assiduo cumulat. Ijs
ex causis congestus, exuperansque frigidus ac
pituitosus humor, olim in ceruicis adenes stru-
marum uice procubuit: Nec multis ante annis
in corporis partem dextram irruens, ceruicis,
scapulæ, coxendicis, femoris, totiusque cruris
articulos obsedit. Neque solum externas cor-
poris partes sed & nouissimè interiores inua-
sit, tanta fluxione in pulmones illapsus, vt non
modo tussim, sed & stertorem & molestam spi-
randi difficultatem inuexerit. Vnde intelligitur
omnium malorum continentem causam esse
frigidum pituitosumque humorem, qui omnes
ferè corporis sedes occupat, illiusque primam
origi-

originem è capite fluere.

Nisi extreme imbecillæ sint vires, spes quædam sanationis affulget, hoc potissimum ætatis uigore, & appellente Vere. *Prognostic.*

Multa quidem ad curationem arte præscripta sunt, quibus leuata laborans nondū tamen ob mali diuturnitatem & peruicaciam sanata: Hinc suspicor malorū fontē nondū prorsus exhaustum esse, Sed crebro ut in pulmones: sic in articulos fluxionem è capite ferri, quæ hāc diuturnitatē alat. Summum curationis consilium eo dirigatur, ut caput uacet excrementis, aut si quæ necessario gignuntur, deriuentur per nares, uel admotorum uī digerantur. Itaque decimo uel duodecimo quoq; die pro uirium robore purgetur potione, uel catapotijs quæ satis ualdē possint, è distātorib⁹ partib⁹ detrahère. *Sacculus.*

Tonso capillo quotidie manē, & hora una ante cœnā semina anisi, fœniculi, carui, & cumini, baccæ lauri, milium & sal torreant in sartagine, excipianturq; sacculo qui quā calidissime sustineri potest inducatur, donec uel calor itro penetret, uel sudor emanet à facie. Hoc sublato caput muniendū est stuppis cannabis cōcalescentis, & suffitu à te præscripto perfusis.

Mox ex usu erunt apophlegmatismi & errhina. *Errhina.* principio quidem ijs mitiora quā quæ ex helleboro cōstant. Ac ne sternutamenti impetus corpus nimio opere concutiat, satis fuerit in Vnc. iij. succi betonicæ, uel sampuci iniicere iridis drac. ij. vel Cyclamini. drac. j.

Cervix tota cingatur emplastro digitos tres

P 3 lato

Emplastrum

lato, quod constet ex Vnc. ii. masticeis & Vnc. j. emplastri contra rupturam.

Decubitus supinus omnino uitandus, utilis autem pronus, qui fluxionis impetum deducat in nares.

Victus.

Victus imperandus siccans, & extenuās. Sorbitiones omnes fugiendæ sunt, atque pisces, & potus immodicus.

Carnibus asis vescendum, Parcissimè bibendum, Denique sitis toleranda.

Horum omnium usus tamdiu continuāndus est, dum laborantis caput gravitate & dolore leuet, possitq; citra molestiā ubiq; attrectari.

*Decoctum
guaiaci.*

Exactis autem diebus circiter uiginti, ut & distillationis reliquiæ & humores qui tū in articulos tum in pulmones procubuerunt, attenuentur, dissipenturque, utile sit guaiaci usum imperare, qui multo minus vires offendit, tutiorque est æstuario. Sit autem decoctum meracius, in quo sub finem incoquantur polypodii semen carthami, saluia & hyssopus: Eritq; imprimis utile si huius vi manè & ante cœnā sudores elici possunt.

Quum hoc fiet, erit nihilominus in ijs persistendum remedijs quæ nunc descripta sunt.

Substinenda erit laborans uictu satis pleno, ne vires tempore, laborèque deficient.

Cucurbitula.

Si ne istorum quidem ope artuum dolores mitescunt, inuestigetur in coxendice summa pars doloris, quæ solet ad os sacrum pertinere, & in hanc figatur cucurbitula mediocris eaq; sine sacrificatu, tertio aut quarto ex interual-

lis

lis repetita, dum dolor desinat. Validius enim quàm quodvis emplastri genus dolorē euellit.

In genu verò vaporaria fiāt ex vino aut aceto infuso lapidi molari candenti, aut folijs è lixiuo sarmentorū, in quo incoxerint radix aco-
ri, & Enulæ Campanæ, Polypodium, Laurus, Thymus, Stœchas, Salvia, Betonica, Maiorana.

Vaporaria.

Pulmonū infarctus expedient Oxymel simplex, Oxymel squilliticum, Syrupus de hyssopo vel alius quiuvis uice eclegmatis ex bechicis cōpositus.

Consilium Sexagesimum sextum, Ad tumorem scirrhosum,

P Vlchre quidem iudicium vestræ narrationi consentit: Nam si initio vehemens cruciatus erat sine rubore, sine pulsu, aut calore: Nunc uerò dolore sedato tumor increuerit necesse est uel ex œdemate factum esse exquisitum scirrhum, uel si nō admodum durus aut renitens est tumor, rupta musculorum membrana carnem supra naturalem molē increuisse, & factum esse indolens sarcoma. Probabilior tamen est prior sententia.

Progressus morbi.

Quum nihil adiuta sit laborans præclaris auxilijs, putauimus extenuandum corpus esse, dissipandosque vitiosos humores decocto palmæ sanctæ: Ad quod adigenda est cū uictus ratione tenui & sicca, idque dies saltem uiginti.

Octauo quoque die purgabitur medicamento ex folliculis sennæ, Agarico, & Diaphænico

Decoctum guaiaci.

quod crassos humores iam præparatos eliciat: Nec eo die sudores mouēdi sunt. Alijs diebus deterſo ſudore adhibendum eſt emplaſtrum Philagrii, uel emplaſtrum filij Zachariæ, Vtrūque enim accommodatiſſimum eſt emolliēdis tumoribus ſcirrhofis diſcutiendisque.

Hæc niſi continuata ſatis proficiant imponatur emplaſtrum efficaciffimum.

Emplaſtrū. Rec Radicum bryoniæ, Cucumeris agreſtis, Iridis, Sigilli beatæ Mariæ crudarum, an Vnc. ij. Radicum althæ, & liliorum coctarū ſub prunis, an. iij. Seminis ſinapi, vrticæ, Naſturtij, an. Vnc. j.

Terātur omnia ſimul, addendo axungia anferis recentis Vnc. viij. Olei amygdalarum dulcium q. ſatis. Fiat cataplaſma.

Conſilium Sexageſimum ſeptimum, Ad Peſtem Anglicam, 1550. Ioan. Fernellij, Ia. Hollerij, & Ia. Syluij, Pro legato Anglico.

Dignotio morbi.

P Eſtis Anglica haud ita multis ante annis nota omnium acutiſſima. Nomen à ſymptomate inſigniori ſudatione naſta, ſiue in humorum, ſiue in ſpiritum, ſiue in amborum putredine conſiſtat Epidemia omnino eſt: Corruptoque cœli tractu à ventis, halitibusve tetrīs, aut cauſa alia venefica planè in corpora magis humida atque excrementoſa ut peſtes aliæ ſæuit, & ſæpius, & periculoſius. Quapropter uenenoſam iſtam aeris qualitatem ſi lubet aut prohibere (id quod multo eſt optabilius) aut pro-

profligare, expugnanda nobis est diligentissime tum externa illa causa, nempe aeris corrupti contractus & commistio, tum corporis afficiendi præparatio. Aerem corruptum, & tota sua substantia qualitatibusque pestilentibus vitiatum in corpus tum recipi prohibebis, si loca eo aere pestilenti contaminata intervallo etiam longo vitabis. Aut si in eo versari tuam dominationem cogunt negotia flabellis est agitandus, & propulsandus, Et qui nondum putredinem hanc sentit iisdem est servandus. Qualia sunt ignis in cubiculo & domo reliqua atque adeo eius toto ambitu ex lignis siccis & plantarum partibus odriferis luculentus. Partes hæ sunt Salviæ Rorismarini, Juniperi, Lauri Majoranæ, Thymi, Sicca folia, flores, semina, Baccæ, Garyophylla, Semen melanthij, Semen & radix pæoniæ, præsertim maris, Schœnanthum, Lignum aloes, Styrax, Radix & succus angelicæ, & qui ex ijs fieri possunt trochisci ad suffitum apti, Addita etiam ambra si libet, ac moscho, & ceteris alexipharmacis. Huc verò aerem ea cura præparatum caue hominum halitibus cōspurcari. Ne fortè inter eos sint quibus mali huius rudimenta & veluti seminaria circumgestentur.

Corpus tum paulò calidius ac humidis contra hanc luem munies ac veluti adamantinum reddes, si vacet excrementis aut putridis aut ad putredinem paratis, & benè totum perspirabile reddatur. Quæ ambo præstabunt vacuationes

cautiones pauca & victus ratio idonea. Vacua-
tiones autem erunt huiusmodi.

Purgatio.

Primo quoque die antequā Lutetia excedas,
Accipe Cassiæ recenter purgatæ, Drac. vj. Rheu-
barbari electi mediocriter puluerizati. Drac. j.
s. Cinamomi grā. vj. Capiat manè horis tribus
ante cibum cum saccharo vel aqua buglossi.
Postridie manè circiter sextā, sanguinē vncijs
sex , vel circiter minues secta basilica dextra,
aut victu tenuiore si à phlebotome ab horres.

Pilula.

Quum verò corpus nostrum etiam ex alimen-
tis qualitate & quantitate idoneis excrementa
gignat interdum etiā largiora , salubre tibi est
semel aut bis in septimana deuorrare vna hora
ante cibum duo aut tria hæc catapotia.

Rec. Aloës electæ, Vnc. s. Myrrhæ optimæ, Drac.
ij. Croci scrop. s. Foliorū diptami veri. Radicis
pseudo diptami, Betonice erraticæ seu tunicis,
Pentaphylli veri seu tormentillæ , Boli amenæ
veræ, Sigilli Lemnij veri, an. Drac, s. Cum oleo
amygdalarum dulcium recenti sine igne extra-
cto, & cum sirupo limonum fiat massa molis in-
uoluatur aluta.

Quamquā uero hæc purgantia etiam robur
addant partibus nostris principibus in quibus
sunt facultates summe, quorū actio est nostra
uita. Tamen proprijs etiā alexipharmacis sunt
uelut armandæ. Ne locum dent ullum maligne
huius aeris cōtagioni, Cuiusmodi esse hæc duo
præstantissima constituimus ratione atque ex-
perientia inuenta ac comprobata.

*Potiale-
rit.*

Rec. cōseruæ Buuglosse, Boraginis Chicorij,
Adianti

Adianti albi seu Capilli ueneris, an. Drac. ij. Cō
seruæ rosarum, Corticis citri conditi, an. Vnc. j.
s. Foliorum ueri diptami, Radicis pseudodi-
ptami, Tunicis, Tormentillæ, an. Drac. ij. Semi-
nis cardui, Seminis citri, Seminis oxalidis, an.
Drac. iij, Zedorariæ, Gentianæ, an. Vnc. s. Mitri-
datij ueteris, Theriaces, an. Vnc. iij. Pulueris ele-
ctuarij Diamargaritonis frigidi, De Gemmis,
Diarhodon Abbatis & Triasantali an. Vnc. s.
Aquæ decoctionis duorum caponum altera-
torum cum oxalide. Portulaca, Scabiosa, bu-
glossa, boragine, Calendula li. x. Cum folijs tri-
ginta auri purissimi. Fiat distillatio artificia-
lis in uitreo uase super cineres, Seruetur uase ui-
treo, Utatur manè horis duabus ante cibum,
Dando cum saccharo & cinammomo. Et si
malumprehendat dato in ipsa accessione bis
aut ter ad vncias ij. uel tres parum calefactas.

Manè vacuato corpore partes omnes moti- *Victus.*
bus clementibus exerce, quibus si sudor blan-
dus superueniat linteis mollibus tergendus est.
Ab hoc ubi corpus deferbuerit cibum sumes
coctu facilem sed paulo parciozem solito. Ta-
les sunt Turdi perdiceii, Perdices, Auiculæ, Ca-
pi altiles, Gallinæ, Phasiani, Lepusculi, Cunicu-
li, capreoli assi potius quàm elixi cum ompha-
cio uel cum succo oxalidis, limonum, arancio-
rum, aceto simplici aut rosacea. Aut si elixis ijs
uel similibus uesci libet alterentur portulaca
oxalide buglossa utroque & cum prædictis cō-
dimentis mādantur, sed ita parcè ut semisatur
ab epulis recedas. Pisces si tangere placet deli-
gantur

CONSILIA

gantur qui post coctionem habeant carnem siccam & digitis friabilem quorum prouentu uestra diues est Anglia.

*De cereu-
sia.*

Vinum sit æstate mediocre viribus colore aut album aut igneum, Hyeme valentius & rubentius modo non magis vaprosum aut calidum vt aqua multa sit diluendum quam in hoc affectu aut precauendo aut curando non probamus quod nimis humectet, vti neque uestram cereuissiam quæ succum gignit crassum & melancholicum quoquo modo paretur. Vestræ quoque gousthalicæ illi affinem non probauimus, Nec lac corrumpi nimis habile, Nec serum lactis vino albo & secretum mistum. Caseus quanquam siccando saluber est, quia tamen vetus calfacit, recens est frigidior crudior & obstructioni paratior vitandus est, præsertim frequēs & largus: fructus omnes æstiu corpus putredini parant: Dactylos, vnas passas, pruna passa permittimus imò imperamus: Item ficus passas quod viscera tergeant, obstructa liberent, & venenis resistent, Amygdalas dulces, Cappares &c.

Antidota.

Corticem citri conditi. Conseruam rosaceam boraginatam, buglossatam, Asplenij Scabiosæ, Chicorij, Radicis tormentillæ, Tunicis & similiū maximi facimus, crebro vsu & horis propè omnibus siue antè pastus siue post nisi alia ratione aluum adstringendo obsint. Potes interdum ante ientaculum per horas duas sumere quantitate auellanæ huius misturæ.

Cautio.

Opiata.

Rec. Conseruæ rosaceæ, boraginis, buglossi,
Corti-

Corticis citri conditi an. Vnc. j. Theriacæ aut Mithridari veteris, Drac. iiij. Boli armeni, Sigilli Lemni, an. Drac. ij: Fiat opiata, Post cuius paruum quantitatem superbibat, Vnc. ij. vini distillati.

Potes etiam sumere portiunculam oui philosophici quod plerique medici descripserunt.

Si improuiso lues inciderit mirum in modum roborat in ipso sudore distillatum calefactum bibere & electuariū sumere etiam bis terue & paucum ex vino aqua buglossi diluta madidū fugere atque hoc partes ipsas principes facultatum affectrices, ac ipsas facultates corpus nostrū gubernantes reficit & veneni vim tabificā citius de corpore propulsat ob id accessionem reddit salubrē magis ac breuē, & à symptomatibus feris hanc lue sequi solitis corpus vindicat.

Consilium 68. Elephantia incipiens.

Nobilis annos quinquaginta natus carnosus quidem, sed tamen squallidus & ad eū accedens habitum qualis est ictericorum, facie rubicunda, seu ex rubro liuescente, sanguine crasso nigroque perfusa, in qua maculae nigrae aut liuidae interdum exoriebantur, vt etiam in reliquo corpore, sensu nullo aut obtuso praedita, sed sine siti, sine cibi fastidio & alijs symptomatis grauioribus. Infinitas hic potiones hauserat medicas, & sudoribus corpus efficcauerat in balneis calidioribus, non sine valetudinis iactura: Verebatur ne Elephantia corripe-

*Historia
temperamentis.*

C O N S I L I A

corriperetur, cuius iam videbatur rudimētum. Rescripsit Dominus Fernellius hæc remedia.

*Sirupus.
longus.*

Rec. Radicis acetosæ Lapatij acuti & Enulæ Campanæ, Polypodij quercini, seminis carthami, passularum mundatarum an. Vnc. s. Endyuiæ, Chicorij, Plantaginis, Buglossi, Borraginis, Lupulorum, fumaris, Cuscutæ, Ceterah, Chamædryos, Camæpityos an. m. i. Florum violarū p. ij. fiat decoctio ad Vnc. xvj. in colatura infunde per noctem Epithymi Vnc. s. foliorum fennæ mundatorū Vnc. v. Agarici alibi Vnc. ij. Gingiberis Drac. ij. Mane bulliant parum & fiat expressio, in qua dissolue succorum depuratorum fumiterræ, & plantiginis an. Vnc. iij. Sacchari albi lib. j. s. Fiat sirupus perfectè coctus, Dosis Vnc. ij. vel Vnc. ijs. cum sero lactis quinto aut quoque sexto die.

Conserua.

Rec. Conseruæ buglossi. Boraginis an. Drac. ij. Rasuræ eboris & cornu cerui an. scrop. j. Mithridatij. veteris Dra. ij. Misce pro duabus dosibus post purgationem, horis iij. ante cibum.

Phlebotomia.

Post tertiam aut quartam purgationem vena secetur interior brachij sinistri, Detrahaturque sanguis ad Vnc. x.

Hæmorrhoides.

Deinde si qua ratione fieri potest referentur hæmorrhoides primum quidem fotibus emolientibus & alterantibus. Deinde suppositorijs ex hiera simplici cum succo mercurialis vel cum felle, aut si foris conspicuæ sint & intumescant affixis hirudinibus, vt ijs rationibus sanguis ater & melancolicus emanet.

Quam ita corpus diligenter præparatum vacuatum-

cuatunque fuerit, perutilis erit balnearum vsus ex aqua dulci potabili vsque ad multos dies *Balnea.* continuatus manè ieiuno stomacho, sed ea ratione vt non admodum calidæ sunt, verum dūtaxat tepidæ vt corpus tantum humectetur, Non autem sudores eliciant.

Victus obseruandus refrigerans & humectans: cremor hordei ieiuno maximè conducit *Victus.* cum præsertim non est opus medicamentis. Iuscula queque ex pullis gallinaceis, carne vitulina, aut veruecina, cū blugosso, borragine, oxalide, lactuca, & plantagine.

Si vinū æstate circumcidatur eius vice saluberrima erit aqua hordei vel alius quicuius potus in laborantis gratiam comparatus.

Si quæ partes in cute existunt nigricantes aut liuidiæ nullo vel obtuso sensu præditæ, ijs *Cornicula.* adfigantur cornua vel cucurbitulæ exiguæ cū scarificatu eoque satis alto vt sanguis promanet sensusque reuocetur.

Consilium 59. De Elephantia.

QVum de ijs quæ in facie ioaunis Roquier, se produnt non benè inter doctos *Proposito.* medicos conueniat, alijq; affirment aspectu illum esse horridum, & Leoninos oculos, supercilia glabra, rarefcere barbã, nares tumidas, multisque tuberculis, tum intus tū foris deformes cū inciplēte vlcere, hinc respirationē difficilē, tonsillas vlcerari cum voce rauca & obscura:

Alij

Alij verò istorum quidquam deprehendi negent, & tubercula, si qua sunt rubra apparere. Necesse est ea signa de quibus inter celebres, medicos certatur omnino obscura & infida latere, neque ab ijs iudicandum quemquam Elephanticum, Neque si quæ dicta sunt omnia compareant: iudicandum, propterea est elephantiae initium, cum praesertim probè corpus alatur, nullusq; pedum aut manum stupor aut refrigeratio subsit, qui elephantiam statim initio concomitari solet.

Neque si elephantiae initium adsit segregandus ideo est laborans ab hominum consortio, quum nondum corpus aut spiritus graueolens nec putredo ea sit, cuius contagione vicinos laebefactare possit.

Iudicium.

Ita igitur de re controuersa & litigiosa nos subsignati doctores, medici censuimus Ioannē Rocquier etiā crasso aut melancholico sanguine suffusum, & tuberculis subrubris deformem nondum esse inter elephanticos numerandum, ne seggregandum ab hominum consortio. At si posthac malum omnem medendi viuendiq; rationem aspernetur, nullisque cedens remedijs ingrauascat, & manifestiora de se iudicia proferat, tum satis oportunè quid agendum fuerit æquiore iudicio decernetur.

Remedia.

Curatio vere suscipienda.

Victus refrigeret ac humectet.

Purgetur singulis hebdomadis apozemate.

Vino prorsus abstineat.

Calida autem omnia, & venenata pharmaca tum

ea tum purgātia tum alexipharmaca declinet, cuiusmodi sunt scammoncata, mithridatium, theriaca, &c. vt quæ non modo non iuuent affe-ctum, sed etiam humores adurant & morbum conduplicent.

Consilium Septuagesimum, Litteræ cuiusdem qui vi-ctui tenui & decocto guaiaci morbum quen-dam profligabat.

Victus fuit p̄ tenuis ex passulis & dactylis, *Progressus morbi.*
& à vino ita temperavi vt olfactu mihi nauseam pariat, alui ratio satis constat, Potio matutina sudorem prouocat mediocrē, vesper-tina nullum, spirandi difficultas nulla est, sed vetus dolor semper thoraci inhæret. Deprehen-di autem à sex diebus nouum dolorē è regio-ne veteris inter scapulas, qui à veteri in eo dif-fert, quod nouus tactu vetus tantum motu ve-hemēti sentiatur: ab hesterno die malum malo conduplicatum: ventriculus alioqui suapte na-tura imbecillis perpetuo mihi dolet citra tamē cibi fastidium &c. Ad ea respondit Dominus Fernellius.

Egregiam fanè operam videris impendere expugnando huic diuturno contumacique morbo, vereor tamen ne vires tenuiore victu tandem concidant: conseruandæ sunt ac pau-lo pleniore cibo sustineudæ, vt omnem cura-tionis decursum perferant. Audio nouos do-lores exortos, sed ea vis est potionis eaque na-tura vt si quid in corpore tacitè latebat id pri-

Q mis

C O N S I L I A

mis diebus in apertum proferat sæpeque dolores exasperet, mox tamen disparituros.

Quod etiam ventriculum nouus dolor fatiget ex eadem causa prouenit, exagitati quippe vitiosi humores è visceribus eo confertim irruerunt : hos itaque duxi in primis expugnandos medicamento accōmodo cuius tibi compositionem descripsi. Quo die id habies ab altera potione abstineto, ac deinceps liberalius hac vtere vt sudores copiosi vndique dimanent. Qui si ne sic quidem vberius exeant, eliciantur æstuario quod in sudorem plantis pedum assideat.

F I N I S.

IOANNIS CAPELLANI
SENIORIS ILLVSTRIS.

Christianissimi Regis Fran-
cisci primi genitricis
Medici,

CONSILIVM DE PESTE.

EST ILENTIA aereum est ve-
nenum, siue venenatus aer pu-
trium vaporum admixtione, &
in perniciosissimā humano ge-
neri qualitātē dira versione ex-
citatus. Sic enim affectus aer, re-
spirationis necessitate, primum cordis recepta-
cula subit, mox per arterias in vniuersum cor-
pus vitium transfunditur. Itaq; vtroque, & cor-
de totius vitæ fonte, & spiritu proximo ani-
mæ organo, tam sæua contagione ad vitam mi-
nus idoneo, hominē cadere, nisi celeritate pro-
uideatur, necesse est. vt verò tam præceps malū
caueamus, primū de ijs quæ ad victus rationē
pertinent, dicemus, Deinde medicinalia tum
cautionis tum curationis instituentur.

Cum hæc aeris inclementia ab aqueis vapo-
ribus per aerem confusis oriatur, diligendus
est aer qui procul distet à lacunis & stagnanti-
bus aquis, quæ ob id quod minus mouentur,
computrescunt. Fenestræ domus ad Orientem

*victus ra-
tio.*

C O N S I L I V M

& Septentrionem pandantur. Ab ijs enim parti-
bus venti spirantes nebulā siue caliginē, quibus
aër corrumpitur, minimè patiuntur. Borealis
præsertim flatus qui ob hanc causam scopa cæ-
li vulgo vocatur, quod refrigerando æstuantē
aerem temperet, & putrilaginem corrigat, utē-
dum aqua, quoad eius fieri potest, quam salu-
berrima. Cibus & potus sint temperati nō qua-
litate solum sed & quantitate: ut qui redundan-
tem humorem non colligant, & ad corrup-
pendum sint contumaces. Cuiusmodi sunt
quibus nō est immodicus & improbus succus,
acidæque ut malum citrium, oxycantha,
rumex, omphacium, & acetum quibus reliqui
cibi sunt condiendi: vinum cum aqua tempere-
tur in aqua aurū cādens extinguetur. est enim
singularis quædam *συμπάδεια* consensusque au-
ri cum vino, & vini cum vitali spiritu. vite-
tur autē somnus diurnus qui diffari corpora
non permittit. Graues, tristes, & molestæ
animi perturbationes reiiciendæ, quæ tempe-
ramentorum modum naturæ conuenientem
permutant. Mouet siquidem animus corpo-
ream molestam, ut intelligētia cælum, non solū
locali motu, sed etiam alterationis per spiritū
eius organum. Vehementiores exercitationes
idem faciunt viresque fatigāt & imbecillas ad
actiones reddunt. Moderatæ verò, totius cor-
poris habitus excrementa vacuant, membra
omnia roborant, & alacriores ad obeunda mu-
nia corporis facultates efficiunt.

*Auxilia
ad præcau-
tionem.*

Pro medicinalibus præcautionis remedijs
excita-

excitatus à somno cubiculum suffire debet ex thure, iuniperi, baccis, corticibus mali citrei aridis, aut folijs lauri. Horum enim suffimentum non solum aerem purgat, sed etiam vestes nidorem combibentes qualitatem venenis contrariam reportant. Os & manus aqua tâtullo aceti permixta lauentur. Gestare vtile erit ea quæ per antipathian lethalibus venenis aduersantur, vt qui dicitur granatus lapis ex carbunculorum genere, qui quanquam sit minoris pretij, maioris tamen inter gemmas virtutis censetur, cordi præsertim amicus, vt smaragdus cerebro, sapphirus, Iociceri, corallium stomacho, Hiacinthus etiam anuli modo gestatur, & ore continetur. Nonnulli etiam collo appendunt hydrargyrum genuino & occulto odio cæteris venenis contrarium. Includatur capsulæ spongiola aceto imbuta quæ frequenter odoretur. Ore teneatur cortex aridus mali medici, aut eius, & lauri folium. Item Zedoaria, cui Arnabo apud Gal. & paulum nomen est. Hæc enim omnia occulta proprietate & inuisibilibus quibusdam radijs pestilentem aerem arcent, vt Rhicinus talpam, Dracontiū viperam, polemoniū scorpionē, lysimachium serpentes persequitur & muscas necat. Si aluus sponte soluta non fuerit, ita vt nil interdiu reddiderit, media ante cœnam hora deuoletur vnum ex sequentibus catapotijs.

Rec. Aloes Drac. ij. rhab. & agar. an. scrop. j. Zinzib. & cinamo. an. scrop, s. cum succo citrij aut aceti fiat catapo. Aloe non solū uiuētia sed ēt

C O N S I L I U M

mortua corpora à putredine vindicat. Rhabar.
 pituitam & vtranque bilem exigit. Agaricus
 idem operatur. Thoracis vitijs, vtilis quod &
 venenis aduersatur, nisi vetustate corruptus.
 Tunc enim quod veneno contrarium erat, in
 naturam veneni degenerat. Cinamomum vene-
 nis remedio est. Zingiber viscera roborat tardi-
 tam & segnitiam purgantis medicamentis ex-
 citando. Cum exeundum est mane. sumatur ad
 nucis iuglandis magnitudinem ex remedio
 quod ijs constat. Rec. boli arm. loti in aqua sca-
 bio. Vnc. j. Florū nymph. & bugloss. condit. an.
 Vnc. ij. Cortic. citrij. & florum rosa condit. an.
 Vnc. j. Cinnā. Drac. seminis citrij à cortice pur-
 gati, marg. coral. rub. an. Drac. j. amb. scrop. ij.
 Camph. scrop. j. misceātur cū succo mali citrei
 aut punici. Lutū armenicū pestilentix est pecu-
 liare remediū quod respirationis organis qua-
 cunque causa oppressis præsenteo est reme-
 dio. Nymphæam post Galeni tempora ab arabi-
 bus longa experiētia obseruatum est aduersus
 pestilentiam mirifice conuenire. Buglossum spi-
 ritui amicū est, Ita vt vinū in quo mandauerit
 tristitiam pellat, & mœrentē animum recreet.
 Citrei mali cortex, vētriculum roborat, succus
 quoque febrem extinguit, tollitque putredi-
 nem. Margaritæ eorundem caliginem discu-
 tiunt, & fulginosos vapores dissipant. Ambra.
 Cerebri, cordis & pectoris vitijs opitulatur.
 Camphora seu Camphura præstat in corpore
 humano quod Boreas in sensibili mundo. Pur-
 gat enim internum aerem nostrum, hoc est spi-
 ritum

ritum & pestilentem feruorem extinguit. Denique (vt res in pauca conferam) quæ in contagio pestifera usurpatur, tribus omnibus facultatibus Donata esse debent. Nam & putredinem arcere debent, spiritus confirmare, & dissolutos cogere ac instaurare, denique bezoardicam vim aliquam præ se ferre, id est, *αντιπαθειν* venenum oppugnare debent. Itaque, quoad eius fieri potest ea quærenda sunt remedia, quæ ijs facultatibus pollere videantur. Cæterum prouidendum est vt humores excrementitij qui ad concipiendam pestilentiam luem sunt opportuni, deiciantur: In eumque finem deuoranda sunt tria aut quatuor ex his Catapotijs quæ à paulo Aegineta Rhinphocitante scribuntur.

Rec. Ammoniacci thimyamatis Drac. ij. myrrh. aloes an. Drac. j. cū melle fiat catapotia. Ammoniacū & myrrha excreationes promouent & vitijs thoracis qui iniurijs pestilentie magis patet, facile perspiratum efficiunt. Est & myrrhis herba (quam nonnulli myrrham vocant) eam ex vino bibentes à pestilentia illæsi seruantur horum loco sequentium vsus probari posset.

Rec. Aloes Drac. ij. rhab. agar. an. Drac. s. mastich. scrop. j. Zedoar. Zingib. an. scrop. s. ex mali Citrei succo, aut eius syrupo formetur catapotia. Mastiche ventri. cui cū corde magna est affinitas & passionum communicatio imbecillitatem erigit.

Vt primum pestilens occupat morbus quò *Curatio.*
celerius minatur periculum, ita vt laborantem
die vno iugulet, eo maturius ad præsidia confu-

giendum. Secanda igitur vena in cubiti flexu-
 ra (modo inguina aut vicina loca malum non
 occupet) vt ætas, vires & habitudo permiserint.
 Eximendi sanguinis mensura ad horū portio-
 nem attemperetur. Hoc enim pacto in genere
 venoso propriè & arterioso. Per consensum &
 communicationem efferuescentia prohibetur,
 aut iam minuitur, auertiturq; per easdem vias
 pestifer à corde vapor. Detracto sanguine ex
 prius instituta antidoto sumendum est, Duplo
 plus quam præceptum fuerit in præcustodien-
 di parte additis eidē remedio Camphoræ gra-
 nis 4. & quia per æstatem frequentius grassari
 & sæuire malum consuevit, in hac plus caphu-
 ræ addi debet. vt verò reliqui à sāguine humo-
 res qui in ventriculo, intestinis & primis venis
 residēt quos pestilens virus obtinuerit, deijciā-
 tur, deuoranda sunt aliquot secundæ compo-
 sitionis catapotia. Duabus ante cœnam horis si
 venæ sectio fuerit matutina, vel, deuorentur
 mane si pridiana vesperi facta sit. Cum verò ca-
 tapotia respuit omnino ægrotus, deuorare po-
 terit quæ subijciūtur. Rec. rhab. scrop, iiij. agar.
 scrop. ij. cum aliquot Zingib. granis. Ijs omnibus
 permixtis cum Vnc. s. cōseruæ florum bugloss.
 & pauco oxymelite. Quod si solido vti medica-
 mento renuerit, hæc omnia resoluantur cū oxy-
 phœnici, id est thamarindor. decocto quod re-
 frigerat, sitim extinguit, cibi fastidium abigit,
 bilis acrimoniam frangit, & putredinem cohi-
 bet. Nec ducenda alius acrioribus medicamen-
 tis ne virus pestiferi reuulsio fiat ad viscera, à
 quibus

quibus ipsum ab alienare, propulsare & eliminare natura contendit. Cum verò ad aduersas parteis virulentum, protrudit humorem, externo artis præsidio iuuanda est. Sic enim interna vi expultrice, & externa remedij facultate idem humor exterminabitur. Ad id etiam auxiliatur profundus scarificatus, ustio, sectio, aut cum erodentibus medicamentis, abolitio. Si febris ægrotantem extorret, sitisque valida torqueat, non est à potu abstinendum nimis. Si tamē qui plurimum refrigeret, extinguat, putrefactioni repugnet, vt oxymelitis modo cum saccharo fiat & multa syncera aqua diluatur, aut syrupus ex mali citrei succo, aut oxyachanto, vel omphacomelite. Quod si ad ventriculum male affectus humor impetum fecerit, ut ad uomitionem proritet, citanda est ea cum xyomelite cum raphani decocto. Obfistit enim uenenis vniuersis raphanus. Res ipsa de qua agitur fusio rem tractationem postularet: uerum non omnia persequi, sed solum ea in animo fuit notare, quæ ex multis essent scitu dignissima.

CONSI-

CONSILIUM PRO

*diuersis affectibus nobi-
lis pueri.*

Ver quidam annos sex natus in Bri-
tannia febre continuaprehenditur
cum exanthematon molestia: Cre-
berrima erant & totum corpus.
Imo internum os vna crusta inductum, obdu-
ctumque videbatur: Oculorum insignis tumor
atque veluti exertio, eminentiaque foras. Tan-
dem dexter lumine omnino priuatur, Sinistri
acies hebecior vt suffundi videretur. Visum est
id pendere ab obstructione nonnulla nerui vi-
forij, accedente suffusione aliqua quæ nõdum
inualescat: Aliquando auris fuerat illi saniosa
& purulenta, vt facile ab aurium neruis ad ocu-
los fit conuersio.

Obstructio insinuat vsum reserantiũ & quæ
infarctus recludunt.

Suffusio si adsit concrefcentis aut iam con-
creti inter ceratoidem aut crystalloidem hu-
moris fusionem & discussionem desyderat.

Ad præcautionem Victus ratio, Vacuatio,
Diuersio, Membrorum affectorum roboratio.

A pastu vtatur puluere è coriandris cõditis,
Saccaro rosato, Margaritis, Pauco cibo.

Rec. Anisi, feniculi, Cinamomi, an. drac. j. s.
Coriandi præparati drac. ij. Sacch. rosati lib. s.
Eufragiæ drac. ij. fiat puluis.

Mane

Mane cum surrexerit sumat ex hoc puluere.

Rec. Seminis fœniculi, anisi, & eufragiæ an.
drac. j. s. Cinnamomi scrop. ij. Nucis moschatae
Masti, an. dra. s. Saccari. Vnc. iij. Fiat puluis vtē
dus uel per se uel cum aqua fœniculi.

Crebris potius quam magnis medicamētis
vtendum ratione etatulæ.

Apophlegmatismi laudātur, nō errhina, Gra
na mastiches in vuis passis inclusa.

Probātur parua catapotia ex rhabarbaro &
agarico.

Appetente vere conficiatur sirupus adiectis
Cephalicis & opthalmicis.

Pyrotici in sinistro brachio applicatio est
utilis. Confert & in occipite.

Manardus præter hos duos auersionis mo-
dos tertium consulit faciendum in cōfinio an-
teriorū suturarum Caluariæ vstione Auro vel
ferro Igne candente facta.

Si quid aliud in visus obscuritate & visorij
nerui obstructione inducta id præsidij cōfert
Lixiuum ex sarmentorum cinere, In quo ma-
cerentur herbæ cæphalicæ, & folia fennæ.

Corroborant cerebrum Myrobalanus Cebu-
la Mane sumpta, Imo etiam nucleus ore conti-
neri debet. Nux muschata, fœniculi semina cō-
dita: Eufragia crebro masticata, Semen fenicu-
li acetomaceretur, Sicabitur, Adde cinnamo-
mū & saccarū, Puluis fiet valdè utilis, Aspectus
rerū viridiū p̄cipue smaragdi : Color cætuleus
fatigatū oculū recreat cōtra ledūt oculos Cra-
pula, Mustum, Legumina, Brassica, Raphanus,
Allium,

Allium, Porrum, & id genus alia, Magni pisces, Aspectus rerum lucidarum & celeriter motarū Iuuenis aliquis suaue spirans abluto ore diligēter aqua in qua per horam macerabitur semē feniculi, Nux moschata, Insufflet in oculū: Poterit & lambere oculum præmanso semine aut fœniculi aut eufragiæ.

Probātur animantiū fella, maximè piscium atque in primis rayæ: Ex terrestribus quadripedibus agniculorum, procellorum, hædorum iuuenum, & qui adhuc subrumi sunt.

Fotus non multum probatur quia plus attrahitur quam discutiatur, Nisi & corpus & cerebrum diligenter sint repurgati. In suffusionibus nondum inueteratis hæc aqua mirifice facit.

Rec. Succi fœniculi li. s. Succi gallitrici. & Chelidonij an. Vnc. ij. Eufragie recentis. m. ij. Verbenæ, Maioranæ an. m. j. Sirupi rosarū Vnc. iiij. Mellis opt. lib. s. Tuthiæ. præparatæ, Lingi aloes an. drac. ij. Reponantur in alembico & distillantur lento igne, ista aqua abluatur oculus & aliquid ex ea in illud leniter instilletur: Etiā si tenella eius ætas sit Probatus est tamen vsus ligni sãcti in decocto valde diluto adiecta glycyrrhizæ, Passulis & semine fœniculi.

Hæc consulebant Tagaultius, Syluius, AKa-Kia, Fernellius.

SIMONIS PETREII

MEDICI PARISIENSIS

Celeberrimi Consilia sex.

Consilium primum De facilitando partu.

Difficile est iudicare de causis, quæ difficilem partum eius optimæ mulieris de qua ad me scripsisti, efficiunt. Præterea quod causæ interdum manifestæ sunt, ut nimia fætus magnitudo, colli vteri angustia, & fætus matrisq; imbecillitas: interdum occultæ, ut optimi cuiusque medici iudicium fugiant. Accedit nonnunquam particulari quadam uteri natura, ut fætus in utero iustum & conuenientem situm non habeat, etiam si mulier in externis rebus non peccauerit, nepe nimia uentris adstrictione, violento motu animi aut corporis, & cæteris id genus. Atque dum apud me diligenter repeto, huius in pariundo difficultatis, qua nobilissima mulier afficitur, causas, eam agnosco uteri peculiarem quandam naturam, qua efficitur, ut ex utroque semine, in utero fætus conformatur, qui eum deprauatum situm sibi vendicat: neque enim mihi tuis literis explicasti ullas causas externas aut internas manifestas interuenisse, quæ hanc pariendi difficultatem attulerint: nisi fortè accusetur ipsius fœtus imbecillitas, qui non potest matris conatus in pariendo adiuuare. Et certè imbecillitatis eius est coniectura: cum tuis literis

teris ostenderis vterum ad inferna propendere quarto iam mense cum dimidio, in quo non solet esse foetus grandis, qui oneri esse possit. Vnde autem ea foetus imbecillitas ortum duxerit non facile possum iudicare qui mores optimæ mulieris, ac vitæ legem ex te non cognouerim, de ijs uerò cum ad me scripseris meum hac de re consilium certius accipies. Ijs ita constitutis videtur mihi esse consulendum, optimæ mulieri grauidæ, ijs præfidijs quæ uterum confirmant ac impediunt, ne ad partes infernas prolabatur. Ad quam rem plurimum ualet emplastrum, pro matrice lumbis admotum. Deinde venter est sustinendus, ac vterus confirmandus usu conuenientium fasciolarum, à peritis obstetricibus benè ac conuenienter impositarum. Atque ut sursum uterus feratur, vtendum est cardiacis tabellis quæ ambram & zibetum recipiant cum radice bistortæ & corallo. Appendatur etiam collo nodulus qui ventriculum contingat, constans, fantalis pulueratis, croco & ambra grisea, zibeto, cuius uapore grato uterus allectus minus deorsum inclinabit. Vbi autem vterus confirmatior euaferit, & minus deorsum propenderit, valde probo usum expressione drac. ij. thab. electi infusi in aqua rosarum, addendo sacchari rosati Vnc. s. quam poterit repetere semel atque iterum si ab eius usu illi benè cesserit, præsertim quinto & sexto mense. De venæ sectione non possum certo affirmare an sit illi certo profutura, in ea vteri imbecillitate & in partes infer

nas inclinatione. Verum si abundantis sanguinis signa sese proferāt, poteris duo vascula detrudere. Quòd attinet ad postremū tuarū literarum caput, quo, à mè petis, quæ remedia ad facilem partum conferre possint, tum, cum natura ad excludendū fœtum sese accingit : clysteres remollientis magnā vim semper habere iudicaui, deinde ea linimenta & olea malactica, quibus inferior venter, & lumbi illinantur. Ad eundem scopum plurimum ualet syrupus paratus ex cinamomo, croco, puluis quoq; nucleorum dactylorum cum trochiscis de mirrha. In hac re Galenus castoreum etiam commendat cum vi sua mortuum fœtum possit excutere, Actitem lapidem uetetes in partu facili probauerunt, si femori admoueatur, abortum uerò impedire si supra vmbilicum applicetur.

Consilium secundum, De hysterica suffocatione.
Ad Grauellanum medicum.

A Ccepi tuas literas (Grauellane doctissime) quibus me certiore fecisti de symptomate grauissimo quo tui fratris vxor laborat, nèpe vterina suffocatione, cuius ipse hoc mense Ianuario spectator & obseruator fuisti, à quo tremor capitis & qd epilepsia simile est consequutū. Cui malo etsi remedijs accommodatis est à te p̄spectū, nondū tamē eo planè liberata est, sed per incerta interualla illi molestum esse solet. Eius uero symptomatis originem putas in uterum esse referendā, in cuius sinu

nu portio seminis corrupti retenta in partes su-
 perans eos tetros uapores transmittit, qui pro
 varijs partibus quas affligunt, varia solent ede-
 re symptomata. Nam cum per arterias in cor
 & pulmones irrunt, ἀσφυξίαν respirationis priua-
 tionem: si meningas cerebri, occupent conuul-
 siones afferunt, quales tibi uisæ sunt. Hanc tuã
 de grauissimis symptomatis sententiam valde
 probo. sed & succi melancholici quo plurimũ
 abundat cacoethiam conferre existimo. Ute-
 rus enim & lien mutuas tradunt operas ad æ-
 græ pernicem. Itaque si benè consultum illi ef-
 se uelis utrique parti est consulendum. Ac prio-
 ribus quidem literis quas ad te dedi breuissi-
 mē consilij rationem explicauī quæ seruanda
 videretur in succi melancholici malignitate
 corrigenda & domanda; nunc ea tantum expli-
 cabo quæ ad uterum hoc symptomate leuan-
 dum pertinere videbuntur. Itaque quoties hic
 paroxysmus illam inuadet repetenda remedia
 quæ tu vsurpasti deinde cucurbitulæ femori-
 bus admouendæ: In sinum pudoris manus ob-
 stetricis butyro illita cum pauco zibetto erit
 imittenda. Hæc partes confricandæ, vt illa titil-
 latione irritatus vterus corruptum semen ex-
 cludat hoc cōsiliū sequitur Matheus de Gra-
 dibus non aspernandus auctor. Præterea umbi-
 lico admoueatur emplastrum ex theriaca &
 mithridatio cum pauco zibetto Clysteres pan-
 lo acriores iniijciendi ex uterinis comparati. A-
 perienda vena saphena post lotionem pedum
 ex decocto calido: Vbi autem hoc paroxysmo
 libera-

liberata fuerit, ne repetat. Corpori erit cōsulē-
dum purgatione, ac remedijs à me descriptis
quæ valent contra succum melancholicum.

Necessaria in uteri collum indenda, præser-
tim paroxyfmi tempore quæ unam expultricē
uteri ad expulsionem seminis irritent Cardia-
ca præsidia, quæ uiribus recreandis cōueniunt,
non erunt negligenda.

Semicupia parata ex seminibus & herbis mala-
cticis & uterinis mihi ualde probantur, ut ute-
ri ductus sint liberi, & reuellatur uapor qui sur-
sum ascendit.

Hæc sunt (mi Grauellane) quæ sympomati
depellendo uidentur mihi conuenire. Si quid
noui occurrerit, ubi mihi significaueris ad te re-
scribam.

*Consilium tertium, De melancholia hypochondriaca,
Ad medicum quendam.*

HONORATUS uir de cuius natura symptoma-
tis uarijs quibus cruciari solet ad nos a-
curatè scripsisti, uidetur nobis laborare hypo-
chondriaca melancholia quæ non solum hy-
pochondrium uerum etiam uenosum genus
uidetur occupare. Ac uerendum ne tandem in
grauiore melancholiæ speciem degeneret,
cuius habuit quædam rudimenta à uiginti ferè
annis quemadmodum nobis significasti. Hu-
ius obfirmati mali causam agnoscimus non so-
lum iecoris calidam intemperiem, uerum etiā
ναχέλια quandam, qua ex alimentis euchy-
R mis

mis malos humores gignit & biliosos & melan-
 cholicos, à quibus hypochondriaca melanco-
 lia fouetur, & excitatur ea symptomata de qui-
 bus cōqueritur, dolores *ὀσσοπόδες* totius cor-
 poris, p̄sertim tibiārū, quas à primo somno sē-
 tit immoderato sensu frigoris affici: nisi fortē
 à capite serosi humores, qui eo multi continen-
 tur, ad tibias defluāt & eum frigore sensum af-
 ferāt. Ijs ita cōstitutis & œconomia totius cor-
 poris eiusmodi cōtagione labefactata, vt opti-
 me iudicas, illi vere nouo diligenter erit prospici-
 ciendum ijs generibus remediorum quæ abs te
 descripta sunt: Vitando medicamenta vehemē-
 tiora & siccantia. Itaq; vtatur frequēter clyste-
 ribus duorū generum: quorum vnū sit purgans
 ex decocto malactico & flatus discutiente, in
 quo catholicū dissoluetur. Alterū adiposum &
 oleosum vt sicca intestina humectet & quodā
 lentore imbuat, sine vllō medicamento purgan-
 te. Deinde vtatur catholici & cassiæ fistulæ an.
 Vnc.s. vbi hoc medicamento vētrīculus fuerit
 repurgatus; parabūtur apozemata ex decocto
 simplicium spleni ac hepatis conuenientium,
 cum violis & lupulo. Quoquidem decocto
 vbi per quatuor aut quinque dies vsus fuerit,
 cœlo clementiore præteritis octo diebus dilu-
 tum Drac.ij. rhab. erit instituendum cum Vnc.
 j. sirupi violati ex multis infusionibus: De venę
 sectione sic habeto: Nos in hoc corpore valde
 gracili & extenuato eam non probare hoc tē-
 pore: si tamen mense Aprili caloris cuiusdam
 speciem præ se ferant vrinæ, tūm de ea impe-
 randa

randa erit cogitandum, ea cautione ut tantum vasculum detrahatur, Postquā corpus ijs remedijs fuerit præparatum & repurgatum, lactis asinæ usus erit salutatis, obseruatis eis legibus quæ à perito medico debēt obseruari. In cuius usu tantisper perseuerabit, dum ab eo se iuuari senserit. Quod ubi fastidire inceperit, tum iusculis refrigerantibus cum carne vitulina aut pullastro paratis erit locus. Cælo autem temperato & æstiuo de balneis aquæ dulcis sæpe repetendis tuū iudiciū valde probamus ea cautione ut sudores nō promoueantur. Neq; vero omittendus est usus sirupi de succo pomorum dulciū, buglosi, borraginis parati, quo hac æstate utetur si ventriculus ferre possit, quemadmodū ēt sirupus saporis cælo clementiore poterit præscribi. Et quoniā ipsi succo melancholico adiuncta semper cacoethia quæ spiritui vitali, & partibus nobilibus aduersa & infesta est; aduersus eam tuēdæ erunt cardiacis tabellis & conditis, in quibus præscribendis ventriculi rationem habebis qui videtur admodum esse imbecillus, & multis flatibus distentus, quibus dissipandis puluerem aliquem a pastu convenientem præscribes, cuiusmodi est vulgaris è tragea communis, corallo, cum pane tosto & saccharo rosato. Victus ratio sit euchyma; qualis vix hoc ieiunij tempore potest usurpari, nisi ouis sorbilibus utatur & luccio, cæterisque piscibus saxatilibus. Vbi ieiunium præterierit, erunt tum ad manum alimenta generando succo accommodata. Quod attinet ad illud

frigus quod noctu sentit post primum somnū, illud facilè uitabit, si curauerit duas magnas lagenas pedibus admoueri, quæ linteis contactæ pedibus admoucantur. Sic enim fiet ut earum contactu calortibias subeat & illud frigus dissipet. Quod si hac arte frigus non mitescat, ex axungia suilla lota in aqua saluix, cum oleo irino mixta, & aqua uitæ paretur linimētum, quo tibiæ illinantur & cotone muniantur.

Consilium 4. De fluxione in pulmones.

EXpertissimi medici relatione accepimus nobilem mulierē ætate fere triginta & sex annorū, quæ multos liberos peperit, à tribus annis fluxione in pulmones laborare quæ illi tussim affert, interdū periculū suffocationis, tum præsertim cū menses fluere incipiunt, quæ etsi iam diuturna euaserit, nulla tñ adhuc uidentur pulmonis affecti esse signa, præsertim cū nulla macies corporis sit cōsequuta, nec ulla febris significatio appareat, neque naturalis facultatis robur in coquendo cæterisq; actionibus desideretur. Sed uerendū iam est, ne humor putrescens, aut acrior redditus pulmones exulceret. Illudque precipuè molestū est, quod habeat sensum frigoris in capite perpetuū de quo vehemenrer conqueritur. Ad hanc fluxionē sistendā doctissimi medici quāplurima remedia instituerunt, quibus tñ uniuerso corpori prospectū est, tum partibus affectis pulmoni, & capiti. nihil adhuc tñ profectū est, persuerantibus iisdem symptoma
tis

tis quæ antea illi molesta fuerunt: Itaq; postulat à nobis remedia, quibus fluxionē inueteratam in pulmones ruentem possimus coercere, & agrā ijs incommodis quibus afficitur, liberare. Quod ut commodius fiat, uidendum quæ causa fluxionis, ut ea cognita conuenientibus remedijs oppugnetur: Huius causam principē puto esse cerebri frigidam humidam intemperiem, quæ tum ex reliquijs alimenti, tum ex uaporibus è subiectis partibus in caput sublatis, multos serosos humores gignit, qui robore cerebri in pulmones deferuntur. Hanc adiuuat fortasse iecoris intemperies paulo calidior, prefertim in corpore non perspirabili, cuiusmodi est mulieris corpus multo adipe obfitū. Pulmones cum longiore temporis spatio eam fluxionē receperint ea iam implentur, atq; asthma periodicum pariunt incertis repetens interuallis. Huic malo inueterato ut cōsulatur omne consiliū eo referendū uidetur, ut primum impediaturne humor in capite collectus in pulmones transmittatur, deinde ut quod iam in pulmone collectū est, conuenientibus remedijs expectorādo expellatur: utrumq; præstari poterit si uniuerso corpori prospiciatur hoc autumno usu pillularum capiti conuenientium; cuiusmodi sunt sinē quibus aggregatiue misto agarico, quibus bis in mense utetur, post primum somnū. Verū ante usū pilullarū purgādū erit corp⁹ decocto folliorū senne cū decocto pectorali parato ī quo rhabarbarū infundatur & agaricus, & in express. colata diss. sirupi rufarum palli-

R 3 darum

darū Vnc.j. Iis adiungi potest frequēs usus ene-
 matū: deinde corpore purgato aperiatur vena
 basilica dextra ad duo vascula, Consuletur ca-
 piti in pulmones fluxionē transmittenti fotu
 cephalico ex lixiuio sarmentorum parato, in
 quo radix ireos florētina, calamus aromatic⁹,
 schænanth. betonica, maiorana saluia, cum fo-
 lijs fennæ bullierint addēdo sub finē decoctio-
 nis vini rubri quartā partē. Hoc fotu caput fo-
 uebitur mane spatio unius hebdomadæ, dein-
 de caput ficcātū oleo nardino, de terebinthina
 veneta, alchymistico, cum pauca aqua uitæ illi
 natur diu superposito cottone perfuso & ireos
 florentina, maioranæ puluere saluiæ: quo reme-
 dio si nihil perficiatur, & idē frigus perseueret
 emplastrū parabitur de betonica, maioris cō-
 positionis, additis beniony, styrace calamita, pi-
 ce, & pulueribus cephalicis calidis, vt radicis
 ireos, cyperi maioranæ, cū pauca terebinthina
 parabitur emplastrum admouēdum capiti de-
 raso capillitio. Ab ijs veniendum erit ad caute-
 ria summo capiti admouenda uitatis futuris.
 Hyeme perseuerabit in usu tegumentorum ca-
 pitis quæ à peritis medicis sunt instituta. Na-
 res habeat apertas quæ si occlusæ fuerint, uten-
 dum erit primū leuioribus errhinis deinde ve-
 hementioribus, quæ in hac specie mali sunt re-
 pudienda: Ad caput roborādū parabitur opia-
 ta ex conseruis anthos, theriaca, mithridatio,
 cortice citri cōdito, nuce moscata cōdita, ad-
 mixta cōserua florū vngulæ caballina borragi-
 nis, quæ omnia excipiant syrupo de stæchade.

Pulmo.

Pulmoni vero in cuius bronchijs plurima p̄tuita cōtinetur prospicietur decoctis bechicis; paratis ex radice enulę cāpanę, ireos florētinę, dracūculi, cū betonica, hyssopo, satureia, & cæteris bechicis à peritis medicis institutis.

Loch quoque parabitur ex radice ari, dracunculi cocta sub cineribus, cui contusæ permiscebitur pulpa sebestem iuiubarum passularū cū tragagantho frigido, exceptis sirupo capilli veneris, quo frequēter vtetur cū baculo liquiritiæ. Addi poterit puluis pulmonis vulpis, Proderit etiam ore aperto vaporē decocti pectoralis attrahere. Alias bechicas formules à doctissimis medicis institutas vehemēter p̄bo

Consilium quintum. De renis abscessu.

V Rinæ cruentæ, & cum ramentis quibusdā redditæ, ostendunt optimæ mulieris renē male habere, de cuius dolore in lumbis cōqueritur, vt abscessus in rene magna sit coniectura præsertim cum ab eo tempore consueuerit vrinæ reddere p̄tuitosas, vel potius quæ præ se puris, quandam speciem ferant, vniuerso corpore in renem imbecillum sese exonerāte: Cui malo nisi tempestiuē prospiciatur, verendum ne talem tandem inferat: Commodē autē prospicietur, frequenti enematum remollientium vsu, deinde cassiæ fistulæ nunc solius, nunc cū rhabarbaro coniunctæ in bolos sumptione. Deinde cum calidum cælum sese remiserit aperiatur basilica lateris dolentis: Atque vb vni

uniuerso corpori ijs remedijs prospectum fuerit de detergendis renibus & confirmandis est cogitandum. Ad renes detergendos valebit primum aqua amygdalata cum hordeo & liquiritia parata. Deinde hydromelitis aquosi vsus ubi cælum clemens extiterit; opiata ex conserua uiolarum rosarum parata cū electuario diatragachantho frigido, pineolis mundatis, & in aqua rosarum maceratis, exceptis sirupo de althea: Eodē pertinebunt iuscula ex herbis refrigerantibus, lactuca, portulaca, violaria, althea; parata; ipsa deniq; hordeata mane sumenda. Postremū erit lac asinæ, quo per unū mensem, aut alterū vtetur manē cū saccharo rosato Deterfis renibus erit vtēdū trochiscis Gordonij cū diatragachantho frigido, quibus in hydromelite dissolutis uti poterit. Renes cōfirmabuntur vnguento rosato Mesue quo illinantur bis in die. Nec erit alienū mēse Septembri aere tēperato vsurpare decoctū Chyne cum passulis & liquiritia, vt humores, qui à toto corpore in renem affectum influūt alio suum cursum inflectant. Vite lex quæ à perito medico est instituta seruabitur diligenter. Prætermiseram in commemorandis remedijs detergentibus vsus terebinthinæ venetæ quæ mirificè prodest detergendis renibus cum diatragachantho frigido sumpta.

Consilium 6. De tumoribus qui speciem Strumæ carcinæ dōi, præ se ferebant.

CVM duo tumores qui in sinistra axillæ ora apparent præ se ferant speciem quandam strumæ

strumæ carcinodis, vt tuis litteris nobis significasti, mitissime cum ijs agendum esse existimamus, neq; malacticis ac digerentibus vehementioribus vtendum, ne malum ingrauescat; sed blandioribus, cuiusmodi erit vnguentum quod parabitur ex portione aliqua diacalciteos dissoluta in succo plātaginis, & solani agitatis simul omnibus in mortario plumbeo. neq; ab eo remedio est discedendū donec videris quid ei leuationis afferre possit.

Verum commodior erit vsus externi præsidij vbi toti corpori ingenuæ adolescētulæ prospectum fuerit, quod quoniam tenellū est & sicci, vt ex eius parte resciuimus. molliter est tractandum. Itaque purgabitur cassia fistula, catholico, sirupo saporis recens parato sublata media parte croci, quo bis aut ter in mense cum fero lactis infusionis epithymi & fumiterræ. Et quoniam videtur natura comparata ad succū melancholicum colligēdum ex optimis etiam alimentis, vitio hepatis intēperati contra eum succum pugandum erit sirupo parato ex succo buglossi, borraginis, melissæ, endyuiæ, prunorum dulcium, quo mane vtetur cum aquæ cocta. Ad eandem rem valebit lac asinæ quo frequenter vtetur mane cum pauco saccharo. Apparente vere & autumno, purgato corpore aperiatur vena basilica sinistra vel mediana ad duo vascula. Postremo cauterium brachio sinistro prope deltoidem admoueatur Balneum aqua dulcis hac æstate sæpe vsurpandum, vt siccitas corporis corrigatur. Parabitur præterea

rea opiata & conseruis violarū nenupharis, ro-
sarū,buglossi,borraginis, cortice citri cōdito,
confectione alchermes vt eius vsus vis maligna
succī melācholici emēdetur, & vires recreētur.

Vitæ ratio tota referatur ad humectandū,&
modicè refrigerandum repudiatis omnibus ali-
mentis quæ succum melancholicum gignunt.

Vtatur ptissana loco vini aut decocto coriā-
dri cum passulis, Atq; vbi cæli calor remissior
fuerit,uini usum multum diluti imperabis,quē
hac æstate calidissima non probamus.

Hæc consilia, mei patris reliquias, & monu-
menta;magna religione collegi (vir eruditissi-
mè) quæ tuæ doctrinæ,fidei, ac prudentia cō-
missa,cum aliqua paterni nominis commenda-
tione in lucem emittantur:vt omneis tamen in-
telligent, ab homine multū occupato ad pri-
uatam ægrorum vtilitatem potius, quam ad
posteritatis memoriam ea breuiter fuisse con-
scripta. Vale.

Tuus & tui obseruantissimus discipulus

S I M O N. P I E T R E.

DOCTISSIMI CVIVSDAM MEDICI CONSILIVM,

De diuersis renum affectibus.

DE calculosis superioribus literis ultro citroque missis inter nos communicabamus : paulò quidem breuius quam ut utrique nostrum fieret satis. Ego verò pollicitus sum cōcisius capita quædam tractaturum me, quæ licet uulgaria, à uulgo tamē abhorrent. A uulgo quidem, quod iam nescio quæ opinio inueterauit de usu diureticorum & reliquis id genus, quam funditus delere ne Hercules quidem possit. Quod eò difficilius fit, quoniam primariæ quædam mulieres, quæque apud uulgus autoritate ualent puluisculos suos diureticos & arcana magni faciunt egentibusque ultro offerunt, ut iam legis uim habere uideantur. At, ut aliquis præclare dixit, Ingeniosos & opulentos, ætatis spatio probatos, dignos quibus credatur, putant, non rectè fortasse : sed uulgi opinio mutari uix potest, ad eamque omnia dirigunt & qui iudicant, & qui existimant. In quo patet, maximè uero si quid peccatur, in hoc morbo peccatur : Qui tamen tanti momenti est ut hominum crux & tormentum esse credatur, & in quo sæpè, languescente ac planè filente medicorum industria, stupor potius, quam utilis remedij noua inuentio cernitur.

*Scribendæ
occasio.*

Et

Et tamen nullus non profitetur artē deturban-
 darū arenularum, imminuendiq; calculi. Nulla
 anus quæ in suis forulis & corculis pulveres fa-
 xifragos & λιθαγωγὲς, nō habeat. Nihil tamē est
 in quō tanta sit vulgi cæcitas & ignorantia, &
 in quō aliquñ medicorū frigeat industria. Sed, si
Propositio fieri possit, plus alijs sapiamus. Sunt autem ca-
 1. pita quædam à nobis perstringenda. An nō tu-
 tus diureticorum vulgaris vsus videatur.
 2. Quis fit ille mucus pituitaque quæ in calcu-
 losorum vesica succrescit, & quæ unā emeijtur.
 An non tutum sit illum mucum detergere *ῥυπῆς*.
 3. *κῶν* vsu, an uerò sinendus: An acrimoniam vrinæ
 4. temperare sit melius, an non: quod acriuscula
 vrina suas quasdam dotes habere videatur: de-
 tergendi enim ui pollet. Præterea quærendum
 quid sit illud hyppocratis *ἐπαλῶσαι καὶ μαλακύναι*.
 5. An non in solo usu, veratri præmittendum vt
Epidem. 6. conuellendi occasio adimatur; Contrà verò nū-
 sit periculosum fomentis corpus renum effe-
 minare & emollite. Ultima quæstio est de con-
 sensu renum cum partibus superioribus infe-
 riorib; sue: cur sinistra aliàs laborēt magis quā
De diureti dextræ, cur non pariter æquabiliterque sym-
cis. pathia sentiatur cum partibus superioribus &
cap. 11. lib. inferioribus, cum renes ambigui iaceāt. De diu-
6. sanita reticis primum. Galenus conuellit eorum opi-
tuend. nionem qui promiscue calculosis acria & cali-
Distin. 1. da offerunt. Nam & corpus considerandum, &
 materia ipsa, causaq; efficiēs. Si corpus præpin-
 gue, intemperans, gulèq; deditum, aliter sese ge-
 rere oportet, quā si corpus gracilè, biliosum, ca-
 lore

lore acri & squalido abundans. Crasso & per-
 pingui inedia, vsus artenuantium confert: cali-
 do siccoque & bilioso, inedia inutilis immò pe-
 riculosa vt quæ coagmentationis maioris cau-
 sa sit, Diureticorum uerò usus apprimè in alijs
 necessarijs, in is noxijs existit. Et idem author
 distinguens medicamenta arthritica & Diure-
 tica, vult, ea esse Diuretica quæ & calore & acri
 monia præpollent: hæc autem liquant, fundūt,
 fecernunt. Vtraque autem idem faciunt calcu-
 losis quod & pulmonicis, proptereaque vtrisque
 interdiciuntur. At quidem in pulmonum vitio,
 quia dum serum liquant & fecernunt, id quod
 remanet contumacius reddunt & τῇ ἀναναθάρ-
 σε ineptius. Secundò, dum distinguuntur lac pro-
 uocantia ab ijs quæ menses cient, hæc acriora
 & calidiora esse debent quod non attrahat vte-
 rus: contra, quæ lac promouent minus calida
 esse debent, quod ad mammas & sanguis duca-
 tur, & ab ijs attrahatur: cur tantoperè calida
 acriaque ad renes expurgandos vsurpamus, cū
 ij attractrice facultate validissima polleant?
 Aliud est absolutè dicere diureticon esse, aliud
 habere vim mouendæ vrinæ, aliud deterrendi
 lapidis aut materiei incidendæ. Quæ renes ex-
 purgant, ea incidunt, verum larga humiditate
 non egent. Quæ calculosas concretiones inci-
 dunt, tametsi incidant, non tantum caloris ha-
 bere debent. Caliditas, enim maior calculum
 exiccando contrahit, non incidit, non diuidit.
 vndæ quæ non siccant & modicè calfaciunt,
 lac generāt: Quæ plus calefaciūt & non valdè
 siccant,

Dist. 2.

Cap. 13. li.
5. simpl.

Dist. 3.

Dist. 4.

Cap. 22. li.
5. de simpl.

Dist. 5.

ficcāt, mēses exciūt. vtraque vrinas prouocant: item quæ calfaciunt & ficcant: eaque diuretica dicūtur, nō quia solū moueāt vrinas, sed quia solas, non autē lac & mēseis. Sed aliās diuretica vsui erunt, aliās *διυρητικά* hæc autem cum lenire, humectare, & cōpagem calculi dissolvere consilium erit, non autem fundere, liquare, tenuiorem partem tollendo, crassiore contumacem reddendo. Quæ enim humectāt & refrigerant, & vrinas tamen aliquatenus emouent, quia squalorem siccitatēque corrigunt, occasionem contumacioris concretionis amouent. Autor libri de renū affectu, quisquis is fuerit, lapidem exierit iis quæ tepidam facultatē habēt. Calida enim vrinā prouocantia lapidē indurāt: quæ tepida sūt, paulatim cōminuūt nec, duriorē reddunt. Nam cū lapis ab intemperie validōq; calore cogatur, quæ vim tepidā habēt, profunt vtpote cōtraria ijs à quibus generatur lapis. Diuretica autem & valdē calida lapidem indurant magis. Cum verò lapis nondum existit, aut magnus non est, tamen ab arenis obstructio fit, & à crassis glutinosissisque succis, tunc calida secure porrigas, quæque obstructiones expediunt. Quod consilium est Galeni dum explicat duo illa verba, *λεπτύναι καὶ ἀπαλύναι* atteuare & emollire: vt τὸ λεπτύναι ad humores, τὸ δὲ ἀπαλύναι ad menbra solida referatur. Licet, ait, veratrum non detur, optimum est humores tenues esse, & corpus renum molle, vt per eos humores facile pertranseant. Ab initio enim calculus nunquam

Dist. 6.

6. ἐπισθ.

Ad par. 6.

sect. 1. li.

6. ἐπισθ.

quam generabitur, si quis & humores tenues habuerit, & corpus renum mollius redditum. *Dist. 7. & 8.* Atq; ut concludam, aliud est considerare arenulas ipsas deturbandas, aliud lapidem ipsum qui aut fit aut factus est. Ad arenulas, obstructionemq; diuretica & quæ acriuscula sunt ut *ῥυπτικὰ* conferent: ad fientē calculum, quæ incremento prohibebunt, quæ arenulas adhærentes detergent, glutinū incident & attenuabunt: Ad iam factum, quæ emollient & tepidam quandam habebunt, ut maximè attemperetur calor acer, mordax, squalidior qui est opifex calculi, cōpactor & excoctor. Sic lex contrarietatis in primis custodiēda *τῷ παχεῖ τὸ λεπνῶν* decernet & præstituet, *τῷ σκληρῷ τὸ μαλακτικόν. τῷ γλίχρῳ τὸ ῥυπτικόν καὶ τριπτικόν. τῷ μαλθακῷ τὸ σκληρῶν.* Et mixtas habent vires *τὰ ἐκφρακτικὰ καὶ αλαφορητικὰ.* Nam *ἐκφρακτικὰ* promiscuam vim habent *ἐκ τῶν ῥυπτικῶν καὶ λεπνωτικῶν.* Διαφορητικὰ ex attenuantibus, obstructa aperientibus, & detergentibus. Sic enim apertis vijs, humorēque tenuato, detergetur id quod vitium faciebat & in cutem propellitur per sudorem halitumve difflandum. Nunc de mucus *De mucus.* puitave quæ in calculosorum vesica succrescit, unde mucosa quædam mictio apparet. Hic mucus signum fere certum est contenti in vesica calculi. Et D. Ferneli. mucosa urina uel ab ulcere fit, uel ob calculum in vesica contentum. Hic mucus refert pulticulam ex amylo factam qua in dealbandis linteis mulierculæ utuntur: aut potius mucum qui elicitur

Diff. 1.

4. De mor-
bis.

Diff. 2.

citur ex seminibus in aqua tepente nutritis. Incredibile dictu quā copiosa sit excretio illius mucci obfessa à lapide vesica. Nec desinit generari in calculosa vesica donec detractus sit lapis. Eo detracto, nō amplius emeijt. Causa autem cur id fiat, paucis cognita, & maius quoddam otium & spatium requirit. Generatur etiā in ijs quibus gonorrhoea fuit malignior, vnde in vrethra caruncula sit oborta. Dū enim quod tenuius est excernitur, quod crassius est subfidet. idque natura præ crassitie & angustia viarum emoliri nequit: hinc lapidis aliquando generatio, hinc aliàs suppressio vrinæ: Hinc occupatio ferrè totius capacitatis vesicæ dū adparietes vesicæ adhærescit & inaugefcit: Inde mittuntur ægri, hinc multis mors. Quæstio est, an illū mucū vsu *puerili mō* detergere ac deradere tutū sit. Nā primū, de sententia hipocratis, est tanquā glutinū quo coagmentantur arenæ unianturque ad molem lapidis. Deinde, suppressit vrinam: Tertio implet aliquando copia sua totam vesicam, vnde moriendi necessitas. At est vbi detergere conuenit, est vbi iste muccus opportunitates quasdam habet ad dolorem leniendum. Nam hic oblini obducitque suo lēto-
re lapidē, vnde asperitas læuigatur, minusq; molestiarum infertur. Angulum quoque lapidis hebetiorem reddit: obducitur enim, oblini-
tur & oblimatur. Itaque ad vitæ dulcedinem facit. Et forte (si mea coniectura locum habitura est) Natura inconsiderata quadam & fortuita prudentia mucum ipsum suggerit, vt in-
nocen-

nocentior calculus reddatur. Nec necesse est
 istum mucum detergere, qui alioqui miseri æ-
 gri tædia est deliniturus. Nam, dummodo non
 ita fit magnus prouentus, ut capacitas implea- *Dist. 3.*
 tur, utilitas tantisper huic consequitur cum
 labis isto quasi limò oblitus cum vesica fami-
 liaritatem init: unde longè minoris in mictu
 dolores excitantur. De vrina, aut sit ita lenien-
 da temperandaque non abs re quæsitum est. *De deter-*
 Quid enim attinet detergētia & *ῥυτίκα* aliu- *gentibus.*
 de acquirere, cum Domi sit remedium æquè
 ferè pollens. Purgat enim, deterget, & eluit
 vrina. Immo lithotomi quidam non imperitè,
 postquam detractus est labis, detergentia &
 expurgantia medicamenta ulceri non indunt,
 quod urina illac perfluens uicem illorum de-
 tersoria sua ui suppleat. Et dum in calculosi
 ea temperatur urina, tantundem demitur de
 dotibus quas habet in extergendo. Sed id ui-
 derint alij. Vltimas quæstiones attingere lo-
 cus iam postulat. De proprietate & ui uerbo- *De molitio*
 rum *ἀπαλυνάει καὶ λεπύνειν* aliud agendo, iam *ne renis &*
 diximus. Hippocrates uidetur requirere re *attenuatio*
 num solidiorum emollitionem quandam, *ne humoris*
 & humorum exquisitam attenuationem, sed *Epidem. 6.*
 id maximè quia agit de elleborismo, cui lo- *ad part. 6.*
 cus est in iunioribus, & in inueterato affectu, *sect. 1.*
 cum quasi uestibus est extrudendus. Hæc au-
 tem solidiorum corporum emollitio procuta-
 tur, ut ne in suffocationis periculum æger cō-
 iiciatur, nèue conuellendi occasio maior offe-
 ratur. At Galenus extendit latius uim istorum
 S uerbo-

*Tres di-
stinctiones
in sex.*

*Lib. I. loco
rum affe-
ctorio cap.
4.*

*Di'sympa-
thia renum
cum parti-
bus superio-
ribus & in-
ferioribus.*

uerborum Hippocratis. Et licet à ueratro ab-
stineatur, etiamnum putat renum corpus soli-
dius laxandum emolliēdumque. At in fomen-
tis, balneis & emollitione magna cautio ad-
hibenda. Tria enim sequuntur incommoda:
Primum frequens fatus carniū effœmina-
tionem affert; Deinde vires deiiciendo, facul-
tatem maximè expultricem debilitat quo mi-
nus id amoliatur quod molestum est. Tertiò,
vt concedam magnas esse opportunitates ho-
rum, tamen dum corpora renum effeminan-
tur & emolliuntur, magis prona reddūtur ex-
cipiendis à toto corpore excrementis. vnde
relapsus & recidiuæ occasio. At eam prouisio-
nem curamque adhibebit medicus, vt cum
fomentis balneisque vsus fuerit, antequam
ægrum dimitat partibus ad tempus relaxatis
& emollitis robur addat ne ἀδρματικὴ ἀλάθειν
vt loquitur Gal. adducantur; hæc autem con-
sistit in facilitate quadam recipiendi excre-
menta à corpore toto profluentia. Quousque
autem procedendum sit in eorum malactico-
rum vsu, oculatioris prudentiorisque medici
opus esto & munus considerate. Ultima porrò
quæstio habet quādam latitudinem. Nam pro
ponitur cōsensus renum cum partibus superio-
ribus aut inferioribus. Cur sinistræ partes
occupato rene sinistro grauius laborent,
quam dextræ rene dextro occupato. An pari-
ter æqualiterque laborante rene coafficiantur
partes superiores & inferiores cum renes am-
bigant. Ac primum cum partes laborant appri-
mè

inè conducit scire, an per se, an ratione aliarū
 partium per sympathiam afficiantur. Et Hippo- *Apho. 5.*
 crates non abs re primum monebat, dolores *lib. 6.*
 qui sunt in lateribus aut pectoribus, atq; alijs
 partibus si multum differant, ediscendum est,
 vt metaphrenon & scoptula operta in quibul-
 dam laborant, in alijs stupet crux: immo in ea-
 dem parte doloris differentia est, est alius gra-
 uis, acutus alius, hīc prudētia medicorum desi-
 deratur. Nam vulgus, etiam imperiti quidam
 medici sæpe ad catarrhum dolendi causam ma- *Distinctio.*
 lè referunt, cum id totum renale sit, & ad renes
 omnis opera dirigi debeat. Ideo Hippoc. opti- *Aph. 36.*
 mus docendi artifex ita scripsit, Quibus renali *lib. 7.*
 morbo laborantibus (*νεφριτικὸς* vocat) dolores
 circa spinę musculos fiunt, si circa loca exterio-
 ra oriantur, abscessum externum futurum pu-
 ta, &c. Vnde doctissimus Arculanus inter signa
 abscessus renū, p̄sertim paniculos, vt loquitur,
 eius occupātis narrat difficilē spinę inflexionē *Dist. 2.*
 tussicndi difficultatē, corporis agrā erectionē.
 Et tamen plerique vt *κατὰ πρῶτον* curati sunt à
 medicis, omnisque labor & opera vt inutilis re-
 frixit. Interque cætera diligenter attendi debet
 ad ea quæ ab Hippocrate scripta sunt de varijs *Lib. de in-*
 morborum renes occupantium speciebus. In *ternis af-*
 quibus explicandis scribit inter *τα ἐν νεφρῶν, οὐρῶν* *fect.*
ἰσχυρίων renū affectorum dolores esse in pectore, *Dist. 3.*
 & cruribus. Immo plerique vt pleuritici curati
 sunt cum tamen prima mali labes & origo ren *Dist. 4.*
 esset aut lapide, aut alia quadam causa occupa-
 tus: Hippocrates celebrat maximè duos hu-

Lib. de in mores renalium morborum parentes *φλεγμα καὶ*
ternis af *χολών*. Notare autem oportet cauendum esse ne
fect. Dist. nos decipiat magnitudo renum, ea præsertim
5. quam uitium quodam latens & diuturnum al-

uit ac inuexit. Imponit enim sæpè medico cre-
 denti tumorem esse splenis, & eos dolores qui
 frequenter in nothis costis oboriuntur, a liene
 esse, cum alioquin id totum à rene aucto pen-
 deat. Id enim sola post obitum anatome depre-
 hendit, quod ratio & medicorum prudentia as-
 sequi non potuit, Præterea, etiam in eadem par-
 te diuersæ doloris species. In renem dolor gra-
 uis, & bifariam grauis, id est uere grauis quod
 grauitatis sēsus fit, & *βαρεῖα ὁ δυνάη* id est *ὀξεῖα* utro-
 que enim modo fit. uerè grauis, si substantiam
 renum calculus occupat, item si substantia re-
 nis sit inflamata. Acutus, si aliæ partes à sub-
 stantia renū laborant, ut tunica renes uestiens
 (hæc autem contento in substantia renis calcu-
 lo laborare potest per distentionem, si distendi-
 tur corpus solidū ipsius renis) interna capaci-
 tas renis, uenæ & arteriæ quæ ad eam capacita-
 tem terminantur, & ortus ureterum. Hæc est Ga-
 leni sententia germana de causis doloris in re-
 ne oborti. Circa quam tria quoque obiter quæ-
 ri possunt. Primum, an ren inflamari possit in-
 tactis alijs, potè uenis & arterijs, quoniam di-
 cit grauem dolorem esse, id est, cum grauitatis
 sensu, inflamata renū substantia, quod non eue-
 niret si uenæ & arteriæ inflamarentur: esset
 enim acutus dolor. Secūdo, an uenis & arterijs
 inflammatis acutus sit dolor. Id enim non uide-

tur.

6. Ep.

Com. ad ap
 ho. 5. lib. 6.
 Aph.

Questio. 1.

Quest. 2.

tur. Tertio, an ut sit dolor acutus oporteat omnia ista prædicta simul & coniunctim laborare, *Quæst. 3.*

nempe, uetrem renis interiorem, os ureterum, uenas, arterias, tunicam quoque ipsam, an uerò diuissim. De quibus hoc loco non plenius disputo, hunc scrupulum in animis lectorum relicturus.

Nunc ad stuporem. Quidā olim primarius fuit medicus, ut humana mens & ratio facile uacillat, qui stupore cruris laborantem ut iam *De stupore cruris causatio.*

in paralyfin casurum curabat: donec oculatior medicus eum stuporem non paralyseos rudimentum, sed renis è regione positi obsidionis signum declararet. Et res tandem patefacta est.

Video Galenum & autorem libri de renum affectionibus aliquantum uariare: Ita Galenus: Stupor in crure fit ob uasorū dorso incubētū, idest, cauæ uenæ magnæque arteriæ cum renibus & cruribus coniunctionem. Nam maximæ in renes expullulant; deinde non magnæ in lumbos inferuntur. Qui autem per meatus urinariorum, aut membranas, aut neruos, aut peritonæum renes cū cruribus copulari putant, hi sunt imperiti. Alterius auctoris hæc est opinio, cum lapidis in renibus generatur: afficitur uena quæ ad crura descendit: sunt enim ambæ ab una sobole uenæ cauæ quam inferis partibus natura distribuit. uena autem quæ ad crura porrigitur repleta constringitur neruus aut musculus, unde animalis spiritus ad crura nō transmittitur. hic mentio fit de neruis, illic non fit. Et notandum unum ab eodem autore obseruatum, quod in perturbatione calculi tretrahitur unus aut al-

Cap. 3. lib. de renum affect.

Cap 2. lib.
de renum.
affect.
De subuer-
sione vētri-
culi.

Di fficula-
te spirandi

Historia.

tia de Fla
lib.

ter testiculus, prout dexter aut sinister re affici-
tur. Cur autem id fiat ex anatome demonstratur.
Restat disputare de subuersione uentriculi, de
que difficultate spirandi. Renes (ait ille) positi
sunt secundum spinam post intestina & uentri-
culum. ideo facta in renibus uiolenta quadam
distentione, per copulas affectio ad intestina
& uentriculum digreditur, indeque affectio-
ne ascendente, uentriculus euertitur. Et quomo-
do distentio illa contingit dolorifica cum re-
nes ob soliditatem non diducantur? Est enim
quidam cōtrarius conatus, cū uasa dicuntur, non
obsequatur autem præ soliditate corpus renū.
Sed & difficultatem quandā spirandi ob dia-
phragma euenire putant, quod inferiore sui
parte præditum sit peritonæo tunica quæ ad re-
nes pertineat, superiore uerò membrana quæ
costis obtēdiū. Quod diaphragma cū renibus
cōpatitur, ut instrumentū liberę respirationis,
difficultatis spirandi causa est. Quidā uero ana-
tomici (ut natura sæpè aliter atq; aliter in alijs
ludit, dū propagationē nervorum diligentius
persequuntur, inuenerūt partē nervorū a sexta
coniugatione ortorū insignē satis in renes in-
feri; quæ pars mediū diaphragma trāsmittit &
ad clauiculas vsque pertinet. Hinc difficultas
spirandi, & orthopnoæ quædā species. unde
primarius quidam vir cū nephriticus esset, &
orthopnoicus, plerique vitiū in pulmone la-
tens accusabāt; alijs, quibus mēs multò plura
calluerat, visum est à renibus id totum pende-
re, nec accusandum esse pulmonem. In renes

cu-

curandos incubuerunt, sanatus est. Et verum est illud Hipp. De morbis nō apparentibus & difficillimis magis *δόξα* quā *τέχνη* iudicat. Et nō abs re vsus sum voce Greca, *δόξα*, quod alij eam aliter interpretantur. Pro consensu partiū superiorum aut inferiorum vnus Arculanus audiendus est: Alia sunt symptomata si ren dexter laborat, alia si sinister. Si dexter, hepar coafficitur & partes potius superiores: si sinister, ad partes inferiores malum potius pertinet. An illud verum. An situ differunt; An æquē inter partes superiores & inferiores renes ambigunt; De ijs fides ex anatome repetenda. vnum obiter dicam à nonnullis obseruatum. Aequali doloris causa in vtroque rene existente, plures & maiores molestiæ oriuntur rene sinistro occupato, quā dextro quia, aiunt, colon intestinum qua parte renem sinistrum attingit, angustius multò est quam qua parte dextrum tangit. De ijs ad anatomen. Et quoniam serijs aliquando minus feria eleuant aliquantulum eum laborē qui in serijs intelligendis impenditur, afferam vnum ex Hippocrate quod miraculis quodam modo annumerandum videtur. Quidam nomine Moscus valde lapidosus erat, hordeolum illi in superiore palpebra obortum est. Infernas id soluit affectiones. Ex hoc loco videtur hordeolum illi in superiore palpebra, parte longe à renibus disita ortum vindex fuisse calculosæ affectionis. Id quod monstro simile est. Quidam interpres causam eius rei ad cerebrū reuocat, à quo quandam calculorum originem reperit, quia

De differē
tibus sym-
ptomatis
dextri aut
sinistri re-
nis.

Cap. de re
num aff.

Sectio. 2.
li. 2. Epid.
Historia.

Calculus à
fluxione ce-
rebrī.

quia cerebrum materiam frigidam concretio-
nis, lapidis causam suppeditat. Quam materiã
cum deorsum non pellit, in palpebris aut uici-
nis partibus aliquid affine generat. Et affert
exemplum de patre suo: hic cum stranguriosus
foret & lapidosus, concitato vomitu & purga-
to diligenter cerebrum, ijs molestijs liberatus est.
non damno aliorum opiniones: liberum est &
suum cuique iudicium. Et melius est rationem
aliquam probabilem comminisci, quam locum
intactum relinquere. Sed expecto alios accura-
tiore quadam lima & iudicio in eo loco obscu-
ro expoliendo uti possint. Pluribus quæstiones
à nobis propositæ enucleari potuissent, sed
apud artis magistrum accuratius & prolixius
edisserere uelle, esset *γλαῦκ' εἰς Ἀθήνας*.

F I N I S.

FE

t. O

CU

m

as au

it il

conci

o, ijs

GL

tie

il

m

io

anc

ic

EXI

